ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

PRINT ISSN: 2148-3930 - ONLINE ISSN: 2148-3965

(SAYI: 19 YIL: 2018 - ISSUE: 19 YEAR: 2018)

İMTİYAZ SAHİBİ

“Bu Dergi Türk Patent Enstitüsü Tarafından Marka Tescili İle Tescillidir”

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GÜVEN PLUS GRUP A.Ş.

www.guvenplus.com.tr

DERGİ YÖNETİMİ

İSTANBUL

BİLİM VE AKADEMİSYENLER DERNEĞİ

www.istanbulbilimveakademisyenlerdernegi.org

UHİVE DERGİMİZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1 Dergimiz hakemli ve uluslararası indeksli bir dergidir. Her yayın en az iki alan uzmanı hakem tarafından değerlendirilmektedir. İki alan hakemi tarafından olumlu "yayınlanabilir" yönünde rapor almayan yayınlar dergimizde yayınlanmaz. Bu durum karşısında hiçbir yazar(lar) dergimiz üzerinde bir hak iddiasında bulunamaz. Dergimizde yayınlanmaya hak kazanan "Etik Kurul Raporu" bulunan yayınlara dair etik kurul bilgileri yazılı olarak editörlüğe gönderilmesi ve sisteme yayın yüklenirken sisteme yüklenmesi zorunludur. Etik kurul raporu olan ve sisteme bilgisi girilmeyen ya da yazılı olarak editörlüğe bilgileri ulaştırılmayan çalışmalardan doğan her türlü sorumluluk yazar(lar)'a aittir. Dergimizin hiçbir kurulu ve yetkilisi bu konuda maddi ve manevi sorumluluk kabul etmez. Dergi kurul ve üyeleri "yetkilileri" Hukuki yükümlülük altına alınamaz. Her yazar ve yazarlar bu durumu peşinen kabul etmiştir.

2 Dergi hakem ve kurullarında yer alan akademisyen ile diğer yetkililer hakkında yazar(lar) dergi sistem işleyişi sürecine dair bir talepte bulunamaz. Bulunsalar bile herhangi bir bilgi kendilerine verilmez, sistem süreci değiştirilmez. Dergimiz ile ilgili her türlü bilgi derginin web sayfasında www. uhedergisi.com adresinden edinilebilir.

3 Dergimiz yılda DÖRT sayı şeklinde çıkmakta her yılın "Mart – Haziran – Eylül ve Aralık" aylarının son günü derginin sayısında bulunan tüm makaleler tek cilt halinde dergi web sistemine yüklenir. Dergi web sisteminden makaleler tüm okuyucular tarafından indirilir ve ilgili eser "makale" ve dergimize atıf yapılmak koşulu ile kullanılabilir. Dergimizin tüm sayılarına okuyucular ücretsiz olarak ulaşmaktadır.

4 Dergimizde yayınlanan tüm makaleler (ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706) kalite belgeleriyle ve (2015/04315-2015-GE-18972) Marka patent ile güvence altına alınmıştır. Yayınlanmış olan makaleler kalite, marka patent ve doi bilgileri ile ilgili çalışmanın yazarlarına eserleri hakkında her türlü hukuki hak ve uluslararası güvence sağlamaktadır.

5 Dergimiz basılı ve e dergi olarak yayınlanmaktadır. Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965 numarası ile T.C. Kültür Bakanlığından dergimiz hakkında her türlü bilgiye ulaşılabilir.

6 Metin içinde (Yılmaz, 2015: 1) veya (Yılmaz ve diğ., 2015:1) şeklinde kaynak gösterimi, kaynakçada ise YILMAZ, M., (2015). Rusya'da TV Yayıncılığı ve Ulusal TV Kanallarının İnternet Sitelerinin İçerik Analizi, UHİVE, Sayı: 6, Cilt: 3, ss.1-2 şeklinde gösterilir. Tüm yazarlar dergimizin son güncel sayılarını takip ederek ilgili sayılarda yayınlanan makalelerdeki yazım formatını kendi çalışmalarında uygulayabilir. İnternet kaynaklarında mutlaka erişim tarihi ve son ulaşılabilen internet linkinin tamamının başta kaynakça ve metinin kullanıldığı sayfa altında numaralandırılarak gösterilmesi bir zorunluluktur.

7 Kaynakça Türkçe alfabe sıralamasına göre düzenlenir. Tüm yazarlar için derginin son sayısındaki yazım formatı dikkate alınmak zorundadır.

8 Dergimiz uluslararası indeksli bir dergi olup dergimizde yayınlanan tüm çalışma ve makaleler derginin yayınlandığı tarih itibariyle ilgili indekslere mail yolu ile ulaştırılır.

9 Dergimizde özgün araştırma, inceleme, derleme, olgu sunumu, proje ve kitap tanıtımı "makale formatında olmak zorundadır" türünde yayınlara yer verilmektedir.

10 Dergimize gönderilen tüm çalışmalar sisteme yüklendiği şekil ve an itibariyle başka bir dergide yayınlanmamış, değerlendirmeye alınmamış ve red edilmemiş olması gerekir. Tüm sisteme yüklenen makaleler yazar(lar) tarafından bu kurallara uyulduğunu kabul etmiş sayılır. Aksi durumda ilgili yazar(lar) hakkında dergimiz hukuki haklarını saklı tutar. Oluşabilecek olumsuzluk karşısında maddi ve manevi tüm sorumluluk ilgili yazar(lar)'a aittir. Dergimiz T.C. Kanunlarına göre hareket eder.

GENERAL INFORMATION ABOUT UHİVE JOURNAL

1 Our journal is a refereed and internationally indexed journal. Each paper is evaluated by two referees who are field experts. The articles not reported as "issuable" positively by two field referees aren't published in our journal. None of the author(s) can lay a claim on our journal in this case. Data, concerning the ethics committe of the studies, approved to be published in our journal, having the Ethics Committee Report, should be submitted to the editors in written and uploaded to the system with the article. Author(s) should take the responsibility of their articles, having the Ethics Committee Report, which were not submitted to the editors in written and were not uploaded to the system. None of the committes and the authorities in our journal are responsible for pecuniary and non-pecuniary damages. The committes and the authorities in our journal do not have any legal obligations. Author(s) have accepted this situation beforehand.

2 Author(s) cannot make a demand for the journal's procedure concerning the academicians in journal's referee board and other boards and other authorities. Even if so, they aren't given any information, system process cannot be changed. Necessary information about our journal can be obtained from the website of the journal www.uhedergisi.com

3 Our journal publishes four times a year, all articles in the relevant volume of journal are uploaded to the web system of the journal in one volume on the last day of the months "March, June, September and December" All readers can download the articles from the journal's web system and the relevant paper "article" can be used on condition that our journal is cited. Readers can download all volumes of our journal for free.

4 All articles published in our journal are assured with certificate of quality (ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706) and trademark patent (2015/04315-2015-GE-18972). Articles published provide their authors with all kinds of legal rights and international assurance regarding their articles with quality, trademark, patent and doi information.

5 Our journal has both printed and online versions. Necessary information about our journal can be obtained from the T.R. Ministry of Culture with the number Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

6 Reference within the text should be (Yılmaz, 2015: 1) or (Yılmaz et al. 2015:1), in the reference part YILMAZ, M., (2015). TV Broadcasting In Russia And Website Content Analysis Of The National TV Channels , UHİVE International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research, Issue:6, Volume:3, pp.1-2. All authors must follow the latest volumes of our journal and apply the print format of the published articles in their own papers. It is an obligation to indicate the access date of the internet sources and the last accessed full internet link in the references and below the page by giving numbers.

7 References are arranged by the Turkish alphabet. The printing format in the last volume of the journal should be taken into account by all authors.

8 Our journal is an internationally indexed journal, and all articles and papers published in our journal are sent to relevant indices via e-mail by the publication date of the journal.

9 Original research, analysis, compilation, case study, project and book introduction "have to be in an article format" and these publications are also included.

10 All papers sent to the journal and uploaded to the system shouldn't be previously published, not evaluated and not rejected. All articles uploaded to the system are acknowledged that author(s) conform to these rules. Otherwise, our journal keeps its legal rights reserved. All material and moral responsibility regarding a negative situation belong to author(s). Our journal acts in line with the T.R. Law.

İÇİNDEKİLER

ARAŞTIRMA ve İNCELEME

KÂTİP ABDULLAH EFENDİ'NİN TEZKİRE-İ RUMAT ADLI ESERİNE GÖRE IV. MEHMED DÖNEMİNDE OKMEYDANI'NA YAPILAN GAYR-İ MEŞRU MÜDAHALELER ***1-23***
Şükrü Seçkin ANIK

BİLİMSEL BİLGİ ÜRETİMİ VE KAMUOYUNU KANAATLERİNİ ÖLÇÜMLEME ***24-39***
Cengiz ANIK

KAMUYU BİLGİLENDİRMEDE HÜKÜMET PROGRAMLARI: TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ ÖRNEĞİ ***40-64***
Kazım Özkan ERTÜRK, Mehmet Sena KÖSEDAĞ

LUCİANO BERİO: "SEQUENZA I" VE "SEQUENZA IXa" DAKİ KALEİDOSKOPİK ÖĞELER **65-*91***
Şebnem UŞEN, Koray SAZLI

BAROK DÖNEM FLÜT MÜZİĞİNİN DÖNEMSEL STİL ÖZELLİKLERİ: J.S.BACH'IN BWV 1067 Sİ MİNÖR ORKESTRA SÜİTİ **92-*116***
Seyhan BULUT

BAŞ EDİTÖRLER
Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN - Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Nihal SÜTÜTEMİZ - Sakarya Üniversitesi

BAŞ EDİTÖR YARDIMCILARI
Prof. Dr. Belkıs ULUSOY NALCIOĞLU - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Nejla GÜNAY - Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖNER UZUN - Adnan Menderes Üniversitesi

YAYIN VE DANIŞMA KURULU
Prof. Dr. Ali DUYMAZ - Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KALENDER - Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Ayten KAPLAN - Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Anne ERIKSEN - University of Oslo
Prof. Dr. Branka ARSIC - Brown Üniversitesi
Prof. Dr. Belkıs ULUSOY NALCIOĞLU - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Bekir ÇINAR - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Carlo GENNARELLI - Hofstra Üniversitesi
Prof. Dr. Critopher BASWELL - Columbia Üniversitesi
Prof. Dr. Christine FUOCO - Baldwin Wallance University
Prof. Dr. Cengiz ANIK - Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Emine DEMİRAY - Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Engin BEKSAÇ - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Emily BLOOM - Columbia Üniversitesi
Prof. Dr. Fahrettin ALTUN - İbni Haldun Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Reyhan ALTINAY - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Faruk ÇOLAK - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Feryal ÇUBUKÇU - Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN - Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Gülsen DEMİR - Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. George BOZARTH - University of Washington
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Isabella FREDA - Hofstra Üniversitesi
Prof. Dr. Hayriyem Zeynep ALTAN - Nişantaşı Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice İÇEL - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin KÖSE - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet KORAŞ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Kazım Özkan ERTÜRK - Düzce Üniversitesi
Prof. Dr. Kathleen HALL JAMIESON - Pennsylvania Üniversitesi
Prof. Dr. Metin IŞIK - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Metin EKİCİ - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Muammer CENGİL - Hitit Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ŞEKER - Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa TALAS - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa AKDAĞ - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa YAĞBASAN - Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla UYDU YÜCEL - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Naci İSPİR - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nezvat ÖZKAN - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Nilgün DOĞRUSÖZ DİŞİAÇIK - İstanbul Teknik University
Prof. Dr. Pamela CORKEY - Hofstra Üniversitesi
Prof. Dr. Peyami ÇELİKCAN - İstanbul Şehir Üniversitesi
Prof. Dr. Paul ARNTSON - Northwestern Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM - Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Songül KARAHASANOĞLU - İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Susan CRANE - Columbia Üniversitesi
Prof. Dr. Şükrü TORUN - Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Thomas HAYDEN - University of St Andrews
Prof. Dr. Tuğçe TUNA - Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Ümit ARKLAN - Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Ziya AVŞAR - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL - Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşen AKYÜZ - İstanbul Medipol Üniversitesi
Doç. Dr. Enderhan KARAKOÇ - Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Ganira HÜSEYNOVA - Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Gülcan IŞIK - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Halime YÜCEL - Galatasaray Üniversitesi
Doç. Dr. Jeremy BIRNHOLTZ - Northewestern Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Emin BABACAN - İbni Haldun Üniversitesi
Doç. Dr. Murat HAZAR - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa YILMAZ - Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa AKSOY - Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Turgut KOÇOĞLU - Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Uğur GÜNDÜZ - İstanbul Üniversitesi

TEKNİK EDİTÖRLER
Doç. Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ - Hitit Üniversitesi
Öğr. Gör. Ozan KARABAŞ - Hitit Üniversitesi
Burhan MADEN

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ
Prof. Dr. Feryal ÇUBUKÇU - Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi. Abdullah KARATAŞ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi. Gökşen ARAS - Ankara Atılım Üniversitesi
Dr. Sinem HERGÜNER - Gazi Üniversitesi

TÜRKÇE DİL EDİTÖRLERİ
Doç. Dr. Gülsemin HAZER - Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Yakup POYRAZ - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

İSTATİSTİK, ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN - Necmettin Erbakan Üniversitesi

SİSTEM EDİTÖRLERİ
Dr. Öğr. Üyesi. Hülya UZUN - Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Emre PINARBAŞI - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Öğr. Gör. Cevahir Korhan IŞILDAK - Gaziosmanpaşa Üniversitesi

HUKUK DANIŞMANLARI
Av. Fevzi PAPAKÇI
Av. İbrahim DURSUN
Av. Nazmi ARİF
Av. Onur BAYKAN

BİLİM DALLARI

- Alman Dili ve Edebiyatı
- Amerikan Dili ve Edebiyatı
- Antropoloji
- Arap Dili ve Edebiyatı
- Araştırma Yöntemleri
- Arkeoloji
- Basın Ekonomisi ve İşletmeciliği
- Basın Yayın Tekniği
- Batı Dilleri Edebiyatı
- Bilişim
- Bulgar Dili ve Edebiyatı
- Çağdaş ve Modernt Sanatlar
- Dijital Medya ve Okur Yazarlık
- Doğu Dilleri Edebayatı
- Fars Dili ve Edebiyatı
- Fransız Dili ve Edebiyatı
- Gazetecilik
- Görsel İletişim Tasarımı
- Halkla İlişkiler
- Hungaroloji
- Japon Dili ve Edebiyatı
- Kamu Yönetimi
- Kişilerarası İletişim
- Kore Dili ve Edebiyatı
- Medya Okur Yazarlığı
- Müzik ve Antropoloji
- Müzik ve Çağdaş Sanatlar
- Müzik ve Edebiyat
- Müzik ve Kültür
- Müzik ve Medya
- Müzik ve Sağlık
- Müzik ve İletişim
- Radyo Televizyon
- Reklamcılık ve Tanıtım
- Rus Dili ve Edebiyatı
- Sağlık İletişimi
- Sanat Tarihi
- Siber Terörizm
- Sinema
- Sinoloji
- Siyaset Bilimi
- Sosyal Medya
- Sosyal Medya Bağımlılığı
- Spor İletişimi
- Tarih
- Teknoloji ve Veri Yönetimi
- Teknolojik Determinizm
- Turizm İletişimi
- Türk Dili ve Edebiyatı
- Uluslararası İlişkiler
- Uygulamalı Dilbilim
- Yeni Medya
- İletişim
- İletişim Bilimleri
- İletişim Tarihi
- İngiliz Dili ve Edebiyatı
- İspanyol Dili ve Edebiyatı
- İtalyan Dili ve Edebiyatı

DISCIPLINES

- German Language and Literature
- American Language and Literature
- Anthropology
- Arabic Language and Literature
- Research Methods
- Archaeology
- Media Economy and Business Administration
- Media Technique
- Western Languages and Literature
- Informatics
- Bulgarian Language and Literature
- Contemporary and Modernt Arts
- Digital Media and Literacy
- Eastern Languages and Literature
- Persian Philology
- French Language and Literature
- Journalism
- Audiovisual Communication Design
- Public Relations
- Hungarology
- Japanese Language and Literature
- Public Administration
- Interpersonal Communication
- Korean Language and Literature
- Media Reader Authority
- Music and Anthropology
- Music and Contemporary Arts
- Music and Literature
- Music and Culture
- Music and Media
- Music and Health
- Music and Communication
- Radio Television
- Advertising and Publicity
- Russian Language and Literature
- Medical Communication
- History of Art
- Ciber Terrorism
- Cinema
- Sinology
- Political Science
- Social Media
- Social Media Addiction
- Sports Communication
- History
- Technology and Data Management
- Technological Determinism
- Tourism Communication
- Turkish Language and Literature
- International Relations
- Applied Linguistics
- New Media
- Communication
- Communication Sciences
- Communication History
- English Language and Literature
- Spanish Language and Literature
- Italian Language and Literature

DERGİNİN TARANDIĞI İNDEKSLER

Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN
Baş Editör

Değerli okurlar, kıymetli bilim insanları.,

Dergimizin bu sayısında toplam 05 araştırma ve uygulama çalışmasına yer vermiş bulunmaktayız. Dergimizin bu sayısında da birbirinden kıymetli çalışmaları ile bizleri destekleyen yazarlarımıza yürekten teşekkür ederiz. Her sayıda olduğu gibi bu sayının siz kıymetli okurlarla buluşmasında emek ve katkıları ile bizleri yalnız bırakmayan kıymetli hakem kurulumuza da ayrıca teşekkür ediyoruz. Dergimizin sizlere ulaştırılmasında arka planda çalışan ve büyük emek sarf eden editörler kurulu, sistem yönetimi ve yayın kurulundaki kıymetli bilim insanlarına da teşekkür etmeden geçemeyeceğiz. Değerli bilim insanları; dergimizin farklı indekslere girmesi konusundaki başvuru ve çalışmalarımıza devam etmekteyiz. Dergimizde yayınlanan çalışmaların yine farklı okur ile literatür açısından değerlendirilmesi konusundaki duyurularımız da ayrıca devam etmektedir. Farklı dünya ülkelerinden bilim insanlarına dergi ve sayıları konusundaki iletimler ile iletişim çalışmalarına da ayrıca hız vermiş bulunmaktayız. Şimdiden destek ve katkılarınızdan dolayı teşekkür eder gelecek sayılarda yeniden görüşmek üzere esenlikler dileriz.

(Dergimizde etik kurul raporu gerektiren her türlü çalışmada yazar(lar) editörlüğe ve derginin sistemine yayın yüklerken gerekli etik kurul rapor bilgilerini girmekle yükümlüdür. Hiçbir koşul ve şartlarda oluşan ya da oluşacak bir sorunda – problemde dergimiz, yayın kurulu, imtiyaz sahibi, yazı işleri, hakem Ali Murat KIRIK Baş Editör XIII ve bilim kurulları sorumluluk kabul etmez. Yazar(lar) bu bilgiyi dergiye yazılı olarak vermekle yükümlüdür. Bu konuda tüm sorumluluk yazar(lar) a aittir).

Basın Yayın Kanunun "5187" gereğince basılı eserler yoluyla işlenen füllerden doğan maddi ve manevi zarar m-13-14 kapsamında dergimizde yayınlanan yayınların içeriği ve hukuki sorumluluğu tek taraflı olarak yazar(lar) a aittir. Dergimiz, yönetim, hakem, editör, bilim ve imtiyaz sahibi bu yükümlülükleri kabul etmez. Dergimizde bilimsel içerikli, literatüre katkı yapan, bilimsel anlamda değer ifade eden çalışmalar kabul edilir ve yayınlanır. Bunun dışında siyasi, politik, hukuki ve ticari içerikli fikri sınai haklar kanununa aykırılık içeren yayınlara yer verilmez. Olası bir olumsuzluk durumunda yazar(lar) doğabilecek her türlü maddi ve manevi zararı peşinen kabul etmiş ve yüklenmiştir. Bu nedenle ikinci üçüncü ve diğer şahıs ile kurumlar konusunda dergimiz yönetimi ve kurulları hiçbir sorumluluğu kabul etmez. Bu yönde dergimiz ve kurulları üzerinde bir hukuki yaptırım uygulanması söz konusu olamaz. Eserlerin içeriği ve mevcut durumu yazar(lar) ait olup dergimiz bu yayınların sadece yayınlanması ve literatüre kazandırılması aşamasında görev üstlenmiştir. Tüm okuyucu, kamuoyu ve takipçilerine ilanen duyurulur

Dear readers, precious scholars.,

In this issue of our journal, there are a total of 05 research and application studies. In this issue of the journal, we would like to express our sincere thanks to the authors who support us with their valuable studies. We would also like to express our thanks and appreciation to the precious arbitration committee members who never leave us alone and enable this issue to meet with our dear readers with their worthful efforts and contributions, as they have done in each issue. We also greatly appreciate the efforts of the editorial board, system management, and the precious scholars taking place in the editorial board for making an effort in the background of the publication of this journal. Dear scientists, we still continue our applications and works to enable our journal to be in different indices. Our announcements about the evaluation of the studies published in our journal to be assessed by different readers and literatures also still continue. We have also speeded up our communication studies and the delivery of the journal and its issues to scientists and scholars all around the world. Due to this number of our magazine, we have applied for magazine parking. We thank you for your support and contributions already, and we pray for reconciliation.

(In any kind of study requiring ethical board report in our journal, author(s) is/are obliged to enter the data of necessary ethical board report while uploading their publication in editorship and journal system. Our journal, publication board, grant holder, editorial office, referee, Chief Editor XIII Ali Murat KIRIK and science boards do not undertake any responsibility for a problem to occur under any circumstances and conditions. Author(s) is/are obliged to give this information to journal in written. All liability in this issue belongs to author(s).

As per the "5187" of Press Law, material and emotional damage arising from the actions via published works, the content and legal responsibility of the publications published in our journal within the scope of m-13-14 unilaterally belong to author(s). Our journal, executive board, referees, editor, science board and publisher don't accept these obligations. The scientifically valuable papers with scientific content which contribute to literature are accepted and published in our journal. Apart from this, the papers with political, legal and commercial content which are against the intellectual property rights are not accepted. In case of a possible negative situation, author(s) is/are regarded as accepting and undertaking all kinds of possible material and emotional damage beforehand. Therefore, our journal's management and other boards don't accept any responsibility regarding the second, third and other persons and institutions under any condition. In this sense, a legal sanction on our journal and its boards is out of question. The content and the current status of the papers belong to author(s) and our journal only takes part in the publication of these papers and contribution to literature. Respectfully announced to all readers, public and followers by publication.)

UHİVE
ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

KÂTİP ABDULLAH EFENDİ'NİN TEZKİRE-İ RUMAT ADLI ESERİNE GÖRE IV. MEHMED DÖNEMİNDE OKMEYDANI'NA YAPILAN GAYR-İ MEŞRU MÜDAHALELER (1)

UNLAWFUL INTERFERENCE ON OKMEYDANI ABOUT TEZKİRE-İ RUMAT BY KATİP ABDULLAH EFENDİ WHEN THE PERİOD OF MEHMEDTHE FOURTH

Şükrü Seçkin ANIK

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara / Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-7414-0442

Öz: Amaç: Bu çalışma, Türk okçuluğu gibi gönüllü bir kurumun idarenin genele şamil dejenerasyonuna nasıl maruz kaldığını okçu ve yaycı esnafı bağlamında analiz etmeyi amaçlamaktadır. Buna göre çalışmanın konusu IV. Mehmed döneminde Okmeydanı'nda ticari faaliyetler yürüten yaycı ve okçu esnafının idareyi gayr-i hukuki bir biçimde tasallut altına almasını konu edinmektedir. **Yöntem**: Bu araştırma betimleyici bir çalışmadır. Araştırmada IV. Mehmed dönemindeki kurumsal zaafı, Kâtip Abdullah Efendinin yazdığı Tezkire-i Rumat adlı esere istinaden açıklığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın yöntemini metin analizi oluşturmaktadır. **Bulgular**: Yapılan araştırmada Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nde kayıtlı 950, 951 ve 954 numaralı defterlerde bulunan fermanlar üzerinden Okmeydanı'na yapılan gayr-ı meşru müdahalelerin engellenmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Başbakanlık Osmanlı Arşivi kayıtlarına göre, Divan-ı Hümayun'dan iki adet hükm-i şerif Okmeydanı'na yapılan müdahaleleri engellemeye yöneliktir. **Sonuç**: Bu çalışma ortaya koymaktadır ki, bu dönemde Okmeydanı'na yapılan gayr-i meşru müdahaleler ile XVII. yüzyılda vuku bulan Osmanlı kurumlarındaki bozukluklar okçuluk alanına da sıçramıştır.

Anahtar Kelimeler: Okçuluk, Okmeydanı, Gayr-i Meşru Müdahale, Ferman

Abstract:Aim: This study aims to analyze how a voluntary institution such as Turkish archery is exposed to the corruption spreading to the Ottomana diministration in the context of arrow and bow tradesman. Accordingly this aim, the subject of the study is the issue of the unauthorized control of the governor of the archer and archer who conducts commercial activities in Okmeydanı during the 4th Mehmed period. **Method**:This research is a descriptive study. At this research, the institutional weakness in the 4th Mehmed period was tried to be clarified in the context of the Tezkire-iRumat written by the Katip Abdullah Efendi. Therefore, the method of this study is the text analysis. **Results**: In the survey conducted, it is revealed that the illegitimate interventions made in Okmeydanı have been tried to be prevented through the fermans in the books numbered 950, 951 and 954 registered in the General Directorate of the Foundations Archives. Moreover, according to the records of the Ottoman Archives of the Prime Ministry, two judges from Divan-ı Hümayun are directed to prevent the interventions made in Okmeydanı. **Conclusion**: This study reveals that the unofficial interventions made in Okmeydanı in this period and the disorders in the Ottoman institutions seen in the 17th century have also spread into the field of archery.

Key Words: Archery, Okmeydnı, Unlawful İnterference, Fermans

Doi: 10.17361/UHIVE.2018.19.1

---

(1) ***Sorumlu Yazar: Şükrü Seçkin ANIK, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara / Türkiye, ankseckin@gmail.com, Geliş Tarihi / Received: 11.01.2018, Kabul Tarihi / Accepted: 19.04.2018, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – İnceleme / Research and Review) Etik Kurul Raporu: Yok – None***

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

İbn-i Haldun, göçebelerin şehirde yaşayan insanlarla kıyaslandığında daha cesur olduklarından bahseder (İbn-i Haldun, 1996: 354). Bunun sebebi yerleşik toplumların şehir duvarlarının arkasında kendilerini daha güvende hissetmeleri ve bu sebeple de daha rahat bir yaşam sürmeleridir. Ancak, büyük şehirlerin ve kalın surların yarattığı güven ortamı içinde yaşamayan toplumlar, bu rahat yaşamdan pek uzaktırlar. Şehirlerde yaşamayan göçebe toplumlar sık sık baskın ve yağma harekâtlarına maruz kaldıkları için her an teyakkuzda olmak zorundaydılar. Dolayısıyla bu tür göçebe toplumlar için, düşmanı daha kendisine yaklaşamadan etkisiz hale getirmek hayati önem arz ediyordu. Bu mecburiyet onları hayatlarını sürdürebilmeleri için en iyi silahları kullanmaya itiyordu. Dolayısıyla, bir bozkır kavmi olan Türkler için ok ve yay vazgeçilmez bir silah durumundaydı.

Türklerin ok ve yay kullanımı Türk tarihi kadar eskilere dayanmaktadır. Çin kaynaklarına göre ilk çağlarda bozkıra hâkim güç Moğollara karşı üstün gelen Hiyoung-nu yani Hunlardı (Grousset, 2011: 41) Moğolların da bir bozkır kavmi olduğu ve ok ve yay kullanımında Hunlarla aynı metotları kullandıkları biliniyor olmasına rağmen neden Hunların üstün geldikleri sorusu dikkate değerdir. Arkeolojik kazılardan edinilen bilgilere göre Hunların elinde Moğollarda olmayan bir tür ok ucu (Temren) vardı. Bu ok uçları, ok fırlatıldığında içinden hava geçerek bir tür ses çıkarmak ve düşman ordularına korku salarak psikolojik bir üstünlük elde etmek amacıyla geliştirilmiş demir uçlardı. Bu ok uçları sayesinde Hun kabileleri Moğol kabilelerine karşı üstünlük kazanmışlardı. Türklerin ok ve yay yapımı ve kullanımı sayesinde edindikleri bu üstünlük, ateşli silahların savaş alanlarında okun yerini almasına kadar -aşağı yukarı XVII. yüzyıl ortalarına kadar- devam etti. Bununla beraber Türkler oku ve yayı sadece birer savaş aleti olarak kullanmıyorlardı. Oka ve yaya belirli bir takım metaforlar yükleyerek, bunun üzerinden; toplumsal bir zihin ve belirli bir takım normlar sistemi inşa etmişlerdi. Uluslararası ilişkiler ve hukuk gibi alanlar da yine ok ve yay etkin bir iletişim aracı olarak kullanılıyordu. Ayrıca Türkler, sosyolojik sınıflandırmalarını da ok ve yay üzerinden yapmışlardır.

AMAÇ

Bu makale, Osmanlı Devleti ile sistemli bir kurumsal faaliyet çerçevesinde ilerleyen okçuluğun, Osmanlı idaresinin geneline şamil olan tegayyür ve fesat ortamından nasıl etkilendiğini, İstanbul'da bulunan okçu ve yaycı esnaf grubunun İslam vakıf hukukuna aykırı bir şekilde Okmeydanı'na müdahale etmeye çalışması bağlamında analiz etmeyi amaçlamaktadır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

KAPSAM

Buna göre çalışmanın kapsamını IV. Mehmed döneminde İstanbul'da sadece ticari faaliyetler yürütmek gibi bir sorumluluğu olan yaycı ve okçu esnafının Okmeydanı idaresine gayr-i hukuki bir biçimde tasallut etmesi ve Okmeydanı arazisi ile vakfına gayr-i meşru olarak müdahale etmeleri oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma bir metin analizi çalışmasıdır. Araştırmada IV. Mehmed dönemindeki idari bozukluklar, Kâtip Abdullah Efendi'nin yazdığı Tezkire-i Rumat adlı esere istinaden açıklığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca mezkûr metin, Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi kayıtları ile desteklenecektir. Dolayısıyla bu çalışmada betimleyici bir yöntem izlenecektir.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Araştırmanın temel problemi XVII. yüzyılın ilk yarısında görülmeye başlanan idari bozukluklar, İstanbul'daki okçu ve yaycı esnafı üzerinden Okmeydanı Tekkesi gibi, dini kutsiyeti olan kuruma yayılmasıdır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın kuramsal çerçevesi Tezkire-i Rumat adlı risalenin perspektifinden. IV. Mehmed dönemi ve bu dönemin idari bozukluklarıdır.

BULGULAR

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre, IV. Mehmed döneminde okçu ve yaycı esnaf grupları tarafından Okmeydanı'na yapılan gayr-i meşru müdahaleler göstermektedir ki, XVII. yüzyılda vuku bulan Osmanlı kurumlarındaki bozukluklar okçuluk alanına da sıçramıştır. Ancak, Okmeydanı ile ilgili daha önceki dönemlerde çıkartılan padişah fermanları da dikkate alınarak, IV. Mehmed döneminde Divan-ı Hümâyun'dan iki adet karar çıkartılmış ve bu müdahaleler engellenmiştir.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Bu makale, okçuluk gibi unutulmaya yüz tutmuş bir kurumun Osmanlı devlet teşkilatlanmasında nasıl bir öneme haiz olduğu vurgulayacak olmasından dolayı dikkate değerdir. Ayrıca, çalışmamız Osmanlı kurumlarında baş gösteren zafiyeti, okçu ve yaycı esnafının akrabalık ve rüşvet mekanizmalarını devreye sokarak idareyi tahakküm altına almaları örneğinde incelemesi bakımından da bir ilk olma özelliği taşımaktadır.

TARTIŞMA

İslamiyet öncesi Türk topluluklarının sosyal yapıları içinde "ok" kelimesi, siyasi teşkilata bağlı bir kabile, boy anlamına gelmektedir. (Kafesoğlu, 1977: 200) "ok" kelimesinin "z" çoğul eki ile birlikte ok+uz şeklini alarak Oğuz kelimesi türemiştir. (Ercilasun, 2015:

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

15-20) Görüldüğü gibi Türkler, siyasi teşkilatlanmalarını ok üzerinden yapmaktadır. Bunun yanı sıra İslamiyet öncesi Türk topluluklarının ok ve yay üzerinden sosyal sınıflarını da belirledikleri görülmektedir. Oğuz Kağan Destanı'na göre, Oğuz Kağan bir gün çok büyük bir toy düzenlemeye karar verir. Toy öncesi oğullarını çağırır ve "*Benim gönlüm avlanmak istiyor. İhtiyar olduğum için artık cesaretim yoktur. Büyük oğullarım Gün, Ay, Yıldız, doğu tarafına sizler gidin; Küçük oğullarım Gök, Dağ ve Deniz, batı tarafına da sizler gidin"* (Togan, 1982: 47) der. Bunun üzerine Oğuz Kağan'ın büyük oğulları Gün, Ay ve Yıldız doğu tarafına; küçük oğulları Gök, Dağ ve Deniz de batı tarafına avlanmaya gider. Burada oğuz kağanın dünyayı oğulları arasında nasıl paylaştırdığını görmekteyiz. Daha sonra Oğuz Kağan'ın ava çıkan büyük oğulları altın bir yay bulurlar. Küçük oğulları ise gümüşten yapılma üç adet ok bulurlar. Buldukları hediyeleri avladıkları hayvanlarla birlikte Oğuz Kağan'a sunarlar. Oğuz Kağan; "E*y büyük oğullarım yay sizin olsun, yay gibi okları göğe atın, ey küçük oğullarım oklar sizlerin olsun. Yay oku attı, sizler de yay gibi olun… Oğullarım biz hepimiz bir soydanız, sizde biz hepimiz bir soydanız deyip yerinizi ve rütbenizi bilin. Yay verdiklerimin yeri daha yukardadır ve orduda sağ kanadı oluştururlar. Ok verdiklerimin yeri daha aşağıdadır ve orduda sol kanadı oluştururlar"* dedi. Oğuz Kağan bundan sonra yay verdiği büyük oğullarına **Bozok** ve ok verdiği küçük oğullarına da **Üçok** adını vermiştir. (Togan, a.g.e., s. 48)

Oğuz Kağan Destanı'nda da görüldüğü üzere Oğuz Kağan'ın büyük oğulları Gün, Ay ve Yıldız, Oğuz Türkeri'nin Bozok kolunu teşkil ederken; küçük oğulları Gök, Dağ ve Deniz de Üçok kolunu teşkil etmektedir. Daha sonra da küçük kardeşler büyük kardeşlerine tabi olarak devlet içindeki kademeleri ve orduda görev yapacakları yerleri belirleniyor. Bundan sonra da Bozoklar ve Üçoklardan yirmi dört Oğuz boyu meydana geliyor. Buna göre, Türkler kendi sosyolojik sınıflandırmalarını ok ve yay üzerinden yaptıkları görülmektedir. Bu sosyolojik sınıflandırmaya göre Oğuzların Bozok kolundan gelen Türk boylarının, Üçok kolundan gelenlere kıyasla daha üst bir kademede olduğu açıktır. XVI. yüzyıl Osmanlı tarih yazımının, Osmanlı Hanedanı'nı sürekli Oğuz Kağan'ın yay verdiği oğullarının en büyüğü olan Gökalp'e dolayısıyla Bozok Türklerinin liderine, bağlamaya çalışması (Togan, a.g.e. , s. 48) bu pencereden bakıldığında daha iyi anlaşılmaktadır.

Ayrıca pasajda ok göndermenin ya da yay almanın bir tabiiyet sembolü olduğu görülmektedir. Türk hükümdarları uluslararası ilişkilerde kendinden aşağı gördükleri hükümdarlara "sen bana tabisin" anlamı veren ok gönderirlerdi. Ok göndermenin aynı zamanda savaşa davet anlamı da vardı. Bu bağlamda Gazneli Hükümdarı Sultan Mahmud ile Kınık Türk-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

menlerinin lideri Arslan Yabgu arasında geçen diyaloğu örnek gösterebiliriz. Burada Arslan Yabgu, Horasan bölgesine yerleşmek için Gazneli Mahmud'tan izin ister. Gazneli Mahmud ise Arslan Yabgu'nun gücünü ölçmek için ona savaş sırasında emrine kaç asker çağırabileceğini sorar. Arslan Yabgu burada politik davranamaz ve oklarını göstererek "*Bu oklardan her birini bir tarafa gönderdiğimde yüz bin atlı ve bir o kadar da yaya gelir. Hepsinin de size hizmet etmekten şeref duyarlar*" der. Bunun üzerine Gazneli Mahmud, Arslan Yabgu'nun bu gücünden endişe ederek onu Hindistan'da bir kaleye hapseder. (Gündüz, 2012, s. 56) Bugün Anadolu'da hala "okumak" sözcüğü düğüne davet anlamında kullanılmaktadır. İbn-i Fadlan da seyahatnamesinde Oğuzların yaşadıkları bölgeden geçerken, bunların ok ve yay kullanmada ne kadar mahir olduklarından bahsetmektedir. (Şeşen, 2012: 77) Ayrıca Türklerin sözlü gelenek olarak nesilden nesile aktardıkları Dede Korkut Hikâyeleri'nde de okun ve yayın kullanımı ve Türk kültüründe teşkil ettiği yer hakkında çok sayıda hikâye vardır.

Türklerin İslamiyet'e geçişleriyle birlikte oka ve yaya verdikleri önem de artmıştır. Bunun sebebi, Kur'an-ı Kerim'de ok atmak ile ilgili ayetler yer almasıdır. Ayrıca Hz. Muhammed'in (S.A.V.) de ok atmak ile ilgili pek çok hadisinin olduğu rivayet edilir. Buna göre Enfal Suresi 60. ayete bakacak olursak;

"Ey iman edenler! Onlara karşı gücünüz yettiği kadar – Allah'ın düşmanını, sizin düşmanlarınızı ve Allah'ın bilip de sizin bilmediğiniz düşmanları yıldırmak üzere – kuvvet ve savaş atları hazırlayın."

Sahabelerden Ukbe İbn'i Amir ayette geçen "kuvvet" kelimesini Hz. Muhammed tarafından "atmaktır" diye açıkladığı ve bunu üç kere tekrar ettiği rivayet edilir.[1] Burada Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in tefsirine göre, Müslümanları her türlü atıcılıkta en ileri seviyede olmalarını öğütlemektedir. Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetlerin yanı sıra Hz. Muhammed'in de atıcılığı teşvik edici pek çok davranışının olduğu rivayet edilir. Burada bunlardan bir kaçını örneklendirebiliriz;

Sahabelerden Ukbe İbn Amir anlatıyor: Resullullah buyurdular ki; "*Allah tek bir ok sebebiyle üç kişiyi cennete koyar:*

1. *Oku yapan. Yeter ki bunu hayır için yapsın.*
2. *Oku atan.*
3. *Oku atana ulaştıran."* [2]

1 Müslim, İmare 167, (1917); Tirmizi, Tefsir, Enfal, (3083); Ebu Davud, Cihad 24, (2514)

2 Ebu Davud, Cihad 24, (2513); Tirmizi, Fedailu'l Cihad 11, (1637); Nesai, Cihad 26, (6,28), Hayl 8, (6, 222, 223)

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Hz. Ali anlatıyor: Resullullah (Aleyhisselatu Vesselam) 'ın Sa'd'dan başkasına "*annem, babam sana feda olsun"* dediğini duymadım. Uhud Şavaşı'nda: "*Ey sa'd (okunu) at. Annem babam sana feda olsun!"* dediğini duydum.[3]

Selçuklu Devleti ise oka ve yaya verdiği önemi, bayrağına bu sembolleri işleyerek göstermiştir. Ayrıca sultan Alparslan bastırdığı paraların üzerine ok ve yay sembolleri işletmiştir. Savaş alanında ok ve yayı kullanmada gösterdikleri maharet sayesinde çok kısa sürede İran, Anadolu ve bugünkü Irak ve Suriye'yi kapsayan bölgeyi ele geçirmiş ve haçlı seferlerine karşı koyabilmişlerdir. Burada haçlı seferlerine katılan bir haçlının hatıralarına bakmakta fayda vardır.

"Türkler kurt gibi uluyor, attıkları oklar da sağanak şeklinde üzerimize yağıyordu. Tüm bunlar bizi sersemletmişti. Adamlarımızdan çoğu ölmüş ve yaralanmıştı. Bu hiç alışık olmadığımız bir mücadele şekli olduğundan kurtuluşu hepimiz kaçmakta bulduk." (Cornetensis, 2009: 90)

Karahanlı Devleti, Gazneli Devleti, Selçuklu Devleti gibi ilk Türk-İslam devletleri ok ve yay sayesinde geniş bir coğrafyada büyük bir medeniyet inşa etmişlerdir. İlk Türk-İslam devletlerinden Osmanlı Devleti'ne kalan bu miras, Osmanlı'nın her alanda gösterdiği kurumsallaşma çalışmalarından nasibini almıştır. Bu kurumsallaşma faaliyetleri kapsamında Fatih Sultan Mehmed okçuların çalışmaları için bir alan vakfetmiş ve oğlu II. Bayezid bir tekke inşa etmiştir. Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid bu alanın kemankeşlerin (atıcıların) ok talimi yapmaları dışında kullanılmamasını emretmişlerdir. Ancak XVII. yüzyıl başlarından itibaren Osmanlı kurumlarında görülen bozukluklara paralel olarak, Okmeydanı'na bir takım gayr-i meşru müdahaleler yapıldığı görülmektedir. Buna karşı Okmeydanı'nda ok atışı yapan kemankeşler durumu saraya bildirerek müdahalelerin engellenmesi talebinde bulunmuşlardır.

1. Kâtip Abdullah Efendi'nin Hayatı ve Eserleri

Doğum tarihi ile ilgili herhangi bir kayda rastlayamadığımız Kâtip Abdullah Efendi, IV. Mehmed döneminde, Eminönü'nde bulunan Yeni Valide Camii'nin kâtipliği görevi yürütmüştür. Ayrıca döneminin en meşhur kemankeşleri arasında gösterilmektedir. 200 gez (122 metre) uzaklıktan puta atışı yapmasıyla ün kazanmıştır. (Katip Abdullah Efendi, 2016: 41) Bunun yanı sıra Kâtip Abdullah Efendi menzil atışları ile de meşhurdur. 900 gezden (549 metre) fazla menzil atışı yaparak rekor kırmış ve kendi adıyla anılan menzili açmıştır. Bu dönemde okçu ve yaycı esnafının Okmeydanı'na yaptıkları gayr-i meşru müda-

3 Buhari, Megazi 18, Cihad 80, Edeb 103; Müslim Fezahiu's-Sahabe 41, (2411); Tirmizi, Menakıb, (2756)

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

haleleri, padişaha arz ederek engellemiş ve bu sıradada İstanbul Okmeydanı şeyhliğine seçilmiştir. Kâtip Abdullah Efendi, Ünsal Yücel'in verdiği sıraya göre Okmeydanı'nın 5. meydan şeyhidir. (Yücel, 1999: 91) H. 1103 - M. 1691-1692 yılında ölen Kâtip Abdullah Efendi Eyüp'te, Veli Efendi Bahçesi yolunun sağ tarafına gömülmüştür. (Katip Abdullah Efendi, 2016: 41)

Kâtip Abdullah Efendi Okmeydanı Şeyhi olduktan sonra, meydana düzen vermek ve yeni gayr-i meşru müdahaleleri önlemek için Kanunname-i Rumat adlı bir eser yazarak Okmeydanı'na belli kurallar koymuştur. Ayrıca İstanbul Okmeydanı'nın sınırlarını ve Osmanlı Devleti bünyesindeki diğer ok meydanlarını anlattığı Tezkire-i Rumat adlı eseri, ok ve yay yapımı ile nasıl ok atılması gerektiğini anlattığı Kavaidü'r-Remy ve İstanbul Okmeydanı'nda rekor kıran kemankeşlerin isimlerinin yazılı olduğu Okçuluk Sicil Defteri adlı eserleri mevcuttur.

Çalışmamızın ana eksenini oluşturan Tezkire-i Rumat adlı eser, XVII. yüzyılda mezkûr tekkenin şeyhi olan Kâtip Abdullah Efendi tarafından telif edilmiştir. Mezkûr eserin, tespit edilebilen nüshaları İstanbul Üniversitesi Yazma Eserler Kütüphanesi'nde, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde, Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi'nde ve Michagan Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.

Çalışmamızda kullandığımız nüsha Michagan Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan nüshadır. Nüsha internet erişimine açıktır.[4] Nüshanın müstensihi belli değildir ancak M 1800 – 1840(?) tarihleri arasında istinsah edildiği tahmin edilmektedir. Eser toplamda seksen dört varaktan oluşmaktadır. Eserin, 1a sayfası on altı satır, 84b sayfası on iki satır diğer sayfalar ise on yedişer satırdan mürekkeptir. Eserin 16b, 23b, 24b, 45b, 47b, 49b, 60a, sayfalarında derkenar bulunmaktadır. Ayrıca 1a, 2a, 3a gibi bütün a tertipli sayfalarda, reddâde bulunmaktadır.

2. IV. Mehmed Dönemi'ne Genel Bir Bakış

IV. Mehmed dönemi Osmanlı duraklama döneminin en çalkantılı zamanlarından birisidir. Bu dönemde 2. Viyana Bozgunu gerçekleşmiş ve devlet artık geri döndürülemez bir şekilde toprak kaybetmeye başlamıştır. Padişah çok küçük yaşta tahta çıktığı için devletin asıl yöneticisi, babaannesi olan Büyük Valide Kösem Sultan'dı. Kösem Sultan'ın iktidarı sırasında devletin neredeyse bütün kurumları işlemez hale gelmişti. Bu dönemde İstanbul'da sipahi isyanı, esnaf ayaklanması gibi pek çok kargaşa zuhur etmiştir. Ancak bunların en vahim olanı H. 1066 – M. 1656 tarihinde cereyan eden Çınar Vakası'dır. Maaşlarını alamadıklarını iddia eden bir grup yeniçeri isyan etmiş ve

4 https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015079130616

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

otuz kadar devlet görevlisini öldürmüşlerdir. (Uzunçarşılı, 2011: 302)

İç işlerindeki bu problemlerin yanı sıra 20 yıldan uzun süredir devam eden Girit Kuşatması ve Venedik'in Çanakkale Boğazı'na saldırarak İstanbul'u tehdit etmesi, devletin içine düştüğü bunalımları derinleştiriyordu. IV. Mehmed döneminin mali, idari ve askeri bunalımları altında Girit Kuşatması'nın uzaması yatmaktadır. (İnalcık, 2014: 321) Valide Kösem Sultan bu bunalımdan devleti çıkartacak bir devlet adamı bulabilmek için birkaç ayda bir vezir-i azam değiştiriyordu. Bu da devletin bir politika ortaya koyup bu politika doğrultusunda hareket etmesini engelliyordu.

Devlet otoritesinde böylesi bir zaafın baş göstermesi bazı çevrelerin, siyasi ve ekonomik kazanç sağlayabilmek adına, İstanbul idarecilerini rüşvet ve akrabalık bağını kullanarak kendi yanlarına çekmelerine neden olmuştur. Çalışmada ana kaynak olarak kullanılan Tezkire-i Rumat adlı eser, bu kurumsal yozlaşmayı, okçu ve yaycı esnaf liderlerinin yürüttükleri faaliyetler örneğinde ortaya koymaktadır.

3. Okmeydanı'nın Kuruluşu ve Yapılan Gayr-ı Meşru Müdahaleler

Osmanlı dönemine gelindiğinde ok atıcılığı, devletin her alanında görülen kurumsallaşmasına paralel olarak belli bir sistem çerçevesinde ilerlemiştir. Osmanlılar devletin çeşitli bölgelerinde insanların rahat ok atabilmeleri için ok meydanları tahsis edilmiştir. Bu ok meydanlarında bir tekke kurularak bu alanların yönetimi yerel yöneticilere ve mezkûr tekkelerin şeyhlerine bırakılmıştır. Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul kuşatması sırasında otağını kurduğu yer, fetih sonrası gaziler ve kemankeşler için vakfedilmiştir. (Gelibolulu Mustafa Ali, 2003: 203) Evliya Çelebi ise Okmeydanı'nın kuruluşu hakkında şunları anlatmaktadır.

"Mehmed Han bütün Müslüman gazilere bütün ganimet mallarını yükleyip Ayasofya'nın içindeki mücevher putlardan Vüdd, Yağus, Ya'uk, Süvva' ve Nesir gibi putlarla Tersane Bahçesi'ne varıp andan putları Okmeydanı'nda nişangâh edip bütün Müslüman gaziler putlara oklar attılar. Hala kemankeşler arasında puta oku dedikleri ok o hadengdir ki hala Puta Oku derler. Hatta o putun parçalarının Sultan Ahmed Han asrına kadar durduğu muhakkaktır…" (Evliya Çelebi, 2003: 73)

Evliya Çelebi, Okmeydanı'nın kuruluşu ile ilgili bilgi verdikten sonra, belirli bir hedefe ok atışı yapmak olarak tanımlanan "puta atışı" tabirinin nasıl ortaya çıktığını anlatmaktadır. Ancak Evliya Çelebi'nin "Azmayiş", "Heki", "Pişrev" olarak verdiği isimler, fetih sonrası Ayasofya'dan çıkartılan putlara (haçlara) Osmanlıların verdiği isimler değildir. Azmayiş,

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Heki ve Pişrev isimler Osmanlıda kullanılan farklı ok çeşitlerine verilen isimlerdir.

Okmeydanı'nın kuruluşu ile ilgili, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi kayıtlarında da bilgiler bulmak mümkündür;

"Ebu'l Fethvel Gâzi Sultan Mehmed Han tâbeserâhu Hazretleri İstanbul muhasarasına şuru'larında Okmeydanı tarafından gelübfeth ve teşhir etmeleriyle teberrüken ve teyemmünen Okmeydanı olmak ve seferi hümâyun vakitlerinde dua meydanı olmak üzere ittihaz ve sofa ve minber binâ ve vakfedüb ve hudud ve sınırı tahrir ve tebyin ve gerek rumatyedlerinehattu hümâyun ile muanvenevâmir-aliyye ihsan idübaslâ ve kat'a meydanı mezburda bağ ve bahçe ve mandıra ve bir türlü sair şeyler bina olunmayub ve kuyular hafrolunmayub ve koyun ve sığır ve şâir hayvanat ray olunmayub ve yehûd ve nasârâ ve müşrikini ayak bastırmayubmümkin olur ise meydan üzerinde kuş dahi uçurmayalar deyu tasrih buyrulmuştur." [5]

Belgede bahsi geçen Okmeydanı sınırları günümüze on üç tanesi ulaşabilmiş on dokuz sınır taşı ile belirlenmiştir. (Gündüz, c.33; 339-340). Okmeydanı'nın sınırları ile ilgili en eski belge, Kanuni Sultan Süleyman döneminde yazılan H. Evâil Cemayize'l-â'hir 929 M. 17 – 27 Nisan 1523 tarihli fermandır. Fermana göre;

"Nişân-ı şerîf-i â'lî beyan-ı sureti tuğra-ı ve gurra-i kitistâne-i hâkân-ı hükmü oldur ki bundan evvel tirendâzlariçünmeydânta'i nolunubhudud ve sınurımahdud ve mümtâz olan mevzî'in dâhilinde ba'zı kimesneler bağ dikübmeydân-ı mezkûr tazyik olunub ol ecldenta'ife-i mezbureye zarar ve ziyan müterettebolub bu hususu merhum dedem Sultan Bayezid ta'beserâhua'rzoluncak mahal-i mezkûr teftiş olunub görülmek hakikat hal ne ise ma'lum ve münkeşif olmasını eyleyübsabıkâkeşan kadısı olan Mevlana muslihiddin müfettiş nasbidüb ol dahi emr-i muktezasınca zikr olunan mahallin üzerine durub tirendazlardan ve gayrı ehl-i vukufun ol meydanın aslını ve tafsilini bilürmu'teber ve habergâr kimesne cem' ve ihzâridüb teftiş ve tafahhuseyledükde merhum ceddim-i â'lâm sultan mehmed han â'leyhi'r-rahme ve'l-gufrân zamanında fâik paşa ve midüllüdavuddimeklema'arruf bir su başısıemr-i pâdişâhî ile ta'âyyün ve temayüz itdükleri hududun ibtidâsısuri(?) koztatayı(?) yirindenşimâl tarafına doğrı büyük bögürtlen ve andan incirlüyozlukdan karagöz ağa ile galata kadısı dikdikleri taşlara varınca ve andan poyraz menzili kürbündematul nam kâfirin bağı köşesine ve andan büyük karlıkdançakılludepeye ve andan şarkî canibine doğrıhelvacıkarlığı ve andan kıble tarafa doğrıkıdvetü'l-ulemâ merhum nişancı mevlânaca'ferbağçesihemdekine ve andan atıcılar pınarı ayağına ve andan atıcılar tek-

5 VGM_Defter_954_1

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yesikürbüne burnunda olan incir ağacına ve andan mezkûr suri(?) kozçardakıyirikarşusında olan tarîka'mme müntehi bulunub…"[6]

Okmeydanı'nın sınırları daha sonra IV. Mehmed zamanında yeniden ölçülmüş ve Kâtip Abdullah Efendi Tezkire-i Rumad adlı eserinde mezkûr meydanın sınırlarını belirtmiştir. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 9b-14b) Buna göre Okmeydanı'nın sınırları, Şah Kulu Yokuşu'ndan Hünkâr Bahçesine doğru giderken yolun kenarında olan servileri Okmeydanı tekkesine doğru üç yüz adım geçtikten sonra, kıble tarafında olan mezarlık içinde kalan sınır taşından başlar. Yahudi Mezarlığı içinde kalan sınır taşından Okmeydanı tekkesi arasında olan sıra serviler önünde biter. Kâtip Abdullah Efendi'nin belirttiği sınırlar çerçevesinde, XVII. yüzyılın ortalarında Okmeydanı o zamanın ölçüsüyle ortalama 8150 gezdir. Gez, Osmanlı Devletinde kullanılan bir uzunluk ölçüsüdür. Osmanlı devrinde beş ayak iki adım ve beş adım üç gez olarak hesaplanırdı. Bir gez ise orta boylu bir adamın yarım adımı olarak kabul edilirdi. Günümüzde bir gez 66 cm olarak kullanılmaktadır. Ancak M. Şinasi Acar'ın yaptığı ölçümler bir gezin 60,74 yani 61 geze denk olduğunu ortaya koymuştur. (Acar, 2013: 75). Şinasi Acar'ın hesaplamasına göre, Kâtip Abdullah Efendinin 8150 gez olarak verdiği Okmeydanı'nın kapladığı alan toplamda 4,9 km^2'dir. Fatih Sultan Mehmed bu alanı kemankeşlerin kullanımı için vakfettiğinde mezkûr alanda bulunan bazı bağların harap olmasını istemeyerek Okmeydanı'nda sadece bu bağların kalmasını ve bu bağlar dışında Okmeydanı'nda hiçbir müdahalenin yapılmamasını emretmiştir. Bahsi geçen bağlar ve bağ sahipleri Kanuni Sultan Süleyman'ın yukarıda işaret edilen fermanında belirtilmiştir.

"…büyük bögürtlen yanında Hamza nam Müslümanın bir dönüm bağı bulunub ve İncirlibozlukkürbündeElagöz nam kâfirin bir dönüm bağı bulunub ve andan civârında Paşalı nam Yahudinin dahi bir buçuk dönüm bağı bulunub Paşacı nam Yahudinin dahi bir buçuk dönümden ziyadece bağı ve çakılludepekürbünde ve Dimitri nam kâfirin bir dönüm bağı bulunubve'l-hâsıl zikr olunan yedi neferin elinde yedi dönüm mikdarı bağları bulunub öyle olsa Mevlana-i mezkur dahi kadı-i vech-i meşruh üzere aslı ve tafsil ile yazuba'rzidice merhum babam taberahu dahi şimdiye degin dikilen baglardurharâb ve bîbâbolmasun lâyık ve mustahsengörilüba'lâhâlihaibka olmasın emreyleyübba'âde'l-yevmzikr olunan meydânın hududu mu'ayyene-i mezburenin dâhilinde olubmevcud bağlardan gayrı kat'â bir fert yir tutması ve yirtutub bağ bağ ve bağçeidinüb tasarruf itmeye…"[7]

6 VGM_Defter_950_248

7 VGM_Defter_950_248

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Fermanda da belirtildiği üzere Okmeydanı'nda merkum yedi dönüm arazi haricinde herhangi bir müdahaleye izin verilmemesi emredilmiştir. Bu emrin sebebi İslam vakıf hukukunun esaslarından ileri gelmektedir. Vakıf hukuku uyarınca vakfedilen mal vâkıfın koyduğu şartların dışında kullanılamaz. Vakıf, hukuki anlamda, bir şeyin intifa hakkının veya mülkiyetinin kamu yararına tahsis edilerek devamlı olarak başkalarının temellükünü engellemek, durdurmaktır. (Akgündüz, 2013: 80) Ebu Yusuf ve İmam Muhammed Vakfı, "menfaati insanlara ait olmak üzere mülk bir ayni Allah'ın mülkü olarak temlik ve temellükten ebediyen alıkoymak" şeklinde tanımlar. Ebu Hanife'ye göre vakıf işlemi bir tür ariyet niteliğindedir ve vakfedilen malın mülkiyeti hükmen vakıf yapanda kalmaktadır. İmameyn'e göre ise bunlar vakfedenin mülkiyetinden çıkıp Allah'ın mülkü haline gelmektedir. Hanefî doktrininde ve Osmanlı uygulamasında doğurduğu sonuçlar bakımından daha çok İmameyn'in tarifi benimsenmiştir. (Günay, 42-475-479).

Fermanda da belirtildiği üzere Okmeydanı sınırları dâhilinde toplam yedi dönüm civarında bağ ve bahçeler bulunmaktadır. Kâtip Abdullah Efendi Okmeydanı sınırlarını gösterirken bu bağ ve bahçelerden hiç bahsetmemektedir. Kanuni Devri'nden XVII. yüzyıl ortalarına gelene kadar bu bağ ve bahçeler ortadan kalkmış olmalıdır. III. Mehmed döneminde H. 1003 – M 1595-1596, Okmeydanı ile ilgili başka bir fermanda Okmeydanı'nın sınırları verilirken bu bağ ve bahçelerden bahsedilmemesi bu görüşü desteklemektedir.[8]

Hal böyle iken Okmeydanı'na sık sık taarruzlarda ve müdahalelerde bulunulduğu, gerek Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi gerekse de Başbakanlık Osmanlı Arşivi belgelerince sabittir. Örneğin Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'ne ait H. 934 – M. 1527-1528 tarihli başka bir ferman-ı hümayuna göre Okmeydanı'nda kiremitçilerin kiremit toprağı kazdıkları ve bunun engellenmesi emredilmiştir.[9] Tarihi belli olmayan başka bir belgede ise bazı kişilerin Okmeydanı için ayrılan çeşmeden evlerine su taşıdıkları belirtilmektedir.[10]

Okmeydanı'na yapılan bu taarruz ve müdahalelerin en yıkıcı olanı ise IV. Mehmed döneminde okçu ve yaycı esnafının Okmeydanı'na yaptığı müdahaledir. Osmanlı Devleti'nde esnaf toplulukları lonca teşkilatı denen bir sistem içinde organize olmuşlardı. Her esnaf grubunun bir lideri yani şeyhi olmak zorundaydı ancak; bahsi geçen şeyhin bir tarikat lideri olmadığı zikredilmelidir. Burada bahsedilen şeyhin dini herhangi bir otoritesi olup olmadığı bilinmemektedir. Burada bahsettiğimiz şeyh sadece esnaf lideri olarak görev yapmaktadır. Bu şeyh, lideri olduğu esnaf grubunun ürettiği ve sattığı malların ne kadara mâl edileceğini, es-

8 VGM_Defter_950_250
9 VGM_Defter_950_249
10 VGM_Defter_950_249_7363

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

nafın ne kadar kâr edebileceğini belirlerdi. Bu örgütlenme sistemi içerisinde, okçu esnafının liderine okçu başı, yaycı esnafının liderine de yaycı başı denilmekteydi. 1600 tarihli İstanbul Vakıf Tahrir Defteri'ne göre İstanbul'da sadece Mustafa Çelebi Oğlu Musa Vakfına ait 63 tane okçu dükkânı olduğu bilinmektedir. (Cananar, 2004: 204)Evliya Çelebi XVII. yüzyılda İstanbul'da 200 okçu dükkânında çalışan 300 ok ustası olduğundan ve 200 yaycı dükkânında çalışan 500 yay ustası olduğundan bahseder. (Evliya Çelebi, 2003: 504) Evliya Çelebi'nin verdiği rakamlar doğru ise toplamda 800 kişiden oluşan bir esnaf topluluğundan söz etmek mümkündür. İşte bu okçu ve yaycı esnafının yetkileri olmadığı halde menzil taşlarının dikilip dikilemeyeceğine karar verdiklerini, ayrıca; Okmeydanı'nda bazı yerleri mezar yeri olarak satıp meydanın bir kısmını mezarlığa çevirdiklerini, dönemin Okmeydanı şeyhi olan Kâtip Abdullah Efendi Tezkire-i Rumat adlı eserinde anlatmaktadır. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 2b - 7b)

Buna göre İstanbul'daki okçu ve yaycı esnafı, Fatih Sultan Mehmed'in koyduğu vakıf şartına ve ekler kısmında belirtilen pek çok fermana rağmen, Okmeydanı'na gayr-i meşru bir müdahalede bulunmuşlardır. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 3a) Ayrıca Okmeydanı'nda 2. Bayezid zamanında atıcılar için yapılan tekkeye (Ayvansarayi, 431) de el koyarak buranın adını yaycı ve okçu tekkesi olarak değiştirip kaydettirmişlerdir. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 3a) Bunun yanı sıra 30 – 40 bin kadar mezar yeri satmışlardır. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 6a) Durum dönemin vezir-i azamı Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'ya şikâyet edilmiştir. Ancak Kâtip Abdullah Efendi'nin anlattığına göre Vezir-i Azam, Avusturya seferi hazırlıkları ile meşgul olduğundan konuyu İstanbul Efendisi'ne devretmiştir. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 4a) Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın konu ile ilgilenmesi için İstanbul Efendisi'ni görevlendirmesi şaşılacak bir durum olarak görülmemelidir. Zira belgelerden edindiğimiz bilgilere göre Okmeydanı'ndan Galata Kadısı ve İstanbul Efendisi olan Yeniçeri Ağası ya da Sekbanbaşı sorumludur.[11] Kâtip Abdullah Efendi'ye göre mezkûr İstanbul Efendisi, davada kendi aleyhlerine bir sonuç çıkmaması için okçu ve yaycı esnafından pek çok hediye almıştır. Ayrıca bu dönemde okçubaşı olan kişi, Vezir-i Azam Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın damadı Mermer Paşa'nın babalığı olması hasebiyle de İstanbul Efendisi Okçu ve Yaycı esnafı lehine hüküm vererek Okmeydanı'na yapılan bu gayr-i meşru müdahaleyi meşrulaştırmıştır. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 4b) Bunun üzerine Kâtip Abdullah Efendi doğrudan dönemin padişahı IV.Mehmed'e bir arz-ı hal yazarak durumu bildirmiştir ve atıcı-

11 VGM_Defter_950_249; VGM_Defter_950_250; VGM_Defter_951_251

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

ları da sakin olmaya ve bir müddet meydana uğramamalarını öğütlemiştir. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 5a) Bu arz-ı hal üzerine önce H. Evahir Zilhicce 1103 – M. 3-13 Mart 1692 tarihli[12] ve daha sonra H. Evasıt Şaban 1107 - M. 16-26 Mart 1696 tarihli[13] iki hükm-i şerif ile Okmeydanı'na yapılan bu müdahalenin derhal durdurulması emri verilmiştir. Bu hükm-i şerif üzerine Okmeydanı derhal gerçek sahiplerine verilmiş ve el konulan vakıf malları geri alınmıştır. Daha sonra mezkûr hükm-i şerif ile gasp edilen vakıf mallarının geri alındığına havi belgeler, Haseki Emetullah Rabia Gülnuş Valide Sultan'ın türbesinde bulunan bir dolaba kaldırılmıştır. (Kâtip Abdullah Efendi, Tezkire-i Rumat, s. 6a)

SONUÇ

Türk topluluklarının ilk çağlara kadar uzanan ok ve yay ile olan münasebetleri, İslamiyet'le beraber bir kutsiyet kazanmış ve Osmanlı Devleti Dönemi'nde de kurumsallaşmıştır. Devlet kurumlarının düzenli işlediği XV. ve XVI. yüzyıllarda okçuluk da altın çağını yaşamış ve rekor sahibi pek çok atıcı bu dönemde yetişmiştir. Ancak XVI. yüzyıl sonlarında devlet kurumlarında görünen yolsuzluklar ve bozulmalar okçuluk camiasını da etkilemiştir. Çalışmamızın temelini oluşturan metne göre, XVII. yüzyılda, atıcılara malzeme temin etmekten başka hiçbir bir görevi olmayan okçu ve yaycı esnaf toplulukları, devlet yetkililerine rüşvet vererek ve akrabalık ilişkilerini kullanarak Okmeydanı'nda söz hakkı elde etmişlerdir. Okmeydanı'nda görülen davalardan sorumlu olan Galata kadısı ve İstanbul efendisi vakıf hukukuna aykırı olarak Okmeydanı üzerindeki söz hakkını Okmeydanı tekkesi şeyhi uhdesinden alarak okçu ve yaycı esnafının tasarrufuna vermiştir. Ancak Osmanlı Devleti'nin en yüksek karar mercii olan Divan-ıHümayun'daalınan kararlar doğrultusunda Okmeydanı tekrar gerçek sahiplerine verilerek bu bozukluklar giderilmeye çalışılmıştır.

12 BOA_A.{DVNSMHM.d.._103_139
13 BOA_A.{DVNSMHM.d.._108_545

KAYNAKÇA

ABDÜLKADİR EFENDİ, (2003), Topçular Katibi Abdülkadir Efendi Tarihi – 1 , (Yay. Haz. Z. Yılmazer), Ankara: TTK Yayınevi, 480

ACAR, M.Ş., (2013). Osmanlı'da Sportif Atıcılık ve Nişan Taşları, İstanbul: Yem Yayınevi, 75

AKGÜNDÜZ, A., (2013). İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Osmanlı Müessesesi, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 80

ATSIZ. N., (2015). Aşıkpaşaoğlu Tarihi, (5. Baskı), Ankara: Ötüken Neşriyat, 14

AYVANSARAYİ HÜSEYİN EFENDİ, (2001). Hadikatü'l-Cevami, (Yay. Haz.

A. N. Galitekin), İstanbul: İşaret Yayınları, 413

ARABACI, C., (1999 26-27Mayıs). Osmanlı Spor Kuruluşları-Vakıf İlişkisi, Osmanlı'da Spor Sempozyumunda Sunuldu, Konya

CANATAR. M., (2004). İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 1009 (1600) Tarihli, İstanbul: Fetih Cemiyeti Yayınları, 204

CORNETENSİS, F., (2009). Kudüs Seferi Kutsal Toprakları Kurtarmak, (Çev. İ. B. Barlas), İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 90

ERGİN, M., (2012). Dede Korkut Kitabı, Boğaziçi Yayınları

EVLİYA ÇELEBİ, . (2006). Seyahatname - İstanbul, (Yay. Haz. S. A. Kahraman, Y. Dağlı), İstanbul: YKY Yayınları, 73

ERCİLASUN, A.B., (2015). "Oğuz Adının Etimolojisi", T. Gündüz, M. Ceniz (Editörler) Oğuzlar: Dilleri, Tarihleri Ve Kültürleri, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, 15 – 20

GROUSSET, R., (2011). Stepler İmparatorluğu, Attila, Cengiz Han, Timur (Çev. H. İnalcık), Ankara: TTK Yayınları, 41

GÜNDÜZ, T., (2012). Bozkırın Efendileri, (2. Baskı), İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 56

GÜNAY, H.M., (2012). "Vakıf" Diyanet İslam Ansiklopedisi, (42): 475 – 479

GÜVEN, Ö., (1999, 13-15 Ekim). Geleneksel Okçuluk ve Güreş Sporunda Ahiliğin Etkileri, ***2.*** Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu'nda Sunuldu, Kırşehir

İŞLİ, H.N., (1994). Okçular Tekkesi, Dünden Bu Güne İstanbul Ansiklopedisi, 6(124)

İBN-İ HALDUN, (1986). Mukaddime (Çev. Zakir Kadiri Ugan), c.1, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 354

İNALCIK, H., (2014). Devlet-i Aliyye – 2, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

İNALCIK, H., (2015). Devlet-i Aliyye – 3, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

İRTEM, S.K., (2005). Sultan İkinci Mahmut Devri ve Türk Kemankeşleri, İstanbul: Temel Yayınları, 171

KAFESOĞLU, İ., (1977). Türk Milli Kültürü, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 200

KATİP ABDULLAH EFENDİ, (2016). Okçuluk Sicil Defteri, (Yay. Haz. İsmail Bakırcan), İstanbul: Fetih Cemiyeti Yayınları, 41

KUNTER, H.B., (1942). "Atıcılar Kanunnamesi" Tarih Vesikaları Dergisi, 2(10): 253 – 273

ÜNSEL, K.E., (1944). Türk Spor Tarihi Materyalleri: Tezkire-i Rumat (Atıcılar Tezkiresi), Tarih Vesikaları Dergisi, 1944, III/13, 16-25; 1944, III/14, 90-101; 1949, III/15, 171-182

MUSTAFA KANİ BEY, (1836). Telhis-i Risaliat-ı Rumat (Okçuluk Kitabı), (Yay. Haz. K.

ŞEŞEN, R., (2012). İbn-i Fadlan Seyahatnamesi, (3. Baskı), İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 77.

TOGAN, Z.V., (1982). Oğuz Destanı, (2. Baskı), İstanbul: Enderun Kitabevi, 47 – 48.

TURAN, O., (2011). Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi, Ankara: Ötüken Neşriyat, 203

UÇAR, İ., (1. Baskı) Ok Atıcılığının Kuralları, Sakarya: Mucize Yayınları

UZUNÇARŞILI, İ.H., (1984). Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, Ankara: TTK Yayınları, 513

UZUNÇARŞILI, İ.H., (1988). Osmanlı Devleti Teşkilatından Kapıkulu Ocakları – 1, Ankara: TTK Yayınları. 218

UZUNÇARŞILI, İ.H., (2011). Osmanlı Tarihi – 2, Ankara: TTK Yayınları, 623

UZUNÇARŞILI, İ.H., (2011). Osmanlı Tarihi – 3, Ankara: TTK Yayınları, 290

YENİ ÇERİ KATİBİ, (2011). "Kavanin-i Yeniçeriyan", (Yay. Haz. Tayfun Toroser) (2011), İstanbul: Türkiye İşbankası Kültür Yayınları, 209

YÜCEL. Ü., (1999). Türk Okçuluğu, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları. 102

YAVUZ, M., ÇANATAR, İ.A., (2010). İstanbul: Fetih Cemiyeti Yayınları, 128

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVLERİ KAYITLARI

BOA_A.{DVNSMHM.d.._103_139

BOA_A.{DVNSMHM.d.._108_545

BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİV KAYITLARI

VGM_Defter_950_248

VGM_Defter_950_249

VGM_Defter_950_249_7363

VGM_Defter_950_250

VGM_Defter_951_251

VGM_Defter_954

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Ibn Khaldun talks about the fact that nomadic communities are more courageous compared to the people living in the city (İbn-iHaldun, 1986: 354). This is why established societies feel more confident behind the city walls and therefore live a more comfortable life. However, societies that do not live in the atmosphere of confidence created by big cities and thick walls, are far from this comfortable life. These nomadic communities who did not live in cities have been frequently subjected to raids and looting operations. And this has pushed these communities to be vigilant every moment. Communities living under this obligation have developed a struggling society structure in order to survive their existence. (Göksu, 2018: 13) This social structure they have developed has led these nomadic societies to use the best weapons. These weapons, which human communities use to protect themselves and maintain their existence, have been developed taking nature as an example. (İbn-iHaldun, 1986: 102) For all these reasons arrow and bow have become an indispensable weapon for the Turks who have a nomadic lifestyle that does not live in the city. The use of arrows and bow by the Turks is as old as Turkish history. The first written records about the use of arrows and bow by the Turks belong to the Chinese. According to the Chinese records, a nomadic society in the early ages named Hiyoung-nu dominated the Mongols that another nomadic society. (Grousset, 2011: 41) The communities that are called Hiyoung-nu or Hsiung-nu in Chinese records are the communities that we know are Hun Turks today. (Taşağıl, 2012: 12) It is noteworthy that the Mongols had a nomadic steppe clan like the Huns and that the first one was superior to the second, although it is known that they used the same methods as the Huns in the use of arrow and bow. According to archaeological excavations, the Huns obtained this superiority through a kind of arrowhead called a whistling arrow. These arrowheads were developed with the aim of producing a kind of sound by passing air through the arrow when it was thrown and developing a psychological superiority by releasing fear in enemy armies. Thanks to these arrowheads, the Hun tribes had superiority over the Mongol tribes. This superiority of the Turks, thanks to using arrows and bow, continued until the firearms took their place on the battlefields roughly Mid-17th century. In addition, the Turks did not just use the arrow and bow as war tools. They had built a system of social mind and a certain set of norms by ascribing a meaning to certain metaphors to the arrow and bow. In addition, arrow and bow were used as an effective means of communication in areas such as international relations and law. Moreover, the Turks made their sociological

classification through arrow and bow. **Aim:** This article emphasizes the parallelism between the systematic progressive institutional activities of the Ottoman State and Ottoman Archery that activities based on volunteerism. It also aims to analyze how the Ottoman administration was exposed to a plenary degeneration and how this degeneration damaged the Ottoman Archery which is a voluntary activity, in the context of an arrow and bow artesian groups in Istanbul. **Method:** This research is a text analysis study. At this research, Ottoman's administrative disorders that started in the 17th century are tried to be clarified in the example of the 4th Mehmed period and in the context of the Tezkire-iRumat by Kâtip Abdullah Efendi. In addition, the text will be supported by the archives of the Prime Ministry Ottoman Archives and record of General Directorate of Foundations. Therefore, a descriptive method will be followed in this study. **Findings and Results:** This study reveals that institutional degenerations of the Ottoman State beginning in the 17th century have spread to archery in the 4th Mehmed Period. As a result, some judicial decisions were taken against Islamic Foundation Law. As a result of these decisions, groups of arrow and bow artisan have established an illegitimate administration in Okmeydanı. However, some decisions are taken in Divan-iHümayun where the highest court of the Ottoman State prevented this illegitimate intervention. As a result, the relations of the Turkish societies with the arrow and the bow extending to the first ages gained a sanctity with Islam and became institutionalized in the Ottoman period. Archery during the 15th and 16th centuries, when government institutions regularly operated, had a golden age, and many record-breaking shooters were raised during this period. However, corruption and degeneration in the state institutions in the last quarter of the 16th century and the first quarter of the 17th century also affected the archery circle. According to the text that forms the basis of our study, in the 17th century, the community of the arrow and bow artisan who had no other authority except to supply material to the archers, taken over control of Okmeydani by means of bribing the state authorities and using their kinship relations. However, in the direction of the decisions taken by Divan-iHümayun, which is the highest decision-making authority of the Ottoman State, Okmeydanı was restored to its real owners again and this illegitimate intervention was abolished.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EKLER

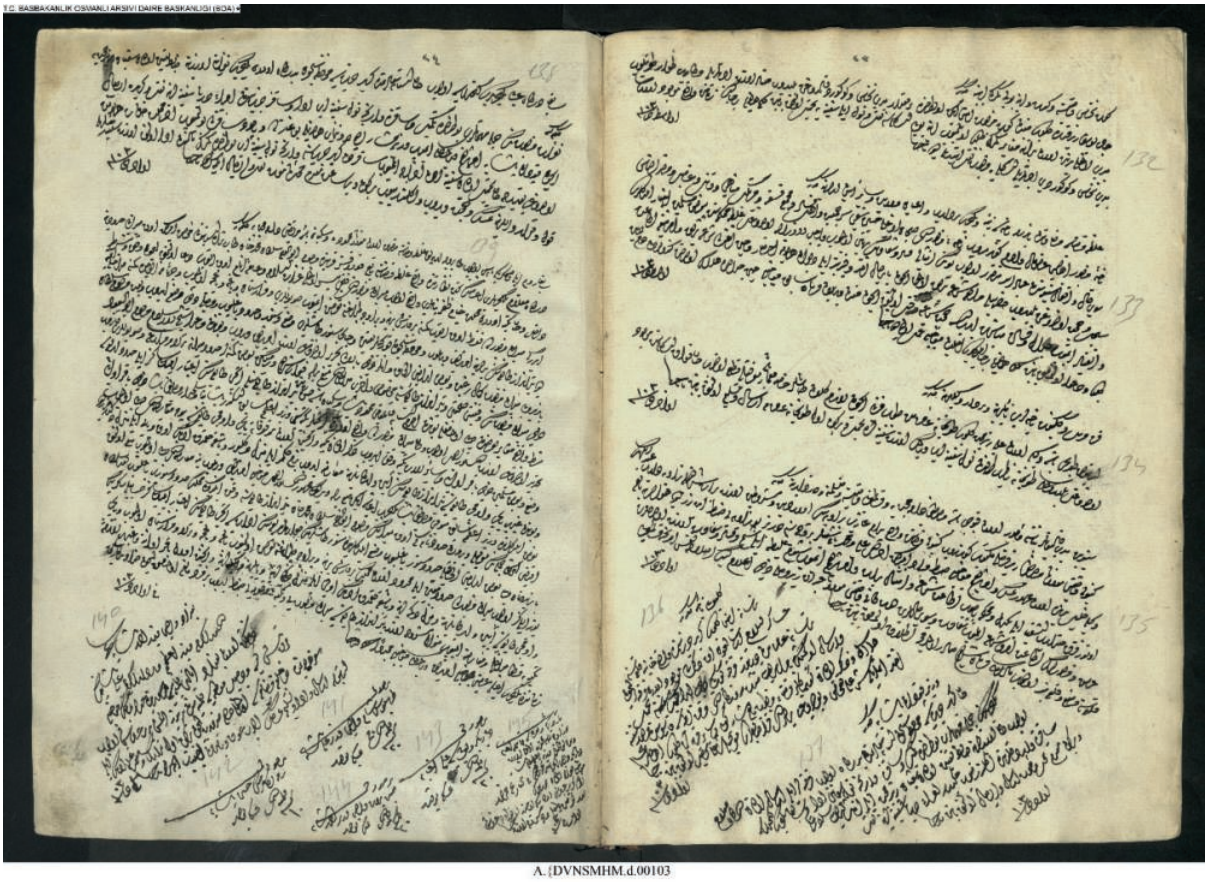

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, A.{DVNSMHM.d.._103_139

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

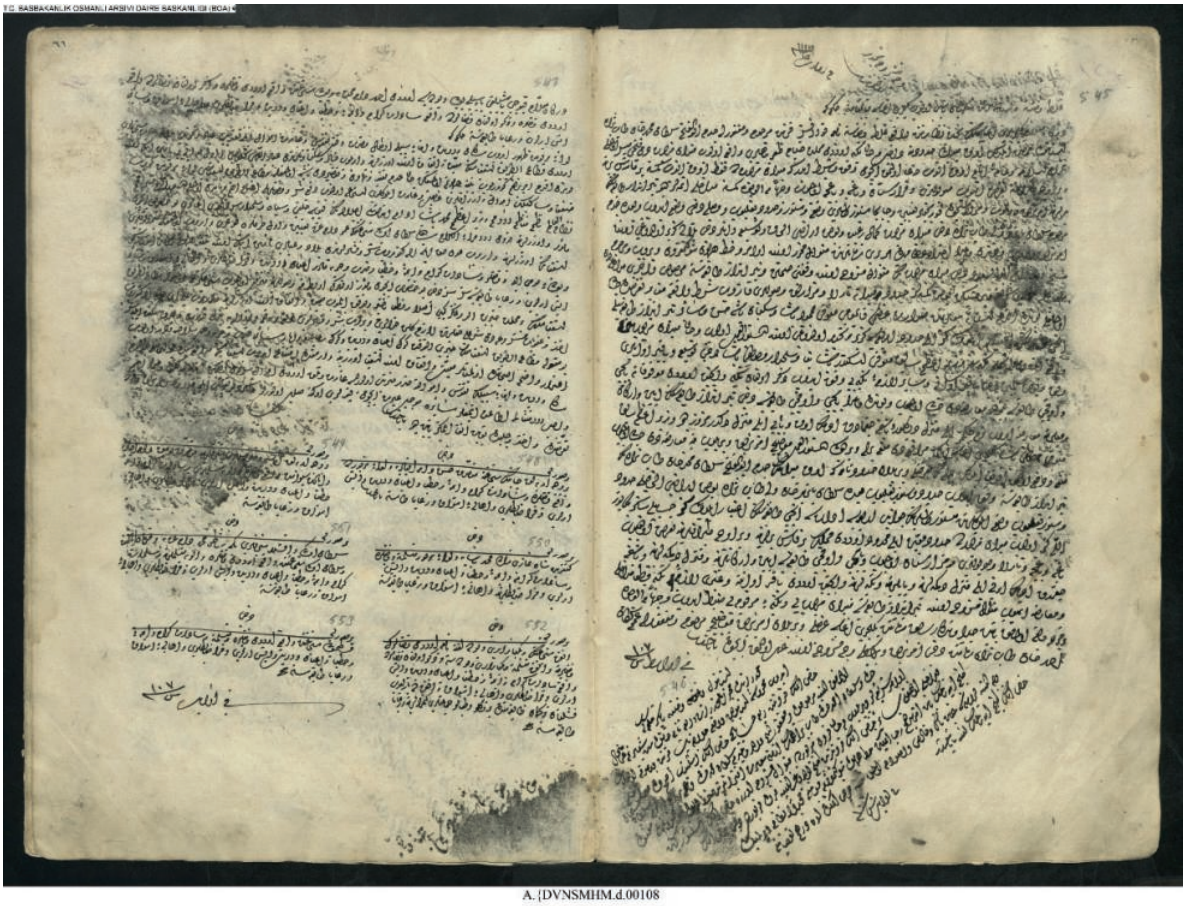

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, A.{DVNSMHM.d.._108_545

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

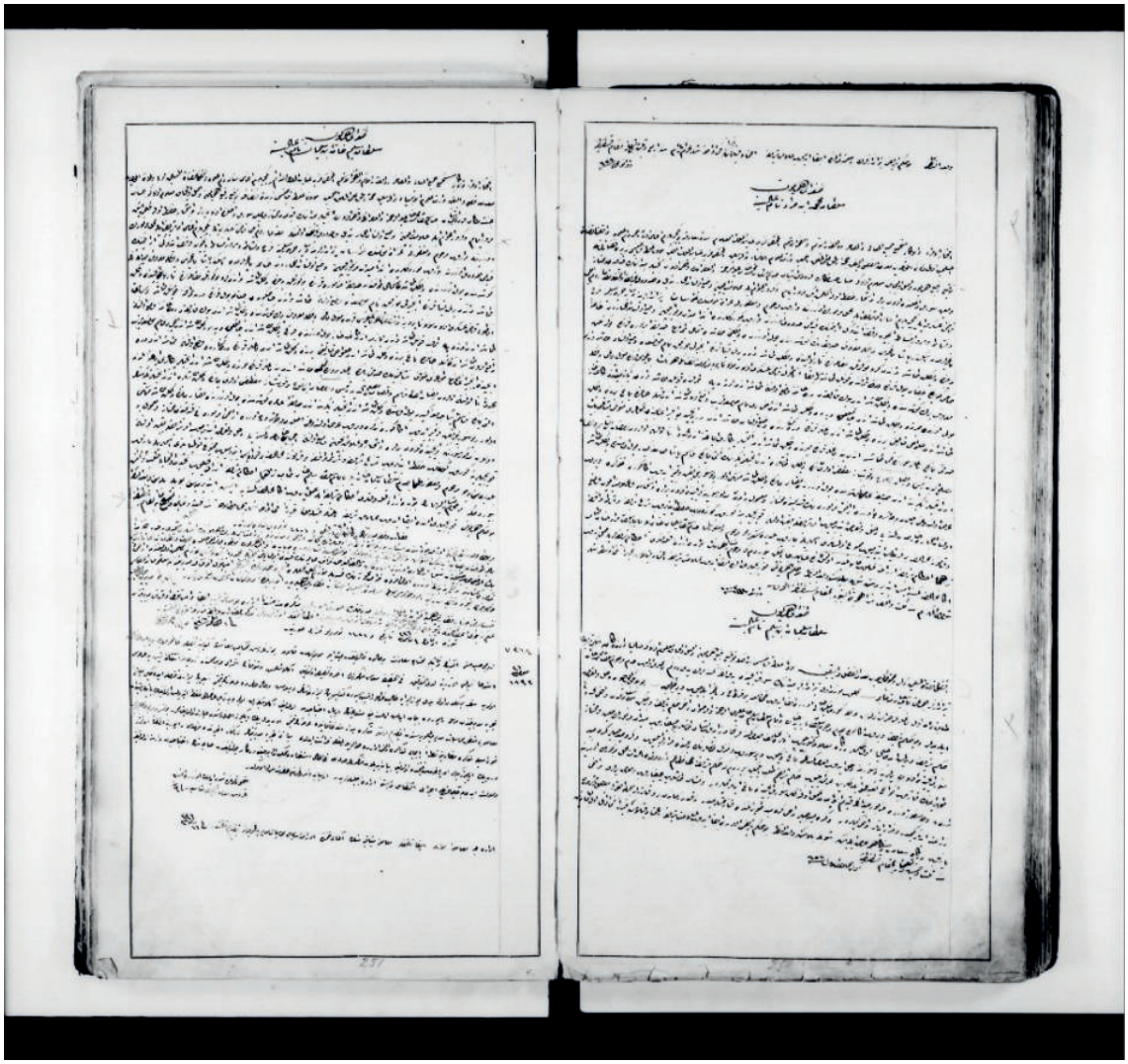

VGM_Defter_950

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

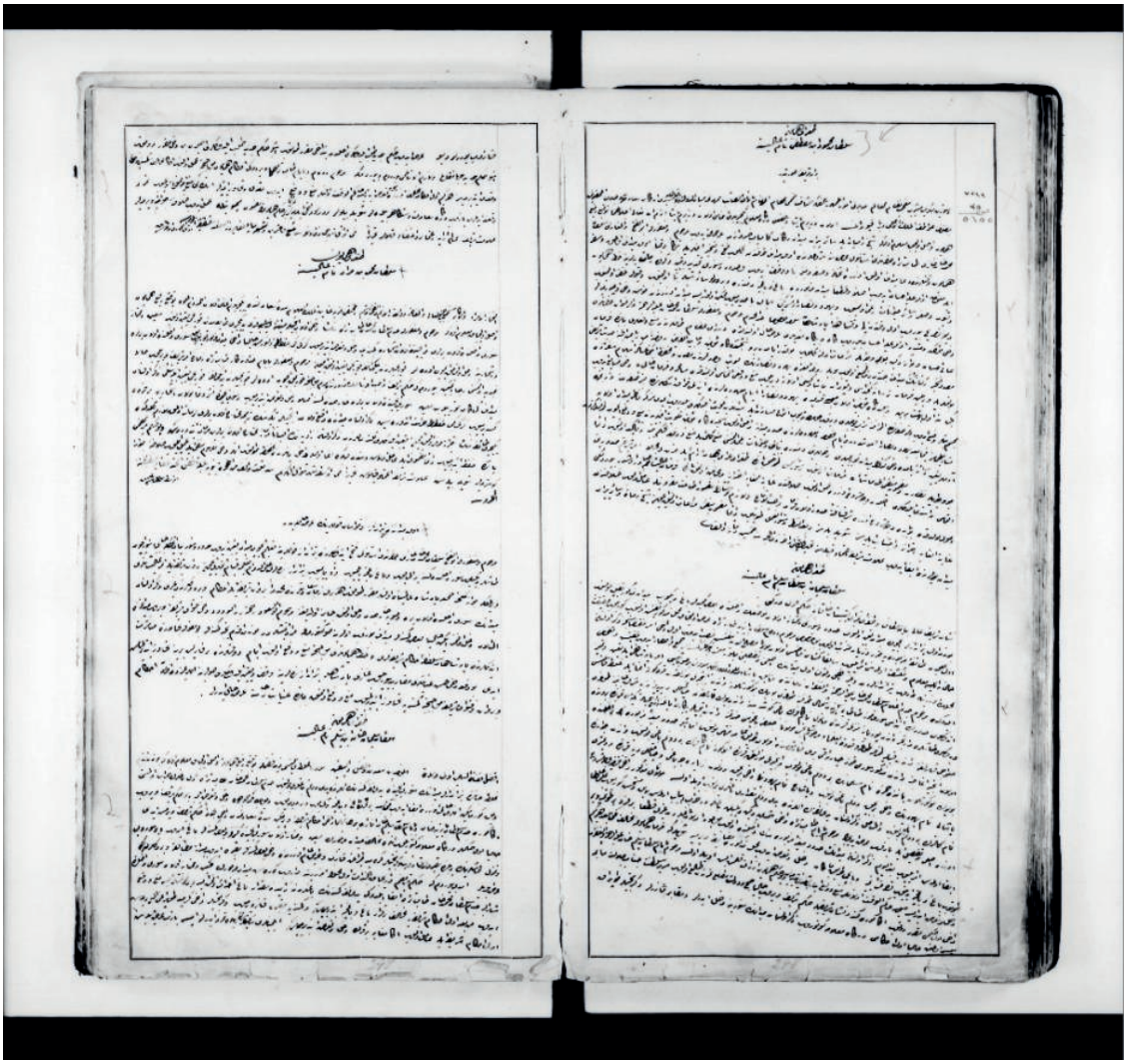

VGM_Defter_950

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

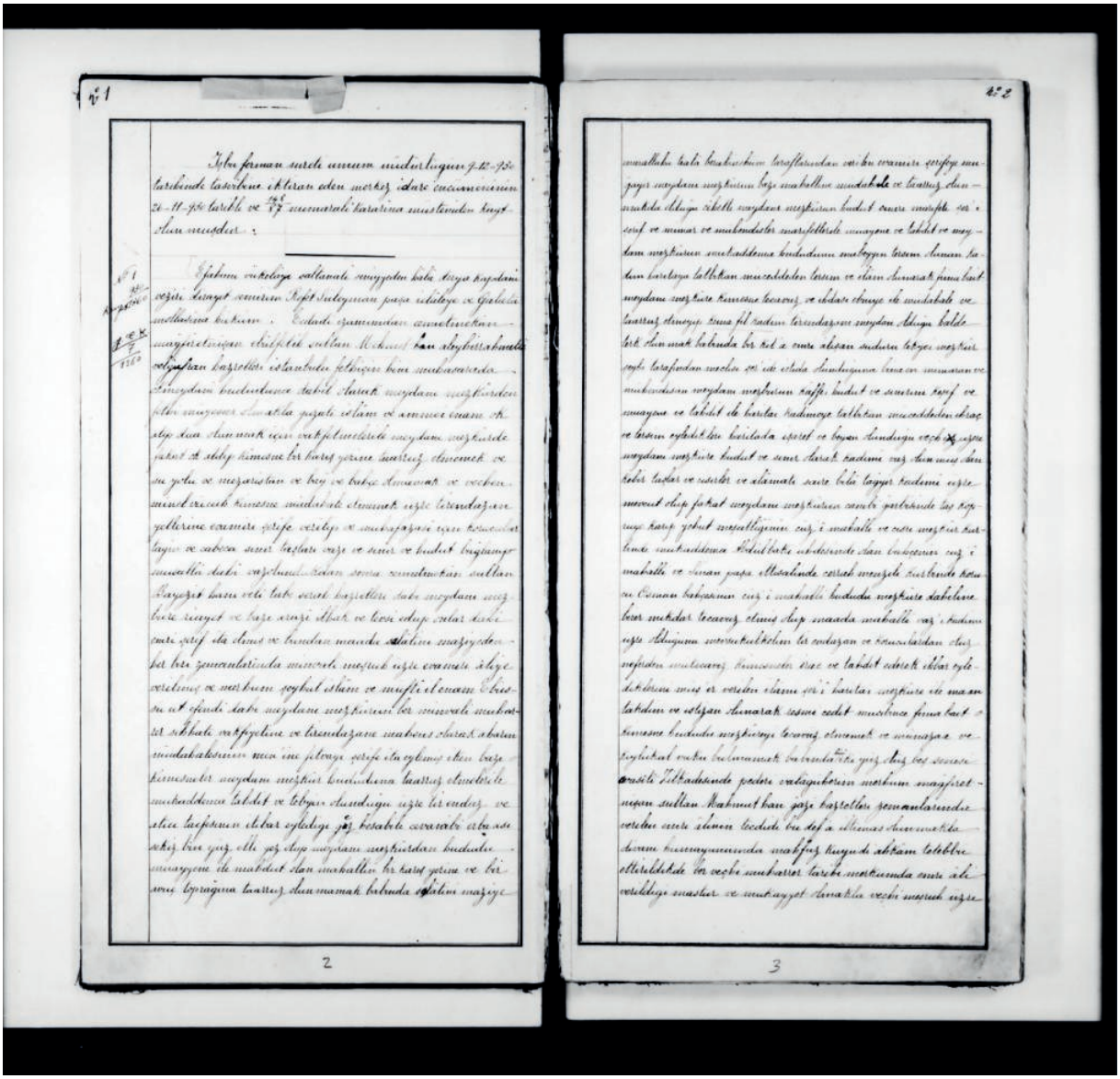

VGM_Defter_954

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:478 K:530
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

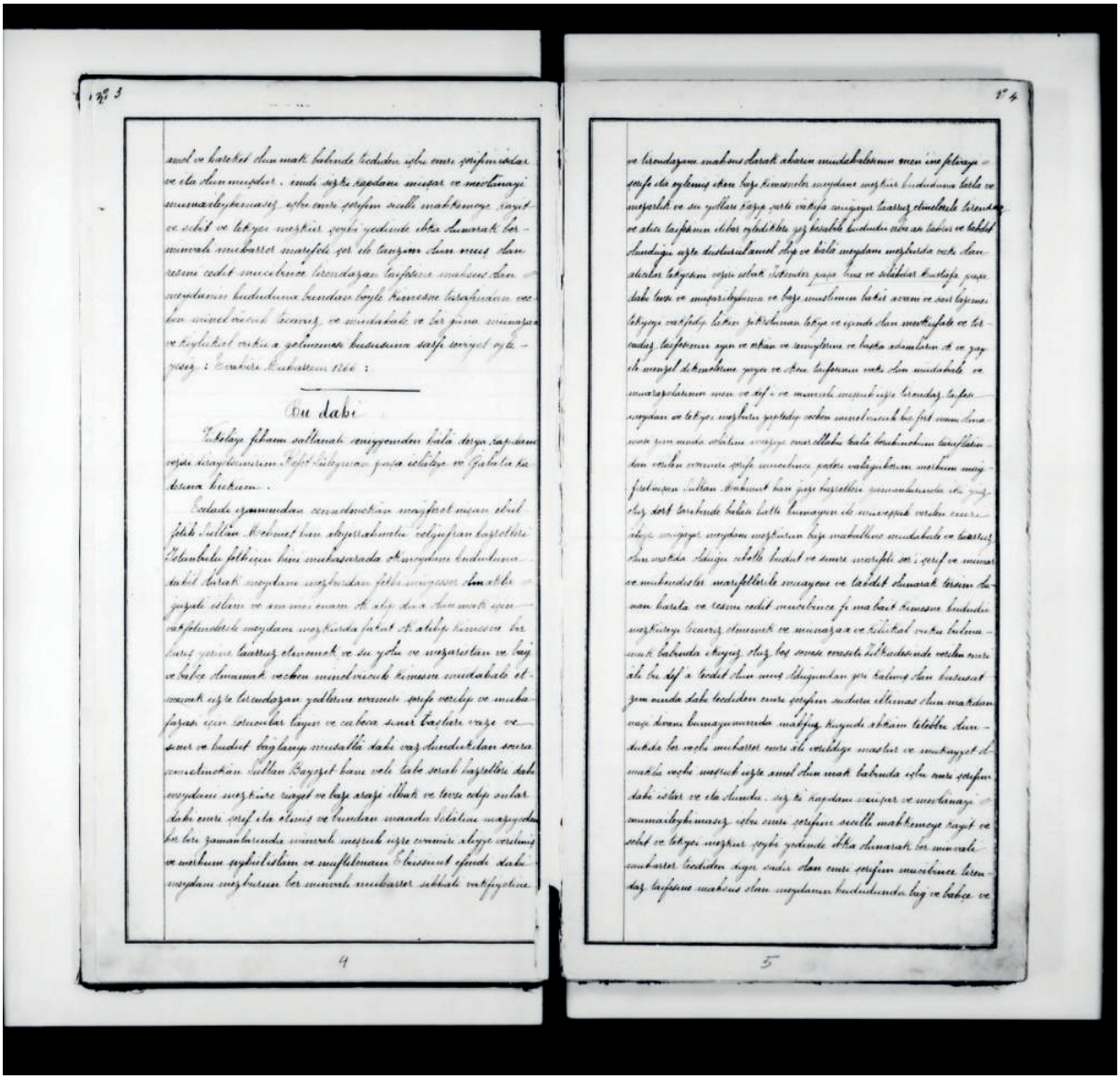

VGM_Defter_954

UHİVE
ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

BİLİMSEL BİLGİ ÜRETİMİ VE KAMUOYUNU KANAATLERİNİ ÖLÇÜMLEME (1)

SCIENTIFIC KNOWLEDGE PRODUCTION AND PUBLIC OPINION MEASUREMENT

Cengiz ANIK

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7908-036X

Öz: Amaç: Bir çalışmanın, bir bilginin bilimsel olup olmadığını anlamak ve bir çalışmayı ya da bilgiyi bilimsel yapanın ne olduğunu bulmak üzere çeşitli üzere bilim yapma amacı ile çeşitli araçlar kullanılmakta olup, bu araçlar bilimin güvenilirlik, orijinallik, objektiflik, geçerlilik, denetlenebilirlik, tekrar edebilirlik gibi elzem şartlarını sağlaması açısından önem taşımaktadır. Bu kriterlere uygunluk içinde elimizdeki verilerin, çalışmaların ve bilgilerin bilimsel olup olmadığını ölçmek üzere (1) tahkikat, (2) araştırma - inceleme, (3) soruşturma – muhakeme araçlarını kullanılmaktadır. Bu araçlar vasıtasıyla hem bilginin bilimselliğini sağlamakta hem de neyi araştırıp inceleyeceğimizi bize göstermesi açısından yöntemin çatısını kurarak bilimsel bir eser ortaya koymayı sağlamaktadır. Bilimsel bilgi üretmek üzere bu araçların metodolojik ilkelere uygun olarak kullanmak için öncelikle eldeki bilgilerin zihinsel bir mekanizmadan geçirilmesi ve bu işlem süreci sonucunda kendisini oluşturan unsurlarla birlikte işletilerek bilimsel bilgiye dönüştürülmesi gerekmektedir. **Metot: Bulgular**: Kamunun oyunu ölçümleme araştırmalarının bilimsel bilgi üretilmesi ile ilgili olup olmadığı tartışması bu çalışmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı bilimsel bilgi üretilmesi ile ilgili süreci açıklamak ve evreleri belirlemektir. Bu belirlemelere göre kamuoyunun kanaatlerinin nasıl belirlenmesi gerektiğine yönelik öneriler ortaya koymak bu çalışmanın ikincil amacıdır. Bu amaca yönelik olarak önce bilimsel bilgi üretme işlemi, ilgili aparatlarıyla birlikte açıklanmaya ve bu mekanizmanın çalışması evreleriyle gösterilmeye çalışılacaktır. Demek ki çalışmanın konusunu bilimsel bilgi üretme mekanizması ve bu mekanizmanın çalışma evreleri ile buna uygun olarak kamuoyunun kanaatlerinin nasıl derlenmesi gerektiğine dair öneriler oluşturmaktadır. Çalışma, kamuoyu araştırmaları ile ilgili yanlışlıkları açığa vurarak, kanaatlerin daha etkin bir biçimde derlenmesinin temini ve konuya ilişkin istifhamların bertaraf edilmesine vesile olacağı için önemli kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, Kamuoyu Araştırmaları, Kanaat Ölçme

Abstract: Objective: A variety of means are used to understand what a work is, whether it is scientific or not, and to find out what makes a study or scientific work, and these tools are used to determine the conditions of science such as reliability, objectivity, validity, controllability, and repeatability. (1) investigation, (2) research and investigation, and (3) investigative - reasoning tools are used to determine whether the data, data, and studies are in compliance with these criteria. By means of these tools, we provide a scientific work by establishing the framework of the method in order to provide both the scientificness of the knowledge and to show us what we are going to investigate and examine. In order to use these tools in accordance with methodological principles in order to produce scientific information, it is necessary to first convert the information in hand to a mental mechanism and transform the scientific knowledge by operating with the constituent elements of this process. **Method: Finding**: The debate over whether public opinion measurement researches are related to the production of scientific knowledge constitutes the problem of this declaration. The purpose of the study is to explain the process of producing scientific knowledge, and set out the stages. Putting forward proposals on how public opinion should be determined according to these determinations is the secondary purpose of the study For this purpose, first of all, the process of producing scientific knowledge will be explained with its related apparatus and then the operation of this mechanism will be shown with its stages. Therefore, the subject of the study consists of the production mechanism of scientific knowledge and the operation stages of this mechanism as well as suggestions on how public opinion should be compiled accordingly. The study is considered as important because it will provide more efficient compilation of public opinions and conduce to eliminate any problem related to the subject by revealing mistakes about opinion researches.

Key Words: Knowledge, Public Opinion, Opinion Survey

Doi: 10.17361/UHIVE.2018.19.4

---

(1) ***Sorumlu Yazar: Cengiz ANIK, Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul / Türkiye, cengizanik61@gmail.com, Geliş Tarihi / Received: 11.03.2018, Kabul Tarihi / Accepted: 29.06.2018, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – İnceleme / Research and Review) Etik Kurul Raporu: Yok – None***

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Bilim yapma amacına ulaşmak için kullanılması zorunlu birinci araç (instrumentality) tahkikattır. Tahkik etmek, hakikatı (truth) bulma çabasıdır. İkinci aracımız hem recherche hem de etude anlamında kullanılan araştırma - incelemedir. Bu çalışmalar, ilgili disiplinin kapsam ve sınırları, ele alınan konu, talim edilen paradigmalar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Bilim yapmanın üçüncü aracı kritiktir. Kritik, soruşturma, yani; ölçmek, biçmek, kategorize etmek, eleştirmek, itiraz etmek ve bazen da ret etmek demektir. Sonuç olarak, bilimin olmazsa olmaz üç enstrümanı; (1) tahkikat, (2) araştırma - inceleme, (3) soruşturma - muhakemedir. Bilimsel amaca bu üç araç kullanılarak ulaşılmaktadır. Bu üç araç, bilimsel çalışmaların vazgeçilmez unsurlarıdır.

Bu üç araç kuşkusuz ki yöntemin de vazgeçilmez unsurlarıdır. Neyi tahkik edeceğimiz, neyi araştırıp inceleyeceğimiz, neyi soruşturup muhakeme edeceğimiz sorularının cevabını vermek ve elde edilenleri serilmemek, bilimsel bir eser ortaya koymak demektir. Nasıl tahkik edeceğimiz, nasıl araştırıp inceleyeceğimiz, nasıl soruşturup muhakeme edeceğimiz sorularının cevabı ise bilimsel araştırmalarda kullanılan yöntemi gözler önüne sermektedir.

Metodolojik ilkelere uygun olarak bilimsel bilgi üretmek zihinsel bir mekanizmanın işlemidir ve bu işlem, kendisini oluşturan unsurlarla birlikte belirli bir süreç dâhilinde işletilerek bilimsel bilgi üretilmektedir.

BİLİMSEL BİLGİ ÜRETME MEKANİZMASI

Akıl, mantık, zeka ve bilinç çoğu zaman birbirinin yerine kullanılan kavramlardır. Sözlüklerde zeka = intelligence, mantık =logic kavramlarının karşılığı olarak tanımlanırken; akıl = reason ve intellect kavramlarıyla karşılanmaktadır (Demir ve Acar 1993). Bazı makalelerde ise mantık kavramı reason'ın karşılığı olarak kullanılmaktadır. Gerçekten de kavramlara ilişkin ciddi bir bulanıklık söz konusudur. Popüler sözlüklerde akıl: "Zeka, idrak, kavrayış", "düşünme, anlama ve tedbir alma becerisi". Zeka kavramı: "İlişkileri kavrama ve yeni şartlara uyabilme, anlama, öğrenme, kavrama ve çözme kabiliyeti" ifadeleriyle tanımlanmaktadır. Mantık; "düşünce, doğru düşünme, hüküm verme yolları, muhakeme, tutarlılık"; bilinç ise "bir şeyi anlama, tanıma ve kavrama" diye tabir edilmektedir.

Dikkat edildiği gibi dört kavram da hemen hemen aynı anlamdadır. O halde belirli bir anlam alanı için niye dört farklı kavram kullanılmaktadır? Tanımları bu denli belirsiz olan, birbirleri arasındaki anlam farklılıkları bu denli bulanık olan bu kavramlar nasıl olur da

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

bilim, yöntem ve felsefenin bu denli önemli kavramları olabilir? Kendisini anlatmakta bu denli acizlik gösteren bu dört kavram nasıl olur da hemen her şeyi anlatma kudretine sahip olabilir?

Kavramların anlamları yabancı dil sözlüklere bakıldığında daha da bulanıklaşmaktadır. Ratio = nispet, oran. Rational = akıllı, makul. Reason=sebep, illet, tanıt, akıl, fikir, idrak, anlayış. mantık, hak. Reasonable = makul, mantıklı. Reasoned=akla uygun. Reasoning=muhakeme anlamlarına gelmektedir.

Logic = mantık, muhakeme. Logical = mantıklı. İntellect = akıl, zihin, idrak, akıl sahibi. İntellection = anlama, anlayış, yüksek zeka sahibi, bilgili. İntellectually = zeka ile anlayarak. İntellegence = akıl, zeka, anlayış, zeka sahibi, istidat, malumat. İntelligent = akıllı, zeki, anlayışlı, kabiliyetli anlamlarına gelmektedir.

Conscious = bilinçli, müdrik, farkında olan. Consciousness = bilinç, idrak, anlayış, akıl anlamlarında kullanılmaktadır.

Fransızca'da da kavramların anlamları benzemektedir: Ration=pay, nasip, günlük yiyecek istihkakı. Rationner qn = birisine sınırlı ölçüde yiyecek vermek. Rationnellement = akla yatkın demektir. Logique = mantık. İntelligence = zeka, İntellectuel = zihinsel. İntelligement = akıllıca, zekice. Conscience = bilinç. Conscient = ne yaptığını bilen. Consciencieux = vicdanlı, özenli, ciddi, dikkatli anlamlarına gelmektedir.

Ayrıca bütün bu anlam alanları içinde merkezi bir işlevi olan Arapça kökenli akıl; bağlamak, bağlanmak ve tutunmak (Cengiz, 2010:4) anlamlarına gelmektedir. Örneğin "akl" devenin ayağını bağlama, "ikal" kadının saçlarını örmesi demektir (a.y.) Akıl kavramı Arapça'da korumak, men etmek anlamlarında da kullanılmıştır ama zamanla "…anlama ve bilme yeteneği, iyi ile kötüyü ayıran güç, insanı diğer canlılardan ayıran nitelik ve zeka" (Esen 2011:87) anlamlarına bürünecek hale gelmiştir.

Demek ki, dört kavram da otantik anlamlarından farklı bir biçimde, belirli bazı misyonlar ve işlevler yüklendikçe, anlam alanları hem ayırt edilemeyecek bir biçimde birbirine karışmış hem özgün anlam alanından kopartılmış hem de her bir kullanıcının amacına göre her şeyi anlatacak bir semantik teçhizatla donatılmıştır. Ancak tartışmanın sofistike derinliğinden ödün verme pahasına bile olsa, kavramları birbirinden tefrik etmek, mümkün olduğu kadar onları nitelemek ve onlara net bir karşılık önermek gerekmektedir.

Öncelikli tespit şudur: Dört kavram da bilgi ile ilgilidir. Tüm canlı varlıklar ve hatta sosyal hayatımızdaki diğer tüm tüzel kişilikler içinde soyut ve somut tüm varlıklara (özne,

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

nesne, simge ve kavram ile birlikte, doğal ve sosyal olay, olgu ve oluşumlar olarak geniş anlamda) ilişkin bilgiyi algılayan, işleyen, yeniden üreten, yeniden biçim ve içerik veren, anlayan ve anlamlandıran; tüm bu mamulatı birer artefact haline getirerek, anlamlı ve taşınabilir bir göstergesel sisteme dönüştüren yegane varlık insandır. Tüm bu işlemleri yerine getiren mekanizma, biyolojik sistemler gibi somut değildir. Elle tutulup gözle görülmeyen bir zihinsel mekanizmadır. Bu mekanizmaya doğrudan tanıklık etmek mümkün olmasa da, onun çıktılarının, artefact anlamında birer insani yapıt olduğu anlaşılabilmektedir. Bilgi işleyen bir üst sistem olan zihinsel mekanizmanın alt sistemleri, aparatları, parçaları - unsurları; (1) akıl, (2) zeka, (3) mantık ve (4) bilinçtir.

Zeka, insanın algılama becerisi, anlama yetisi, çözümleme yeteneğini tanımlamakta; sırra vakıf olma kapasitesi ve potansiyeline, gizemleri açığa çıkarma merakına, sorun çözme ihtirasına istinat etmektedir. Bütün insanların algılama gücü vardır ama kuşkusuz ki bu gücün dereceleri bulunmaktadır. Nitekim literatür buna dayanarak IQ(Intelligence quotient) ve EQ(Emotional quotient)ayrımı yapmakta; duygusal zeka, entellektüel zeka, sosyal zeka gibi bazı kategoriler öngörmektedir. Son yıllarda oldukça ilgi gören yapay zeka çalışmaları da kısmen bu çerçeve içinde yer almaktadır. Demek ki zeka kavramını; insan zihninin algılama performansı ve olup bitenlerin farkında olma yeteneği olarak tanımlayabiliriz.

Zeka tarafından fark edilmiş olan bir değişken ile, zihinsel arşivde var olan değişkenler arasında optimum ilişkiler kurma becerisinin adı akıldır. Zeka bir yetenektir. Ama akıl geliştirilebilen, işlerlik kazandırılabilen bir beceridir. Zeka ile akıl arasındaki ayırt edici fark budur. Pek çok değişken arasında pek çok ilişki kurabilmektedir. Ama bu ilişkilerin hepsi anlamlı değildir. Aklın en anlamlı ilişkiyi nasıl kuracağına ilişkin literatürde "akıl yürütme" denilen bazı teknikler geliştirilmiştir. Bu teknikler ayrıca, aklın gerçekleştirdiği işlemlerin genele teşmil edilebilmesi, herkesin bu teknikleri kullanabilmesi açısından da önemlidir.

Akıl tarafından tahkikat işlemlerinin gerçekleştirilmesi için geliştirilmiş olan bu tekniklerin sayesinde var edilen anlam ve anlamlandırma, hiç kuşkusuz ki, göstergesel bir düzeneğe dönüştürülmediği takdirde, herhangi bir işe yaramayacaktır. Bu işe yarama evresini mantık gerçekleştirmektedir. Demek ki, üretilen anlam ve anlamlandırmaların, göstergesel bir düzeneğe dönüştürülmesi ve kavramsallaştırılması işlemine mantık denilmektedir. Bu beceri de elbette işlenebilir, geliştirilebilir. Mantığı diğerlerinden ayıran en önemli özellik; onun aynı zamanda, sosyal ve doğal çevreyle zihinsel mekanizma arasında çift taraflı

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kanal işlevi görmesidir. Zira göstergesel düzenek demek, en başta dil demektir. Mantık, zihinsel işlemle üretilen anlamı, söz konusu bu dil içinde anlaşılabilir hale getirmektedir. Dil bu yolla, bireyi zihinsel olarak inşa etmekte ve aynı zamanda da birey, dil aracılığı ile doğal ve sosyal çevresini etkilemektedir. Bu nedenle mantık, hem bireyi toplumun hem de toplumu bireyin etkilemesine aracılık ettiği için akıl ve zekadan farklıdır ve mantığın ayırt edici özelliği budur.

Bilinç ise bir tür arşiv görevlisidir. Ama bireyin zihinsel arşivi sadece geçmişle ilgili toplumsal ve tarihsel kayıtlardan ibaret değildir. Arşivde aynı zamanda gelecek ile ilgili amaç, hedef, beklenti, heves gibi kategorilerden oluşan ideoloji ve ütopyalar da yer almaktadır. Bilinç bu nedenle hem bireyin geçmişi hem de geleceği ile ilgili işlevsel bir çabadır. Bilincin işlevselliği şu demektir: Eğer zeka, akıl ve mantık çalışmıyorsa bilinç de çalışmaz. Zihinsel mekanizma anlam üretmediği sürece, bilincin herhangi bir arşiv görevi söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla bilinci işleten, geliştiren, işlevsel hale getiren veya tersine işlevsizleştiren akıl, zeka ve mantıktır. Sırasıyla algılamayı, fark etmeyi ve farkındalığı oluşturan zeka; tahkikat, muhakeme ve muhayyile işlemini gerçekleştiren akıl ve toplumsal çeşitlilik - zenginlik olan göstergesel düzenek ile bu üretimleri donatan, tasavvur eden mantık, ne kadar çok çalışırsa, bilince o kadar iş çıkacaktır.

Tablo 1. Bilimsel Bilgi Üretme Mekanizmasının Aparatları

1. ZEKA:	2.AKIL :	3.MANTIK :	4.BİLİNÇ :
Algılama	Tahkikat	Tasavvur	Arşivleme-Bellek
Fark etme	Muhakeme	Tanımlama-betimleme	Geri çağırma
Ayırt etme	Muhayyile	Göstergesel kavrama	Geleceği-geçmişi kayıtlama
Vukufiyet	İlişkilendirme	Kavramsallaştırma	

Bu tanım ve açıklamalara göre, akıl ve mantık; işletilebilen, işlevsel kılınabilen, geliştirilebilen ve en önemlisi de öğrenilebilen, öğretilebilen bir insani beceri olarak kendini belli etmektedir. Dolayısıyla bilinç, bu becerilerin işlerliğine bağlı olarak işlevsellik kazanmaktadır. Ancak zeka için, akıl ve mantık gibi, uygulama teknikleri öngörmek ve onları geliştirmek, ilerletmek mümkün görünmemektedir. Taklit edilmek suretiyle, zekanın işlerliğine benzer prototipler, yapay zeka aygıtları üretilmektedir ama akıl yürütme, mantıksal tutarlılık (dilin sentaktik, paradigmatik ve pragmatik olması bağlamında) teknikleri gibi, zeka için teknikler geliştirmek, şimdilik mümkün görünmemektedir.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Bilimsel Bilgi Üretme Evreleri

Bu tanım ve açıklamalar, bilim insanlarının çalışma tarzlarını temsil edecek hale getirildiğinde, Olgusal Tekabüliyet Şeması (Anık 2011:XI) adı verilen örnekleyici bir model ortaya çıkmaktadır

Bu modele göre bilimsel çalışmanın unsurları; (1) bilim insanı, (2) revelation (TAHKİKAT) evresi, (3) İletişim İşlemi Evresi ve (4) olay, olgu ve icat, keşifler olmak üzere dört kategoride yer almaktadır. Ayrıca önyargının ve ideolojinin, bilim yapma işlemi sürecinde bağımsız değişken olarak, devreye giren iki tali unsur olduğu anlaşılmaktadır:

Tablo 2. Olgusal Tekabüliyet Şeması

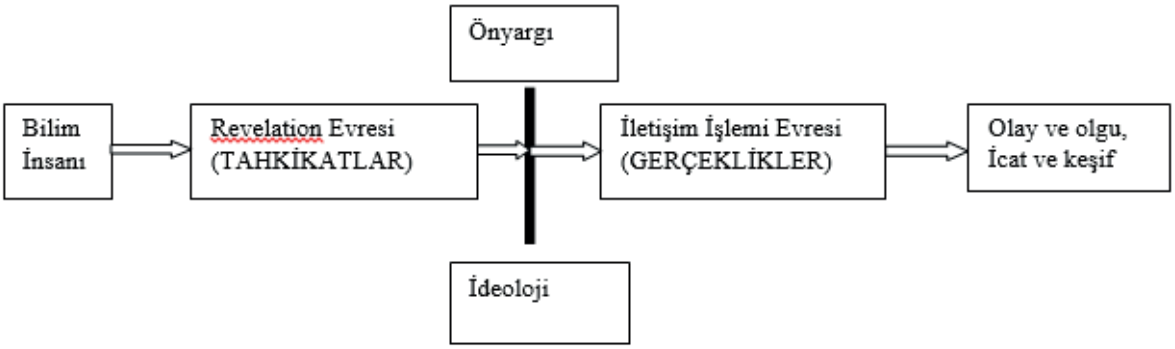

Bilimsel bir eserin ortaya konulması için bilim insanı kuşkusuz ki en öncelikli unsurdur. Bilim insanının bilim yapma nedeni; belirli bir olay veya olgusal gerçekliğin ne olduğuna vakıf olabileceği bir (a) keşifte bulunmaktır veya teknolojik bir aygıt modeli tasarlamak, yeni bir bakış açısı ortaya koymak, bir model veya protip yaratmak amaçlarıyla belirli bir icatta bulunmak ya da matematik, geometri gibi disiplinlerde uzlaşım sağlanacağı umut edilen bir (b) icat yapmaktır. Demek ki bilimsel çalışma bu iki unsur; bilim insanları ile olgu, olay ya da icat, keşif unsurları arasında ifa edilen bir süreçtir.

Sorunu fark eden, algılayan ve sorunsalı anlayan bir unsur olarak bilim insanı; öncelikle, belirli düzeyde zeka gerektiren bir performans ortaya koymak durumundadır. Ancak bu performans, önyargı ve ideoloji kıskacında tezahür etmektedir. Bu kıskaç, performansı belirli ölçüde yönlendirmektedir ama, bu yönlendirme objektivite çıkmazı olarak gösterilemez. Zira bütün insani faaliyetler gibi, geçmişe ilişkin kayıtlar ve birikim ile geleceğe ilişkin tasarılar, bilimsel faaliyetlerin enerjisini oluşturmaktadır. Aksi takdirde bilimsel bir çalışmanın ortaya çıkması söz konusu olmazdı. Bu performansın objektivitesinin kaynağı akıl ve

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

mantığın kullanımı ile ilgilidir. Yani diğer insani aktivitelere göre, bilimsel aktivitenin objektif kabul edilmesinin nedeni; zeka ile icra edilen performansın, nasıl kullanılması gerektiğini belirleyen kurallara göre işletilen akli ve mantıksal performansla tamamlanmasıdır. Aklın ve mantığın nasıl kullanılacağına dair kurallara biz yöntem diyoruz. Yani, üretilen bilgi, belirli bir yönteme uygun olarak üretildiği zaman bilimsel bilgi adını almaktadır. Aksi takdirde; belirli metodolojik ilkelerle objektivitesi güvence altında olmadığı için; çok yararlı, çok önemli, son derece nadide ve bir o kadar orijinal ve yaratıcı olsa bile bu tür bilgiye bilimsel sıfatını veremeyiz. Nitekim pek çok sanatçı ve edebiyatçı, ortalama bilim insanlarından çok daha fazla zeki ve olağanüstü hayal gücüne sahip olduğu, algı ve farkındalık yetenekleri bulunduğu ve bu yetenekleriyle müstesna eserler ortaya koydukları halde, bu eserlere "objektif bir bilimsel eser" diyemiyoruz. Çünkü bu eserler herhangi bir yönteme tabi olmak zorunda değildir. Metodolojik ilkelere göre işleyen akıl ve mantık teknikleri kullanılarak bu eserler ortaya konulmadığı için, onların objektif birer bilimsel eser olduğunu kabul etmiyoruz.

Metodolojik ilkelere göre işleyen aklın kullanıldığı evreye yukarıdaki şekilde gösterildiği gibi, tahkikatların gerçekleştirildiği revelation evresi diyoruz. Bu evredeki tahkikatlar, zihinsel düzlemde ve büyük ölçüde "metafizik" boyutta yürütülmektedir. Akıl yürütme teknikleri de bu evrede kullanılmaktadır. Kuşkusuz ki bu evrede yürütülen akıl yürütme teknikleri, ilgili disiplinin - bilimsel alanın sahip olduğu malumatın zenginliği ve çeşitliliğine bağlı olarak, son derece sofistike veya gayet sığ ve yavan da olabilmektedir. Bilim insanı, yeterince kuramsal çalışma ve dolaylı gözlem yapmaz ise veya çalıştığı disiplinin epistemolojik düzlemine yeterince vakıf değilse, ifa edeceği akıl yürütmeler ve kuracağı değişkenler arası ilişkiler son derece yavan, sığ, değersiz ve sıradan olacaktır. Literatürü zengin bir bilimsel çalışma değilse, alanla ilgili malumat gerektiği gibi gözden geçirilip işlenmediği için, çalışmanın bilimsel sayılması mümkün olmayacaktır. Ayrıca, alana ilişkin kavramsal çerçeveye istinat etmediği için, yapılan çalışmanın mantıksal tutarlılığı özürlü sayılacak ve bilimsel eser sahih kabul edilmeyecektir.

Önyargı ve ideoloji duvarı, bireyin performansları açısından özelde bir engel, daha doğrusu süzgeç, filtre fonksiyonu icra ettiği gibi, esasen, kurumlar ve toplumun değerleri, amaçları, idealleri ve sosyal kontrol mekanizmalarının nüfuz alanını da kapsadığı için genelde de bir duvar, bir süzgeç, filtre işlevine sahiptir. Toplumun dili en başta böyle bir işlev icra etmektedir. Dolayısıyla önyargı ve ideoloji, bilim insanı için, kısıtlayıcı bir rol oynamakla birlikte, esin ve dinamizm kaynağı özelliği de arz etmektedir ama sürecin bu noktasında ide-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

oloji ve önyargı, bilim insanları tarafından, objektifliğe halel getirip getirmemesi açısından dikkate alınmaktadır. Revelation evresi;

"... zihinsel muhakeme ile ilgili hakikati (truth) arama çabasının bir sonucu olarak yürütülen tahkikatlardır. Olay ve olguları anlama çabasının ürünü olarak sürdürülen tahkikatlar, zihnimizde bazı şemalar, şablonlar, modeller yaratmaktadır. Bunların tümü, henüz önyargı ve ideolojiden arınmış değildir ve bu evre revelation evresidir.

Tahkikatlar tamamlandıktan sonra, başarabildiğimiz düzeyde önyargı ve ideolojilerden arınarak, olay ve olgulara ilişkin en uygun kavramsal tasarımları, simgesel düzenekleri kurgularız. Bu evre, iletişimi işlemci olarak kullandığımız ve iletişim yolu ile gerçeklikler yarattığımız evredir"(Anık 2011: XI)

İletişim işlemi evresinde belirli bir simgesel düzeneğe dönüştürülen bilimsel çalışmalar, bilim insanlarının tahkikatlarının ne denli pratik hayatın gerçeklerine uygun olduğunun anlaşılabilmesi için tedavüle bırakılmaktadır. İştirak edilmiş (communicative) anlam alanı, bilimsel eserler tedavüle bırakıldıktan sonra tebarüz etmektedir. Bu çok önemlidir. Zira tedavüle bırakılan bilimsel bir eser artık, özel mülk olmaktan (Merton, 1973: 273-275) çıkmaktadır. İletişim işlemi evresi ile göstergesel sisteme dönüştürülen tahkikatlar artık onu raporlaştıran bilim insanının özel mülkü değildir. Sınamalara ve değerlendirmelere, yorumlamalara sunulmuş kolektif bilgi niteliği taşımaktadır. Bu kolektif nitelik aynı zamanda bilimsel eserin objektivitesinin bir diğer ölçütüdür:

"Tam da bu nedenden dolayıdır ki, yani, herkesin geçerlilik ve güvenilirlik testlerine açık olduğu için, bu ürünler, bilimsel objektivite etiketini taşıma ayrıcalığını hak eder. Bu aşamadaki kritik nokta şudur: Tahkikat, belirli bir malumatın elden geçirilmesi olmakla birlikte, bu aşamada, revelation ne denli devrede ise, bilim o denli verimli olmuş demektir. Bu bir marifettir. Gerçekliklerin tasavvuru aşamasında ise iletişim, ne denli işlemci olarak devreye girmişse, önyargı ve ideoloji tasallutu o denli denetim altına alınmış ve tasavvurların olgusal tekabüliyetine ilişkin o denli başarı sağlanmış demektir" (a.y.).

İletişim işlemi evresi, anlaşılmış olacağı gibi, mantıksal tekniklerin kamil biçimde kullanıldığı, bilimsel eserin kavramsal çatısının tutarlı bir biçimde oluşturulduğu bir evredir.

Hiç kuşkusuz ki bu açıklamalar; akıl, zeka ve mantıktan "her biri sadece şu aşamalarda kullanılır, buralarda kullanılmaz" demek değildir. Bu kategorileştirme ve ilişkilendirme çabaları açıktır ki, metodolojik ilkelere göre bilimsel eser üretim sürecini daha didaktik hale getirmek için önerilmektedir. Böylece, bilim insanlarının çalışmalarının kolaylaştırı-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

lacağı ve metodolojik korkunun hafifletileceği umut edilmektedir.

Son evrede, olay ve olguların gözlemlenmesi, icat ve keşifler için laboratuvar çalışmaları ve çeşitli deneylerin gerçekleştirilmesi söz konusudur. Olay ve olgulara ilişkin olarak bilim insanları, elde ettikleri sonuçla bir keşif gerçekleştirmiş olmaktadırlar. Bu keşif, bilimsel çalışmanın yörüngesini belirleyen paradigmanın, 'parametrique' görünüme ilişkin görüşü ile sınırlı bir önem taşımaktadır. Zira bu keşif, yeni pek çok keşif için bir çıkış noktası anlamına gelmektedir.

İcat, keşiften farklı bir bilimsel sonuçtur. İcat, birbiriyle ilgisiz gibi duran parçaların, belirli bir ahenk oluşturacak biçimde bir araya getirilip, birleştirilip, eklemlenip ve kusursuz işleyecek biçimde ilişkilendirilerek, bir bütün oluşturulmasıdır. Tüm parçalar daha önce var olsa ve kendini oluşturan parçalardan ibaret sayılsa bile, parçalardan oluşan bu bütün; daha önce hiç var olamayan bir sistemdir. Bilimsel yenilikler bu şekilde var edilmektedir ve artık, işlediği sürece icat, zamanla, kalıcı ve kısmen tutucu bir özellik taşır hale gelmektedir. Doğal olarak da, kendileri tam anlamıyla "yepyeni bir şey" olmalarına rağmen, keşif kadar yenilenmeye, takviye veya ikame edilmeye, değiştirilip, dönüştürülmeye yatkın değillerdir.

KAMUOYU KANAATLERİNİN ÖLÇÜMLENMESİNE İLİŞKİN TESPİT ve ÖNERİLER

Popüler kamuoyu araştırmaları kuşkusuz ki bilimsel bir alan araştırması gibi yapılmaz. Bununla birlikte bir kamuoyu araştırmasının, hiç değilse, aşağıdaki vasıfları taşıması gerekir (Anık, 2004).

Bir kere, firmalarının ticari kaygıları ön planda tutarak gerçekleştirdikleri araştırmaların tümü, kuramsal-kavramsal mesnet ve çerçeveden yoksundur. Bilimsel literatüre herhangi bir katkı sağlaması kuşkusuz ki beklenemez ama "hangi partiye oy verirsiniz" gibi son derece kısır ölçme enstrümanları kullanılarak, pratik hemen hiçbir işe yaramayan veriler elde etmek için de araştırma yapılmaz. Üstelik, ölçme enstrümanları denetimsiz olduğu için, inanılması güç sapmalar ortaya çıkmaktadır. Kamuoyu araştırmaları ile amaçlanan asla, oy tahmini yapmaktan ibaret değildir. Kamuoyu araştırması, mevcut durum ve oy dağılımları ile ilgili tahminler yapılıp, buna dayanılarak, mevcut siyasi kanaat ve tutumlara lehte yönelimler kazandıracak stratejiler üretmeye yarayacak bulgular elde etmeyi amaçlamalıdır. Böylece siyasetçi seçmeni tanıyacak ve ona göre kendine çeki düzen verecektir. Aynı zamanda da seçmeni nasıl etkileyebileceğinin yol ve yöntemlerini belirleyecek, boşluğa kulaç atmak zorunda

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kalmayacaktır. Aksi takdirde kamuoyu araştırması yapılmasına gerek yoktur.

İkincisi kamuoyu araştırmaları sürecinde; örneklem seçimi, ölçme enstrümanları, anketörlerin veri toplaması, verilerin analizi ve nihayet yorumlama aşamalarında uygun teknikler kullanılmalıdır. Oysa Türkiye'deki hemen bütün firmalar maliyeti yükseltir kaygısı ile, her aşamada yapılması muhtemel hataları denetim altında tutacak teknikleri kullanmamaktadır. Örneğin gençler üzerinde yapılan bir araştırmada, Türk gençliğinin % 60'ı "Cumhuriyet" okuru çıkmıştır. Bu yanılgının nedeni, örneklemin birkaç öğrenci yurdundan ibaret olmasıdır. Bu araştırmada "hangi gazeteyi okursunuz" sorusu, deneklerin medya ilgilerinin yanı sıra; araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliğini test etmeye yönelik denetim aracıdır. Zira gazetelerin trajları bilinmektedir ve hatta bu trajlarda yaş dağılımlarını görmek de mümkündür ve genç kitlenin ne oranda "Cumhuriyet" gazetesi okuma ihtimalinin olduğunu önceden bilmek mümkündür. Dolayısıyla söz konusu araştırma ile derlenen verilere güvenmek ve ölçüm araçlarının ölçümlemelerinin geçerli olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Örneklemle birlikte, anketör kullanımı da araştırma sürecinde önemli bir diğer aşamadır. Zira bu konuda, önceden kestirilmesi imkansız suistimaller olmaktadır. Bilgisiz, deneyimsiz, eğitimsiz anketörlerle çalışılmasının yanı sıra; anketörlerin denetimsiz çalıştırılması, çeşitli suistimallere neden olmaktadır. Sözgelimi özellikle siyasetçilerin test edildiği veya aday tespitlerinin amaçlandığı bazı araştırmalarda, anketörlere astronomik rakamları bulan paralar teklif edildiği bilinmektedir.

Kodlama, veri girişi ve bilgisayar kaynaklı çeşitli hatalar da olabilmektedir. Kodlama yazılı veya beyana dayalı rakamların bilgi işlem ortamına aktarılması için rakamlarla yeniden işlenmesi demektir. Dolayısıyla özellikle açık uçlu sorularda veya kapalı olan ve ucu açılan ölçüm araçlarıyla derlenen verilerin rakamlaştırılmasında, dikkat edilmediği takdirde ciddi sorunlar çıkabilmektedir. SPSS program ile, verileri dizayn etmek, derleyip toparlamak amacıyla "recod" gerektiğinde çok basit dikkatsizlikler çok büyük hatalar yaratabilmektedir. Örneğin soru numarası veya şık numaraları hatalı girildiğinde, hiç olmayan hayali veriler yaratmak veya var olan gerçek verileri başka "variabl"lerin "case"i haline getirme sonuçları doğmaktadır ki, bu hataları, sonradan telafi etmek mümkün değildir. Bunun yanısıra veri giriş operatörü de rakamları yanlış girmiş olabilir. SPSS programında bu hataları bulmak için teknikler vardır. Bunlarla, profesyonel uzmanlar eliyle, verilerin mutlaka denetimden geçirilmesi gerekir. Hatta bu ve benzeri hataların denetim altında tutulabileceği bazı teknikler bulunmaktadır. Bunların kullanılması şarttır.

Bu tekniklerle hatalar en aza indirgenmediği takdirde, araştırmaların güvenilirlik ve geçer-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

lilik açısından hiçbir ciddiyet arz etmeyeceği açıktır. En önemlisi de firmaların, daha çok para kazanmak amacı ile türlü suistimallere yönelmesidir. Sözgelimi, bazı araştırmaların anketleri masa başında doldurulmaktadır. Kimi zaman, 1000 deneklik bir örneklem kümesi ile görüşülmesi gerekirken, 100 kişi ile görüşülüp, dokuz yüz adet anket bilgisayar başında doldurulmaktadır. Telefonla gerçekleştirilen anketlerin ise hiçbir ciddiyeti ve bilimsel anlamı yoktur.

İnternet aracılığı ile anket yapılması, günümüzde fütursuzla gerçekleştirilen en vahim hatadır: Daha da vahimi bu hata, akademik çalışmalarda da yapılmakta ve son dönemlerde nicel ölçümlemelerin çoğu internet üzerinden gerçekleştirilmektedir. Yüz yüze ölçümlemenin gerçekleştirilmediği hiçbir veri derleme tekniği, hiçbir biçimde, geçerli ve güvenilir olamaz.

Anket firmalarının tümünü aynı kefeye koymak haksızlık olur. Zira kimi zaman siyasetçiler de manipülasyon amacıyla rakamları çarpıtmaktadır. Kimi zaman, hem medya ve kamuoyunu, hem seçmeni hem de yandaşları ile rakip adayları-siyasetçileri kandırmak (kimi zaman rakipleri rehavete sürüklemek için rakip adayın oy potansiyelinin olduğundan yüksek gösterildiğine de rastlanmaktadır) amacıyla, kamuoyu araştırma sonuçları kullanılmaktadır. Kimi zaman da teknik bazı hatalar yapılmaktadır. Sözgelimi oldukça mobilize bir popülasyon olduğu için, Türkiye'de araştırmacılar tam tesadüfi örnekleme yöntemini öncelikle tercih etmek zorundadırlar. Bazı araştırmacılar, güvenilirliği arttırmak için kota örnekleme yöntemini kullanıyorlar ve genellikle yanılma payı yüksek oluyor. Dolayısıyla kimi zaman ciddiyet de yetersiz kalıyor ve deneyime ihtiyaç hasıl oluyor.

Sonuç olarak "anket işi", bilimsel ciddiyetten ödün verilmeden gerçekleştirilmesi gereken bir alan araştırmasıdır. Siyasal kampanya tümüyle bu araştırmanın verileriyle inşa edilmektedir. Bu yüzden de araştırma ne denli tutarlı olursa, kampanya da o denli isabetli olacaktır. Bu gerçeği en fazla siyasetçi gözden ırak tutmamalıdır.

SONUÇ

Kamuoyu araştırmaları gerçekleştirilirken alandan veri derlenmesi esnasında, izlenmesi gereken usule ilişkin öneriler ve anket formu ile veri derlenirken dikkat edilmesi gereken hususlar; "anketöre talimat" gibi, hemen uygulamaya sokulacak içerikte ve bir anketöre hitap eder şekilde formüle edildiğinde, önerileri şöyle sıralamak mümkündür:

1. Anket yapmak üzere iletişim kurduğunuz kişinin denek olduğunu unutmayınız ve asla onunla herhangi bir konuda tartışmayınız.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

2. Deneğinizi sadece anket soruları ile ilgili olarak aydınlatın. Asla yönlendirmeye yönelik bir girişimde bulunmayın

3. Genellikle tam tesadüfi örnekleme yöntemi uygulanır. Yani, tesadüfen önünüze gelen her kişi deneğiniz olabilir. Ancak, mağazadaki bütün ürünleri en iyi temsil eden örneklerin mağaza vitrinine konulduğu gibi, siz, anket yaptığınız il veya ilçeyi en iyi temsil edecek örneklem üzerinde araştırma yapmak, örnek kişilerle görüşmek zorundasınız. Bu nedenle;

a. Yaptığınız ankette kadın ve erkek sayısı birbirine yakın olmalıdır. Bu mümkün değilse, iki, en fazla üç erkekle anket yapmışsanız mutlaka bir tane de kadınla anket yapmış olmanız gerekir.

b. Bu tür çalışmalarda genellikle esnafla görüşmek daha kolay olmaktadır. Ancak diğer meslek gruplarından da mutlaka örnekler bulunmalıdır.

c. Yaş gruplarına göre genellikle, genç kişilerle yaşlı kişiler anket doldurmaya daha yatkındır ancak siz, her gruptan mutlaka birbirine yakın oranlarda örnekler seçmek zorundasınız

d. Araştırmada en fazla dikkat edilmesi gereken husus, araştırma yaptığınız alandır. Bir il ya da ilçenin hem fakir hem zengin, hem merkez hem kenar, hem bağımsız konutlarında hem apartmanlarında, hem parkta, bahçede, sokakta hem de evin içinde anket yapmak zorundasınız. Dolayısıyla bir veya birkaç kahvehanede, pastahanede, lokantada veya otelde asla anket yapamazsınız. Size ayrılan mahallelerin her tarafını dolaşınız. Her yanından örnek aldığınızdan emin olunuz. Sizden istenen sayıda anket yapmamanız kusur değildir. Ama size verilen kotayı uygunsuz şekilde doldurmanız affedilmez bir kusur olur. Lütfen bu tür eğilimler göstermeyin

4. Sizler bilimsel bir çalışma yapıyorsunuz. Bir bilimsel çalışmanın en önemli aşamasını, yani alandan veri derleme aşamasını gerçekleştiriyorsunuz. Bu gerçeği hiçbir zaman göz ardı etmeyin. Sizin kusurlu bir davranışınızın, tüm bilimsel çalışmayı olumsuz etkileme ihtimali olduğunu unutmayın. Anket formlarındaki, kimi kontrol sorularıyla, muhtemel anketör kusur ya da kasıtlarını tespit edecek önlemler alınmaktadır ama bu önlemler, yaptığınız anketler bilgi işlem ortamına aktarıldıktan sonra işe yaramaktadır. Böyle durumlarda, oldukça ciddi düzeyde zaman israfı olmaktadır. Bu tür kusur ve kasıtlara asla tevessül etmeyin.

5. Anketörlük aynı zamanda bir iletişim uzmanlığıdır. Siz, ilk defa karşılaştığınız ve hiçbir özelliğini bilmediğiniz insanla, sıkı fıkı arkadaşmışsınız gibi iletişim kurmak

zorundasınız. Yani yaptığınız iş hem iletişim uzmanlığı gerektirmekte hem de sizin iletişim becerilerinizi optimum biçimde geliştirmektedir. Bu gerçeğin ışığında hareket ederek, deneklerinizle iletişim kurarken onların hafifliklerini veya nahoş davranışlarını bir biçimde geçersiz kılın. Onları anket yapmaya ikna etmenin yollarını keşfetmeye çalışın.

6. Anket çalışmaları genellikle siyasal içerikli olmaktadır. Bu da deneklerinizin belirli bir safta kendini görmelerine neden olmakta ve onlarda, kendilerini afişe ediyor kaygıları yaratmaktadır. Onları mutlaka rahatlatın ve mutlaka riyasız kanaatlerini derlemeye çalışın. Onlara kimlikleriyle ilgili hiçbir soru sorulmadığını mutlaka söyleyin. Ankete cevap veren kişinin kim olduğunun asla bilinemeyeceğine onları inandırın ve onların içlerinde gizlediklerinin anket formuna yansımasına özen gösterin

7. Anket formlarının soruları mutlaka doldurulsun. Cevapsız soru bırakmamaya çalışın. Denek ısrarla bir soruyu cevapsız bırakıyorsa fazla zorlamayın ama usulüne uygun bir biçimde cevapsız bıraktığı soruyu bir kez daha hatırlatın. Formları dikkatle inceleyin ve "cinsiyet, mahalle, anket yapılan kent" gibi kesinlikle cevapsız kalmaması gereken soruları mutlaka cevaplandırın.

8. Deneklerin eline anket formu vermemeye çalışın. Ancak ev içine giremez de deneğe anket bırakmak zorunda kalırsanız, formu dikkatle mutlaka inceleyin ve anlaşılmamış veya yanlış cevaplanmış soru varsa onları düzeltin.

9. Anket formlarını teslim almadan önce her soruyu dikkatle okuyup anlamadığınız soru veya bölümleri mutlaka iyice anlayın. Gerekli açıklamaları ve bilgileri almadan alana çıkmayın.

KAYNAKÇA

ANIK., C., (2004). "Anketlerin Cılkı Çıktı", Zaman, 31 Mart 2004

(2011). "Çay Kaynaya Kaynaya Demlenemeden Acıdı". İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi. Sayı: 32 Bahar 2011, Ankara, s: VII-XII

DEMİR Ö., ACAR, M., (1993) Sosyal Bilimler Sözlüğü, 2. Basım, Ankara: Vadi

CENGİZ ve YUSUF, (2010). "Kadı Burhanettin'in Bilgi Sisteminde Algı-Akıl İlişkisi" Mukaddime Sayı: 2, ss.1-22

ESE, M., (2011). Kur'anda Akıl İman İlişkisi", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 52:2(2011), ss.85-96.

MERTON., R.K., (1973). "The Normative Structure of Science", The Sociology of Science Theoretical and empirical inves-

tigations (ed.) N.W. Storer, Chicago and London: The University of Chicago

Editör Notu: Bu çalışma editör ve yayın kurulu kararı ile alana kazandırılması gereken türde bir eser olması nedeniyle yayına alınmıştır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:497 K:408
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: A variety of means are used to understand what a work is, whether it is scientific or not, and to find out what makes a study or scientific work, and these tools are used to determine the conditions of science such as reliability, objectivity, validity, controllability, and repeatability. (1) investigation, (2) research and investigation, and (3) investigative - reasoning tools are used to determine whether the data, data, and studies are in compliance with these criteria. By means of these tools, we provide a scientific work by establishing the framework of the method in order to provide both the scientificness of the knowledge and to show us what we are going to investigate and examine. In order to use these tools in accordance with methodological principles in order to produce scientific information, it is necessary to first convert the information in hand to a mental mechanism and transform the scientific knowledge by operating with the constituent elements of this process. **Objective:** This mental mechanism consists of intellect, logic, intelligence and consciousness, and the information at hand is produced individually and in turn by these apparatuses and processed to produce scientific information. All living beings, and even all other legal entities in our social life, perceive, function, reproduce, re-create, and manipulate knowledge related to all abstract and concrete beings (broadly as natural and social events, phenomena and formations with subject, object, giving form and content, understanding and meaning; scientific information is produced by transforming all these products into artifacts and transforming them into a meaningful and portable demonstrative system. The intelligence that perceives, recognizes, and creates consciousness in turn; intelligence and societal diversity that makes the process of inquiry, reasoning, and imagination - reveal scientific knowledge by studying consciousness, which enriches and envisions these productions, and a kind of archaic archive. This mechanism emerges as a model given by the name of the Schizophrenia Schematic of the scientists. According to these model elements of scientific work; (1) scientist, (2) revelation, (3) the communication process, and (4) event, phenomenon, inventions, and discoveries. According to this scheme, scientists must demonstrate a performance by realizing the problem to reveal a scientific work, an invention, an invention. This is accomplished with the data that it works by filtering it out of the apparatuses of the mental mechanism. When processed information is produced methodologically, it becomes scientific information. Otherwise, because the objectivity of certain methodological principles is not guaranteed, very useful, very important, extremely rare, and even if it is so original and creative, this kind of science does

not deserve its scientific title. Being scientific is achieved by being methodological. This can be achieved by using reasoning and logic techniques that function according to Methodological principles. Once the scientific inquiry is made, scientific knowledge is poured into a communicative mechanism, making it possible for scientific knowledge to become available in everyday life. In this way, a scientific work, an invention, an invention are introduced. **Method:** In public opinion research; appropriate techniques should be used in sampling selection, measurement instruments, data collection of interviewers, analysis of data and finally interpretation stages. In addition, for reliability and validity of the study, it is necessary to re-process the figures or figures based on coding, data entry, and computer-based mistakes in order to transfer them to the data processing environment. For this, by professional experts, the data must absolutely be audited. There are even some techniques that can be used to keep these and similar errors under control. Their use is essential. Public opinion surveys are a field research that should be carried out without sacrificing scientific seriousness. The political campaign is built entirely with the data of this research. So the more consistent the research, the more accurate the campaign will be. This fact should not keep the politician out of sight. The more scientifically a study is, the more successful the strategies will be. **Finding and Results:** The debate over whether public opinion measurement researches are related to the production of scientific knowledge constitutes the problem of this declaration. The purpose of the study is to explain the process of producing scientific knowledge, and set out the stages. Putting forward proposals on how public opinion should be determined according to these determinations is the secondary purpose of the study For this purpose, first of all, the process of producing scientific knowledge will be explained with its related apparatus and then the operation of this mechanism will be shown with its stages. Therefore, the subject of the study consists of the production mechanism of scientific knowledge and the operation stages of this mechanism as well as suggestions on how public opinion should be compiled accordingly. The study is considered as important because it will provide more efficient compilation of public opinions and conduce to eliminate any problem related to the subject by revealing mistakes about opinion researches.

UHİVE
ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

KAMUYU BİLGİLENDİRMEDE HÜKÜMET PROGRAMLARI: TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ ÖRNEĞİ (1)

GOVERNMENT PUBLIC INFORMATION PROGRAMS TERMS: TURKEY-EU RELATIONS AS AN EXAMPLE

Kazım Özkan ERTÜRK[1], Mehmet Sena KÖSEDAĞ[2]

[1] Düzce Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Düzce / Türkiye
[2] Bozok Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yozgat / Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-0804-3470[1], 0000-0003-2210-580X[2]

Öz: Amaç: Bu çalışmada hükümetin kamuyu bilgilendirmesinde bir araç olarak AB üyelik sürecinde, başvurudan günümüze görev yapan Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinin programlarında verdikleri mesajların incelenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem**: Çalışmada 1959-2018 yılları arasında görev yapan hükümetlerin programlarında AB-Türkiye ilişkilerine dair verilen mesajlar, ekonomik, siyasi ve hukuki, sosyokültürel ve teknolojik konu başlıkları altında, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmektedir. **Bulgular**: Çalışmada, ekonomik konulardaki mesajların %66,66'sının, siyasi konulardaki mesajların %59,17'sinin, sosyokültürel konulardaki mesajların %65,85'inin, teknolojik konulardaki mesajların %65,51'inin olumlu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte; siyasi konularda verilen mesajların toplamda 98 mesaj, ekonomik konularda toplam 96 mesaj, sosyokültürel konularda toplam 41 mesaj, teknolojik konularda ise toplam 29 mesajın yer aldığı saptanmıştır. **Sonuç**: Bu çalışmada AB-Türkiye ilişkilerine ilişkin hükümet programlarında en fazla mesajın ekonomik ve siyasi konularda işlendiği, tüm konu başlıklarında ise hükümetler tarafından verilen mesajların büyük bir çoğunluğunun olumlu mesajlar içerdiği sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği İle İlişkiler, Hükümet Programları, Halkla İlişkiler, Kamuyu Bilgilendirme

Abstract: Objective: In this study, the government's EU accession process as a means of informing the public, serving today from the application of the Republic of Turkey is aimed to study their message in the government's program. **Methods**: in the programs of the government on EU-Turkey relations between the years 1959-2018 who served posts in the study, economic, political and legal, socio-cultural and technological topics below, are analyzed using content analysis method. **Findings**: In the study, 66.66% of economic messages, 59.17% of messages in politics, 65.85% of messages in sociocultural contexts and 65.51% of messages in technological contexts are positive. However, a total of 98 messages in political issues, a total of 96 messages in economic issues, a total of 41 messages in socio-cultural issues, and a total of 29 messages in technological matters. **Conclusion**: This study on EU-Turkey in the government program on the relationship is processed in a maximum message of economic and political issues, all of the topics in the messages sent by the government are concluded to include positive messages of the majority.

Key Words: European Union Relations, Government Programs, Public Relations, Informing the Public

Doi: 10.17361/UHIVE.2018.19.3

---

(1) ***Sorumlu Yazar: Kazım Özkan ERTÜRK, Düzce Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Düzce / Türkiye, ozkanerturk@mynet.com, Geliş Tarihi / Received: 14.02.2018, Kabul Tarihi / Accepted: 29.06.2018, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – İnceleme / Research and Review) Etik Kurul Raporu: Yok – None***

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkiler 1959'dan günümüze uzayan bir geçmişe sahiptir. Türkiye'nin o dönemdeki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu'na tam üyelik için yaptığı başvurudan günümüze, ülkemiz açısından siyasî, toplumsal ve ekonomik alanda sayısız reform ve uygulamanın hayata geçirildiği bu süreç, görevde bulunan hükümetlerin önemli gündem maddelerinden biri olarak dikkate değerdir. Hükümetlerin yürütülen eylem ve işlemlere ilişkin kamuoyu desteğini sağlayabilmesi adına, hedef kitlesine konuyla ilgili verdiği mesajlar, halkla ilişkiler açısından önemlidir. Buradan hareketle çalışmada, AB Türkiye ilişkilerine ilişkin hükümet programlarında verilen mesajlar ekonomik, kültürel, siyasal ve teknolojik olmak üzere dört başlık altında incelenmektedir. Yapılan inceleme sonucunda, hükümetlerin büyük bir bölümünün AB –Türkiye ilişkilerinde olumlu yönü ağır basan mesajları tercih etme eğiliminde oldukları görülmektedir. Hükümetlerin büyük bir bölümünün, AB üyeliğini Türkiye'nin Batılılaşma sürecine katkı sağlayan olumlu bir adım olarak görmekle beraber, bu konuya ilişkin kamusal desteği sağlama aracı olarak hükümet programlarında bu konuya yer verdiklerini söylemek mümkündür.

AMAÇ

Bu çalışmada hükümetin kamuyu bilgilendirmesinde bir araç olarak hükümet programlarında, Türkiye ve Avrupa Birliği ilişkilerine dair verilen mesajların hangi konu başlıklarında yoğunlaştığı, bu konu başlıklarında verilen mesajların içeriği, amacı ve kamuoyunda oluşturmak istenilen algının tespitine ilişkin bir genel perspektif çıkarılması amaçlanmaktadır.

KAPSAM

Belirlenen amaç doğrultusunda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik başvurusu yaptığı tarih olan 1959'dan günümüze, görevde bulunan Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinin programları çalışma kapsamına alınmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma kapsamında incelenen hükümet programları, konuyla ilgili dört ana başlık (ekonomik, siyasi, sosyokültürel ve teknolojik) altında incelenmekte ve programlarda yer alan mesajların incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmaktadır. İçerik analizi en yalın ve net haliyle "iletişimin sunulan içeriğinin tarafsız, sistematik ve niceliksel tanımı" şeklinde ifade edilir. (Berelson, 1952: 17). Bir başka tanıma göre içerik analizi, "metin içerisinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarabilmek için kullanılan bir araştırma tekniğidir" (Stone

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

vd., 1966: 213). Yine bir başka tanımda içerik analizi, "verilerden, onun içeriğine ilişkin tekrarlanabilir ve geçerli sonuçlar çıkarmak üzere kullanılan araştırma tekniği" olarak kabul edilmektedir (Krippendorf, 1980: 25). Bu çalışmada ele alınan hükümet programlarında, Türkiye ve AB arasındaki ilişkileri içeren çeşitli konularda verilen mesajların, hangi konuda olumlu, olumsuz ya da nötr anlam içerdiğine ilişkin bir analiz yapılmaktadır. Bu bağlamda verilen mesajların içeriğinden, hükümetlerin konuyla ilgili takındığı tutum ya da hedef kitle nezdinde oluşturmaya çalıştığı algı üzerine bir değerlendirme yapılmaktadır.

ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Çalışma kapsamında 1959-2018 tarihleri arasında görev yapmış ve yapmakta olan hükümetlerin programları ele alınmakta, diğer hükümetler araştırma kapsamına alınmamaktadır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Halkla İlişkiler ve Kamuyu Bilgilendirme

Zaman içerisinde artan ve karmaşıklaşan insan ilişkileri bilginin ve tecrübenin insanlar arsında dolaşımını hızlandırmış; özellikle iletişim teknolojilerinde kaydedilen ilerlemeler, bu bilgi ve tecrübelerin dolaşım ve paylaşımını çok daha hızlı ve kolay hale getirmiştir. Bu koşullara ve gelişmelere koşut olarak rekabet olgusunun küresel boyuta taşınarak, tüketicilerin tercih şansını ve olanaklarını artırması da kurum ve kuruluşların hedef kitlelerine ulaşması ve onları ikna etmesini giderek daha da güç hale getirmiştir. Dünya üzerinde bilginin paylaşım ve dolaşımının gün geçtikçe baş döndürücü bir hıza ulaşması, ticarî ilişkiler açısından hem bir avantaj hem de dezavantajları beraberinde getirmektedir. Kurum ve kuruluşlar açısından hedef kitlelerini tercih etme ya da satın alma davranışı konusunda ikna etmesi için, yeni ve gittikçe daha yetkin iletişim yöntem ve araçlarını kullanmaya doğru yöneltmektedir. İletişim uygulamaları ve iletişim yönetimi açısından yeni sayılabilecek bir yöntem olarak halkla ilişkilerde; örgüt ve hedef kitle arasında karşılıklı iyi niyet ve hoşgörü temelinde iki yönlü iletişime dayalı bir imaj oluşturma ve ikna sağlama amaçlanmaktadır. Peltekoğlu'na göre, "toplumda yaşanan değişim, çeşitli birimler arasında iletişimi güçleştirirken bu güçlüklerden kaynaklanan sakıncaları önleme çabası, halkla ilişkilerin bir meslek olarak ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır" (2004: 1).

Halkla ilişkiler faaliyetlerinin ilk profesyonel örneklerine ABD'de 1900'lü yılların başında rastlandığı bilinmektedir. Grunig ve Hunt tarafından halkla ilişkiler faaliyetlerinin farklı uygulama biçimlerinin ele alındığı dört dönem ve model geliştirilerek bir forma kavuşturulmuştur. Halkla ilişkiler tarihini ve günümüzdeki halkla ilişkiler pratiklerini anlamak

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

açısından önemli bir yere sahip olan modellerden ilki Basın Ajansı/Tanıtım Modeli olarak adlandırılmaktadır. İkinci model Kamuyu bilgilendirme modelidir. Üçüncü model İki Yönlü Asimetrik Halkla İlişkilerdir, dördüncüsü ise İki Yönlü Simetrik Halkla İlişkilerdir. Bu modellere kısaca değinmek gerekirse; Basın Ajansı/Tanıtım Modeli, 1830'lu yıllarda tanıtımı ön plana çıkaran P. T. Barnum tarafından uygulanan modeldir. Bu modelde iletişim tek yönlü, amaç ise propagandadır (Banks, 1996: 11). İki Yönlü Asimetrik Modelde, iletişim gönderici ve alıcı arasında iki yönlüdür, ancak iletişimin gücü göndericinin kabul etmesi bakımından ikna niyetine ve alıcının göndericiyi desteklemesine bağlıdır (Peltekoğlu, 2004: 97). Bu nedenle gönderici olan organizasyon alıcıdan gelen geribildirimlere cevap vermeyebilir. İki Yönlü Simetrik Model, uygulayıcıların örgüt ile hedef kitle arasında ortak bir zemin bulmayı amaçlamaktadırlar. Tamamen diyaloğun temel alındığı modelde, örgüt yönetiminin hedef kitleden aldığı geribildirimi dikkate alarak etkilenmesi ve iletişim politikalarına yön vermesi söz konusudur (Peltekoğlu, 2004: 97).

Halkla İlişkilerde Kamuyu Bilgilendirme Modeli

Bu modelin ilk uygulayıcısı olarak bilinen Ivy Lee, 1916 yılında bir şirkette danışman olarak göreve başlayan ve iş dünyasında günün koşullarında egemen olan gizlilik anlayışını yıkan bir gazeteci olarak anılmakla birlikte halkla ilişkiler mesleğinin de babası olarak bilinmektedir. Kamuyu bilgilendirmede halkla ilişkiler uygulayıcısının rolü, kurum ya da kuruluş açısından gerekli bilgileri, ilgili kişi ya da kurumlara iletmekle yükümlü olan bir gazetecinin rolüne benzemektedir (Grunig ve Hunt, 1984: 33).

İş dünyasındaki gizlilik anlayışının birçok şüphe ve güvensizliğe neden olabileceğini vurgulayan Ivy Lee, açıklık politikasının temellerini şu ifadelerle anlatmaktadır: *"Burası gizli bir basın bürosu değildir. Bizim her işimiz açıktır. Size her konuda bilgi vermek amacını taşımaktayız. Burası bir reklam ajansı da değildir. Size ilettiğimiz her bilgi doğru olacaktır. Sizler de şüphelendiğiniz bilgileri kullanmayın. Gönderdiğimiz her haberde sizlere istediğiniz ayrıntıyı vermekten ve bunun doğruluğunu belgelemekten de mutluluk duyacağız. Size sadece kamuoyunun ilgi duyacağı, haber değeri taşıyan bültenler göndereceğimize dair söz veriyoruz"* (Seçim, 1998: 27).

Kamuyu bilgilendirme modeli çerçevesinde yürütülen halkla ilişkiler uygulamalarının ilk örnekleri arasında Antrasit Kömür Grevi ve Pennysylvania Demiryolu'nu saymak mümkündür. Antrasit Kömür Grevi olayı, maden ocaklarında çalışan işçilerin olumsuz çalışma şartlarına dikkat çekmek amacıyla greve gitmeleriyle başlamıştır. Şirket yönetiminin

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kendilerine yardımcı olmasını istemesi üzerine Lee, yayınladığı ve basın kuruluşlarına gönderdiği bildiride kurumla ilgili gerçekliğin, gizliliğe yer verilmeden kamuoyuyla paylaşılması yaklaşımıyla, sorunun çözümüne katkı sağlamıştır. Büyük bir tren kazasının yaşandığı demiryolu şirketinin danışmanlığını üstlenen Lee, kaza ile ilgili gerçekleri saklamadan kamuoyuyla paylaşarak, şirketin itibarının artmasına neden olmuştur. Bu sayede tren kazası ile sarsılan şirket itibarının, kaza ile ilgili gerçekliğin kamuoyu ile paylaşılması sayesinde bir nebze de olsa onarılması mümkün olmuştur.

1900'lerden başlayarak 1920'lere kadar oldukça yaygın bir biçimde kullanılan kamuyu bilgilendirme modelinde asıl amaç kamunun bilgilendirilmesidir. Bu modelin sıklıkla bilimsel örgütler ve çeşitli hükümet birimlerince yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir (Grunig, 2005: 328). Bu modelde, ikna etmekten çok bilginin yayılması amaçlanmaktadır. Halkla ilişkiler görevlisi, örgüt içerisinde bir gazeteci konumundadır ve kamuya örgüt ile ilgili bilgileri gerçek ve tarafsız bir biçimde aktarmakla görevlidir. Bu modelde iletişim örgütten kamuya şeklinde tek yönlüdür (Grunig ve Hunt, 1984: 22).

Halkla İlişkilerde Kullanılan Kamuyu Bilgilendirme Yöntemleri

Halkla ilişkilerde kamuyu bilgilendirme, seçim ve parti programının kamuoyu ile paylaşılarak, siyasal aday ya da siyasal iktidarın eylem ve işlemleriyle ilgili bilgilerin kamuoyuyla paylaşılmasını içerir. İktidarın halkla ilişkiler faaliyetleri ise hükümet programının, ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda çıkarılan yasaların ve bu alanda gerçekleştirilen işlemlere ilişkin bilgilerin kamuoyuyla paylaşılmasını içerir. Kamuyu bilgilendirmede kullanılan basın araçları arasında basın bildirisi, basın bülteni, basın açıklaması, basın toplantısı ve basın konferansı olarak sayılabilir.

Basın Bildirisi

Basın ve yayın organlarına herhangi bir konuda bilgi vermek amacıyla yetkili kurum ve kişilerce bilgi verilmek üzere hazırlanan yazılı açıklamalar basın bildirisidir. Halkla ilişkiler açısından basın bildirileri, örgütle ilgili kamuoyuyla paylaşılması amaçlanan ve haber değeri taşıyan bilgilerin yazılı olarak basın yayın organlarına aktarılma aracı olarak büyük bir öneme sahiptir.

Basın bildirileri tasarım, yazım ve basım aşamasından dağıtımına kadar her aşamada dikkatle üzerinde durulması gereken bilgilendirme araçlarıdır. Başarılı ve dikkat çeken bir basın bildirisinin hazırlanması için aşağıdaki

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

unsurlara dikkat edilmelidir (Geylan, 1994: 119).

a. Basın bildirisi yazarının konuya gazeteci gözüyle bakabilmesi gerekir,

b. Basın bildirisinde yer verilen haberler, haber yazım ilkelerine göre oluşturulmalı ve 5N 1K kurallarına uygun olmalıdır,

c. Basın bildirisinin içeriğinde reklam ya da propaganda havası olmamalıdır,

d. Konu güncel ve çekici olmalı; kaleme alınırken yazım kurallarına dikkat edilmelidir,

e. Basın bildirisinde gerektiğinde fotoğraf, resim ya da grafik gibi destekleyici materyallere yer verilmelidir,

f. Basına gönderilen bildiride tarih ve adres gibi açıklayıcı bilgilere yer verilmesine özen gösterilmelidir.

Basın Bülteni

Bir kurum ya da kuruluşun, kitle iletişim araçlarında yer alması istenilen konularla ilgili bilgilerinin yer aldığı, belli zamanlarda basınla paylaştığı bültenlerdir. Basın bültenlerinde genellikle pazara ilk olarak sunulan bir ürün, farklı ya da yeni bir model, kurum ya da kuruluşun aldığı ödüller, kutlamalar, yeni bir şubenin açılması, diğer kurum ve kuruluşlarla yürütülen ortak faaliyetler gibi konulara yer verilir. Basın bültenleri açık ve anlaşılır bir dilde yazılmalı ve gerçek, tutarlı verilere dayandırılmalıdır (Okay ve Okay, 2002: 52).

Basın bülteninin öncelikle bir haber olduğu ve hedef kitleye bilgi verme amacıyla oluşturulduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle basın bülteni 'ne, nerede, nasıl, ne zaman, neden ve kim' gibi temel sorulara cevap verebilir nitelikte kaleme alınmalıdır. Bası bülteni hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken en önemli özelliklerden biri, amacın reklam yapmak ya da satış artırmak olmadığıdır. Basın bülteninde bu nedenle, aşırı övgü içeren, süslü bir yazı dili kullanılmaktan kaçınılmalıdır. Basın bülteninde başlık çok önemli bir unsurdur. Medya mensupları ve konuyla ilgilenen üst düzey yetkililerin basın bülteninin ana metnini okuyacak zamanı olmadığından, başlığın dikkat çekici ve konuyu en iyi biçimde özetler nitelikte olmasına dikkat edilmelidir. Basın bülteninde başlığın altında yer alacak kısımlar şu şekilde olmalıdır.[1]

a. Birinci Paragraf: Haber anlatılır.

b. İkinci Paragraf: Haberin etkisi açıklanır.

c. Üçüncü Paragraf: Örgütün üst düzey yöneticilerinden alıntılar yapılır.

d. Dördüncü Paragraf: Örgütün geçmişinden söz edilir.

1 www.kurumsalhaberler.com

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

e. Beşinci Paragraf: Örgüt hakkında bilgi verilir.

Basın Açıklaması

Basın açıklaması, sosyal, siyasal, ekonomik ya da kültürel anlamda toplumun büyük bir bölümünü ilgilendiren bir kurum, kuruluş, örgüt ya da kişi ile ilgili kamuoyuyla paylaşılmak istenen önemli ve güncel bir bilginin, eylem ya da bir haberin çeşitli kitle iletişim araçları yardımıyla iletilmesidir. Herhangi bir konuda yapılan basın açıklamasının, kitle iletişim araçlarında haber olarak yer alabileceği mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Basın açıklaması yazılı olarak yapılabileceği gibi, sözlü olarak da yapılabilir.

Basın açıklaması hazırlanırken aşağıdaki unsurlara dikkat edilmelidir.[2]

a. Basın açıklamasının başlığı, dikkat çekici, açıklayıcı ve anlatılmak isteneni en kısa yoldan çağrıştırır nitelikte olmalıdır.

b. Basın bülteninde olduğu gibi 5N-1K sorularına cevap verebilmelidir.

c. Haber yapmaya uygun biçimde hazırlanmalı, basının işini de kolaylaştırabilmelidir.

d. Basın açıklamasının içeriğinde gereksiz sıfatlardan ve abartılı bir dil kullanmaktan kaçınılmalıdır.

Basın Toplantısı

Genellikle basın bildirisi ile açıklanamayacak kadar ayrıntılı ve önemli konularla ilgili olarak başvurulan en yaygın basınla ilişkiler yöntemlerinden birisi de basın toplantısıdır. Basın toplantıları aynı zamanda konunun öneminin de basın bülteni ile yansıtılamadığı durumlarda da düzenlenir. Basın toplantısı başlamadan önce yeri ve zamanı ile birlikte, programla ilgili ayrıntılı bir dosya basın mensuplarına ulaştırılmalıdır. Toplantının yapıldığı konuyla ilgili kurumun üst düzey bir yetkilisi toplantıya mutlaka katılmalıdır.

Basın toplantısının yapılacağı yerin kolay ulaşılabilecek bir yer olmasına dikkat edilmeli, mümkünse eğer katılımcılara ulaşım kolaylığı sağlanmalıdır. Eğer gerekli ise konu ve konuşmacı ile ilgili ayrıntılı bilgi hazırlanacak toplantı davetiyesine eklenmelidir. Toplantıya geniş bir katılımın sağlanması, kamuoyuyla paylaşılacak bilgilerin de geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacaktır (Onal, 1997: 66).

Basın Konferansı

Basın konferansı kurum ya da kuruluşun tanıtılması, basınla yakın ilişkiler kurularak geliştirilmesi açısından son derece büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle basın konferanslarını önemli bir halkla ilişkiler etkinliği olarak görmek mümkündür (Tortop, 1993: 66).

2 www.kaosgl.com/sayfa.php?id=2650

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Basın konferansının düzenlenmesi konusundaki karar verilmeden önce, aşağıdaki sorulara cevap verilmelidir (Okay ve Okay, 2002: 77):

a. Basın konferansının düzenlenme gerekçesi nedir?

b. Basın konferansı ne zaman ve nerede yapılacaktır?

c. Konferansa kimler katılmalıdır?

d. Konferansta hangi konu/konular tartışılacaktır?

e. Konferans için hangi materyaller hazırlanmalıdır?

Halkla İlişkilerde Kamuyu Bilgilendirmenin Gerekliliği ve Sağladığı Faydalar

Basın yoluyla, siyasal parti, siyasal aday ya da iktidarın eylem ve işlemleriyle ve yürütülen politikalarla ilgili bilgiler çeşitli düzeylerde kamuoyuyla paylaşılır. Kamu yararı gözetilerek bazı bilgilerin saklı tutulması koşuluyla her tür bilginin kamuoyuna iletilmesi sayesinde, yürütülen politikaların halkın gözündeki haklılığı ve doğruluğu da sınanmış olur. Siyasal halkla ilişkiler kapsamında yürütülen kamuyu bilgilendirme faaliyetleri; açıklık, halkın yönetime katılımı ve hesap verebilirlik, güven kazanılması ve sürdürülmesi ve iktidarın meşruiyetine katkı sağlamaktır.

Açıklık, Yönetime Katılma ve Hesap Verebilirlik

Açıklık, şeffaflıkla birlikte demokratik bir yönetim anlayışının temel ilkelerinden birisidir. Yönetimde açıklık, 'demokratik yönetim', 'şeffaf yönetim' ve 'gün ışığında yönetim' anlamlarına gelmektedir (Fındıklı, 1996: 103). Yönetimde açıklıkla birlikte 'açık yönetim' ve 'hesap verebilirlik' gibi kavramlar da benzer anlamları içermektedir (Akyıldız, 2004: 448). Yönetimde açıklık ve yakından ilgili bir kavram olarak şeffaflık, kamunun yönetimin eylem ve işlemlerinden haberdar olarak, bu eylem ve işlemlerle ilgili belgelere erişebilmesi; bu sayede yönetimi denetleyerek hesap sorabilme olanağına sahip olduğu dürüst bir yönetim anlayışını ifade eder. Halkla ilişkiler faaliyetleri açısından değerlendirildiğinde açıklık; örgüt tarafından yürütülen eylem ve işlemlerin, hedef kitlede herhangi bir şüpheye yer bırakmaksızın anlatılması ve bu sayede, yürütülen faaliyetlere ilişkin kamuoyu desteğinin sağlanması ve devam ettirilebilmesi bakımından önem arz etmektedir.

Açıklık ve şeffaflık, bir yandan demokratik bir yönetim anlayışının hâkim kılınması, yönetimle halk arasında güvenin sağlanması, bir yandan da kamu yönetiminin etkinlik ve verimliliğini olumsuz yönde etkileyecek yolsuzluk ve yozlaşma gibi olumsuzluklara engel olunması bakımından önemlidir. Açıklık, yönetimin halka hesap vermesini sağla-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yan hatta onu hesap vermeye de zorlayan en önemli denetim mekanizmalarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü açıklık ve şeffaflık; devletin amaçlarının açıklanması, bu amaçlara ulaşılabilmesi için uygulanması gereken politikaların belirlenmesi ve uygulamaların sonuçlarının görülmesi için objektif ve güvenilir bilgilerin açıklıkla kamuoyuyla paylaşılmasını gerektirir (Memişoğlu ve Durgun, 2008: 426). Örgütün faaliyetlerinin açık ve şeffaf olabilmesi, etkilenmek istenen hedef kitlede faaliyetlere ilişkin şüpheli bir durumun olmaması ve karşılıklı güven ortamının oluşturulmasında da büyük bir öneme sahiptir.

Yönetime katılma "siyasal seçimlerde oy kullanmadan daha geniş bir süreç olan kararlara katılmayı, denetime katılmayı ve uygulamalara katılmayı, gerek örgüt gerekse merkezî ve yerel yönetimler düzeyinde işletecek mekanizmaların üretileceği ve yasal güvence altında çalıştırılacağı dinamik bir etkileşimi ifade eder" (Alkan, 2000: 58). Örgütün faaliyetlerine ilişkin alınan kararların hedef kitle ile paylaşılarak sağlanan olası kamuoyu desteği sayesinde, yürütülen faaliyetlerin hedef kitlesi durumunda olanlar, aynı zamanda olayın içerisine dahil olarak dolaylı yoldan kararlara katılmış olurlar.

Hesap verebilirlik temelde kamu hizmetlerinin niteliği ile ilgilidir. Bu anlamda yöneticiler, yasal ve toplumsal sorumluluk içerisinde kamudaki görevlerini yürütmek durumundadırlar. Kamu hizmetlerinin niteliği ve özel sektördeki hizmetlerden farklı yönleri, kamu yönetimindeki hesap verebilirliğin önemini artırmaktadır (Eryılmaz ve Biricikoğlu, 2011: 27). Hesap verebilirliği artırmak için yönetimin, geçmiş dönemde gerçekleşen bürokratik eylem ve işlemlere ilişkin kamuyu bilgilendirmesi ve kamunun gelecekte gerçekleşecek olan politika oluşturma süreçlerine katılımının sağlanması gerekmektedir (Baum, 2011: 146). Hesap verebilirlik açısından da örgütün faaliyetleriyle ilgili açık ve şeffaf olması sayesinde, aldığı ya da alamadığı kamuoyu desteği, bir anlamda hesap verebilirliğinin de bir ölçütü olarak sayılabilir. Bir örgütün hesap verebilirliği ile sağlayacağı kamusal destek arasında doğru bir orantı bulunmaktadır. Yönetimin eylem ve işlemleriyle ilgili bilgileri kamuoyuyla dürüstçe paylaşması, yönetimde açıklık, halkın yönetime katılımı ve bu sayede daha demokratik bir yönetim anlayışının hâkim olmasını sonuçlar. Bu nedenle açıklık, yönetime katılma ve hesap verebilirlik, halkla ilişkilerde kamuyu bilgilendirme faaliyetlerinin başarısına katkı sağlayan uygulamalar olarak ön plana çıkmaktadır.

Kamunun Güveninin Kazanılması ve Sürdürülmesi

İnsanların ticarî, kültürel ya da siyasî olarak ilişki içinde oldukları kurum ve kuruluşlara ilişkin tutumlarının oluşmasında güven

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

önemli bir role ve öneme sahiptir. Bu nedenle güven insanî birçok ilişkide temel yapıtaşı olarak kabul edilmektedir. Kavram olarak güven, toplumsal sistemin de önemli öğeleri arasında yer alan kurumlar ya da birtakım örgütlü yapılara karşı güvene sahip olma ya da olmama durumu olarak algılanmaktadır. Kurumlar ve bireylerle olan iletişimin sağlıklı biçimde yürütülmesinde önemli bir role sahip olan güven; karmaşıklığı azaltma, belirsizlik ve riskleri ortadan kaldırma gibi işlevlere de sahiptir. Günümüzde kitle iletişim araçlarında kaydedilen gelişmeler sonucunda insan ilişkileri de giderek karmaşıklaşmakta ve insanları belli bir konuda ikna etmek ve güven kazanmak da bir o kadar zor hale gelmektedir. Tüm bu gelişmeler ışığında kurum ve kuruluşların iş ve iletişim hedeflerine ulaşabilmesinde ve varlıklarını sürdürebilmesinde hedef kitlelerinin güvenini kazanması gerekliliği daha da önemli hale gelmektedir.

Güven kavramını "güvenen tarafın, güvenilenin yararlı faaliyetleri bulunacağını ya da en azından zarar verecek faaliyetlerde bulunmayacağına yönelik inancı" olarak tanımlamak mümkündür (Picci, 2011: 49). Toplumsal açıdan etkileri düzen oluşturma ve korumanın ötesinde geçen güven kavramı, kamusal tartışmalarda ve akademik analizlerde popüler bir konu haline gelmeye başlamıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan bu ilgi devlet kurumlarına ve kamu yönetiminde görev yapan profesyonellere olan güvenin azalmasının bir sonucu olarak görülmektedir. Güven, sermaye yatırımı, ilişki pazarlama, kültürlerarası iletişim ve çeşitli işbirliği biçimlerini etkileyen temel faktör olarak da karşımıza çıkmaktadır (Paliskiewicz, 2011: 315).

Halkla ilişkiler faaliyetlerinde güven kavramının; kurum ya da kuruluşun hedef kitlesi ile karşılıklı anlayış, iyi niyet ve güvene dayalı ilişkilerin kurularak geliştirilmesinin sağlanması açısından önemli olduğu görülmektedir. Hedef kitlenin güveninin kazanılması halkla ilişkilerin önemli amaçlarından birisidir. Karşılıklı iyi niyete dayalı ilişkilerin kurulmasına amaç edinen halkla ilişkilerde güven, başarılı bir iletişim ve ilişkinin kurulması açısından önemli bir konuma sahiptir. Bu anlamda güvenilir olabilmek uzun bir zaman içinde elde edilebilen, buna karşın kısa sürede yitirilebilen bir değerdir (Karatepe, 2008: 84).

Yönetenler, hedef kitleleri olan vatandaşlarının güvenini kazanamaz ve bunu sürdüremezlerse varlıklarını uzun süre koruyamayacaklardır. Kamu yönetiminde güvenin sağlanması bir zorunluluktur. Vatandaşların kamu yönetimine duyduğu ihtiyaç kadar, yönetenler de vatandaşlarına ihtiyaç duyarlar. Aradaki bu bağlantıyı sağlayan en önemli unsur ise, yönetimi meşrulaştıran ve hedef kitleden onay, destek alınmasını sağlayan ise güvendir.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Siyasal alanda bilgilerin açıklıkla kamuoyuna aktarılması, siyasal parti, hükümet ya da siyasal adayın kamuyu nezdindeki itibarı üzerinde olumlu etkiler sağlayacaktır. Bu sayede halkın güven ve desteğinin kazanılma olasılığı da yükselecektir.

İktidarın Meşruiyetine Katkı Sağlama

Günümüzde meşruiyete hemen her tür sosyal ilişkide atıf yapılması, kavramın içeriğini ister istemez belirsizleştirmektedir. Meşruiyetle ilgili olarak karşımıza çıkan bir diğer belirsizlik de kavramın yasallıkla karıştırılmasından kaynaklanır. Meşruiyet zaman zaman yasallıktan kaynaklanmakla birlikte, yöneticilerin anayasa ve kanunlara uymaları, yönetilenlerin gözünde meşru olduğu anlamına gelmez. Meşruiyet, yöneticilerin eylem ve işlemlerinin kamuoyu nezdindeki haklılık ya da haksızlığıdır. Bu anlamda kanunlara uygun olan bir uygulama, eğer kamuoyu önünde de haklı görülüyor ve destek buluyorsa aynı zamanda meşrudur.

Lipset meşruiyeti; "siyasî sistemin, mevcut siyasî kurumların toplum için en uygun kurumlar olduğuna ilişkin bir inancı yaratma ve sürdürme kapasitesini ifade ettiğini" söyler (1959: 77). David Easton da bu ifadeyi destekler biçimde meşruiyeti "siyasî sistemin herhangi bir unsuruna yöneltilen destekleyici bir duygu" olarak niteler (1957: 9). İktidarın meşruiyeti söz konusu olduğunda, iktidarı elinde bulunduranlar, orada bulunma gerekçelerini, eylem ve işlemlerini ve bu eylem ve işlerinden doğan sonuçları anlamlı ve tatmin edici bir açıklamayla kamuoyuna anlatmak durumundadırlar. Her sosyal sistem, varlığını devam ettirebilmek için meşruiyetini sağlamak ve çevresinin bağlılığını ve iktidarı hak edip etmediğini belli aralıklarla sorgulamak durumdadır (Atiker, 1998: 119). Siyasal iktidarların varlıkları her ne kadar hukuksal bir temele dayalı olsa da; ellerinde bulundurdukları gücü, kamuoyu önündeki haklılıkla desteklemek zorundadırlar.

Halkla ilişkilerin sahip olduğu fonksiyonların bir bölümünün dolaylı ya da doğrudan mutlaka bir iktidar, güç ya da kazanç elde etmek için farklı amaçlara hizmet eden örgütlere meşruiyet sağlama açısından büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

İktidarın Kamuyu Bilgilendirmesinde Hükümet Programları: Türkiye'nin AB Üyelik Süreci Örneği

Çalışma kapsamında Türkiye'nin AB'ye (o dönemki adıyla AET) üyelik başvurusunda bulunduğu tarihten günümüze ülkemizde görev yapan hükümetlerin, Birliğe üyelikle ilgili ekonomik, siyasî ve hukukî, sosyokültürel, teknolojik konularda hükümet programlarında verdikleri mesajlar incelenmektedir. İncelenen mesajlar, konuyla ilgili olumlu, olumsuz ya da nötr (salt bilgilendirme amaçlı) yargı ifade eden mesajlar olarak değerlendirilmeye

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

tâbî tutulmaktadır. Hükümet programlarında konuyla ilgili ele alınan mesajların incelenmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmaktadır. Bu sayede, herhangi bir konuyla ilgili verilen bir mesajın gizli ya da örtük anlamı üzerine çıkarsamalarda bulunularak, metnin içerisinde verilmek istenen asıl mesaja/amaca ulaşılması amaçlanmaktadır.

Çalışmada, 1959'dan günümüze görevde bulunan hükümetlerin Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin Hükümet Programlarında verdikleri mesajlara ilişkin bir panorama çıkarılması; hükümetin halkla ilişkilerinde bir araç olarak programlarında konuya ilişkin verdikleri mesajlara ilişkin bir analiz yapılması amaçlanmaktadır. Çalışmada programların incelenmesine 1959'da görev başında olan 5. Menderes Hükümeti'nden başlanarak 3.Erdoğan Hükümeti'ne kadar devam edilmiştir.

BULGULAR

Türkiye'nin AB Üyeliği ve Hükümet Programlarındaki Ekonomik Konulardaki Mesajlar

Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin ekonomik konulardaki mesajların büyük bir çoğunluğunun olumlu yargılardan oluştuğu görülmektedir. Olumlu mesajların oranı %66,66'dır. Bu konu başlığında olumsuz mesaj oranı %2,08'dir. Nötr/bilgilendirme amaçlı mesajların oranı ise %31,25'tir. Burada dikkat çekici olan Türkiye AB ilişkilerinin hükümet programlarındaki sunumunda, ekonomik konularla ilgili sadece iki tane olumsuz mesajın yer almasıdır. Bu iki mesajın biri 3. Ecevit, bir diğeri de 2. Yılmaz Hükümet Programlarında yer almaktadır. Ekonomik konularla ilgili bir diğer dikkat çeken noktada ekonomi konu başlığında en fazla olumlu mesajın 3. Çiller ve 2. Yılmaz Hükümeti Programlarında yer almasıdır. Ekonomik konu başlığında Türkiye AB ilişkilerinin genel anlamda hükümet programlarında olumlu mesajların yoğun olarak verildiği görülmektedir (Bkz. Tablo-1). Avrupa Birliği, gerek kuruluş amacı ve gerekse işleyişi açısından, üye ülkelerin ekonomik verimlilik ve çıkarlarını temel alan bir yapı olarak dikkat çekmektedir. Bu itibarla AB üyesi olmaya aday bir ülke olarak Türkiye Cumhuriyetinin Hükümet Programlarında AB ile ilişkiler konusunda ekonomik konulardaki mesajların yorun olarak olumlu olması, bu konu başlığı ile ilgili hedef kitlede olumlu bir imaj ve algının oluşturulması ile ilişkilendirilebilir.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 1. Türkiye AB İlişkilerindeki Ekonomik Konular

Hükümet	İktidarda Olduğu Yıllar	Olumlu	Nötr	Olumsuz	Toplam
(5.Menderes Hükümeti)	25.11.1957-27.05.1960	3/%100	-	-	3
(1.Gürsel Hükümeti)	30.05.1960-05.01.1961	3/%50	3/%50	-	6
(2.Gürsel Hükümeti)	05.01.1961-20.11.1961	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	-
(8.İnönü Hükümeti)	20.11.1961-25.06.1962	1/%33	2/%67	-	3
(9.İnönü Hükümeti)	25.06.1962-25.12.1963	2/%100	-	-	2
(10.İnönü Hükümeti)	25.12.1963-20.02.1965	1/%100	-	-	1
(Ürgüplü Hükümeti)	20.02.1965-27.10.1965	1/%50	1/%50	-	2
(1.Demirel Hükümeti)	27.10.1965-03.11.1969	4/%80	1/%20	-	5
(2.Demirel Hükümeti)	03.11.1969-06.03.1970	1/%100	-	-	1
(3. Demirel Hükümeti)	06.03.1970-26.03.1971	1/%100	-	-	1
(1.Erim Hükümeti)	26.03.1971-11.12.1971	-	1/%100	-	1
(2.Erim Hükümeti)	11.12.1971-22.05.1972	-	-	-	-
(Melen Hükümeti)	22.05.1972-15.04.1973	2/%100	-	-	2
(Talu Hükümeti)	15.04.1973-26.01.1974	1/%50	1/%50	-	2
(1.Ecevit Hükümeti)	26.01.1974-17.11.1974	-	-	-	-
(Irmak Hükümeti)	17.11.1974-31.03.1975	-	-	-	-
(4.Demirel Hükümeti)	31.03.1975-21.06.1977	1/%100	-	-	1
(2.Ecevit Hükümeti)	21.06.1977-21.07.1977	1/%100	-	-	1
(5.Demirel Hükümeti)	21.07.1977-05.01.1978	1/%100	-		1
(3.Ecevit Hükümeti)	05.01.1978-12.11.1979	-	-	1/%100	1
(6.Demirel Hükümeti)	12.11.1979-12.09.1980	-	-	-	-
(Ulusu Hükümeti)	20.09.1980-13.12.1983	-	-	-	-
(1.Özal Hükümeti)	13.12.1983-21.12.1987	1/%100	-	-	1
(2.Özal Hükümeti)	21.12.1987-09.11.1989	2/%66	1/%33	-	3
(Akbulut Hükümeti)	09.11.1989-23.06.1991	2/%66	1/%33	-	3
(1.Yılmaz Hükümeti)	23.06.1991-20.11.1991	1/%33	2/%66	-	3
(7.Demirel Hükümeti)	21.11.1991-25.06.1993	-	-	-	-
(1.Çiller Hükümeti)	25.06.1993-05.10.1995	-	-	-	-
(2.Çiller Hükümeti)	05.10.1995-30.10.1995	3/%43	4/%57	-	7
(3.Çiller Hükümeti)	30.10.1995-06.03.1996	7/%78	2/%22	-	9
(2.Yılmaz Hükümeti)	06.03.1996-28.06.1996	7/%70	2/%20	1/%10	10
(Erbakan Hükümeti)	28.06.1996-30.06.1997	1/%50	1/%50	-	2
(3.Yılmaz Hükümeti)	30.06.1997-11.01.1999	4/%80	1/%20	-	5
(4.Ecevit Hükümeti)	11.01.1999-28.05.1999	1/%33	2/%66	-	3
(5.Ecevit Hükümeti)	28.05.1999-18.11.2002	-	-	-	-
(Gül Hükümeti)	18.11.2002-14.03.2003	3/%75	1/%25	-	4
(Erdoğan Hükümeti)	14.03.2003-29.08.2007	3/%50	3/%50	-	6
(2.Erdoğan Hükümeti)	29.08.2007-06.07.2011	2/%66	1/%33	-	3
(3.Erdoğan Hükümeti)	06.07.2011-29.08.2014	4/%100	-	-	4
Genel Toplam	-	**64/%66,66**	**30/%31,25**	**2/%2,08**	**96**

Türkiye'nin AB Üyeliği ve Hükümet Programlarındaki Sosyokültürel Konulardaki Mesajlar

Türkiye AB ilişkileriyle ilgili hükümet programlarında verilen sosyokültürel içerikli mesajlarda en dikkat çeken noktalardan birisi, bu konu başlığında sadece bir olumsuz mesajın yer almasıdır. Bu mesaj da 1. Çiller Hükümeti Programı'nda yer almaktadır. Türkiye AB ilişkilerinde sosyokültürel konularla ilgili en fazla olumlu mesaj 3. Erdoğan Hü-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kümeti Programında yer almaktadır. Türkiye AB ilişkilerinin sosyokültürel boyutuyla ilgili olumlu mesajların toplam içerisindeki oranı %65,85'tir. Nötr/bilgilendirme amaçlı mesajların oranı ise %31,71'dir (Bkz. Tablo-2). AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerde Avrupa coğrafyası ile Türkiye'nin kültürel farklılıkları ve adaylık sürecinde iki farklı kültürün entegrasyonu ile ilgili bilgiler bu başlık altında yoğun olarak işlenmektedir. Bu anlamda eğitim ve kültürel konulardaki farklılık ve uyum konuları da sosyokültürel konular başlığı altında ele alınmaktadır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 2. Türkiye AB İlişkilerindeki Sosyokültürel Konular

Hükümet	İktidarda Olduğu Yıllar	Olumlu	Nötr	Olumsuz	Toplam
(5.Menderes Hükümeti)	25.11.1957-27.05.1960	-	-	-	-
(1.Gürsel Hükümeti)	30.05.1960-05.01.1961	2/%100	-	-	2
(2.Gürsel Hükümeti)	05.01.1961-20.11.1961	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	-
(8.İnönü Hükümeti)	20.11.1961-25.06.1962	-	1/%100	-	1
(9.İnönü Hükümeti)	25.06.1962-25.12.1963	1/%100	-	-	1
(10.İnönü Hükümeti)	25.12.1963-20.02.1965	-	-	-	-
(Ürgüplü Hükümeti)	20.02.1965-27.10.1965	-	-	-	-
(1.Demirel Hükümeti)	27.10.1965-03.11.1969	-	-	-	-
(2.Demirel Hükümeti)	03.11.1969-06.03.1970	1/%100	-	-	1
(3. Demirel Hükümeti)	06.03.1970-26.03.1971	1/%100	-	-	1
(1.Erim Hükümeti)	26.03.1971-11.12.1971	-	-	-	-
(2.Erim Hükümeti)	11.12.1971-22.05.1972	-	-	-	-
(Melen Hükümeti)	22.05.1972-15.04.1973	-	-	-	-
(Talu Hükümeti)	15.04.1973-26.01.1974	1/%100	-	-	1
(1.Ecevit Hükümeti)	26.01.1974-17.11.1974	-	-	-	-
(Irmak Hükümeti)	17.11.1974-31.03.1975	-	-	-	-
(4.Demirel Hükümeti)	31.03.1975-21.06.1977	-	-	-	-
(2.Ecevit Hükümeti)	21.06.1977-21.07.1977	-	-	-	-
(5.Demirel Hükümeti)	21.07.1977-05.01.1978	-	-	-	-
(3.Ecevit Hükümeti)	05.01.1978-12.11.1979	-	-	-	-
(6.Demirel Hükümeti)	12.11.1979-12.09.1980	-	-	-	-
(Ulusu Hükümeti)	20.09.1980-13.12.1983	-	-	-	-
(1.Özal Hükümeti)	13.12.1983-21.12.1987	-	-	-	-
(2.Özal Hükümeti)	21.12.1987-09.11.1989	3/%100	-	-	3
(Akbulut Hükümeti)	09.11.1989-23.06.1991	3/%100	-	-	3
(1.Yılmaz Hükümeti)	23.06.1991-20.11.1991	-	-	-	-
(7.Demirel Hükümeti)	21.11.1991-25.06.1993	1/%100	-	-	1
(1.Çiller Hükümeti)	25.06.1993-05.10.1995	-	2/%66	1/%66	3
(2.Çiller Hükümeti)	05.10.1995-30.10.1995	-	-	-	-
(3.Çiller Hükümeti)	30.10.1995-06.03.1996	2/%66	1/%33	-	3
(2.Yılmaz Hükümeti)	06.03.1996-28.06.1996	-	-	-	-
(Erbakan Hükümeti)	28.06.1996-30.06.1997	1/%100	-	-	1
(3.Yılmaz Hükümeti)	30.06.1997-11.01.1999	-	-	-	-
(4.Ecevit Hükümeti)	11.01.1999-28.05.1999	-	1/%100	-	1
(5.Ecevit Hükümeti)	28.05.1999-18.11.2002	-	-	-	-
(Gül Hükümeti)	18.11.2002-14.03.2003	2/%50	2/%50	-	4
(Erdoğan Hükümeti)	14.03.2003-29.08.2007	3/%75	1/%25	-	4
(2.Erdoğan Hükümeti)	29.08.2007-06.07.2011	2/%50	2/%50	-	4
(3.Erdoğan Hükümeti)	06.07.2011-29.08.2014	4/%57	3/%43	-	7
Genel Toplam	-	**27/%65,85**	**13/%31,71**	**1/%2,44**	**41**

Türkiye'nin AB Üyeliği ve Hükümet Programlarındaki Siyasî/Hukukî Konulardaki Mesajlar

Türkiye AB ilişkilerinin siyasî ve hukukî boyutuyla ilgili hükümet programlarında yer alan mesajların %59,17'si olumlu, %7,14'ü olumsuz, %33,67'si ise nötr/bilgilendirme amaçlıdır. Bu konu başlığında Türkiye AB ilişkilerinin hükümet programlarındaki sunumunda diğer başlıklara oranla en fazla mesajın verilmiş olması dikkat çekicidir. Siyasî ve hukukî

konularda, diğer konu başlıklarına oranla en fazla olumsuz mesajın yer aldığı görülmektedir. Bu konu başlığında da en fazla olumsuz mesaj, 1. Çiller Hükümeti programında yer almaktadır. En fazla olumlu mesaj ise Erdoğan Hükümeti Programı'nda yer almaktadır (Bkz. Tablo-3). AB Türkiye ilişkilerindeki siyasî ve hukukî konularda, Birlik ve Türkiye arasındaki uluslararası anlaşmalar ve işbirlikleri ile siyasî ve hukukî konularda yapılan entegrasyon çalışmalarını kapsamaktadır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 3. Türkiye AB İlişkilerindeki Siyasi Konular

Hükümet	İktidarda Olduğu Yıllar	Olumlu	Nötr	Olumsuz	Toplam
(5.Menderes Hükümeti)	25.11.1957-27.05.1960	1/%100	-	-	1
(1.Gürsel Hükümeti)	30.05.1960-05.01.1961	-	-	-	-
(2.Gürsel Hükümeti)	05.01.1961-20.11.1961	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	-
(8.İnönü Hükümeti)	20.11.1961-25.06.1962	-	-	-	-
(9.İnönü Hükümeti)	25.06.1962-25.12.1963	1/%33	2/%66	-	3
(10.İnönü Hükümeti)	25.12.1963-20.02.1965	-	1/%100	-	1
(Ürgüplü Hükümeti)	20.02.1965-27.10.1965	-	-	-	-
(1.Demirel Hükümeti)	27.10.1965-03.11.1969	-	-	-	-
(2.Demirel Hükümeti)	03.11.1969-06.03.1970	-	-	-	-
(3. Demirel Hükümeti)	06.03.1970-26.03.1971	1/%100	-	-	1
(1.Erim Hükümeti)	26.03.1971-11.12.1971	1/%50	-	1/%50	2
(2.Erim Hükümeti)	11.12.1971-22.05.1972	3/%75	1/%25	-	4
(Melen Hükümeti)	22.05.1972-15.04.1973	-	-	-	-
(Talu Hükümeti)	15.04.1973-26.01.1974	1/%50	-	1/%50	2
(1.Ecevit Hükümeti)	26.01.1974-17.11.1974	-	-	-	-
(Irmak Hükümeti)	17.11.1974-31.03.1975	-	-	-	-
(4.Demirel Hükümeti)	31.03.1975-21.06.1977	1/%100	-	-	1
(2.Ecevit Hükümeti)	21.06.1977-21.07.1977	-	-	1/%100	1
(5.Demirel Hükümeti)	21.07.1977-05.01.1978	-	1/%100	-	1
(3.Ecevit Hükümeti)	05.01.1978-12.11.1979	-	1/%50	1/%50	2
(6.Demirel Hükümeti)	12.11.1979-12.09.1980	-	-	-	-
(Ulusu Hükümeti)	20.09.1980-13.12.1983	-	2/%100	-	2
(1.Özal Hükümeti)	13.12.1983-21.12.1987	1/%50	1/%50	-	2
(2.Özal Hükümeti)	21.12.1987-09.11.1989	4/%100	-	-	4
(Akbulut Hükümeti)	09.11.1989-23.06.1991	4/%100	-	-	4
(1.Yılmaz Hükümeti)	23.06.1991-20.11.1991	1/%33	2/%66	-	3
(7.Demirel Hükümeti)	21.11.1991-25.06.1993	5/%83	1/%17	-	6
(1.Çiller Hükümeti)	25.06.1993-05.10.1995	3/%50	1/%17	2/%33	6
(2.Çiller Hükümeti)	05.10.1995-30.10.1995	2/%66	1/%33	-	3
(3.Çiller Hükümeti)	30.10.1995-06.03.1996	5/%71	2/%19	-	7
(2.Yılmaz Hükümeti)	06.03.1996-28.06.1996	4/%80	1/%20	-	5
(Erbakan Hükümeti)	28.06.1996-30.06.1997	1/%100	-	-	1
(3.Yılmaz Hükümeti)	30.06.1997-11.01.1999	2/%66	1/%33	-	3
(4.Ecevit Hükümeti)	11.01.1999-28.05.1999	-	2/%100	-	2
(5.Ecevit Hükümeti)	28.05.1999-18.11.2002	-	2/%66	1/%33	3
(Gül Hükümeti)	18.11.2002-14.03.2003	4/%67	2/%33	-	6
(Erdoğan Hükümeti)	14.03.2003-29.08.2007	6/%75	2/%25	-	8
(2.Erdoğan Hükümeti)	29.08.2007-06.07.2011	3/%37,5	5/%62,5	-	8
(3.Erdoğan Hükümeti)	06.07.2011-29.08.2014	4/%66	2/%33	-	6
Genel Toplam	-	**58/%59,17**	**33/%33,67**	**7/%7,14**	**98**

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Türkiye'nin AB Üyeliği ve Hükümet Programlarındaki Teknolojik Konulardaki Mesajlar

Türkiye AB ilişkilerinin hükümet programlarında aktarımında teknolojik konularda verilen mesajlar, diğer konu başlıklarına oranla daha düşük sayıdadır. Bu konu başlığı altında verilen mesajların %65,51'i olumlu, %3,44'ü olumsuz, %31,05'i ise nötr/bilgilendirme amaçlıdır. Bu konu başlığındaki tek olumsuz mesaj 3. Ecevit Hükümeti Programında yer almaktadır (Bkz. Tablo-4). Siyasî ve ekonomik işlevleri ile ön plana çıkan Avrupa Birliğinin, aday ve üye ülkelerdeki teknolojik gelişim ve dönüşümle de yakından ilgili olduğu bilinen bir gerçekliktir. Bu başlık altında aday ülkelerle Birlik arasında yürütülen teknolojik işbirliği, altyapı yatırımları ve bu alanlarda yürütülen faaliyetler ele alınmaktadır. Bu anlamda, Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Programlarında, AB Türkiye ilişkilerindeki teknolojik konular, bu alandaki işbirlikleri, uluslararası anlaşmalar ve teknolojik gelişim süreci yoğun olarak işlenmektedir.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 4. Türkiye AB İlişkilerindeki Teknolojik Konular

Hükümet	İktidarda Olduğu Yıllar	Olumlu	Nötr	Olumsuz	Toplam
(5.Menderes Hükümeti)	25.11.1957-27.05.1960	-	-	-	-
(1.Gürsel Hükümeti)	30.05.1960-05.01.1961	1/%100	-	-	1
(2.Gürsel Hükümeti)	05.01.1961-20.11.1961	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	Bu Hükümetin programı yoktur	-
(8.İnönü Hükümeti)	20.11.1961-25.06.1962	-	-	-	-
(9.İnönü Hükümeti)	25.06.1962-25.12.1963	-	-	-	-
(10.İnönü Hükümeti)	25.12.1963-20.02.1965	-	-	-	-
(Ürgüplü Hükümeti)	20.02.1965-27.10.1965	-	-	-	-
(1.Demirel Hükümeti)	27.10.1965-03.11.1969	-	-	-	-
(2.Demirel Hükümeti)	03.11.1969-06.03.1970	-	-	-	-
(3. Demirel Hükümeti)	06.03.1970-26.03.1971	-	-	-	-
(1.Erim Hükümeti)	26.03.1971-11.12.1971	-	-	-	-
(2.Erim Hükümeti)	11.12.1971-22.05.1972	-	-	-	-
(Melen Hükümeti)	22.05.1972-15.04.1973	1/%100	-	-	1
(Talu Hükümeti)	15.04.1973-26.01.1974	-	-	-	-
(1.Ecevit Hükümeti)	26.01.1974-17.11.1974	-	-	-	-
(Irmak Hükümeti)	17.11.1974-31.03.1975	-	-	-	-
(4.Demirel Hükümeti)	31.03.1975-21.06.1977	-	-	-	-
(2.Ecevit Hükümeti)	21.06.1977-21.07.1977	-	-	-	-
(5.Demirel Hükümeti)	21.07.1977-05.01.1978	-	-	-	-
(3.Ecevit Hükümeti)	05.01.1978-12.11.1979	-	-	1/%100	1
(6.Demirel Hükümeti)	12.11.1979-12.09.1980	-	-	-	-
(Ulusu Hükümeti)	20.09.1980-13.12.1983	-	-	-	-
(1.Özal Hükümeti)	13.12.1983-21.12.1987	-	-	-	-
(2.Özal Hükümeti)	21.12.1987-09.11.1989	1/%100	-	-	1
(Akbulut Hükümeti)	09.11.1989-23.06.1991	1/%100	-	-	1
(1.Yılmaz Hükümeti)	23.06.1991-20.11.1991	1/%50	1/%50	-	2
(7.Demirel Hükümeti)	21.11.1991-25.06.1993	1/%50	1/%50	-	2
(1.Çiller Hükümeti)	25.06.1993-05.10.1995	-	-	-	-
(2.Çiller Hükümeti)	05.10.1995-30.10.1995	2/%50	2/%50	-	4
(3.Çiller Hükümeti)	30.10.1995-06.03.1996	-	-	-	-
(2.Yılmaz Hükümeti)	06.03.1996-28.06.1996	3/%75	1/%25	-	4
(Erbakan Hükümeti)	28.06.1996-30.06.1997	-	1/%100	-	1
(3.Yılmaz Hükümeti)	30.06.1997-11.01.1999	1/%100	-	-	1
(4.Ecevit Hükümeti)	11.01.1999-28.05.1999	-	-	-	-
(5.Ecevit Hükümeti)	28.05.1999-18.11.2002	-	-	-	-
(Gül Hükümeti)	18.11.2002-14.03.2003	3/%75	1/%25	-	4
(Erdoğan Hükümeti)	14.03.2003-29.08.2007	-	-	-	-
(2.Erdoğan Hükümeti)	29.08.2007-06.07.2011	2/%50	2/%50	-	4
(3.Erdoğan Hükümeti)	06.07.2011-29.08.2014	2/%100	-	-	2
Genel Toplam	-	**19/%65,51**	**9/%31,05**	**1/%3,44**	**29**

SONUÇ

Çalışma kapsamında Türkiye AB ilişkilerinde, Türkiye'nin AB'ye üyelik başvurusunda bulunduğu tarihten günümüze görev yapan hükümetlerin programlarında verilen mesajlar, hükümetin halkla ilişkilerinde önemli bir yeri olan kamuyu bilgilendirme yaklaşımı çerçevesinde incelenmektedir. Bu kapsamda toplam 39 hükümet programı; Türkiye AB ilişkilerinin ekonomik, sosyokültürel,

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Siyasî-hukukî ve teknolojik boyutlarını ele alış biçimi üzerinden değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmede konuyla ilgili olarak verilen mesajların olumlu, olumsuz ya da salt bilgilendirme amaçlı olup olmadığı belirlenmektedir. Bu sayede Türkiye AB ilişkilerinin Türkiye kanadındaki yürütücüsü olan hükümetlerin konuyla ilgili verdikleri mesajların içeriği ile konuya ilişkin yaklaşımı üzerinden, bir değerlendirme yapılmaktadır.

İncelenen hükümet programlarında, Türkiye AB ilişkilerine ilişkin en fazla mesajın siyasî-hukukî ve ekonomik konularda verildiği görülmektedir. Bununla birlikte en fazla olumlu mesajın yer aldığı konu başlığı da yine ekonomidir. Genele bakıldığında hükümet programlarında ağırlıklı olarak tüm konu başlıklarında verilen mesajların yönü olumludur. Buradan hareketle, zaman içerisinde görev başında bulunan bazı hükümetlerin belli konularda olumsuz yargı belirttiğine rastlanmakla birlikte; genel dağılımda ağırlığın olumlu yargı belirten mesajlarda olduğu görülmektedir. Bu sonuç, kamuyu bilgilendirmede süreç içerisinde görev başında bulunan hükümetlerin Türkiye AB ilişkilerini kamuoyuna aktarmada olumlu ve destekleyici bir tutum benimsediğinin bir göstergesi olarak okunabilir. Halkla ilişkiler faaliyetleri açısından, yürütülen eylem ve işlemlere ilişkin kamuoyu desteğinin sağlanmasının, örgütün faaliyetlerinin başarısına sağlayacağı katkı açısından bakıldığında bu yaklaşımı haklı çıkaracak veriler bu çalışmanın sonuçları olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

AKYILDIZ, F., (2004). Bilgi Toplumu Yönetim Anlayışının Gerçekleşebilmesi İçin Zorunlu Bir Hak: Bilgi Edinme Hakkı, http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/11-01.pdf. ss.445-455

ALKAN, H., (2000). Karar Alma Süreçlerine Katılım Sistemleri Açısından Türkiye Ekonomik ve Sosyal Konseyi, TODAİE Dergisi, Haziran, Cilt:33, Sayı:2, Ankara, ss.57-77

ATİKER, E., (1998). Modernizm ve Kitle Toplumu, Ankara, Vadi Yayınları

BANKS, K. F., (1996). Crisis Communications: A Casebook Approach, New Jersey, Lawrance Earlbaum Associates Publishers

BAUM, J.R., (2011). Responsive Democracy: Increasing State Accountability in East Asia, University of Michigan Press, USA

BERELSON, B., (1952). Content Analysis in Communication Research, Glencoe, Free Press

EASTON, D., (1957). An Approach to the Analysis of Political Systems, World Politics

ERYILMAZ, B., BİRİCİKOĞLU, H., (2011). Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik ve Etik, İş Ahlakı Dergisi, 4 (7): ss.19-45

FINDIKLI, R., (1996). Yönetimde Açıklık-Açık Yönetim, Türk İdare Dergisi, Sayı: 412, Eylül, ss.103-110

GEYLAN, R., (1994). İşletmelerde Halkla İlişkiler, Eskişehir, Birlik Ofset Yayıncılık

GRUNIG, J.H.; HUNT, T., (1984). Managing Public Relations, New York: Holt, Reinehart&Winston Inc

GRUNIG, J.H., (2005). Halkla İlişkiler ve İletişim Modelleri, (Ed. James H. Grunig), Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik, İstanbul, Rota Yayınları

KARATEPE, S., (2008). İtibar Yönetimi: Halkla İlişkilerde Güven Yaratma, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (23): ss.77-97

KRIPPENDORF, K., (1980). Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Beverly Hills, Sage

LIPSET, S.M., (1959). Poitical Man, The Social Basis of Politics, New York, Doubleday

MEMİŞOĞLU, D., DURGUN, A., (2008). Public Administration Reforms and Corruption in Turkey, First International Conference on Management and Economics: Current Issues in Emerging Economies in Global Perspective" – (ICME 2008), Tirana, Albania, 28-29 March 2008 ces.epoka.edu.al/icme/31.pdf, ss. 423-436

OKAY, A., OKAY, A., (2002). Halkla İlişkiler ve Medya, İstanbul, Kapital Medya

ONAL, G., (1997). Halkla İlişkiler, İstanbul, Türkmen Kitabevi

PALISKIEWICZ, J.O., (2011). Trust Management: Literature Review, Management, 4(6): ss.315-331

PELTEKOĞLU B.F., (2004). Halkla İlişkiler Nedir, İstanbul, Beta Basım Yayın Dağıtım

PICCI, L., (2011). Reputation – Based Governance, USA, Stanford University Press

SEÇİM, H., (1998). Halkla İlişkiler, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, No: 898

STONE, P.J., DUNPHY, D.C., MARSHALL, S.S., (1966). The General Inquirer: A

Computer Approach to Content Analysis, Massachusetts, M.I.T. Press

TORTOP, N., (1993). Halkla İlişkiler, Ankara, Yargı Yayınları

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:485 K:538
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The Kamuyu informatization model has been shaped in the 1920s by the communication paradigm and needs of the era in order to establish and maintain relationships between the organization and the target mass in the activities of public relations on the basis of mutual goodwill, trust and understanding. According to this model, in order to win and sustain the trust and commitment of the target group, public awareness should be given to the activities carried out by the group actions and transactions, and mutual trust should be provided. According to this model, the communication framework aimed at establishing clearness and transparency between the organization and the target mass will be achieved through public information activities. a panorama of relations between the European Union and Turkey In this study, from 1959 to the present day are on duty attempted to draw out the programs of the government. **Objective:** This study in the EU accession process as a means of informing the public of the government, serving today from the application of the Republic of Turkey is aimed to study their message in the government's program. In accordance with this purpose; who served from 1959 to the present day Republic of Turkey and the governments of the program are included for review. **Methods:** in the programs of the government on EU-Turkey relations between the years 1959-2018 who served posts in the study, economic, political and legal, socio-cultural and technological topics below, are analyzed using content analysis method. Under these headings, messages used by governments in government programs and related to the subject are classified as positive, negative and neutral messages. Positive messages from governments are interpreted as indicative of a positive and constructive view of the issue. Messages with negative connotations are interpreted as negative or unfavorable to the government's point of view; Neutral titles are interpreted in the sense that the government's view of the subject is neutral or purely informative. While it is recognized that the aim of the work is to inform the governments of all the explanations or their disclosures about the subject; at this point where the messages given for this purpose are shared in terms of content or formally intention. **Findings and Conclusion:** In study, it is seen that 66.66% of economic messages, 59.17% of messages in political issues, 65.85% of messages in sociocultural messages and 65.51% of messages in technological messages are positive. However, a total of 98 messages in political issues, a total of 96 messages in economic issues, a total of 41 messages in socio-cultural issues, and a total of 29 messages in technological matters. In this study, EU-Turkey relations in government programs related to

the processing of messages in the most economic and political issues, and topics in all of the messages are provided by the government concluded that comprise the vast majority of positive messages. Working within the scope of Turkey-EU relations, Turkey's EU membership given in the government who served since the date where the application program messages, an important part of the government's public relations, which are examined in the framework of public disclosure approach. A total of 39 government programs; Turkey-EU relations of economic, socio-cultural, political deal-exchange format are assessed through legal and technological dimensions. It is determined whether the messages given in relation to this assessment are for positive, negative or purely informative purposes. In this way, the approach to this issue with Turkey over the content of their message on the subject of government in which the executive wing of the Turkey-EU relations, an assessment is made. In examined government programs, Turkey is seen that most posts of political-legal and economic issues related to EU relations. Nevertheless, the subject of the most positive message is the economy. Generally speaking, the direction of the messages given in all topics in government programs is predominant. Moving from this, it is seen that some governments in charge over time have expressed negative judgment in certain matters; it is seen that in the overall distribution the weight is in messages indicating positive judgment. This result is in the process of government on duty in informing the public be read as an indication that Turkey adopts a positive and supportive attitude in EU relations divert the public. In terms of public relations activities, given the public support for the actions and operations carried out and the contribution that the organization can make to the success of its activities, the justifications to justify this approach can be regarded as the results of this work. All government programs examined in this study, the relations between Turkey and the European Union, which officially starts as of the date of 1959 until today, are programs of the government who have been dismissed. In these programs, relations with the European Union are seen and treated as a government and state policy. Relations between the European Union and Turkey, 1959-present political, economic, and maintained its cultural and technological sense, as a whole, since it involves government policies and a transformation process on these issues in our country is closely related to the public and occupy the agenda as a matter of importance. For this reason, government messages in relation to the proposals in the programs of the governments in the process in operation have a great importance in this regard in terms of informing the governments and public relations activities. The Government of Turkey and to share with the public information messages concerning the relations between the European Union, in its ability to get public support for the activities carried out should be considered as a

very important factor. Thanks to the transparency and transparency provided by informing the public about the issue, the possibility of strengthening the positive support of the people who are aware of this issue is increasing. In the examination results, the positive aspects of the EU-Turkey relationship is observed that a large part of the government tend to prefer overriding messages. A large part of the Government, although seen as a positive step that contributes to EU membership for Turkey's Westernization process, the government program as a means of providing public support on this issue it is possible to say that they gave place to this issue.

UHİVE
ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

LUCİANO BERİO: "SEQUENZA I" VE "SEQUENZA IXa" DAKİ KALEİDOSKOPİK ÖĞELER (1)

LUCIANO BERIO: THE KALEIDOSCOPIC COMPONENTS/ ELEMENTS/ FEATURES/ TOOLS IN "SEQUENZA I" AND "SEQUENZA IXa"

Şebnem UŞEN[1], Koray SAZLI[2]

[1-2] Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, İstanbul / Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1802-750[1], 0000-0002-1429-1094[2]

Öz: Amaç: Bu çalışmada XX. yüzyılın öncü bestecilerinden biri olan L. Berio' nun 1958-2002 tarihleri arasında yazdığı on dört Sequenza' dan No.1 ve No. 9a' nın analitik çerçevede incelenmesi ve bestecinin bu iki eserdeki müzik dilinin ortaya konması amaçlanmaktadır. **Yöntem**: Bu çalışmada solo çalgılar için yazılan Sequenza' ların bestelenme süreçlerine dair genel bilgiler verilmekte, No.1 ve 9a' nın farklılık ve benzerlikleri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Eserlerin partisyonları üzerinden yapılan inceleme ve serinin diğer parçaları da göz önünde bulundurularak edinilen veriler ile bestecinin kompozisyonel ve estetik anlayışı hakkında çıkarımlar elde edilmeye çalışılmıştır. **Bulgular**: Berio' nun on dört Sequenza' sında olduğu gibi No.1 ve 9a'da da çalgı ve yorumcu ilişkisi ön plandadır. Bu açıdan çalgının idiyomatik yapısı ve virtüözite üst bir seviyede sergilenmektedir. Tını, efekt ve dinamik kullanımı kompozisyon bütünlüğünün ayrılmaz öğeleridir. Bu öğeler yatay ve dikey ses alanları ile iç içe geçen katmanlar yaratmaktadır. Bu katmanlar, sürekli değişkenlik gösteren (kaleidoskopik) materyallerle esere organik bir akıcılık kazandırmaktadır. Sequenza 1 ve 9a besteleniş tarihleri açısından bestecinin stil farklılıklarını yansıtmaktadır. **Sonuç**: Berio' nun müzik dili, iç içe geçen katmanların yarattığı farklı boyutların algılanması, eserlerdeki bütünlüğün ve kompozisyondaki organik gelişimin kavranması bestecinin ifadesiyle "polifonik dinleme üslubu" ile yaklaşıldığında, çok daha iyi anlaşılmaktadır. Elde edilen veriler, eserdeki müzikal dili kavradığımızda, hem analitik hem de performans açısından daha iyi yorumlanabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Berio, Sequenza, Kaleydoskop, Polifonik Dinleme Üslubu, Serbest Atonalite

Abstract: Aim: The goal of this study is to observe with an analytical approach Sequenza No.1 & No.9a from the fourteen Sequenzas written between 1958-2002 by Berio who is one of the pioneer composers of the 20th century and to reveal the composer's musical language in both pieces. **Method**: In this study general information is given about the compositional process of the Sequenzas each written for solo instrument and the differences and similarities in Sequenza No.1 & No.9a are compared. **Results**: As in all of Berio's fourteen Sequenzas, instrument and performer relationship is the foreground aspect in No.1 & No.9a. From this perspective the idiomatic structure of the instrument and the virtuosity are exhibited on a high level. The use of timbres, effects and dynamics are the inseparable components of the compositional unit. These components create interlocking layers with horizontal and vertical areas. These layers with their kaleidoscopic materials bring an organic fluency to the piece. In regards to their dates of compostion, Sequenza No.1 & No.9a reflect the composer's stylistic differences. **Conclusion**: Berio's musical language is more appreciated through a "polyphonic type of listening" in the composer's own words, to perceive interlocking layers which create different dimensions, thereby comprehending the overall unity in the pieces and the organic development in the composition. The resulting data suggest that the work would be interpreted better in regards to both analytical approach and performance when we comprehend the musical language of the piece.

Key Words: Berio, Sequenza, Kaleidoscope, Polyphonic Type of Listening, Free Atonality

Doi: 10.17361/UHIVE.2018.19.2

(1) ***Sorumlu Yazar: Şebnem UŞEN, 2Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, İstanbul / Türkiye, sebnemusen@gmail.com,*** ***Geliş Tarihi / Received: 17.02.2018, Kabul Tarihi / Accepted: 23.06.2018, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – İnceleme / Research and Review) Etik Kurul Raporu: Yok – None***

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Tüm sanat dallarında görüldüğü gibi, müzik de bulunduğu ortamdan oldukça etkilenmiştir. Toplumsal sorunlar, politik tartışmalar ve sanattaki yeni arayışlar kaçınılmaz olarak bestecileri de doğrudan ilgilendirmiştir. İki dünya savaşı arasında dünyaya gelen Berio (1925) da bu faktörlerin ister istemez içinde yer almıştır. Uyumsuz ses kavramının tamamıyla farklı ele alınması ve ton-dışı müzik düşüncesiyle oluşturulan tınılar 20. yüzyıl müziğinin başlıca arayışlarındandır. Artık müzik, farklı parametrelerin yer aldığı gerçeği yansıtmaktadır. Müzikte melodi ve tonalite anlayışı neredeyse ortadan kalkmış, özellikle kromatik dizide bütün seslerin eşdeğer olmasından yola çıkılarak tondışı/ tonsuz (atonal) ezgi kavramına ulaşılmıştır. Atonal müziğin başlangıcında, ritmik ve motifsel kurgular kompozisyon düşüncesinin temelini oluşturmuştur. "Serbest Atonalite ile birlikte, artık hiçbir tonalite yoktu ve onun getirdiği sınırlamalar kalkmıştı. Tonal bir eksen gözetilmediğinden belli hedeflere ulaşma, akorları tonal çözümlere bağlama zorunluluğu ortadan kalkmıştı" (Tuğrul, 2017: 58). Bu anlayış A. Schönberg'in özellikle op.11'den itibaren olan eserlerinde açıkça görülmektedir. Müzik yaratıcılığında çalgı ve insan sesinin yanı sıra çevremizde duyulan tüm sesler ve teknolojinin gelişimine paralel olarak ortaya çıkan elektronik ses üreticileri de kullanılmaya başlanmıştır.

20. yüzyılı, "1950 öncesi" ve "1950 sonrası" olarak iki ayrı zaman diliminde incelemek yerinde olacaktır. 20. yüzyılın ilk yarısında, Ekspressionizm, Neo Klasisizm, Fütürizm gibi akımlar görülmektedir. 1950 sonrasında ise, Total Dizisellik, Elektronik Müzik, Raslamsallık (Aleotorik), Geç-Dizisellik, Minimalizm ve Post-Modern Müzik gibi eğilimler ortaya çıkmaya başlamıştır (Say, 2000: 471). 2. Dünya savaşı sonrası özellikle Darmstadt' da bir araya gelen besteciler, fikirleri ve üretimleriyle 20. yüzyılın ikinci yarısındaki müzikal akımları etkilemiş ve hatta şekillendirmiştir. Bu fikirler ve üretimler karşıt akımları da harekete geçirerek yeni bir müzik ortamı yaratmıştır. Bu dönemde yapıtlar veren İtalya'daki yeni kuşağın başlıca temsilcilerinden biri olan Luciano Berio (1925-2003) da besteci, orkestra şefi ve öğretmen olarak devrimci nitelikli deneysel eserleriyle dünyaya kendini tanıtmıştır (Say, 2000: 504).

Yazdığı on dört Sequenza ile 20. yüzyılın ikinci yarısındaki solo çalgı müzik repertuarına büyük katkı sağlayan Berio geliştirdiği estetik, kompozisyon teknikleri ve müzik diliyle bu döneme damga vurmuştur. Her biri solo çalgı için bestelenen Sequenza serisi besteci ve yorumcu işbirliği sonucunda ortaya çıkan ve üst düzey bir virtüözite gerektiren yapıtlardır. Bu çalışmada serinin içerisinde yer alan

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

solo flüt için No.1 ve solo klarnet için No.9a içerdiği benzerlik ve farklılıklar göz önünde bulundurularak incelenmiş ve bestecinin müzik dili irdelenmiştir.

AMAÇ

Bu çalışmada, Luciano Berio'nun "Sequenza I" ve "Sequenza IXa" başlıklı eserleri incelenerek, bu eserler içerisindeki kaleidoskopik öğelerin belirlenmesi ile eserler arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması hedeflenmiştir. Çalışmada ayrıca, bestecinin müzikal dili ve besteleme teknikleri irdelenerek elde edilen sonuçların ileride yapılacak olan analiz çalışmaları ve icralara ışık tutması amaçlanmıştır.

KAPSAM

Çalışmanın ilk bölümünde, Berio hakkında bilgi verilmiş, Sequenza serisindeki eserler kısaca açıklanmış; ikinci bölümde Sequenza I' in ve üçüncü bölümde Sequenza IXa yapısal özellikleri incelenmiş; sonuç bölümünde Sequenza I ve Sequenza IXa' nın, yapılan incelemeler ışığında benzerlik ve farklılıkları üzerinde durulmuştur.

YÖNTEM

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde ve eserlerin analizi konusunda literatür taramasına başvurulmuştur. Kaynaklar doğrultusunda eser kayıtları ve notaları incelenerek analiz yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemleri bağlamında eserlerin karşılaştırması yapılmış, betimleme yoluyla sunulmuştur. Yapılan analizlerde, "Sequenza I" için 1958' de Suvini Zerboni tarafından basılan edisyon "Sequenza IXa" için ise 1980'de Universal Edition' ın yayınladığı partisyon temel alınmıştır.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Luciano Berio'nun "Sequenza I" ve "Sequenza IXa" başlıklı eserlerindeki kaleidoskopik yapıyı oluşturan öğelerin ve bu eserler arasındaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu, bu çalışmanın problemini teşkil etmektedir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Berio ve Sequenza Serisi hakkında genel bilgiler verilmiş, detaylar kapsam dışında bırakılmıştır. Çalışma, Sequenza No. I ve Sequenza No. IXa'nın incelenmesi ve karşılaştırılması ile sınırlandırılmıştır.

BULGULAR

1. Berio ve Sequenza Serisi

Berio, İtalyan kimliğini yitirmeksizin elektronik aygıtları, Boulez-Stockhausen stilini, dizisel yöntemi ve raslamsallığı müziğine katmıştır. Bunların yanı sıra, insan sesini elektronikle birleştirerek farklı bir estetik yaratmıştır. Müziğindeki düş benzeri ortam, çalgılarla insan sesini, çalgıların sesi ile konuşma dili fonetiklerini birleştirmiştir. Birçok

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kaynaktan yola çıkarak başka bestecilerin ve kendi eserlerinden alıntılar yaparak kolaj tekniğini ustaca kullanmıştır (İlyasoğlu, 2001: 246).

1948 yılında Giorgio Ghedini ile kompozisyon çalışmaya başlayan Berio, konservatuarı bitirdikten sonra, ikinci kez gittiği Amerika'da önemli çağdaş İtalyan bestecilerden biri olan Luigi Dallapiccola ile kısa bir dönem çalışmış ve onun sayesinde serializmi tanımaya başlamıştır. Bu çalışmalar sonucunda dört önemli eser ortaya çıkmıştır: Keman-piyano için *Due Pezzi* (1951), piyano için *Cinque Variazioni* (1952-1953), kadın sesi, viyolonsel, klarnet ve arp için *Chamber Music* (1953-54) ve oda orkestrası için *Variazioni* (1953-54) (Knopke, 1997: 7).

Darmstadt Uluslararası Yeni Müzik Yaz Kursları sayesinde Berio, P. Boulez, K. Stockhausen, G. Ligeti ve M. Kagel gibi önemli bestecilerle tanışmıştır. 1955 yılında Bruno Maderna ile Milano Elektronik Müzik Stüdyo'sunu kurmuştur. Berio'nun bu dönemde bestelediği *Mutazioni* (1955), *Perspectives* (1956), ve *Momento* (1958) adlı elektronik müzik parçaları oldukça dikkat çekmiştir (Vecchione, 1993: 7).

Berio'nun ilk eserlerinden itibaren, yazar James Joyse' un ve işaret ve simge bilimcisi (semiologist) Umberto Eco' nun etkileri görülmeye başlamıştır. 1958 yılında teyp için bestelediği *Thema* (*Omaggio a Joyse*) adlı eserde Joyse' un Ulysses adlı yapıtının *Sirens* bölümünden bir pasajı alarak eserinde kullanmış ve metin İngilizce, İtalyanca, Fransızca dillerinde eşi Cathy Barberian tarafından seslendirilmiştir.

Sahne eserlerinin tekstlerinin oluşturulmasında, librettistler yerine edebiyatçıları tercih eden Berio, müzik ve tekstin özerk olmakla birlikte benzer derecede karmaşıklık da içerdiğine dikkat çeker. Berio'ya göre; gramer, sözdizimi, morfoloji, sözcük anlamı gibi dilin bütün öğeleri, kültürel yapılanma doğrultusunda paralellik göstermelidir. Aynı şekilde müzikal öğeler de bu uyuma dahil olmalıdır. Dolayısıyla metinler arası, müzik ve tekst arasındaki uygulamalı ve kavramsal boyutların paralellik göstermesinde, epistemolojik yapılanma da önem kazanır (Aktuğ, 2016: 76).

1960'lı yıllara doğru Berio, orkestra için eserler bestelemiş ama eserlerini seslendirecek orkestrayı toparlamakta sorunlar yaşamıştır. Bunun üzerine istekli olan virtüöz sanatçılarla işbirliği yaparak kişilere özel solo parçalar yazmaya başlamıştır. İşte Sequenza serisi bu şekilde ortaya çıkmıştır (Vecchione, 1993: 12).

Sequenza'ları yazarken besteci, enstrumanın fiziksel özellikleri ile yorumcunun virtüözitesi arasındaki ilişkiyi ön plana çıkarmayı

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

amaçlamıştır. Sequenza'ların her biri solo enstruman veya ses için yazılmış ve oldukça zor çağdaş teknikleri içermektedir. Bu serinin tamamlanması kırk dört yıllık bir zamanı kapsamaktadır. Berio bestelediği enstrumanı yakından tanıyabilmek için çoğunlukla eseri ithaf ettiği sanatçıyla birlikte çalışmıştır (Wuestemann, 1998: 11). Sequenza Serisi' nin bestelenmeğe başlandığı 1958 yılı, bestecinin müzikal açıdan dönüm noktası yaşadığı ve serialist akımdan uzaklaşarak yeni bir stil yarattığı dönemi yansıtmaktadır. Sequenza'lar flüt, arp, kadın sesi, piyano, trombon, viyola, obua (soprano saksafon), keman, klarnet (alto saksafon-bas klarnet), trompet, gitar, fagot, akordeon, viyolonsel (kontrbas) için bestelenmiş ve bazıları orkestra, bazıları da çalgı topluluğu eşliğiyle yeniden düzenlenmiştir. Eşlikli olan Sequenza' ların bu versiyonları "Chemins" adını almıştır.

Birincisi 1958 yılında sonuncusu ise, 2002 yılında bestelenmiştir. Berio, bu eserlerde enstrumanların teknik boyutlarını incelemenin yanı sıra virtüöz solist ile enstruman arasındaki ahengin müzikal açıdan gelişimini göstermeye çalışmıştır (Edwards, 2004: 14). Solist eserler dizisinin ilk eseri olan Sequenza I' i flüt sanatçısı Severino Gazzelloni' ye (1919-1992) ithaf etmiştir. *Sequenza I*, avangard eser türünde, inişli çıkışlı birbirine zıt nüansların bulunduğu, karışık ve hızlı ritmik özelliği nedeniyle yorumu zor bir eserdir. Partisyona ilk bakıldığında, alışılagelmişin dışında bir ritim yazısı (oransal notasyon) göze çarpmaktadır. Besteci 1992 yılında eseri tekrar gözden geçirmiş ve standart notasyona göre yazmıştır (Mellott, 1964: 272).

Sequenza II, 1963 yılında arp için bestelenmiş ve arp sanatçısı Francis Pierre' e (1931-) ithaf edilmiştir. Bu eserde atonal yaklaşım ve integral serializmin etkileri görülmektedir. Aslında eser tesadüfen ortaya çıkmıştır. 1962 yılında Berio, Francis Pierre için bir arp konçertosu tasarlarken önce solo arp için bir egzersiz parçası yazmış ve daha sonra bu parçaya Sequenza II adını vermiştir. 1964 yılında ise, bestecinin Sequenza II' deki solo enstruman partisine arp sololarından alıntı yaparak orkestra eşliği ilave etmesiyle *Chemins* serisinin ilk parçası ortaya çıkmıştır (Vecchione, 1993: 15 -16).

Sequenza III, 1966 yılında kadın sesi için yazılmış olup Berio' nun eşi ve avangard ses tekniklerinin öncüsü Cathy Berberian' a (1925-1983) ithaf edilmiştir. Bu eserde kolaj tekniği kullanılmıştır. Sequenza III' de Markus Kutter' e ait 23 kelimeden oluşan bir metin bulunmaktadır. Berio metini, cümlelere, kelimelere, hecelere, sesli ve sessiz harflere bölmüştür. Ayrıca metin üç değişik şekilde yazılmıştır (Edwards, 2004: 10). Sequenza III' ten itibaren Luigi Dallapiccola' nın etkileri azalmış, Berio atonaliteyi daha esnek bir tarzda kullanmaya başlamıştır. Bu eserin

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yorumunda dram ve coşku önemli yer teşkil etmektedir. Yapıt geleneksel şan teknikleri ile yapılmış lirik bir parça değil, farklı mimiklerin desteklediği vokal tınılardan oluşan bir parçadır. Eseri yorumlarken adeta bir tiyatro oyunundaki gibi rol yapmak gerekmektedir (Edwards, 2004: 21).

Sequenza IV, 1966 yılında piyanist Jocy de Corvalho (1936-) için bestelenmiştir. İlk olarak Universal Edition tarafından 1967 yılında yayınlanmış, bundan yirmi beş yıl sonra besteci tarafından gözden geçirilerek 1993 yılında tekrar yeni şekliyle basılmıştır. Eser ritmik açıdan oldukça zor pasajlar içermektedir. Armonik yapıda tonal öğeler görülse de Sequenza IV tonal bir yapıda değildir (Thomas, 2007, 195). Eserde ikili, yedili ve dokuzlu aralıklar çok sık kullanılmıştır. Parçanın tam ortasında piyano gerçek bir vurmalı çalgı gibi kullanılmıştır. Eser başladığı tarzda, polifonik ve bitonal karakterdeki tutulan akorlar ve kadansla son bulmaktadır (Thomas, 2007: 196).

1966 yılında trombon için Stuart Dempster'ın (1936-) isteği üzerine bestelenmiş olan *Sequenza V*, birbirine zıt karakterde iki kesitten oluşmaktadır. Multifonik sesler, sing and play tekniği ve glissando gibi çağdaş teknikler kullanılmıştır. Eser yazıldığı dönemdeki ve sonraki solo trombon eserlerini etkilemiştir. Eserin bestelenme sürecinde Stuart Dempster ve Vinko Globokar (1934-) önemli katkı sağlamışlardır. Eser ilk olarak Londra' da 1966 yılında Globokar tarafından seslendirilmiştir. Yorumcu, İsviçreli palyaço Grock' un anısına adanan Sequenza V' te palyaço Grock' un taklidini yapmak amacıyla kollarını uzatmakta ya da enstrumanını yukarı aşağı hareket ettirmekte, müzik de bu hareketleri takip etmektedir (Webb, 2007: 207- 209).

Sequenza VI, 1967 yılında viyola için yazılmış ve Walter Trampler' e (1915-1997) ithaf edilmiştir. Viyola repertuarında önemli yer tutan yenilikçi, serbest bir eserdir. Sequenza VI' dan esinlenerek daha sonra oda orkestrası eşliği eklenmiş ve *Chemins II* adlı eser ortaya çıkmıştır. Chemins II adlı eserdeki oda orkestrasının büyük orkestraya uyarlanmasıyla *Chemins III* adında yeni bir eser daha oluşmuştur. Enstruman bu parçada yoğun dokuların duyulduğu polifoniyi yaratan bir araç haline gelmiştir. Eserde melodik yapıların oluşturduğu cümleler bulunmamaktadır.

Sequenza VII, 1969 yılında solo obua için bestelenmiş ve Heinz Holliger' e (1939-)ithaf edilmiştir. Yorum açısından oldukça zor ve çağdaş tekniklerin kullanıldığı bir eserdir. Sequenza VII' de Berio, Bach' ın chaconne' unda yaptığı gibi, sadece tek ses çalabilen bir enstruman için sık dikey yapıda polifonik ve armonik dokular kullanmaya çalışmıştır. Eserde kullanılan aşırı üfleme (over-blowing), normal üflerken performansçının hımlaması (humming) gibi yeni teknikler sayesinde yorumcu aynı zamanda iki ayrı hattı birden du-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yurabilmektedir. Çağdaş tekniklerden sürekli nefes tekniği (circular breating) obuada ilk bu eserde görülmektedir (Wuestemann, 1998, 16-17). Partisyonda eser boyunca obua' ya eşlik eden bir "si" notası görülmektedir. Berio, Sequenza VII' ye 1975 yılında on bir tane yaylı saz eşliği eklemiş *Chemins IV* adı vererek yeni bir uyarlama yapmıştır. Chemins IV 1992 yılında saksafon ve yaylılar için yeniden düzenlenmiştir. Sequenza VII, besteci tarafından tekrar gözden geçirilmiş ve Amerikalı obuacı Jacqueline Leclair'in eklediği performans notları ile yeni bir versiyon olarak 2000 yılında yayınlanmıştır (Redgate, 2007: 220).

Sequenza VIII, 1977 yılında solo keman için bestelenmiş olup, Carlo Chiarappa' ya ithaf edilmiştir. Berio, bu eserde kemanın genel ve tarihsel gelişimini tasvir ederek, dinleyiciye sunmaktadır. "Sequenza VIII", barok dönem formlarından aynı chaconne' daki gibi çeşitleme karakterine sahiptir. Parçada eşit ağırlıkta iki nota (la-si) bulunmaktadır. Bu iki nota, parçanın değişkenliğine karşı baştan sona kadar pusula görevi görmektedir (Berio, 1995: 191). Parçanın temelini oluşturan la ve si notalarının yarattıkları ortam, ünlü İtalyan yazarı ve düşünürü Umberto Eco'nun 1988 yılında yayınlanan "Foucault Sarkacı" (*Foucault's Pendulum*) adlı hikayesinin başında tasvir edilen ortamla birebir benzerlik göstermektedir (Montague, 2007: 137). "Sequenza VIII" "J.S.Bach'ın Re minör Partita'sının Chaconne" bölümüne gönderme yapmaktadır (Berio, 1995: 191). Eser, zengin polifonik dokusu ile tınısal yoğunluğun sergilendiği bir yapıdadır.

Berio, 1980 yılında klarnet ve dijital sistem için yazmaya başladığı *Chemins V'*i; eseri tamamlamadan solo klarnete uyarlamış ve *Sequenza IX* adını vermiştir. Yapıt, Michel Arrignon' a (1948-) ithaf edilmiştir, Ölçü çizgileri kullanılmamış olup, çağdaş tekniklerden multifonik seslere sık rastlanmaktadır. Tempo sürekli değişmektedir. Sequenza IX, 1981 yılında saksafona uyarlanarak (*Sequenza IXb)*, Iwan Roth (1942-) ve John Harle' a (1956-) ithaf edilmiştir (Vecchione, 1993, 13-16). *Chemins V* olarak düşünülen eser 1996 yılına kadar olan bir süreçte tamamlanmış ve alto saksofon versiyonu olan Sequenza IXb' nin üzerine uyarlanarak *Chemins VII* adını almıştır.

Serinin onuncu eseri olan *Sequenza X*, 1984 yılında Ernest Fleischmann' ın Berio'yu trompet için bir Sequenza yazmaya ikna etmesi sonucunda bestelenmiştir. Eser, trompet sanatçısı Thomas Stevens' a (1938-) ithaf edilmiştir (Impett, 2007: 86). Berio eserde trompetin yanı sıra rezonatör olarak piyano kullanılmıştır. Berio piyanisten ses çıkarmamak kaydıyla tuşlara basmasını istemiştir. Bu şekilde konser salonunda duyulamayacağı için piyano amplifikatöre bağlanmaktadır (Impett, 2007: 94-95). Ayrıca zaman zaman trompet piyanonun içine doğru üflemekte ve tellerin titremesiyle

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

rezonans elde edilmektedir (Halfyard 2007: 112). Eserde pek çok çağdaş teknik kullanılmıştır. Sequenza X' daki solo trompet partisine küçük bir oda orkestrası eşliği eklenerek *Kod-Ol* diğer adıyla *Chemins VI* bestelenmiştir (Roberts, 2007: 132).

Berio İtalya'da Philharmonic Society of Rovereto' nun sponsor olduğu gitarist Eliot Fisk' ten Bach'ın *Ciaccona*' sını dinlemiş ve çok etkilenmiştir. *Sequenza XI'* in ortaya çıkmasına ilham olan Fisk' in inanılmaz hızı ve teknik imkânları *Sequenza XI* için ideal yorumcu olduğunu kanıtlamıştır. Bunu üzerine besteci eseri Eliot Fisk' e (1954-)ithaf etmiş ve ilk seslendirilişini 1988 yılında İtalya' da o gerçekleştirmiştir. Besteci *Sequenza XI*' i, flamenkonun İspanyol halk geleneğinden esinlenerek yazmıştır. Eserde kullanılan, *rasgueado*' lar, hızlı gamlar, triller ve arpejler olduğu gibi Flamenko stiline gönderme yapmaktadır (Wuestemann, 1998: 15-19).

*Sequenza XII,*1995 yılında fagot için bestelenmiş ve Pascal Gallois' e (1958-) ithaf edilmiştir. Yaklaşık yirmi dakika süren eserde, sürekli üfleme tekniği (circular breathing), değişik glissando' lar, tremolo'lar, multifonik sesler ve alternatif parmak pozisyonları kullanarak aynı ses perdesinin farklı tonlarını çıkarma gibi çağdaş teknikler kullanılmıştır (Osmond-Smith, 2007: 4).

Eserde, diğer nefesli sazlara oranla ses genişlik sınırının en uç noktasına ulaştırılan fagot, değişik morfoloji, farklı artikülasyonlar, farklı tını ve nüanslar kullanıldığı için çelişkili bir karakter sergilemektedir. Parça boyunca fagot, uç noktadaki sesler arasında, her seferinde farklı sürelerde kalmak üzere gidip gelerek, birbirini takip eden değişik ses ortamları yaratmaktadır. Birbirine uzak sesler arasındaki ani ve hızlı geçişler, yeni ve karmaşık bir tını oluşturarak ortamda bulunan armonik ve akustik yapıyı adeta eritmektedir (Berio, 1995: 192).

Sequenza XIII, 1995 yılında akordeon için bestelenmiş, aynı zamanda "*Chanson"* adını da taşımaktadır. "*Chanson"* Teodoro Anzellotti (1959-) için bestelenmiş, ancak Gianni Coscia'ya (1931-) ithaf edilmiştir. İlk seslendirilişi, akordeonun Paganini'si olarak bilinen T. Anzellotti tarafından yapılmıştır. Eser, yorum açısından serbest olmakla beraber, teknik açıdan zorlayıcı bir yapıdadır. Ayrıca katı armonik temellere dayanmaktadır (Gartmann, 2007: 277).

Sequenza serisinin sonuncu eseri olan *Sequenza XIV*, 2002 yılında viyolonsel için bestelenmiş ve daha sonra 2004 yılında kontrbas'a uyarlanmıştır. Serinin tamamlanmasında geçen kırk dört yıllık süreç, Berio'nun kompozisyonlarındaki değişimi ve gelişimi net olarak göstermektedir. Eser, Sri Lankalı çellist Rohan de Saram (1939-) için bestelen-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

miş olup, aynı zamanda onun hikayesini anlatmaktadır. Sanatçı, çello dışında bir de Sri Lanka'nın orta kısmında yer alan Kandy adlı bölgenin iki ton çıkaran yöresel davulunu çalmaktadır. Saram' ın hem bir yaylı saz hem de bir vurmalı saz çalması Berio'nun ilgisini çekmiştir. "Sequenza XIV" oluşturulurken, önce Saram Berio için, on iki vuruştan oluşan davul ritimlerini kaydetmiştir. Bu ritimler, bazen azalarak on bir, bazen de artarak on üç vuruş şeklinde değişmektedirler. Yorumcu, vücudunu ve çellonun tellerini bir vurmalı çalgı gibi kullanabilmelidir. Parçada, çello ve davulun çalma teknikleri birleştirilerek tek bir enstrüman üzerinde uygulanmaktadır. "Sequenza XIV" te çelloya vurmalı çalgı gibi kullanılması ve yorumcunun beklenmeyen fiziksel hareketlerle vücudunu alışılmışın dışında farklı şekilde kullanması karşımıza yine teatral bir nitelik çıkarmaktadır (Halfyard, 2007, 109-110). "Sequenza" serisinin tamamlanmasında geçen kırk dört yıllık süreç, Berio'nun kompozisyonlarındaki değişimi ve gelişimi net olarak göstermektedir.

2. SEQUENZA I

Berio,1958 yılında bestelediği *Sequenza I* adlı eserini flüt sanatçısı Severino Gazzelloni' ye ithaf etmiştir. Berio bu eseri, müzikal olarak dönüm noktası yaşadığı ve hayran olduğu besteci G. Ligeti' nin etkisinden ve serialist akımdan uzaklaşarak belirsizlik akımından (*indeterminacy*) etkilenerek yeni bir stil yarattığı dönemde bestelemiştir. Sequenza I, serialism ile Berio'nun geliştirmeye başladığı yeni stili arasında yaşadığı değişiklikleri içerdiği ve yeni bir döneme kapıları açtığı için flüt literatüründe önemli bir yer teşkil etmektedir. Sequenza I, avangard eser türünde, inişli-çıkışlı birbirine zıt nüansların bulunduğu, karışık ve hızlı ritmik özelliği nedeniyle yorumu zor bir eserdir. Partisyona ilk bakıldığında, alışılagelmişin dışında bir ritim yazısı göze çarpmaktadır (Mellott, 1964: 272). Eserde, birçok yenilik ve değişik çalma teknikleri bir arada görülmektedir. Lineer ve oransal notasyon (boşluk-zaman orantısı) kullanılmakta; ölçü ve tempo yerini müziğin nabzına ve vuruşlara bırakmaktadır (Knopke, 1997: 20). Parçanın hızını ve notaların bağlantılarını, notalar arasında bırakılan boşluk ve işaret şeklindeki dikey küçük çizgi belirlemektedir. İki küçük çizgi arası metronomla dakikada 70 vuruşa denk gelmektedir. Nota değerleri sekizlik veya on altılık şeklinde değil, notanın sapının üst kısmındaki yatay küçük çizginin yönüne göre (Resim.1), aşağı doğruysa kısa, yana doğru yataysa orta uzunlukta çalınmaktadır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Resim 1. Sequenza I'in Ritmik Notasyonu

* ***KNOPKE, (1997).*** Form and Virtuosity in Luciano Berio's Sequenza I, University of Alberta, Thesis of Master of Arts, Edmonton, Alberta, (Knopke, 1997: 21)

Resim 2'de de gösterildiği üzere Berio, bu nota yazım şeklinden memnun kalmadığı için 1992 yılında eseri tekrar gözden geçirmiş ve standart batı notasyonuna göre yazmıştır. Bestecinin asistanı David Osmond-Smith, bu aktarım sırasında eserin orijinalliğini kaybettiğini düşünmektedir (Knopke, 1997: 24).

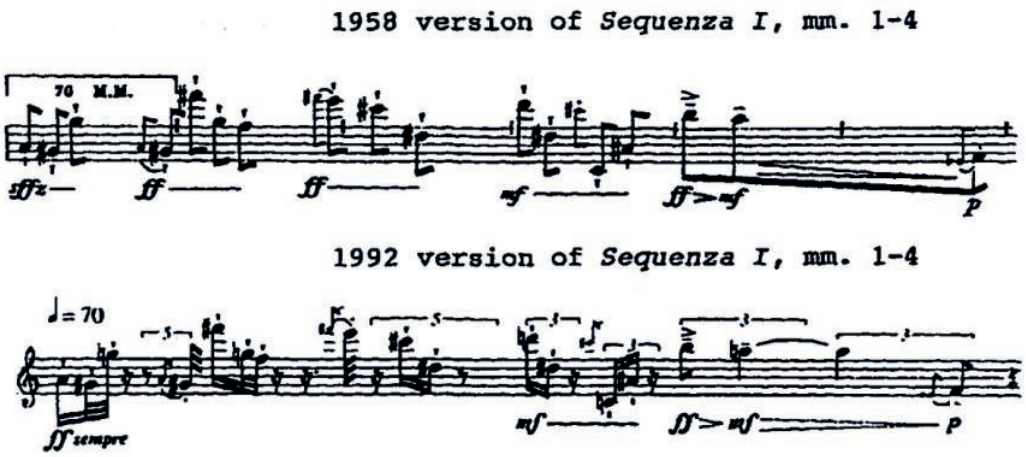

Resim 2. Sequenza I'in 1958 ve 1992 yılı Uyarlamaları

****KNOPKE, (1997).*** Form and Virtuosity in Luciano Berio's Sequenza I, University of Alberta, Thesis of Master of Arts, Edmonton, Alberta, (Knopke, 1997: 24)

Eserin boşluk-zaman orantısına göre yazılmasının yanı sıra getirdiği diğer önemli bir yenilik de çağdaş flüt tekniklerinin kullanılmasıdır. Bu tekniklerden "multifonikler" (aynı anda iki ses) ilk bu eserde görülmektedir. Ayrıca "Kur-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

bağa dili" (flutter tonguing) ve "Tuşlara vurma" (key klicks) teknikleri de kullanılmıştır (Cella, 2001: 18- 19).

Berio, bir röportaj sırasında yaptığı açıklamada, parçayı dört alana ayırarak analiz etmek gerektiğini belirtmiştir: *Temporal* (artikülasyon ve süre), *pitch* (ses, perde), *nüanslar* ve *morfolojik boyut*. Her bir kategori kendi içinde minimum, orta veya maksimum şeklinde üç seviyede incelenebilir. Temporal boyutta, maksimum seviyeyi artikülasyonun hızı ve uzayan sesler belirlemektedir. Orta seviye, orta uzunluktaki notalar ve orta hızdaki artikülasyonların belli belirsiz dağılımından oluşmaktadır. Minimum seviye ise, sessizliği ve sessizliğe eğilimi kapsamaktadır.

Pitch (ses, perde) alanında maksimum doyum, notaların çılgınca hareket etmesi, son derece geniş aralıkların ani yer değiştirmesi ile sağlanmaktadır. Orta seviyede, daha az agresif derecede atlamalar göze çarpmakta, minimum seviyede ise, yok denecek kadar az atlama ve az sayıda notanın bulunduğu bir alan görülmektedir.

Nüanslarda maksimum seviye *ff*, orta seviye *mf*, minimum seviye *ppppp* şeklindedir.

Morfolojik boyutta ise, maksimum gerilim, flüt normal tonlardan armonik seslere, kurbağa dili (flutter tonguing) ve tuşlara vurmaya (key clicks) geçtiği sırada yaşanmaktadır. Kurbağa dili genelde hızlı artikülasyon değişimlerinden hemen sonra gelerek flütü değişik bir tınısal alana taşımaktadır (Cella, 2001: 19- 20).

Parçanın başında kullanılan diziler, gelişim kısmında ve son kısımda tekrar edilmektedir. Ancak bu dizilerin ikinci duyuluşları bir oktav üstten duyulmaktadır. Birinci sayfanın birinci satırındaki *la- sol # -sol naturel- la- sol # – fa #-sol-fa naturel-fa #--mi- do#- re#- re naturel- re#- do#-- do naturel- la #-- si- la- mi bemol- fa'* den oluşan dizi (Resim 3) çok küçük bir değişiklikle daha sonra ikinci sayfanın dokuzuncu satırında (Resim 4) ve beşinci sayfanın dördüncü satırında görülmektedir (Resim 5).

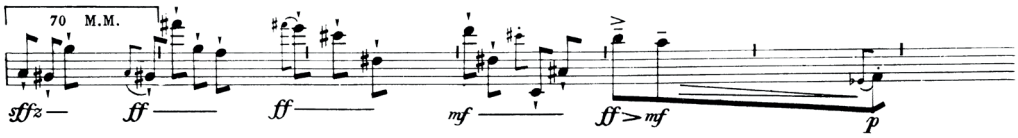

Resim 3. Birinci Sayfanın Birinci Satırı

*Berio,1958: 1

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

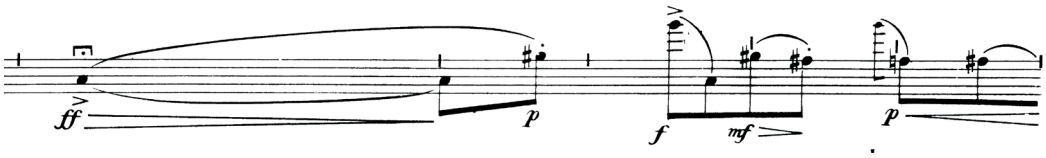

Resim 4. İkinci Sayfanın Dokuzuncu Satırı

*Berio, 1958: 2

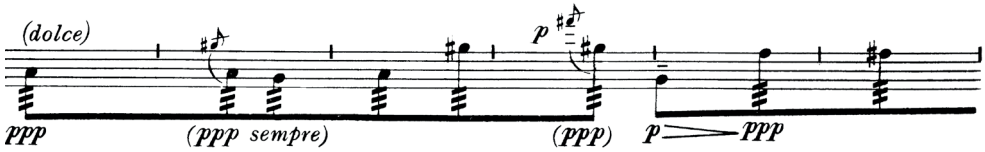

Resim 5. Beşinci Sayfanın Dördüncü Satırı

*Berio,1958: 5

Birinci sayfanın üçüncü satırındaki *mi- fa #- do- fa #-- sol #- re- mi bemol- fa- mi- si- do- si bemol- re bemol- mi bemol- fa #- sol- fa naturel'* den oluşan dizi (Resim 6) ise, bazı yerlerde yan yana duran iki notanın yer değiştirmesi şeklinde ikinci sayfanın onuncu satırında (Resim 7) ve beşinci sayfanın beşinci satırında tekrarlanmaktadır (Resim 8).

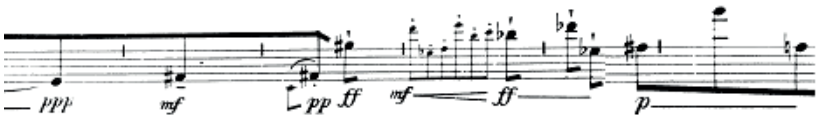

Resim 6. Birinci Sayfanın Üçüncü Satırı

*Berio,1958: 1

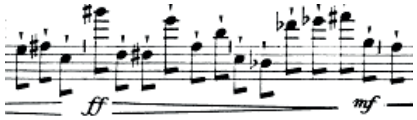

Resim 7. İkinci Sayfanın Onuncu Satırı

*Berio,1958: 2

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

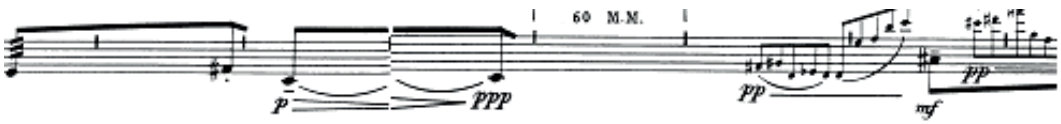

Resim 8. Beşinci Sayfanın Beşinci Satırı

*Berio,1958: 5

Birinci sayfanın dördüncü satırındaki *re- mi- do#- si- do naturel- la- la bemol- si bemol- mi- sol- fa #- do- fa #- fa naturel- re- do#- si'* den oluşan dizi (Resim 9) seslerin bazılarının oktavlarının değişmesi ve araya farklı seslerin karışmasıyla tekrar ikinci sayfanın onuncu satırının sonunda görülmektedir (Resim 10).

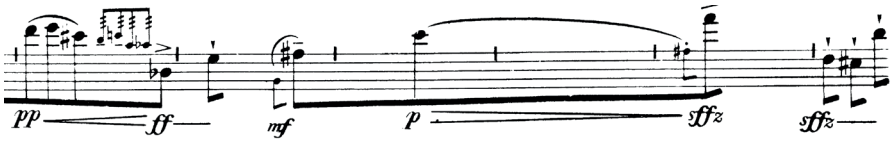

Resim 9. Birinci Sayfanın Dördüncü Satırı

*Berio,1958: 1

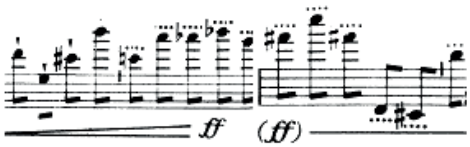

Resim 10. İkinci Sayfanın Onuncu Satırı

*Berio,1958: 2

Parça boyunca, hızlı enerjik malzeme ile yavaş lirik malzeme ve bunların izledikleri yol arasında oluşan kontrast dikkat çekmektedir. Yavaş kısımlara, uzun tutulan notalar, sadeleşen armonik dil ve yedili veya dokuzlu (majör veya minör) aralıklar hakim olmaktadır. Hızlı kısımlar ise, çok geniş atlamalar, sert dil vuruşları ve birbirini takip eden hızlı notalar tarafından nitelendirilmektedir (Cella, 2001: 21). Nüansların aşırı değişkenliği ve rejistir farklılıkları polifoni etkisi yaratmaktadır. Parçada kromatizm yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Temel olarak 3 bölmede incelenebilen yapıtın ilk bölmesinde (*la- sol #- sol)* üç kromatik notadan oluşan motif dikkat çekmektedir. İkinci bölme birinciden değişik malzemeye sahip olmakla beraber girişteki motifin farklı bir ritimde gelmesiyle başlamaktadır. Nüanslar ve aralıklar açısından daha kontrast bir yapı göze çarpmaktadır. Hızlı ve yavaş malzeme adeta birbiriyle iç içe geçmiştir. Zirveye doğru ilerlerken cümleler kısalmakta buna karşı devinim artmaktadır. Araya giren kurbağa dili tekniği flütün bütün oktavlarında dolaşmaktadır. Majör üçlü aralık tınısı yoğun bir şekilde duyulmaktadır. Ardından gelen tuşlara vurma tekniği gerilimi düşürerek atmosferi sakinleştirmektedir. Beşinci sayfanın başında bölme biterken tınlayan multifonik sesler eserde ilk kez karşımıza çıkmaktadır (Cella, 2001: 28- 33).

Yapıtın başında duyulan ve bütününde baskın olarak kullanılan üç notalık kromatik motif ve triton aralığı Berio' nun, E.Varese'in solo flüt için yazdığı, XX. yüzyılın başyapıtlarından biri olan *Density 21.5* adlı parçaya bir gönderme ve sunulan bir saygı niteliğindedir.

3. SEQUENZA IXa

Berio, 1980 yılında klarnet ve dijital sistem için yazmış olduğu *Chemins V*' i solo klarnete uyarlamış ve *Sequenza IX* adını vermiştir. *Sequenza IXa*, Michel Arrignon' a ithaf edilmiştir. Bu eserde lineer hatlar ve melodik gelişim, birbirini takip eden armonik alanlar yaratmaktadır. Ölçü çizgileri kullanılmamış olup, çağdaş tekniklerden multifonik seslere sık rastlanmaktadır. Tempo sürekli değişmektedir. Sequenza IXa, 1981 yılında saksafona uyarlanarak (*Sequenza IXb)*, Iwan Roth ve John Harle' a ithaf edilmiştir (Vecchione, 1993: 13,16).

Parça, melodik açıdan *Temporal* (artikülasyon ve süre), *pitch* (ses, perde), *nüanslar* ve *morfolojik boyut* gibi dört alan sergilemektedir. Değişik tını ve teknikler kullanarak besteci, klarnetin polifonik bir enstrümanmış gibi duyulmasını istemiştir. (Sanderson, 1986: 9) Berio, Bach'ın polifonik melodilerini örnek almış, ama onun kullandığı geleneksel Barok müzik dilini ve barok armoni kurallarını kullanmadan, kontrpuanı gizli bir şekilde ifade etmiştir (Sanderson, 1986: 7- 8). Eser, melodik ve lirik bir yapıya sahip olmakla beraber, ritmik açıdan akıcı olmasıyla dikkat çekmektedir. Sequenza IXa, birbirini izleyen armonik bölgelerden meydana gelmiş ve eserde farklı müzikal elementler kullanılmıştır. Bu elementler: a) *pedal* veya *pivot* (ortak) tonların tekrarı; b) armonik bölgelerdeki seslerin veya hızlı nota dizilerinin kullanılması; c) armonik gerilim ve çözülmeyi anımsatan Berio'nun ifadesiyle "*tense intervals"* (gerginlik yaratan aralıklar)' in kullanılmasıdır (Sanderson, 1986: 10).

a) Birinci satırda başlayan giriş cümlesinde *mi* sesi pedal veya ortak ses olarak kullanılmıştır. Bir sonraki pedal/ortak ses tekniği *sol#* sesiyle dördüncü, beşinci ve altıncı satırlarda

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

görülmektedir. S*ol#'* den hemen sonra *fa#* pedal/ortak ses olarak gelmektedir. Pedal/ ortak seslerin kullanıldığı örneklerde cümle aynı pedal/ ortak ses ile başlayıp bitmektedir. Birinci sayfanın üçüncü satırındaki *re-la-re#-do#-si* dizisi (Resim 11) daha sonra dördüncü (Resim 12), beşinci, satırlarda *re-la-re#- do#-sol-do naturel-la-si bemol-re-sol#* şeklinde Resim 13'de görüldüğü gibi genişleyerek tekrar edilmektedir. Beşinci satırın sonuna doğru, altıncı (Resim 14) ve yedinci satırlarda (Resim 15) aynı dizi tekrar geldiğinde dizinin sonuna bir de *fa#* sesi eklenmektedir. Bu dizinin biraz değiştirilmiş şekli bir sonraki sayfada yeniden karşımıza çıkmaktadır.

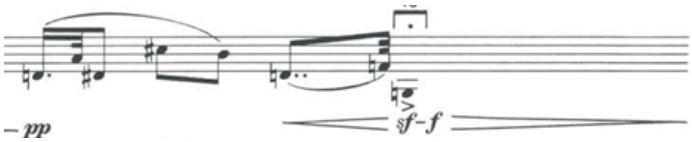

Resim 11. Birinci Sayfanın Üçüncü Satırı

*Berio,1980: 1

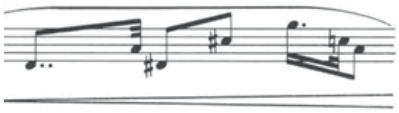

Resim 12. Birinci Sayfanın Dördüncü Satırı

*Berio,1980: 1

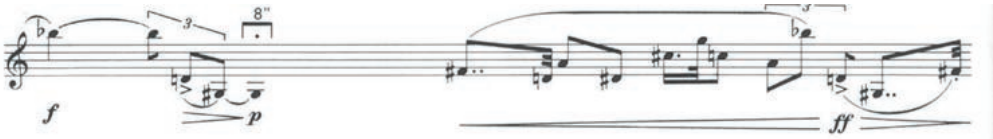

Resim 13. Birinci Sayfanın Beşinci Satırı

*Berio,1980: 1

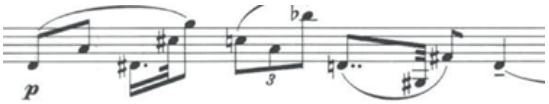

Resim 14. Birinci Sayfanın Altıncı Satırı

*Berio,1980: 1

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

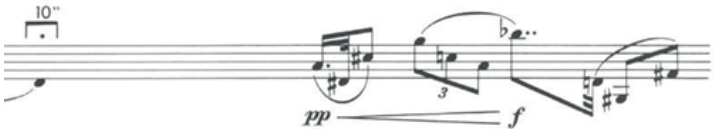

Resim 15. Birinci Sayfanın Yedinci Satırı

*Berio,1980: 1

b) Armonik bölgelerdeki seslerin hızlı nota dizilerinde kullanılmasına, ilk olarak birinci sayfanın ikinci satırının başında çıkıcı süsleme notaları şeklinde rastlanmaktadır. Benzer diziler inici veya çıkıcı olmak üzere parça boyunca sık sık kullanılmıştır. Bazen aynı sayfa içerisinde aynı dizinin defalarca tekrarlanması göze çarpmaktadır.

c) Berio, armonik gerilim yaratmak amacıyla "*tense intervals"* (gerginlik yaratan aralıklar)' ı kullanmıştır. Buna örnek olarak birinci sayfadaki ilk uzun süreli nota olan *sol#*' den önce majör yedili sonrasında ise sırasıyla, eksik beşli, minör yedili, minör ikili ve tekrar minör yedili aralıkları görülmektedir.

Parçanın farklılıklar gösterdiği *Temporal* (artikülasyon ve süre), *pitch* (ses, perde), *nüanslar* ve *morfolojik boyut* gibi dört alanı birbirinden bağımsız hareket etmektedir.

Temporal (artikülasyon ve süre) alanın yoğunluğunun en yüksek dereceye ulaştığı nokta ani değişen artikülasyonların kullanıldığı veya uzun notaların bulunduğu yerlerdir. Örneğin birinci satırın sonunda gördüğümüz puandorg'da ses oldukça uzun süre uzamaktadır. Üçüncü sayfaki hızlı *staccato*'ların kullanıldığı pasaj da diğer bir örnek teşkil etmektedir (Sanderson, 1986: 15).

Pitch (ses, perde) açısından en yüksek gerginlik, geniş ve disonant aralıkların kullanıldığı veya rejistirin uç noktada farklılıklar gösterdiği bölgelerde görülmektedir. Geniş aralıklara örnek, ikinci sayfanın altıncı satırındaki C harfini olduğu yerdeki *mi-do* aralığı iki oktavı geçmektedir.

"T*ense intervals"* (gerginlik yaratan aralıklar)' a örnek olarak ikinci sayfanın birinci ile altıncı satırı arası mikrotonların da duyulduğu pasajı gösterebiliriz. Yedinci sayfanın birinci satırında ise (Resim 16), rejistirde uç noktada melodik iniş-çıkışlar görülmektedir (Sanderson, 1986: 17).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

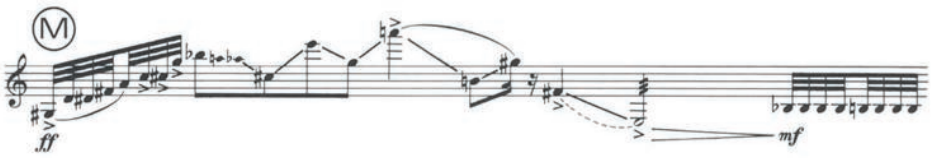

Resim 16. Yedinci Sayfanın Birinci Satırı

*Berio,1980: 7

Nüanslarda en yüksek gerilime, parçada en kuvvetli çalınan, ikinci sayfanın altıncı satırında *pp*'dan *ff*' ya geçilen yerde rastlanmaktadır.

Morfolojik boyut' taki en yüksek yoğunluk derecesi ise klarnetin ses karakterinin değiştiği, altıncı sayfanın dördüncü satırındaki J harfi ile altıncı satırdaki L harfi arasında multifonik seslerin kullanıldığı bölgede görülmektedir (Sanderson, 1986: 17).

Melodinin soyutlanması, parçalanması ve tekrar birleşmesi her bir melodik öğede sürekli değişime yol açmaktadır. Bu değişim Sequenza IXa' nın genel stilini tanımlamaktadır. Berio'nun müzik dilinde sıkça görülen bu kaleidoskopi anlayışı (sürekli değişen), kompozisyonel öğelerin ustalıkla işlenişine güzel bir örnek teşkil etmektedir. Değişim süreci içerisinde, değişik armonik bölgelerde, her kullanımda değişmiş ama tanınabilen stilistik öğelerin kullanımına rastlanmaktadır. Tekrarlanan her stilistik öğe, aynı fikrin şekil değiştirmesiyle meydana gelmektedir.

Dikkat çeken ilk stilistik öğe, birinci sayfanın ikinci satırının başındaki (Resim 17) çıkıcı küçük notalarından oluşan pasajda görülmektedir. Aynı öğe tekrar ikinci satırın sonunda (Resim 18) son iki notası değişerek ve üçüncü satırın başında seslerin yeni bir armonik bölge oluşturmaya başladığı noktada tekrar etmektedir. Bu öğenin değişimi, resim 19' da görüldüğü gibi üçüncü sayfanın üçüncü satırındaki D harfinden sayfanın sonuna kadar devam etmektedir. D harfinde çıkıcı seslerle başlayan bu stilistik öğe, sayfanın sonunda inici ve çıkıcı nota gruplarının bulunduğu kromatik pasaja dönüşmektedir (Resim 20).

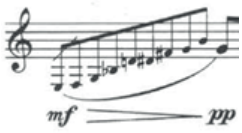

Resim 17. Birinci Sayfanın İkinci Satırı

*Berio,1980: 1

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

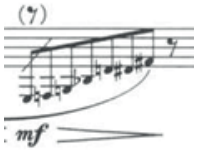

Resim 18. Birinci Sayfanın İkinci Satırı

*Berio,1980: 1

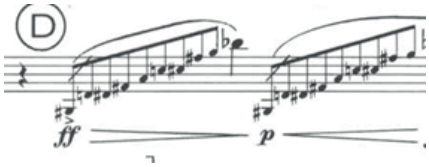

Resim 19. Üçüncü Sayfanın Üçüncü Satırı

*Berio,1980: 3

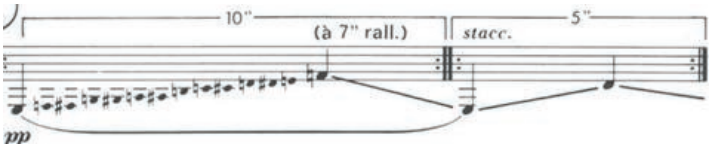

Resim 20. Üçüncü Sayfanın Son Satırı

*Berio,1980: 3

Diğer bir stilistik öğe ise, puandorg ’ların kullanılmasıdır. İlk puandorg birinci sayfanın birinci satırında görülmektedir. Puandorg’ un altında bulunan, on saniye süren *mi* sesi çalgının kalın rejistirinde ve *pp* çalınmaktadır. Bir sonraki puandorg’ un altındaki nota daha kısa süreli ve *sf-f* (kuvvetli) olarak yazılmıştır. Üçüncü puandorg ise on saniye sürmekte ve kuvvetli çalınması istenmektedir. En son kullanılan, dokuzuncu sayfanın altıncı satırındaki puandorg *si bemol* sesi üzerinde olup, parçanın sonuna kadar beş kez, her defasında süreleri (5-8-5-7-8 saniye) ve nüansları (*ff-ppp-ff-ppp-pp)* değişerek tekrarlanmaktadır.

Bir sonraki stilistik öğe, dördüncü sayfanın birinci satırının sonunda iki kez kullanılan *staccato* çarpma notalardır. Bu çarpma notalar *p*, bağlandıkları sesler ise *ff* çalınmaktadır. Burada *p* çalınması istenen süsleme notaları ile dinamik düzeyde kesinti yaratmak istenmiştir. Bu öğe daha sonra, beşinci, yedinci satırlarda, beşinci ve altıncı sayfalarda başında

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

çift süs notasıyla tekrar kullanılmıştır (Sanderson, 1986: 20- 22).

Ek bir stilistik öğe olarak da, beşinci sayfada, altıncı ve yedinci satırlar arasındaki tril ve tremolo'lar vasıtasıyla oluşan aralık bağlantılarının bulunmasını gösterebiliriz. Yedinci satırda *do- fa#* tremolosu, *do* üzerindeki multifonik pasaja bağlanmakta, ardından da *si-do* trili ile *si* üzerindeki multifonik pasaja geçilmektedir (Sanderson, 1986: 22). *Multifonik seslerin* ve *mikrotonların* kullanılması farklı bir ton ve morfolojik gerilim yaratmaktadır. Diğer stilistik teknikler gibi *multifonik sesler* ve *mikrotonlar* her kullanılışlarında melodinin birden çok değişime uğrayan boyutlarının dönüşümünü yansıtmaktadır (Sanderson, 1986: 22- 24).

Sonuç olarak Sequenza IXa, armoni, melodi ve dönüşüm (transformasyon) işleminin, armonik alanların dizilimini yaratmak için kullanıldığı bir eserdir. Uzun seslerin kademeli olarak vurgulandığı ve bu seslerin etrafında sergilenen melodik hatların yarattığı armonik alanlar ve bu alanlar içinde sıklıkla duyulan triton aralık kullanımı eserin yapısal karakterini oluşturmaktadır.

SONUÇ

Sequenza serisinin tamamlanması yaklaşık kırk dört yıllık bir dönemi kapsadığı için, bu seri bize Berio' nun etkilendiği akımları, bestecilik ve stilistik gelişimini açık bir şekilde yansıtmaktadır. Berio'nun müzikal olarak dönüm noktası yaşadığı ve hayran olduğu besteci G. Ligeti'nin etkisinden ve serialist akımdan uzaklaşarak; belirsizlik akımından ve hocası Luigi Dallapiccola' dan etkilenerek yeni bir stil yarattığı döneme rastlayan, 1958 yılında bestelediği Sequenza I adlı eseri notasyon açısından diğer Sequenza'lardan farklılıklar göstermektedir.

Berio' nun Sequenza I'de, lineer ve orantısal bir notasyon tarzı, diğer bir ifadeyle boşluk-zaman orantısı kullandığı görülmüştür. Bu eserde, ölçü ve tempo yerini müziğin nabzına ve vuruşlara bırakmıştır. Parçanın hızını ve notaların bağlantılarını, notalar arasında bırakılan boşluk ve işaret şeklindeki dikey küçük çizgi belirlemekte; *tempo* fazla değişmemektedir. Nüanslarda maksimum seviye "*ff*", orta seviye "*mf*", minimum seviye ise "*ppppp*" şeklindedir. Nüansların sürekli değişkenliği ve rejistir değişikliklerinin polifoni etkisi yarattığı gözlemlenmiştir. Farklı tınılar elde etmek amacıyla çağdaş flüt tekniklerinden; armonik sesler, kurbağa dili, multifonik sesler, tuşlara vurma kullanılmıştır. Eserde ayrıca legato, tenuto, staccato ve accentuato gibi artikülasyonlar da göze çarpmaktadır. Parça boyunca, hızlı enerjik malzeme ile yavaş lirik malzeme ve bunların izledikleri yol arasında oluşan kontrast dikkat çekmektedir. Eserde çok sayıda kromatik aralık kullanılmıştır. Sequenza I' in üç ana bölmeden ve bir koda'

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

dan oluştuğu anlaşılmaktadır. Parça çoğu Sequenza' da olduğu gibi sona doğru hızlanmak yerine gittikçe yavaşlamakta, sakinleşmekte ve *pppp* sona ermektedir.

Berio' nun kendi atonal anlayışı çerçevesinde kırk dört yıllık süreçte gittikçe lirik ve akıcı bir ifade tarzı geliştirdiği tespit edilmiştir. Sequenza I *ve* Sequenza IX' u bestecilik ve kompozisyonel evrim açısından karşılaştırdığımızda aşağıdaki bulgular karşımıza çıkmaktadır: Sequenza IXa*,* Michel Arrignon' a ithaf edilmesine karşın spesifik bir yorumcu için yazılmamış, orijinalinde Chemins V (klarnet ve dijital sistem için) olarak tasarlanan ancak daha sonra Chemins VII adını alan eserden solo klarnete uyarlamıştır. Bu nedenle diğer Sequenza'lardan farklı bir özelliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Sequenza IX, batı notasyonunda yazılmış ve ölçü çizgileri kullanılmamıştır. Sequenza I' de görülen notalar arasındaki işaret şeklindeki dikey küçük çizgiye burada rastlanmamaktadır. Eser, melodik ve ritmik açıdan lirik ve akıcı olmasıyla dikkat çekmektedir. Sequenza I' in aksine bu eserde tempo sürekli değişmektedir. Nüanslarda maksimum ve minimum seviye Sequenza I ile aynı yani, maksimum seviye "*ff*", orta seviye "*mf*"; minimum seviye ise, Sequenza I' den farklı olarak, "*ppp*" şeklindedir. Besteci bu eserinde değişik tını ve teknikler kullanarak, klarneti polifonik bir çalgı gibi kullanmıştır. Farklı boyutların dönüştürülmesiyle duyulan melodik yapı *legato*, *staccato* ve *accentuato* gibi artikülasyonlarla desteklenmiştir. Bu anlamda Sequenza I'de görülen *tenuto* bu eserde kullanılmamıştır. Sequenza I' de aksanlar tiz seslerde görülürken klarnet Sequenza' sında çoğunlukla kalın seslerde kullanılmıştır.

Sequenza IX' da Sequenza I' deki gibi belirgin kesitlere rastlanmamaktadır. Bu parça daha çok, birbirini izleyen armonik bölgelerden meydana gelmiştir. Bu iki parçada ortak özellik olarak tespit ettiğimiz kromatizm, veya kromatik notalardan oluşan motifler, tutulan uzun sesler ve sıklıkla kullanılan triton aralığı dikkat çekmektedir.

Berio tüm Sequenza'lara "polifonik dinleme" üslubuyla yaklaşılması gerektiğini ifade etmektedir. "Polifonik dinleme" üslubu, eserin tümüne hakim olan gerginlik, nüans, artikülasyon, armonik ve melodik öğelerin iç içe geçerek yarattığı farklı boyutların algılanmasını önermektedir. İç içe geçen katmanların müzikal öğeleri sürekli değişen kaleidoskopik yapısı ile eserlere organik bir akıcılık kazandırmaktadır. Berio, spesifik bir yorumcu için yazdığı her bir Sequenza' yı hem o yorumcunun virtüözite özelliklerini gözeterek bestelemiş, hem de yapıtların sonraki icralarında yorumcunun virtüözite sınırlarını genişletmeyi amaçlamıştır. Bunu yaparken çalgının idiomatik (çalgının özelliğini yansıtan tarz) özelliklerini üst bir seviyede yansıtmıştır.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Yapılan inceleme sonucu, her iki parça da Berio'nun zaman içinde etkilendiği akımları açık ve net şekilde ortaya koymaktadır. Bu da Sequenza I ve Sequenza IXa' nın aralarındaki farklılığın temelini oluşturmaktadır. Söz konusu farklılıklar notasyon, nüanslar, tempo, tını ve morfolojik yapıya olduğu gibi yansımıştır.

ÖNERİLER

Yapılan çalışma ışığında eserlerdeki müzikal fikirlerin ve oluşturulan farklı boyutların algılanması "polifonik dinleme üslubu" gerektirmektedir. Eserlerin icrasını ve analizini gerçekleştirmek için bestecinin müzik dili kompozisyon teknikleri ve kavramları irdelenmelidir. Yapıtlar cümle, kesit ve bölmeler gibi kesin ayrıştırmalardan çok iç içe geçen katmanların ve sürekli değişen (kaleidoskopik) müzik öğelerinin yarattığı akıcılığın kompozisyon bütünlüğü algılanmalıdır.

KAYNAKÇA

AKTUĞ, E., (2016). Luciano Berio Un Re in Ascolto Örneğinde 20. Yüzyıl Opera Sanatında Semiyotik Yaklaşımlar. Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi (6): 67-85, Doi: 10.17370/UHMAD.2016618369

BERIO, L., (1958). Sequenza Per Flauto Solo. Milano, İtalya: Edizioni Suvini Zerboni, ss.1-5

BERIO, L., (1980). Sequenza IXa. Milano, İtalya:Universal Edition, ss.1-10

BERIO, L., (1995). Le Sequenze. Berio (Ed. Enzo Restagno). Torino, İtalya: Edizioni di Torino, ss.191-192

EDWARDS, P.Y., (2004). Luciano Berio' s Sequenza III: The Use of Vocal Gesture and The Genre of The Mad Scene, Texas, Amerika: University of Nord Texas, ss. 10-21

GARTMANN, T., (2007). Berio's Sequenza XIII(Chanson) for Accordion. Berio's Sequenzas (Ed. Janet K. Halfyard). Burlington, Amerika: Ashgate Publishing Company, ss.275-290

HALFYARD, J.K., (2007). Provoking Acts: The Theatre of Berio's Sequenzas. Berio's Sequenzas (Ed. Janet K. Halfyard). Burlington, Amerika: Ashgate Publishing Company, ss.99-116

İLYASOĞLU, E., (2001). Zaman İçinde Müzik**.** İstanbul, Türkiye: Yapı Kredi Yayınları, ss.246

IMPETT, J., (2007). Shadow Boxing: Sequenza 10 for Trumpet and Piano Resonance. Berio's Sequenzas (Ed. Janet K. Halfyard). Burlington, Amerika: Ashgate Publishing Company, ss.83-98

KNOPKE, I., (1997). Form and Virtuosity in Luciano Berio's Sequenza I. Alberta, Kanada; University of Alberta Press, ss.7-20

MELLOTT, G.K., ***(1964).*** A Survey of Contemporary Flute Solo Literature With Analyses of Representative Compositions**.** Iowa**,** Amerika: State University of Iowa, ss. 272

MONTAGUE, E., (2007). The Compass of Communicationsin Sequenza VIII for Violin. Berio's Sequenzas (Ed. Janet K. Halfyard). Burlington, Amerika: Ashgate Publishing Company, ss.137-152

OSMOND-SMITH, D., (2007). Introduction. Berio's Sequenzas (Ed. Janet K. Halfyard). Burlington, Amerika: Ashgate Publishing Company, ss.1-8

REDGATE, C., (2007). "Performing Sequenza VII", Contemporary Music Review, 26(2): 219- 230.

ROBERTS, P., (2007). The Chemins Series. Berio's Sequenzas (Ed. Janet K. Halfyard). Burlington, Amerika: Ashgate Publishing Company, ss.117-136

SANDERSON, R.V., (1986). Luciano Berio' s Use of Clarinet in Sequenza IXA, Los Angeles, Amerika: University of Southern California, ss. 7-24

SAY, A., (2000). Müzik Tarihi. Ankara, Türkiye: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, ss. 471-504

THOMAS, P., (2007). "Berio' s Sequenza IV: Approaches to Performance and Interpretation", Contemporary Music Review, 26(2):189- 205.

TUĞRUL, E.G., (2017). Schönberg ve Hindemith'in Müzikal Anlayış ve Kuramlarının İncelenmesi ve Piyano Eserlerinin Sınıflandırılması. Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi, (10): ss.52-82 Doi: 10.17370/UHMAD.20072.3

VECCHIONE, C.M., (1993). Sequenza VII by Luciano Berio: Backround, Analysis and Performance Suggestions. Louisiana, Amerika: Louisiana State University, ss. 7-16

WEBB, B., (2007) ."Performing Berio's Sequenza V", Contemporary Music Review, 26(2): 207- 218

WUESTEMANN, G., (1998). Luciano Berio' s Sequenza XI Chitarra Sola: A Performer's Practical Analysis with Performance Edited Score. Arizona, Amerika: The University of Arizona, ss. 11-19

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Yazar Notu: Luciano Berio: "Sequenza I" ve "Sequenza IXa" daki Kaleidoskopik Öğeler adlı makale, YTÜ Sosyal Bilimler, Sanatta Yeterlik Programı'nda Doç. Dr. Koray Sazlı'nın yürüttüğü Deneysel Müzik adlı derste hazırlanan Luciano Berio'nun : "Sequenza I" ve "Sequenza IXa"Adlı Eserlerinin Karşılaştırması başlıklı çalışmadan türetilmiştir.

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Music, as seen in other art forms, has been greatly influenced by its surrounding environment. Inevitably the social problems, political arguments and the search for new horizons in art directly affected the composers as well. Berio, born in 1925 between two world wars, undoubtedly found himself surrounded by these factors. The entirely different approach toward the notion of dissonances and the new sounds made by atonal thought are the principal explorations in 20th century music. Music now reflects the reality in which different parameters are found. The understanding of melody and tonality coming from the common practice period had almost disappeared. In particular the equal treatement of all the chromatic pitches created the concept of atonal melody. In the beginning of atonality the rhythmic and motivic organization constituted the foundation of the compositional thought. This can be clearly seen in the works of A. Schoenberg. Along with the instruments and human voices, all other environmental sounds and the emerging electronic sound producers within the parallel developments in technology began to be used in musical creativity. It will be reasonable to review the 20th century by dividing it into two parts as before 1950 and after 1950. In the first half of the century we saw the movements like Expressionism, Neo-Classicism, and Futurism. After 1950 the trends such as Total Serialism, Electronic Music, Aleatory, Post-Serialism, Minimalism, Postmodern Music began to immerge. (Say,2000: 471) After the Second World War the composers who came together, particularly in Darmstadt, with their thoughts and creations influenced and even shaped the musical movements in the second half the 20th century. These thoughts and creations formed a new music atmosphere by inspiring the counter movements as well. Luciano Berio (1925-2003) was one of the principal figures of the new generation in Italy. As a composer, conductor and teacher he introduced himself to the world with his experimental avant-garde works which he composed in this period. (Say,2000: 504) By writing fourteen sequenzas Berio made a noteworthy contribution to the genre of solo instrument repertory in the second half of the century. With his new aesthetics, compositional techniques and musical language Berio made an important mark in that period. The Sequenza series, each composed for solo instrument, is the result of composer-performer collaboration and the individual works require a high level of virtuosity. In this study, No.1 for solo flute and No.9a for solo clarinet from the series will be examined by considering the similarities and the differences between the two pieces. The composer's musical language will also be reviewed. **Aim:** In this study the similarities and differences of "*Sequenza I*" and "*Sequenza IXa*" are revealed through analysis. The objective

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

of this study is to determine the kaleidoscpic elements in these works in the context of these analyses. This study hopes to open a path for further analyses and performances by examining the composer's musical language and his compositional techniques. **Method:** Literature citation is applied during the realization of this study and the analyses of the pieces. An analytical method is employed by evaluating the recordings and the scores of the pieces through the direction of the resources. In the context of qualitative research, the pieces are compared and presented in a descriptive manner. The score editions used for analyses in this study are "*Sequenza I"* published by Suvini Zerboni in 1958 and "*Sequenza IXa"* Universal Edition 1980. **Findings:** Leading up to 1960 Berio composed pieces for orchestra but he had some struggles to gather an orchestra for the performance of his works. Therefore he preferably began to write solo pieces using traditional instruments for specific people by collaborating with voluntary virtuoso artists. Thanks to these collaborations the Sequenza series came to life. (Vecchione, 1993: 12) While writing the Sequenzas the composer aimed to feature the relationships between the physical characteristics of an instrument and the virtosity of a performer. Sequenzas each written for solo instruments or voice contain quite difficult contemporary techniques. The completion of this series took forty-four years. Berio worked with the dedicatee artist on his compositions to become closely familiar with the instrument. (Wuestemann, 1998: 11) The Sequenzas were composed for flute, harp, voice, piano, trombone, viola, oboe (soprano saxophone), violin, clarinet (alto saxophone, bass clarinet), trumpet, guitar, basson, accordion, cello (contrabass). Some of them were arranged for orchestra or chamber ensemble. These Sequenzas with accompaniment are called Chemins. Berio dedicated his Sequenza I to flutist Severino Gazzelloni. With its rising and falling dynamics which are contrasted with each other, Sequenza I was written in avant-garde style. This work is a difficult piece to perform because of its complex and agile rhytmic features. At the first glance of this score, an unusual rhythmic writing strikes one's eyes. In this work many innovations and various contemporary performance techniques are seen together. A linear and proportional notation (space-time) are employed. The bars and the tempi let their tasks to the beats and pulsation of the music. (Knopke, 1997: 20) The multiphonics are seen for the first time in this flute piece. Beside this contemporary technique, flutter-tonguing and key klicks are also used. (Cella, 2001: 18- 19) Berio wrote Chemins V for clarinet and digital system in 1980, later arranged for solo clarinet and titled Sequenza IX and dedicated to Michel Arrignon. In this work, the linear and the melodic growth create harmonic fields that follow each other. The bar lines are not used, the multiphonics are often encountered and the tempo changes frequently. The composer desired the clarinet to be heard like a polyphonic ins-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:487 K:543
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

trument by applying the variety of different timbres and techniques. Along with having a lyric and melodic structure, the piece draws one's attention with the flow of its rythmic aspect. The abstraction, disintegration and the reunification of a melody cause perpetual changes in every melodic element. This feature of perpetual changes pinpoints the general style of Sequenza IXa. This notion of kaleidoscope (perpetual change), frequently seen in Berio's musical language, constitutes a good example for the compositional components that are masterly crafted. Repeated stylistic elements occur with transformations of the same idea. Sustained pitches are gradually emphasized, the melodic lines presented around those pitches that create harmonic areas, and the use of tritone intervals frequently heard in these areas establish the structural characteristics of the piece. **Conclusion:** Since the completion of the Sequenza series took about forty-four years, the whole series clearly demonstrates to us the artistic currents by which Berio was influenced as well as how his style and composership progressed. Sequenza I, composed in 1958, shows some differences in terms of notation from the other sequenzas. In this piece it is clearly seen that the measures and tempo are omitted and replaced by the pulsation and the beat of the music. The space left between the notes and a small vertical line determine the pace of the piece and the connections between notes; the tempo does not change very much. It is observed that the continuous variability of dynamics and register changes create a kind of polyphonic effect. The contrasts which happen through fast energetic materials versus slow lyric materials and the directions they follow throughout the piece draws one's attention. Lots of chromatic intervals are used. When we compare Sequenza I and IX in regards to composership and compositional progress we encounter the following findings: Although the Sequenza IX was dedicated to Michel Arrignon, it was not written for a specific performer. It was arranged for solo clarinet from the piece originally conceived as Chemins V (for clarinet and digital system) later called Chemins VII. Therefore it is understood that Sequenza IX has an unique feature in this regard among the others. Unlike Sequenza I, tempo continuously changes in this piece. The maximum and minimum levels in dynamics are the same as in Sequenza I, that is to say that the maximum level is "ff", medium level is "mf", by differring from Sequenza I the minimum level is "ppp". The composer uses the clarinet like a polyphonic instrument by employing various timbers and techniques in this piece. While the accents are seen on the high pitches in Sequenza I, they are mostly used on low pitches in the clarinet sequenza. There are not many obvious episodes in Sequenza IX as it is seen in Sequenza I. This piece is mostly comprised of the harmonic areas that follow each other. The common features that we determined in both pieces are the chromaticism or the motives shaped by chromatic pitches, long sustained notes and the in-

terval of tritone which is frequently used. Berio expresses that all sequenzas require a spesific type of listening -- thus all of them must be appreciated through a "polyphonic type of listening". Polyphonic listening allows the listener to understand that the different dimensions are formed by interlocking layers of tension, dynamics, articulations, harmonic and melodic elements. This compositional idea governs Berio's entire work. The musical components of interlocking layers with their kaleidoscopical structure provide an organic flow for the whole piece. As the result of this review -- we say that -- both pieces clearly and explicitly reveal the artistic movements by which Berio was influenced over the period of time. This fact underlies the differences between Sequenza I and Sequenza IXa. These aforementioned dissimilarities are mirrored just as they are in their notations, dynamics, tempi, timbres and morphological structures.

UHİVE
ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

BAROK DÖNEM FLÜT MÜZİĞİNİN DÖNEMSEL STİL ÖZELLİKLERİ: J.S.BACH'IN BWV 1067 Sİ MİNÖR ORKESTRA SÜİTİ (1)

BAROQUE ERA PERIODIC STYLE PROPERTIES OF FLUTE MUSIC AND EFFECT OF INTERPRETATION: J.S.BACH BWV 1067 B MINOR ORCHESTRA SUIT

Seyhan BULUT

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Samsun / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2623-1515

Öz: Amaç: Bu araştırmada Baraok Dönem bestecilerinden Johann Sebastian Bach'ın BWV 1067 iki numaralı Si Minör Orkestra Süiti'nin akademisyenlere ve icracılara yönelik seslendirilme ve yorumlama açısından yol gösterici bir klavuz kaynak oluşturulması amaçlanmıştır. **Yöntem**: Bu çalışma, belli bir dönemin flüt müziğinin stilistik özelliklerinin tespitine yönelik olarak, yazılı, görsel ve işitsel literatür taramasına ve yazarın profesyonel deneyimine dayalı, teknik ve stilistik betimsel açıklamalar içeren nitel bir araştırmadır. **Bulgular**: Flüt repertuvarına ait seslendirilecek eserlerin notası incelendiğinde icracıyı yönlendiren ifadeler mevcuttur. Bu ifadelerle bestecinin eserinin nasıl seslendirilmesi gerektiği belirtilir. Barok, Klasik, Romantik gibi farklı dönemlere ait flüt eserleri incelendiğinde, eserin tonalitesi, formu, karakteri, tempo ya da tempo terimleri, ses şiddetini gösteren nüans işaretleri, çarpma, trill, basamak, grubetto tarzı süslemeler, çeşitli artikülasyon uygulamaları, aliterasyon işaretleri, giderek hızlanma veya yavaşlamaları belirten ifadeler, aksan işaretleri, yoruma yardımcı olması amacıyla genellikle İtalyanca yazılan belirleyici kelimelerle gösterilir. Ancak bu kelimeler ve işaretler eserin dönemine ait stil özelliklerini gerektirdiği şekilde seslendirebilmesi için yeterli değildir. Bu nedenle yorumcu, seslendireceği eserin stil özellikleriyle ilgili bilgi sahibi olmalı, notada yazılı olmayan bu bilgiyi yorumuna yansıtmalıdır. **Sonuç**: Söz konusu bilgiyi aktarmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, Johann Sebastian Bach'ın BWV 1067 Si minör Orkestra Süiti'nin bölümleri üzerinden Barok Döneme ait flüt eserlerinin icrasında yer alan karakteristik stil özelliklerinden bahsedilmekte söz konusu eserin ve bu döneme ait diğer flüt müziklerinin Barok stile uygun seslendirilmesine yönelik, müzik yazısında yer almayan, Barok Dönem Flüt Müziği'nin dönemsel stil özelliklerine dayalı olarak icra yaklaşımı ile ilgili bilgi verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Stil, Yorum, Barok Dönem, Si Minör Süit

Abstract: Aim: In this study it was aimed to explain one of the Baroc Era composers' Johann Sebastian Bach's B Minor orchestra süit to guide to interpretation for acamecians and performers. **Method**: This study is a qualitive research that includes descriptive explanations of technical and stylistic descriptions based on the author's Professional expression and the written visual and auditory literatüre survay to determine the stylistic charecteristics of flüte music in a given period. **Findings**: When examining works of the flute repertoire there are expressions directing the performer. The composer states how his work should be performed in these expressions. When the flute works of different periods such as Baroque, Classical and Romantic are examined, tonality, form and analyisis, character, tempo or tempo terms, dynamic signs, appoggiaturas, trill, step notes, grubetto style ornaments, various articulation applications, aliteration signs, increasing acceleration or deceleration, accent marks are usually found in İtalian Language to help performer. **Result**: In this study, beyond the notes will be explored in order to be a good commentator who will talk about the characteristic stylistic features involved in the production of flute works of Baroc periods.

Key Words: Flute, Style, Interpretation, Baroque Period, B Minor Suit

Doi: 10.17361/UHIVE.2018.19.5

---

(1) ***Sorumlu Yazar: Seyhan BULUT, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Samsun / Türkiye, seyhanbulut@hotmail.com, Geliş Tarihi / Received: 13.02.2018, Kabul Tarihi / Accepted: 21.06.2018, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – İnceleme / Research and Review) Etik Kurul Raporu: Yok – None***

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Yüzyıllardır elle yazılarak, daha sonraları basılarak çoğaltılan ve günümüzde internet aracılığı ile multimedya kaynaklarını kullanarak rahatlıkla ulaşılabilen müzik eserleri sadece kağıdın üzerinde yer alan notalardan mı ibarettir? Seslendirmek istediği eserin notalarına ulaşan bir kişi sadece kağıt üzerindeki notaları çalarak kendisi ve çevresi için ne kadar tatmin edici olabilir? Profesyonel ile amatör icracılığı birbirinden ayıran sayısız bilgi birikimi ve deneyimin yanında ilk akla gelen, seslendirilecek eserin bestelendiği dönem özelliklerini yansıtan stile (üslubuna)[1] uygun bir şekilde icra edilmesi gerekliliğinin farkında olunmasıdır. Profesyonel icracılık anlayışında notaların arasında kalmadan, ötesine geçerek yorumlama yatar. Teknik çalışmalarının yanında sistematik biçimde öğretilen müzik tarihi, form ve analiz, genel müzik bilgisi, solfej ve dikte, eşlikli çalma dersleri hatta sahne üstündeyken nasıl davranılması gerektiğini öğreten oyunculuk dersleri bir binayı ayakta tutan temeller gibi icracının çalışını ve yorumunu şekillendirir. Bu sebeple, profesyonel olma yolunda ilerleyen bir icracının tüm zamanını sadece teknik çalışmalara ayırarak geçirmesi yeterli değildir. Bunun yanında farklı kayıtlardan müzik dinleme, belgesel izleme, konuyla ilgili kitap okuma, profesyonel öğreticilerin workshoplarına katılma, ya da multimedyadan yararlanarak kaydedilmiş veya online çalgı dersleri izleme, kendi çalışını kaydederek dinleme ve yorumlama, canlı konser programlarına dinleyici olarak katılma gibi aktivitelerin yorumculuğu olumlu yönde etkileyen unsurlar olduğu söylenebilir.

Profesyonel bir icracı bir eseri çalarken o eserin bestelendiği dönemin tarihini, yaşam karakterini, bestecinin stil özelliklerini müziğine yansıtabilmeli; farklı dönemlere ait eserleri ait oldukları stilde icra etme bilinci ile yorumlamalıdır. Bunun için o döneme ait belgesel, film ve videoları seyretmek görsel bellekte hatırlanır imajlar bırakabilir, döneme ait tarihsel bilgi kaynaklarından yararlanmak hafızada soyut imgelerin somutlaşmasını sağlayabilir, böylece seslendirilecek eser daha anlaşılır bir şekilde yorumlanabilir.

Bu çalışmada Barok Dönemin flüt literatürüne girmiş bir eser olan, Johann Sebastian Bach'ın BWV 1067 İki Numaralı Si minör Orkestra Süiti'nin flüt partisine odaklanılmış, literatüre kaynak sağlayacak nitelikte ve değerde bir çalışma olması için ele alınan bölümler örneklendirilerek açıklanmıştır.

1 Üslup (Stil): Bir sanatçıya, bir çağa veya bir ülkeye özgü teknik, renk, biçimlendirme ve söyleyiş özelliği, biçem, stil (www.tdk.gov.tr). İlke olarak üç stil türü üzerinde durulur. Çağ stili barok, klasik, romantik gibi, ulusal stil Alman stili, İtalyan stili, Fransız stili gibi, kişisel stil ise bir bestecinin çağ ve ulusal stillerin yanı sıra oluşturduğu bireysel yaratıcı deyişidir (Say, 2002:. 491).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, flüt müziği icrasında sadece nota çalmayı bilmenin yeterli olmayacağını, bunun yanında notanın altında yatan bilginin öneminin anlaşılmasının gerekliliğini vurgulamak, bu bağlamda Barok Dönem müziğinin karakteristik stil özelliklerini açıklamak ve bu dönemin eserlerini seslendirmek isteyen icracılar için bir kılavuz kaynak oluşturmaktır. Flüt eserleri icrasında sadece flüt çalış tekniğinin yeterli olmadığı bununla beraber yorumsal bilincin farkındalığının önemi açıklayan bilgilerin sistematik olarak aktarılması amacıyla hazırlanmış bu çalışma öğrencilere, öğreticilere ve ilgili kişilere yol gösterici bir işlev yüklenmektedir.

KAPSAM

Araştırmanın kapsamı Johann Sebastian Bach'ın BWV 1067 iki numaralı Si Minör Orkestra Süiti'nin özellkle flüt partisyonuna odaklanarak notada yazılmayan noktalara değinilerek çalış stili ve dönemsel özellikleri üzerine kuruludur.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma, belli bir dönemin flüt müziğinin stilistik özelliklerinin tespitine yönelik olarak, yazılı, görsel ve işitsel literatür taramasına ve yazarın profesyonel deneyimine dayalı, teknik ve stilistik betimsel açıklamalar içeren nitel bir araştırmadır. Bu çerçevede Barok Dönem flüt müziğinin önde gelen eserlerinden J.S. Bach'ın BWV 1067 Si minör Orkestra Süiti'nin solo flüt partisi icrasal açıdan incelenmiş, elde edilen bulgular ışığında icracının notada yazmayan bilgiye hakim olmasının önemi vurgulanmaya, söz konusu bilgi özetlenmeye çalışılmıştır.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Bu çalışma kapsam olarak genel literatür araştırması ve iteratür taraması olduğundan araştırmanın problemini spesifik bir Barok dönemi eseri ve bu eserin flüt açısından nasıl çalınması gerektiği konusunda açıklanan yol gösterici bilgi açıklamalarıyla ilgilidir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Barok Dönem Müziği (1600-1750); Yaklaşık yüz elli yıl süren Barok dönemde resim, heykel, mimarlık gibi sanat dalları soylu kesimin beğeni karakterine göre şekillenmiştir (Say, 1997: 173). *Barok* terimini ilk kez 1746'da kullanan Fransız felsefeci *Noel Antonio Pluche'dir* (Karagöz, 2011: 12). Rönesans döneminde sadelik, temizlik ve saflık fikri tüm sanat dallarına hakim, müzikte ise tek düzelik başta gelen en belirgin özelliktir. Barok dönem resimlerinde kullanılan ton çeşitliliği ve binalarındaki ihtişamlı yapılar ve şekil çeşitliliği, Barok dönem müziğine duygusal abartı ve süslemelerle yansıtmaktadır. İcra sırasında Barok müziğin karakterini yansıtmak temelde farklı ton renkleri ve artikülas-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yon[2] çeşitliliği kullanılarak olur. Kullanılması istenen artikülasyonlar nota üzerinde, bağlı, bağsız yazım şeklinin birçok farklı varyasyonu şeklinde yazılmış olsa da önemli olan bu yazılı artikülasyonu müziğin akışına göre kısa, çok kısa, biraz uzun ya da uzun tutarak (önemseyerek) şekillendirmektir. Yani notanın altında yatan müziği ve dönem ruhunu ortaya çıkarmaktır.

Müzik tarihinde çalgı müziği alanında büyük yeniliklerin yaşandığı yaklaşık yüz elli yıl süreyi kapsayan Barok Dönem'de konçerto, süit ve sonat gibi temel müzik formları ortaya çıkıp şekillenmiştir (Delikara, 2010: 200). İ.Mimaroğlu'na göre (1995: 38) orkestrada kullanılan çalgıların yetisinin artması ile 17. yüzyılda çalgıların eşlik pozisyonundan solo olarak ve çalgı toplulukları içinde çalınabilme becerisine erişmesi bestecileri etkilemiş, böylece farklı çalgılar için artan sayıda müzik yazılmasına ve müziğe yeni biçimler kazandırılmasına olanak sağlanmıştır. Barok Dönemde konçerto dışında ortaya çıkıp şekillenen süit ve sonat biçimleri, sonraki yüzyıllarda çalgı müziğine yön veren iki temel müzik formudur (Delikara, 2010: 201).

Süit; kökeni orta çağa kadar uzanan, şarkı formunda, halk çalgıları eşliğinde ve gruplar halinde yapılan dans müziklerini içeren bir formdur. Kökleri farklı milletlerin halk danslarına dayanan bu müzikler, saraylarda farklı milletlere ait müzisyenlerin varlığıyla bütünleşerek süit formunu oluşturmuşlardır. Süit, aynı tonda ve çoğu zaman benzer karakterde olan dans parçalarının birbiri ardına dizilmesiyle oluşur; çalgısal müzik formlarının en eskilerinden biridir. Süit formu daha sonra ortaya çıkacak olan *"senfoni"* biçimine zemin hazırlamış, halk danslarının ve şarkılarının bir derlemesi denebilecek "*sonat"* formunun doğmasında da çok etkili olmuştur (Delikara, 2010: 205). Sonat formunun bölüm adları yavaş, orta hızda, hızlıca ve hızlı olmak üzere genelde dört ayrı tempoyu yansıtır (Fenmen, 1991: 51-52).

J.S.Bach si minör Orkestra Süiti, No. 2, BWV 1067

J.S.Bach hayatı boyunca dört tane Orkestra Süiti bestelemiştir. Her bir süitin enstrümantasyonu (çalgılaması) birbirinden farklıdır. İlk iki süiti 1717-1723 yılları arasında, üç ve dördüncü süitleri 1729-1736 yılları arasında bestelemiştir. Bir numaralı Do Majör Süiti 2 obua, fagot ve yaylılar için, iki numaralı Si Minör Süiti flüt ve yaylılar için, üç numaralı Re Majör Süiti 2 obua, 3 trompet, timpani ve yaylılar için ve dört numaralı Re Majör Süiti 3 obua, fagot, 3 trompet, timpani ve yaylılar

2 Artikülasyon (Fr.): Fransızca "hecelemek, boğumlanma, eklem" anlamlarına gelen "Articulate" sözcüğünden gelmektedir. Açık, net, sağlam ve doğru bir şekilde belirterek demektir (Aktüze, 2004: 93).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

içindir. Tüm süitlerinde basso continuo (sürekli bas) partisini harpsikord ve viyolonsel partilerinde kullanmıştır. Süitler altı ya da yedi bölümden oluşmaktadır. Süitlerin formu Fransız bale ve opera koleksiyonundan gelir (allmusic.com). Si minör süit virtiözik enstrümantasyon kullanımı sebebiyle diğer üç orkestra süitinden farklıdır. Obua, trompet ve timpani topluluğu içeren diğer süite göre si minör, ikinci süiti yaylılar ve tek bir flüt için yazılmıştır. Bach flütü bazı bölümlerde solist olarak kullandığından bu eser hem dans süitinin hem de konçertonun yönlerini birleştirmektedir (stipublicradio.org). Bu dans formlarından bourree ve menuet yerel Fransız halk dansından, Polonez Polonya'dan ilham alırken, saraband ise İspanyol halk dansından kaynaklanır (ntuace.com).

Her bir süit Ouverture (Uvertür) bölümü ile başlar. Bu bölümün karakter yapısı Fransız stilinde; noktalı ritmik yapıdan oluşan ağır bir giriş, ardından canlı ve hızlı devam eden kontrpuan yapısı ile füg kısmı ardından açılışta duyurduğu ağır bir kısımla sonlandırılır. Uvertür bölümü bestecinin tüm süitlerinde yer alan en geniş bölümdür ve ardından dans karakteri taşıyan diğer bölümler sıralanır.

Si minör Orkestra Süitinin Bestelenme Yılı: 1720 civarı, yaklaşık süresi 20 dakikadır. Orkestra: Flüt, yaylı çalgılar ve sürekli bas (harpsikord)'tan oluşmaktadır[3]. Si minör süitte 9 başlık vardır, ancak eser temelde 7 ana bölümden oluşur. Bölümler: 1.Ouverture (Uvertür), 2.Rondeau (Rondo), 3.Sarabande (Saraband), 4.Bourre I ve Bouree II, 5.Polonaise (Polonez) ve Double (Duble), 6.Menuet 7.Badinerie (Badineri) başlıkları altında toplanır.

J.S.Bach hem Barok "*Konçerto Grosso*[4]" tarzında (Brandenburg Konçertolarında olduğu gibi) hem de *Solo Konçerto* tarzında (harpsikord veya keman konçertolarında olduğu gibi); konçerto formunda da eserler bestelemiştir. Ancak flüt konçertosu olarak da anılan Si Minör Süit'i zaman zaman flütün öne çıkararak kullanıldığı bir orkestra süitidir. Bu nedenle tutti[5] bölümlerinin çoğu kez bir solo konçertoda olduğu gibi isteğe bağlı olarak değil, orkestra dokusu için çalınması gereklidir (www.classicalcollectioninc.com).

J.S.Bach'ın BWV 1067 Si Minör Orkestra Süiti adından da anlaşılacağı üzere, flüt, yaylılar ve sürekli bas (harpsikord) için yazılan bir **orkestra** eseridir. Ancak flüte yazılan be-

3 http://www.imslp.org

4 Koncerto Grosso: (İt. Concerto Grosso): "Geniş Konçerto" demektir. Barok dönemde sonat formuna göre yazılmış konçertodur. Solistler grubu ile orkestranın diyaloğu üzerine kurulu eser. Solistlere "Concertino", orkestraya ise "Ripieno" ya da "Tutti" deniyordu (Say, 2002: 108).

5 Tutti (İt.): Hep birlikte, bütün seslerle birlikte. Çalgı ya da ses sanatçılarının seslendirmeye geçmesidir (Say, 2002: 535).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

lirgin sololar nedeniyle icracılar bu eseri flüt konçertosu gibi yaylıların önünde çalmayı tercih ederler. Bach'ın si minör süiti yoğun füg sanatının aksine müziği daha anlaşılır, hafif ve eğlenceli kılan, müzik eserlerini sevdirmeye yönelik, döneminde yeni moda olmaya başlayan flüt için bestelenen, günümüz flüt repertuarında da çok bilinen popüler bir eserdir (Karagöz, 2011: 114).

Almanya otuzyıl savaşlarından (1618-48) sonra yorgun düşmüş, bu yüzden ancak Barok Dönem'in son diliminde (Geç Barok) büyük besteciler yetiştirebilmiştir (Karagöz, 2011: 13). On sekizinci yüzyılın ilk yarısı Almanya'sında Bach'ın si minör süiti gibi pek çok eserde Fransız milliyetçiliğinin baskıcı etkisi göze çarpar. Fransız müziği ve kültürünün Almanya ve diğer Avrupa ülkelerini etkisi altına aldığı söylenebilir (Karagöz, 2011: 27), (Ünal, 2011: 9), (allmusic.com). Bu dönemin uvertürleri, süitleri ve melodik yapının gösterişli süslemeleri ile çalgı müziğinin renkli ve programlı olma eğilimi Fransız müzik stilini yansıtır.

Fransız besteciler eserlerinde noktalı vuruşları kullanmaya başlamış ve kısa süre sonra bu kullanım dans eserleriyle birlikte prelüd ve uvertürlerin karakteristik özelliklerinden biri haline gelmiştir. İlyasoğlu'na göre (1995: 30) Fransız besteci J.B. Lully şarkılı girişle başlayan operalara çalgısal girişi getirip opera uvertürünün üç bölümlü yapıda temel şeklini kurarak Klasik dönem senfoni biçimine ışık tutmuştur. J.B. Lully tarafından kullanılan ve belli bir ritmik kalıp yapısı üzerine kurulu Fransız Uvertürü (Ouverture) tarzı J.S.Bach'ın si minör süitinin ciddi ve ağırbaşlı girişiyle başlayan "Ouverture" bölümünde belirgin bir şekilde kullanılmaktadır (Bkz. Şekil 1).

Ouverture (Uvertür)

Süitin ilk bölümü orta tempoda, vakur olarak başlayan Fransız uvertürü yapısı 1-10. ölçülerinde yoğun bir biçimde kullanılan noktalı otuzikilik nota ve trill geçişi tekniği ile kendini gösterir, yorum ve flüt tekniği açısından icracıyı zorlayabilecek bölümlerden biri olarak görülmektedir (Karagöz, 2011: 79). Uvertür bölümü üç büyük bölmeden oluşur: prelude (önçalım)-füg-postlude (sonçalım). Bu bölüm üç kesitli A B A şarkı (lied) formundadır.

Şekil 1. Ouverture (Uvertür) Bölümü Prelüde (Ön Çalım), Fransız Uvertürü Yapısından Gelen Belirgin Ritmik Yapı

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

B kısmı, Allegro tempoda, sebare[6] olarak çalınması istenen hızlı bir füg akışına bırakır (Bkz. Şekil 2). Uvertür içinde yer alan bu kısım adeta konçerto bölümü gibidir. Ritornello[7] yapısının kullanımı (B kısmı içinde sekiz kere tekrarlanan melodik yapı) bestecinin bu tür eserlerindeki favori kullanımıdır (stipublicradio.org). Senkoplardan[8] sonra gelen sekizlik nota gruplarının ardı ardına gelerek cümleleri uzatması flüt nefes tekniği açısından zorlayıcı olabilir. Solo flüt için belirtilen melodik gidiş özgürce ve gelişen bir melodik yapıda kurulmalıdır. Flütün solo çalması gereken yerler cümle başında alınacak iyi ve derin bir nefesle kontrollü bir şekilde seslendirilmelidir. Aralarda cümle akışını bozmadan alınan hızlı nefes tekniği ile melodinin devamını sağlanabilir

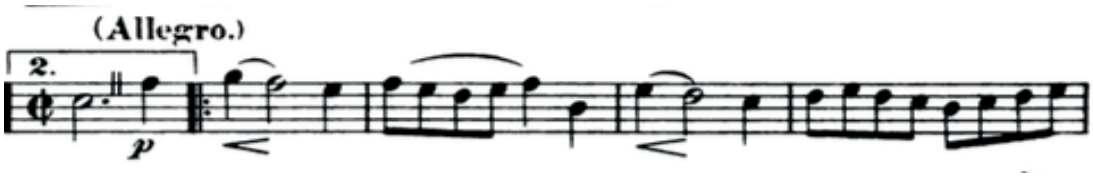

Şekil 2. Ouverture (Uvertür) Bölümü, Allegro Tempoda Sebare Gelen Füg Kısmı ve Ritornello Yapısı

Daha sonra *"lentement"* başlığıyla giriş kısmına geri dönülerek (A kısmı) ilk bölüm ağır başlı bir şekilde sonlanır (Bkz. Şekil 3).

Şekil 3. Ouverture (Üvertür) Bölümü Postlude (Son Çalım)

Rondeau (Rondo)

İlk bölümü sebare (2/2) ve eksik ölçü *(auftakt)* ile başlayan canlı bir Rondeau (Rondo) izler. Bu form daha sonra Mozart zamanında popüler olan Rondo'ya dönüşür (ntuace.com). Rondo adından da anlaşılacağı gibi tekrar eden melodilerdir ve farklı pasajlarda

6 Sebare (Alla Breve) (İt.): Bir eserin başında yer alan zaman donanımındaki iki ikilik ölçünün simgesel yazım biçimidir (Say, 2002: 27).

7 Ritornello (İt.): Form bilgisiyle ilgili bir terimdir. Tekrarlı "nakarat" anlamındadır. İtalyanca kökeni "ritornare" geri dönmek, geri gelmek sözcüğünden kaynaklanır (Say, 2002: 452).

8 Senkop (Aksatım): Ritmik harekette vurguların yerleşme düzeninde çeşitlilik yaratmak üzere olağan vurgu düzeninin değiştirilmesi yöntemidir (Say, 2004: 20).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kendini gösterir. Bu bölümde dikkat edilmesi gereken husus, zayıf zaman ve kuvvetli zaman ayrımıdır. Ölçü başına gelen ilk vuruşlar kuvvetli olsa da müzik cümlesinin yapısı açısından zayıf çalınmalı, zayıf zamana denk gelen vuruşlar da kuvvetli çalınmalıdır. Böyle çalınması dansın gerektirdiği el ve ayak hareketlerinin sıralanışıyla ilgilidir. Ancak bu şekilde Rondo'nun müziği ortaya çıkar (Bkz. Şekil 4).

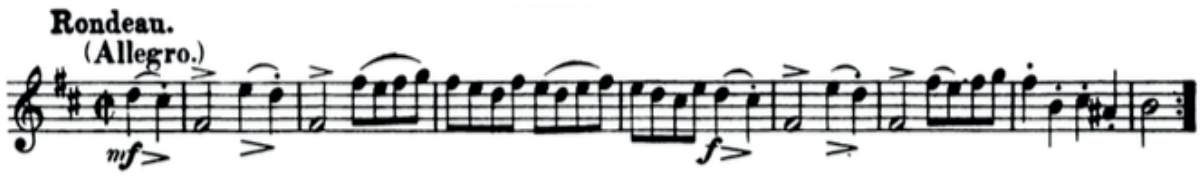

Şekil 4. Rondeau (Rondo) Bölümü

Sarabande (Saraband)

Rondo'nun ardından gelen Saraband eksik ölçüyle başlayan, üç zamanlı, temposu yavaş ve etkileyici bir danstır. Say'a göre (2002: 465) Saraband saraylarda ölçülü adımlarla oynanan, soylu karakterde ağır başlı, zarif bir İspanyol dansıdır. Üç zaman dilimli dansın ikinci vuruşunda uzun süre değerinde nota kullanılması zarif ama durma etkisi yaratır. Barok Dönem çalgı müziğinde süit formunu oluşturan dört temel danstan biridir. 16. yüzyılın sonunda Fransız soyluları tarafından benimsenmiş, 17. yüzyılda bu ülkenin klavsen müziğinde yer almış, 18. yüzyılda ise Couperin ve Rameau gibi usta bestecilerin bestelediği formlar arasına girmiştir (Say, 2002: 465). J.S.Bach'ın yapıtları içinde Saraband bölümünün yer aldığı tek orkestra eseri, si minör orkestra süiti'dir. Bu da J.S.Bach'ın Saraband'ı aslında büyük gruplar için olanaklı olmayan serbest çalım tekniklerini ancak solistlerin sergileyebilecekleri virtiözite parçalar olarak ele aldığını gösterir (Ünal, 2011: 13). Törensel ve gösterişli olan bu dans, si minör süitinin üçüncü çekirdek bölümüdür. Saraband dansı birçok sonat ya da orkestra yapıtlarının yavaş bölümlerinde tema olarak kullanılır. (Örneğin Beethoven'ın op.109, mi majör piyano sonatının üçüncü bölümünde) (Kim, 2014: 18).

Bölüm boyunca flüt birinci keman partisi ile aynı hattı çalar ve bu hareketi bölümün enstrümantasyonunu dört partili dokuya dönüştürür. Menuet bölümünde sıkça kullanılan basamak notaları değerine dikkat edilerek seslendirilmelidir (Bkz. Şekil 5).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

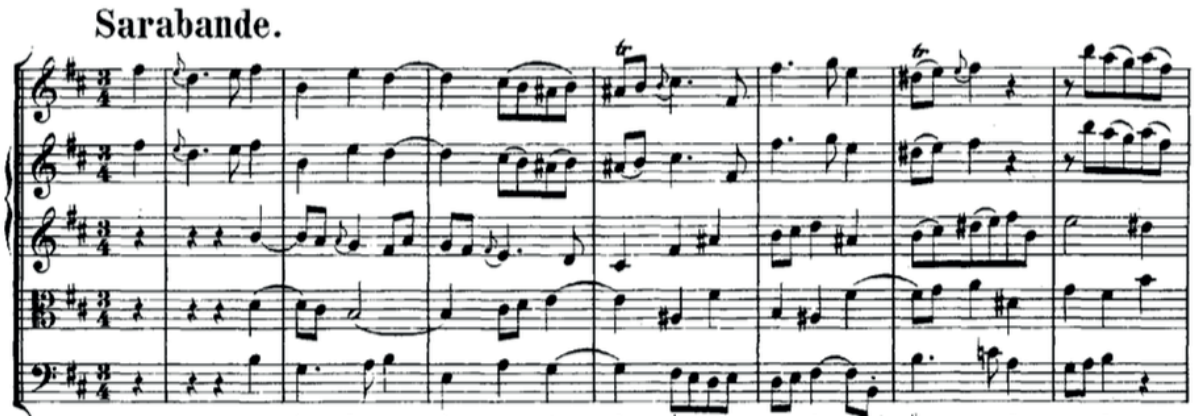

Şekil 5. Sarabande (Saraband) Bölümü

Bouree I ve Bouree II

Bourree Fransa'daki Auvergne bölgesinden gelir. Neşeli, eğlenceli, rahat karakterde olması bu dansı 18. yüzyılda Fransız saraylarında son derece popüler yapmıştır. Fransızca anlamı *"halka dansı"* olan Bouree, Barok dansları arasında ritmik açıdan en az karmaşık olandır. Hızlı tempolu, iki zamanlı eski bir Fransız dansı olan Bouree için Charles Masson, rigaudon ve boureenin aynı tempoya sahip olduğunu belirtse de Muffat, bourree'nin gavotte'den daha hızlı olduğunu ifade eder (Kim, 2014: 19) 17. yüzyılda J.B. Lully tarafından saraydaki danslı eğlenceler için bestelenmiş, 18. yüzyılda ise J.S.Bach bu formu çembalo için yazdığı süitlerde kullanmıştır (Say, 2002: 83). Bazı müzisyenler Bourree'yi aşırı derecede hızlı çalarlar. Fakat fazla hızlı tempo, vuruşları ve artikülasyonu fark edilmez kılar ve dansın eşsiz ritmik kalitesini kaybettirir. 80-88 vuruş/dakika arası bir metronom hızı birçok Bourree için hiç de yavaş sayılmaz (Ünal, 2011:20).

Bouree I ve Bouree II Allegro tempoda, sebare (2/2) çalınması istenilen A-B-A formunda, iki kısımlı tek bir bölümden oluşur. Bouree II, birincinin tekrarından önce adeta zıt bir ara geçiş gibidir. Bouree II' nin sonunda yer alan "*da capo"* ibaresine uyularak Bouree I'e dönülür. Bu son tekrarda bölüm, tekrarları uygulanmayarak tamamlanır (Bkz. Şekil 6).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

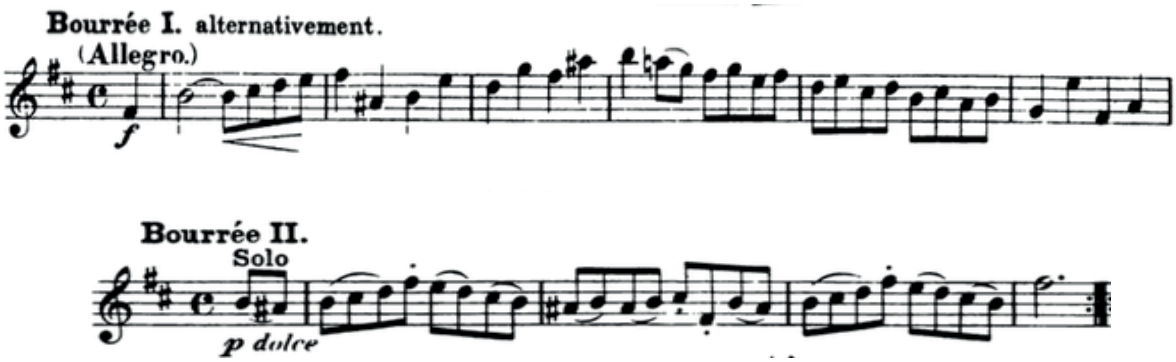

Şekil 6. Bouree I ve Bouree II Bölümleri

Polonaise ve Double (Polonez ve Duble)

Bourree'nin ardından 3/4"lük ölçüde, kadın ve erkek çift tarafından oynanan ağırbaşlı karakterdeki Polonya halk dansı Polonez *(Fr.)* gelir. Polonez 18. yüzyılda saray dansı olarak benimsenirken, 18. yüzyıldan itibaren Barok Dönem bestecileri onu bir çalgı müziği parçası olarak, özellikle çembalo için kullanmışlardır (Say, 2002: 431). Form açısından bakıldığında Polonez ve Duble, Bouree I ve Bouree II ile aynı formdadır. Tek farkı Duble kısmında akıcı bir flüt solosu duyulur. İki başlığın bir bölüm altında toplanmasının sebebi Duble kısmının Polonez'in varyasyonu (çeşitlemesi) olmasından kaynaklanır. Duble'de ana tema harpsikord'da seslenirken flüt bu temaya karışık kontrpuan tekniği ile *(melizmatic[9])* başarılı bir çeşitleme şeklinde eşlik yapar[10]. Polonez'de Uvertür ve Rondo bölümlerinde olduğu gibi nüans belirten terimler kullanılmıştır.

Süit Menuet ve Badineri dansları ile neşeli ve mükemmel bir sonuçla sona erer.

Polonez ve Duble, dans karakterinde, güçlü ve ağırbaşlı bir tempodadır. Orkestra süitinin içinde, dans karakteri taşıyan bir bölüm olduğu bilinciyle dans karakterine uygun biçimde çalınmalı böylece dinleyende güçlü bir etki bırakmalıdır. Barok üslubu kendini bir saray sanatı olarak tüm Barok dönemi boyunca aristokrasinin süslemeye yatkın anlayışından ötürü gösteriş ve görkeme düşkün bir şekilde ve bunu güzel sanatlar alanındaki tüm eserlerde, her kıvrım ve figürlerdeki her bir ayrıntıyı abartılı bir biçimde yansıtarak ifade etmiştir (Karagöz, 2011: 16). Bu yüzden tüm bölüm Barok dansa uygun, zıplatılarak, kibarca, belirgin bir karakteri yansıtarak çalınmalıdır. Unutulmamalıdır ki o dönemde saraylarda dans karakteri taşıyan müzikler çalınır ve bu

9 Melizma (Yun.): Ayin şarkılarında tek hece üzerine söylenen nota kümesidir (Say, 2002: 340).

10 http://www. Youtube.com Jaroslav Dvorak, orkestra şefi

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

müziğe barok kıyafetler içinde baylı bayanlı eşler dans figürleriyle eşlik ederlerdi. Barok dönemde yapılan saray danslarının görsel ve işitsel örneklerine internet ve multimedya aracılığı ile ulaşılabilir[11]. Böylece Barok Dönem dansları hakkında bir fikri olan icracı, "zıplatılarak çalma" ifadesinin ne anlama geldiğini daha iyi anlar.

Barok müziği çalma ile ilgili yazılarda noktalı notaların abartılı bir şekilde çalınması gerektiği fikri sıklıkla karşılaşılan, çoğu yerde ve durumda geçerli olan bir fikir olsa da bu müzik temelde dans karakteri içerdiğinden dikkatli olunmalı ve dans karakterinin vereceği his açısından balans dışına çıkılmadan seslendirilmelidir[12]. Bu sebeple nüanslar ve noktalı notalar gereksiz yere abartılmamalı, yazılı artikülasyonlar kuru ve sert değil, dans karakterine uygun yumuşak ve tatlı çalınmalıdır. Polonez'in açılışındaki ana tema ilk dört ölçüde flütte gelir (Bkz. Şekil 7).

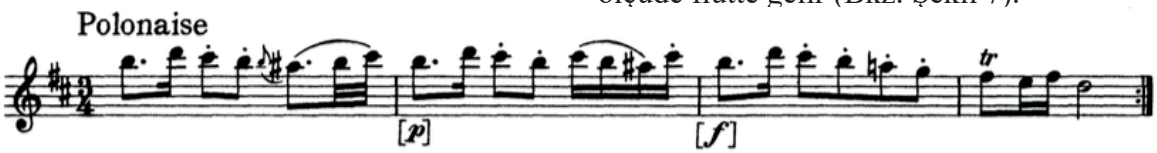

Şekil 7. Polonaise (Polonez) Bölümü, Flütte Gelen Ana Tema

Bu pasaj aynen yazıldığı şekilde, nota değerlerini uzatıp kısaltmadan tam değerinde çalınmalıdır. Ayrıca tempo çok hızlı değil, orta hızda ve net olmalı; bölüm gereksiz hızlanma ve yavaşlamalar olmadan, metronomik yani "sabit" bir hızda çalınmalıdır. Aynı tema daha sonra Polonez'in varyasyonu olan Duble'deki basso continuo[13] (sürekli bas) partisindeki harpsikord ve çello'da aynen tekrarlanacağından Polonez ile Duble arasındaki bağı, bütünlüğü ve sadeliği bozmamak adına tempo, ritmik yapı ve nüanslar dikkatli bir şekilde çalınmalıdır. Duble boyunca sadece flüt ve sürekli bas oda müziği dokusunda seslenir. Sürekli bas partisi daha önce Polonez'de duyulan ana temayı çalarken flüt onaltılık ve otuzikilik notalardan oluşan varyasyonu temanın üstüne çalar. Temponun orta hızda olması flüt partisinin rahat çalınmasıyla orantılıdır (Bkz.Şekil 8).

13 Basso Continuo (İt.) (Sürekli Bas =Rakamlı Bas): Barok dönem boyunca oda müziği eserlerinde passion ve konçertolarda, en kalın ses partisi olan bas çizgisinin notaları üzerinde yazılı bulunan rakamlar aracılığıyla akor seslerinin belirlenmesi yöntemidir (Say, 2002: 444).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

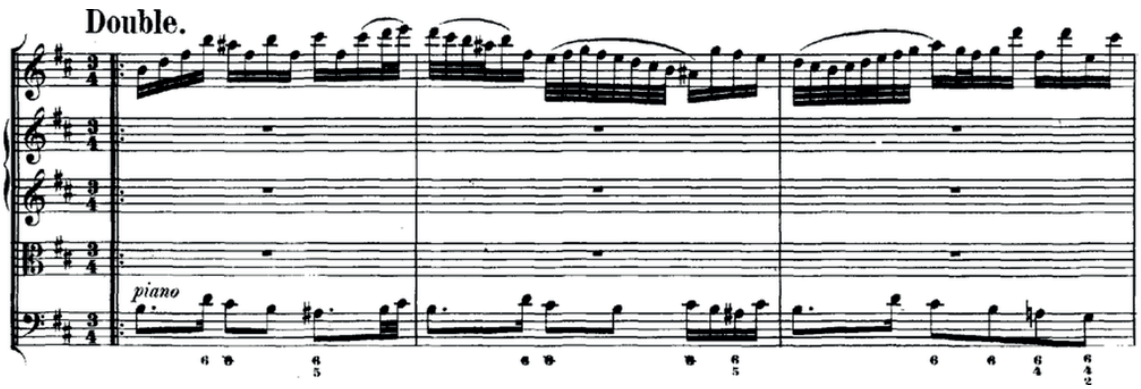

Violoncello/Contrabasso(Viyolonsel/Kontrabas)

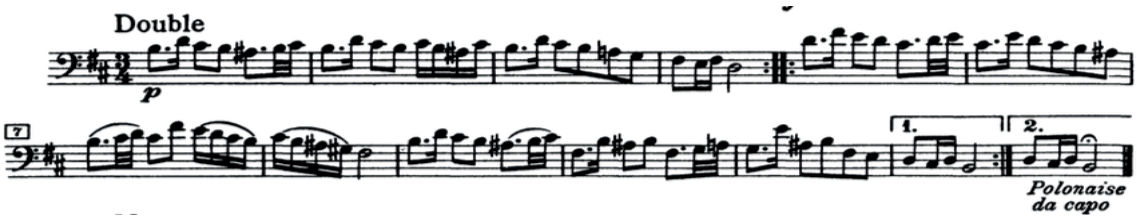

Şekil 8. Double (Duble)' deki Sürekli Bas (Basso Continuo) ve Flüt Yürüyüşü

Duble, Barok dönemde süitin bölümlerinden herhangi birinin süslemeli çeşitlemesidir. Bu nedenle Polonez'den sonra gelen Duble, aslında başlı başına bir bölüm değildir. Örneğin J.S.Bach'ın Solo Keman için bir numaralı si minör Partita'sında her bir bölümü bir Duble izler. (Ünal, 2011: 27). Si minör süitte gelen Duble ise Polonez'in bas partisindeki varyasyonudur ve *"polonaise da capo"* ile tekrardan Polonez'e dönülerek tamamlanır (Bkz.Şekil 9).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

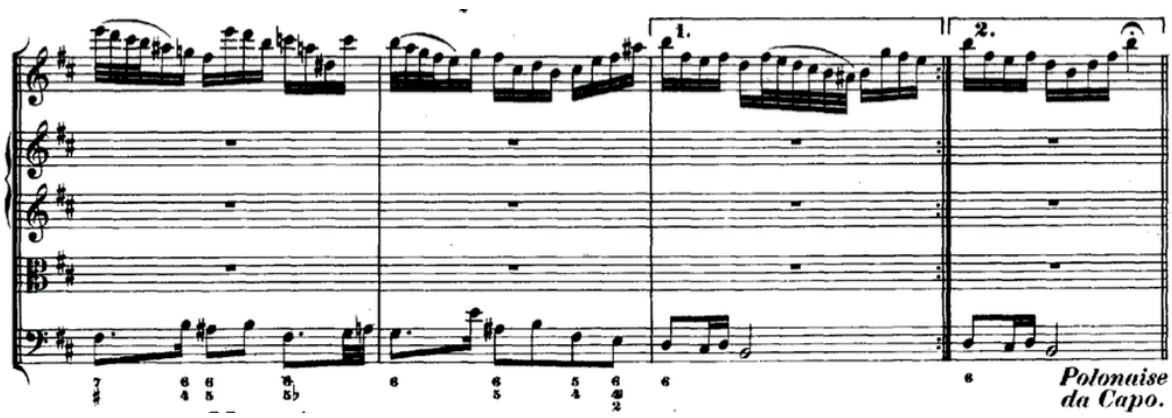

Şekil 9. Double (Duble)' deki Sürekli Bas (Basso Continuo) ve Flüt Partisi, *"Polonaise da Capo"* Gösterimi

Genel anlamda Barok müzikte nüanslar fazla belirtilmez; icracının yorumuna bırakılır. Genelde tekrar edilen motif, cümle veya pasajlar "güçlü-zayıf" ya da "zayıf-güçlü" etkisini ortaya çıkaracak şekilde fark yaratmak için zıt nüansta çalınır. Polonez bölümünün nüans yapısına bakıldığında 2. ve 10. ölçüler tema tekrarı olduğundan tüm orkestra düşük nüansta çalacaktır. Flüt de bu ölçülerde ana temayı tekrarladığı için orkestraya uyarak ***P*** nüansta çalmalı, ilk duyumla ikinci duyum arasındaki nüansı fazla abartmadan ancak fark edilecek şekilde "güçlü ve zayıf" etkisi vererek nüans zıtlığını duyurarak çalmalıdır (Bkz. Şekil 7).

Barok müzikte tekrarlayan notalara, modülasyonlara[14], ritmik yapılara, sekvens[15] tarzı melodik iniş ya da çıkışlara sıkça rastlanır. Tekrarlayan notalar armoninin temel çizgisini duyurur.

Bu yüzden tekrarlayan notalara fazla önem vermeyerek kısa, vurgusuz yani düz çalmalı, tekrarlayan notalar arasında kalan; duyulması gereken melodik gidiş ortaya çıkarılmalıdır. Bu gidişi duyurmak yerli yerinde doğru artikülasyon kullanımı ve ton üretimiyle olur (Bkz. Şekil 10).

Ortaçağ ve Rönesans'ın ilk yarısında ses şiddeti üzerinde herhangi bir oynama yapıl-

14 Modülasyon (Geçki): Bir mod ya da tonaliteden başka bir moda veya tonaliteye geçme işlemidir. Müziğin akışı içinde gerçekleştirilen eksen değişimidir. Geçki, müzikte tekdüzeliği gidermek ve çeşitliliği arttırmak amacıyla kullanılan temel yöntemlerden biridir (Say, 2002: 216).

15 Sekvens (Yürüyüş): (Say, 2002: 470).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

mazken *crescendo*[16] ve *diminuendo*[17] gibi dinamikler ilk olarak Barok Dönem'de kullanılmıştır (Ünal, 2011: 11). Barok müzikte sıklıkla kullanılan sıralı notalarda figürün yukarı hareketi desteklenmeli, notaların yukarı doğru tırmanışı otomatik olarak güç artışına neden olduğundan nüansta da artış yaratarak *(crescendo*), notaların aşağı doğru hareketi de rahatlama sağlayacağından nüansta da azalma *(decrescendo)* olacaktır. Bunun yanında geniş aralıklı ve sıralı atlamalar birbirine cevap gibi olduğundan ritmik yapı önemsenmeli bu sebeple notalar birbirine eşit ve kısa çalınmalıdır. Duble'nin cümleleri melodi akışını bölmemek adına tek nefeste çalınmalıdır (Bkz. Şekil 10).

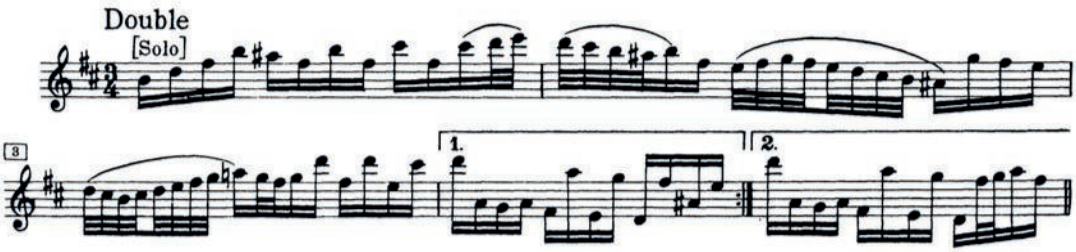

Şekil 10. Tekrarlayan Fa Diyez Notası Hattında "La Diyez-Si-Do Diyez" Melodik Hattı, Sıralı Notaların İnişler ve Çıkışlarda Yükselip Alçalmalar Yapılması

Barok Dönem başında uyumsuz akorların deneysel olarak kullanılması bestecilere dramatik ifadede çok yardımcı olmuştur (Dik, 2006: 14). Armoninin değiştiği yerlere dikkat edilmeli, önemli değişiklikler hissettirilmelidir. Bazı kantat ve passionların en dramatik anlarında nadiren kullanılan ve çok büyük bir dramatik etki yaratan eksik yedili akorunun gelmesi ifade (dramatizm) açısından çok önem taşır ve bunun bilinciyle akorun önemini veren ton rengini bilerek çalmak gerekir. Bu eserde eksik yedili akorunun geldiği cümle Duble'nin 10. ölçüsüdür ve ilk çalınışında yeden sesi ana tona bağlar gibi güçlü ve önemsenerek çalınmalı, ancak ikinci tekrarında farklılık yaratması adına ***"pp"*** nüansta çalınmalıdır (Bkz. Şekil 11).

16 Crescendo (İt.): Birbirini izleyen notalarda sesin giderek gürleşeceğini belirten işarettir (Say, 2002: 114).

17 Diminuendo (İt.): Sesi giderek hafifletmek. Terim decrescendo ile eş anlamlıdır (Say, 2002: 150).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Flüt

Piyano

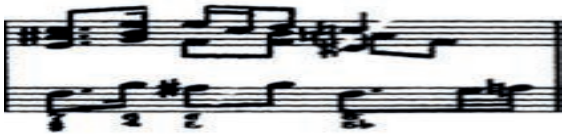

Şekil 11. Harpsikord'da Gelen Eksik Yedili Akoru

Duble'nin sonunda ses uzaktan gelirmiş gibi bitmeli ve *"polonaise da capo"* (Poloneze dön) ifadesiyle Polonez'e dönülmeli ve tekrar gelişinde Polonez güçlü duyurulmalıdır. Böylece Polonez son gelişinde tekrarsız çalınarak Menuet'e bağlanır. Süit birbiri ardından gelen dans parçaları demeti olduğu için bir sonraki bölüm olan Menuet bölümüne fazla beklemeden geçilmelidir. *"Menuet ve Badinerie"* bölümlerinin aralarında da fazla beklemeden art arda çalınması uygundur.

Menuet

18.yüzyılda en popular sosyal dans olan Menuet'in kökeni Rönesans dönemine uzanır. Üç zamanlı, orta tempolu eski bir Fransız saray dansıdır. Zarif adımlı, incelikli, yumuşak bir dans olan Menuet, Barok Dönemde süit formunun bölümlerinden biri olarak, 18. yüzyılın ikinci yarısında Stamitz, Haydn ve Mozart'ın klasik senfonilerinde bir bölüm olarak yer almış, 19. yüzyıl bestelerinde ise pek kullanılmamıştır (Say, 2002: 342).

Güçlü ve nispeten ağır tempolu Polonez'den sonra gelen Menuet daha hafif, canlı ve orta hızda çalınmalıdır. Karakteri açısından 3/4'lük ölçü sayısında yazılan bölüm ölçü başına bir vurularak çalınırsa dans karakterini gösterir. Diğer türlü çalınması ağır ve hantal duyulmasına sebep olabilir[18].

Süslemeler (apajiyatürler[19]) (basamak) Barok müzikte yoğun olarak kullanılmaktadır. Apajiyatür İtalyanca kökenli "*appoggiare"* kelimesinden gelir. Süsleme notalarının çok çeşitli

18 http://www.playwithapro

19 Apajiyatür (Appogiature) (Fr.,İng.): Melodi içinde yer alan bir notayı öne çıkarmak, ona can katmak amacıyla önceden bir komşu notayı bir çırpıda seslendirmektir. Bu terim bir süsleme biçimini belirler (Say, 2002: 11). Esas sese bir üst ya da alt derecesine dokunarak geçme, basamak (www.muzikdunyasi.net).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

tipleri vardır, süre değeri tamamen kaynağa bağlıdır. İşlevleri farklı olabilir. Bazısı notaya dayanır, yaslanır bazısı da süsleme olarak kullanılarak hızlıca geçer gider. O dönemde icracı çoğu zaman nota üzerinde doğaçlama yaparak çaldığından, J.S.Bach müziğinde apajiyatürlerin süresini belirtmek için hiç bir şey yapmamış, çoğu süsleme tarzındaki geçişler Bach tarafından yazılmamıştır (Dik, 2015: 124).

Süitin çoğu bölümlerinde apajiyatürlere rastlanır. Önemli olan bu basamak notalarını yazıldığı dönemin gerektirdiği stilde çalmaktır. O dönemde yazılan apajiyatür, bugün olduğu gibi vuruştan önceki vurgusuzluk anlamında değil, vuruşun başında bir vurgulama demektir ve bu ses armoninin gerektirdiği asıl sese komşu, ona bağlı, armoni dışı bir sestir (Say, 2002: 11).

Apajiyatür yazımı; 17. ve 18. yüzyıllarda 1)'de görüldüğü gibi, 18. yüzyıldan sonra 2), 3), ve 4)' deki gibi uygulanmıştır. 19.yüzyılda 5a), daha sonra 5b) şeklindeki gibidir (Bkz. Şekil.12). (Karagöz, 2011: 86).

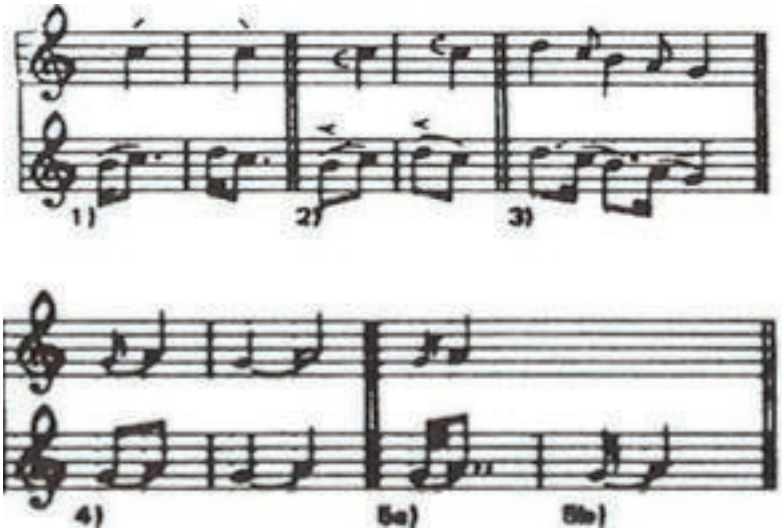

Şekil 12. Farklı Apajiyatür Gösterimi ve Çalış Stili

Menuet bölümde apajiyatür notaları olduğundan bu notaları ve ölçü sayısını değerinde çalmak çok önemlidir. Notada nasıl çalınacağını gösteren bir açıklama olmadığından süsleme notalarının nasıl çalınacağını bilmek çok önemlidir. Say'a göre (2002: 496) süsleme işaretleri müzik yazısında kısaltılmış yazımıyla belirtilir, ne şekilde seslendirileceği nota üzerinde gösterilmez, müzikçinin onları bildiği varsayılır. Süsleme notalarıyla ilgili bilgiler nota bilgisi kitaplarında açıklanır (Bkz. Şekil 13).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

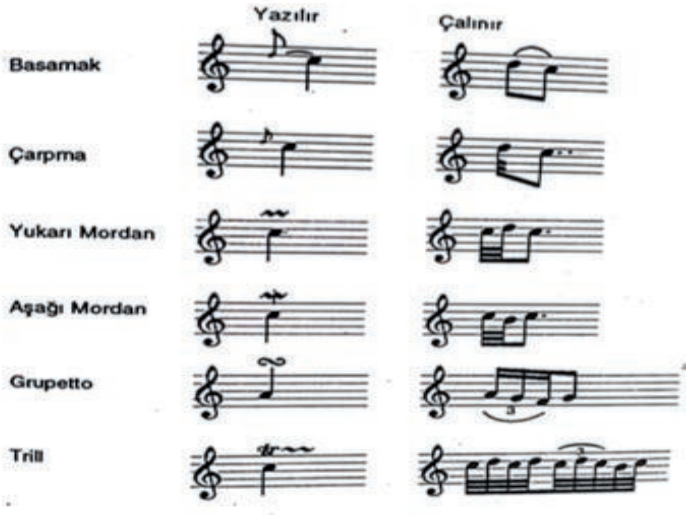

Şekil 13. Süsleme Notaları Yazımı ve Çalım Şekli

Menuetin her ölçüsünde birbirine eşit altı tane sekizlik nota değeri baz alınmalıdır. İlk olarak Menuetin ikinci ölçüsünde aşağı inen basamak notası ile karşılaşılır. Bu ölçü, notada yazıldığı değerde çalınırsa (basamak notanın üzerinde kısa-kesik çizgi olmadığından) notanın değeri sekizlik ve bağlandığı nota da üç vuruş olduğundan üç buçuk vuruşa tekabül eder ki bu da ölçü sayısından fazladır. Ya da ölçü içinde üç vuruşluk süre değeri içinde kalmak gerektiğinden sekizlik değerde yazılan basamak notası çarpma gibi çalınır ki bu da yanlış duyuma yaratacağından bir diğer hatadır. Bazı edisyonlarda basamak notanın üzerinde kesik çizgi vardır. Ancak yine de çarpma şeklinde çalınmaması gerekir. Bach'ın duyurmak istediği çarpma değildir. Peki Bach notayı niçin duyulması istediği şekilde yazmamış basamak notası şeklinde yazmıştır? İlk akla gelen yazım kolaylığıdır. İkincisi kuvvetli zamana denk gelen vuruşun armoniyi etkilemesi düşünülebilir. Aksi taktirde Bach basamak notasını sekizlik nota, yanına iki buçuk vuruşluk notaya bağlayacak şekilde yazarak üç vuruşa -yani altı tane sekizlik değerine-tamamlardı. Ama burada sekizlik basamak notasına üç vuruşluk notayı bağlamış, icracıdan üç vuruşluk süre değeri içerisinde buna uygun çalmasını beklemektedir. İcracı gördüğünü çalar ve bilmeyen biri için bu apajiyatürleri tam değerinde çalmak zor olabilir (Bkz.Şekil 14).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

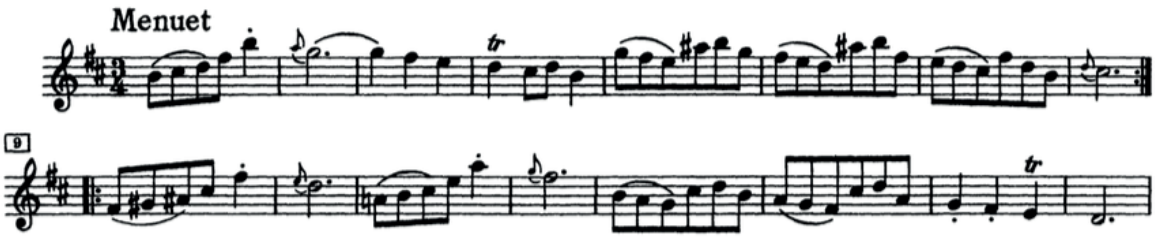

Şekil 14. Basamak Notalarının Yazım Şekli

Partisyona bakıldığında eser beş parti için yazılmış da olsa, flüt birinci kemanla aynı partiyi ünison (eşsesli) çaldığından, dört parti şeklinde duyulur. Apajiyatürler bulundukları yerdeki işlevlerine göre çalınmalıdır. Burada ikinci ölçüde karşılaşılan ilk apajiyatür 1. aşağı inen bir yapıda 2. harpsikord'da (basta) devam eden sekizliklere uyum sağlaması açısından çok uzun tutulmadan, sekizlik değerinde çalınmalıdır. Flüt, yaylılar ve baslar birbirine sekizlik döngüsü ile bağlanmaktadır. Bu sebepledir ki flütteki basamak notası sürekli bas partisinde yer alan sekizliklerle uyuşmalı, sekizlik değerinde çalınmalıdır. Basamak notasının olması gerektiğinden uzun ya da kısa çalınması partiler arası bütünlüğü bozabilir. Aynı kullanım şekli 10. ve 12. ölçülerde de vardır (aşağı inen sese bağlanan basamak notası ve bas partisinde yer alan sekizlik nota değerleri). Bu ilk iki cümlede yer alan basamak notaları bir önceki ölçünün son vuruşuyla da müzikal anlamda bağlantılı olduğundan (aşağı inen sesler) sekizlik değerinde çalınmalıdır (Bkz. Şekil 15).

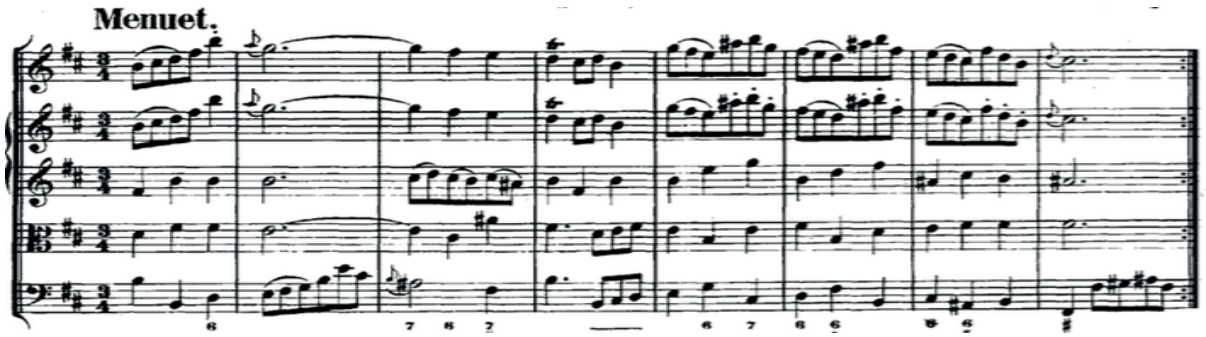

Şekil 15. Flütteki Basamak Notalarına Karşı Gelen Bas Partisindeki Sekizlik Nota Yürüyüşü

İlk cümlenin sonunda 8. ölçüde gelen apajiyatür biraz daha geciktirilebilir. Çünkü armonik bir çözüm vardır. Ancak bir sonraki cümlede (ölçü 18 ve 20) kullanılan apajiya-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

türler bir önceki notayı onayladığından işlevleri biraz daha farklıdır. O yüzden bu notalar biraz daha önemsenerek sekizlik değerinden uzun çalınabilir. Ancak 23. ölçüde gelen basamak notası birbirine eşit sekizlik değerde çalınmalıdır[20] (Bkz.Şekil 16).

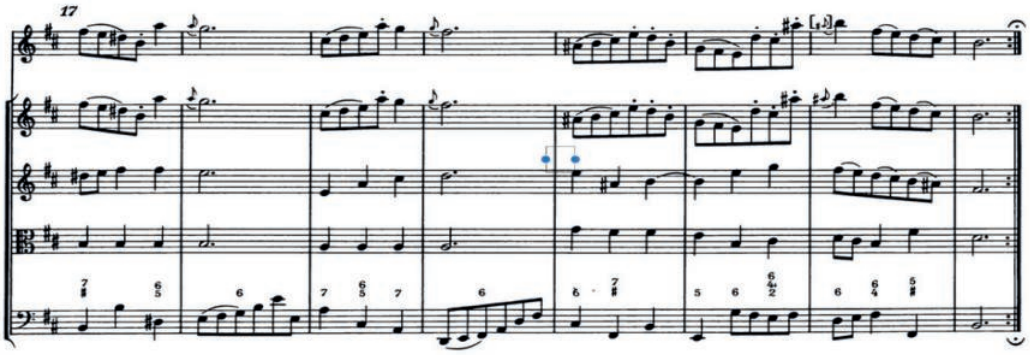

Şekil 16. Basamak Notalarının Çalınışı

Menuetten Badineri'ye geçişin fazla beklemeden, adeta sürpriz bir geçiş gibi duyulması istenir.

Badinerie (Badineri)

Fransızca'daki anlamı *'oyuncu, şakacı, alaycı'*dır. Kelimenin kökü *"badinage"* kelimesinden gelir ve Barok müzikte kullanılan süit formunun içinde yer alır. Süitin içindeki diğer bölümler gibi dans parçası değil de 2/4' lük ölçü biriminde hızlı ve rahat bir karakter parçasıdır. Dinleyicide kalkıp zıplama hissi veren bir bölümdür. Süitteki "*Badinerie"* Badineri bölümünün karakteri uçarı, neşeli, hareketli ve dinamik olarak nitelendirilebilir.

Badinerie, *scherzo*[21] havasında yazılmıştır (Ünal, 2011: 50). Flütçüler için gösteri parçası niteliğinde gözükse de çok hızlı çalınmaması gereken bir bölümdür. Ezgi kendini kıvraklığıyla ve virtiözik özelliğiyle flütte gösterir. Temposu olması gerektiğinden hızlı çalındığında şakacı karakterini kaybeder bu yüzden Badineri'nin ilk yarısıyla ikinci yarısının temposu değişiklik göstermemelidir. Bölüme çok hızlı başlanırsa ikinci kısımda daha fazla süsleme notaları olduğundan trillller[22] ve süslü dekorasyon notaları kendini gösteremez, yutulur.

20 http://www.playwithapro

21 Scherzo: Kelime anlamı şaka. 17. yy'dan itibaren hafif, şakacı, etkili ve mutlaka çabuk tempoda, hatta virtüoz karakterde, özgür formda enstrümantal parça.

22 Trill: Çok kullanılan bir süsleme biçimidir. Bir nota ile onun tam ses ya da yarım ses üstündeki (komşu) notanın az veya çok çabuk hızda ve birbiri ardına öngörülen sürede seslendirilmesidir. Trilin başladığı nota; üzerinde "tr" kısaltmasıyla belirtilir (Aktüze, 2004:6 09).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Trill herhangi bir nota üzerinde yer alabilir ve tüm notalar üzerinde kullanılabilir. Trill normalde daima esas (ana) notada başlar ve esas (ana) nota üzerinde *"tr"* işareti ile gösterilir (Bkz. Şekil 17).

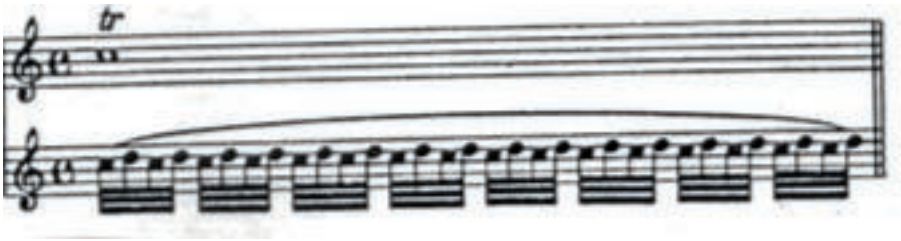

Şekil 17. Trill Yazım ve Çalım Şekli

Ancak 18. yüzyıl müziğinde trill daima esas notanın bir ses üzerindeki notadan başlayarak çalınır. Bach'ın müzikal stili ile ilişkilendirildiğinde, teknik olarak, trill'e bir nota yukarıdan başlanarak çalınması gerektiği söylenebilir (Karagöz, 2011: 80-81) (Bkz. Şekil. 18).

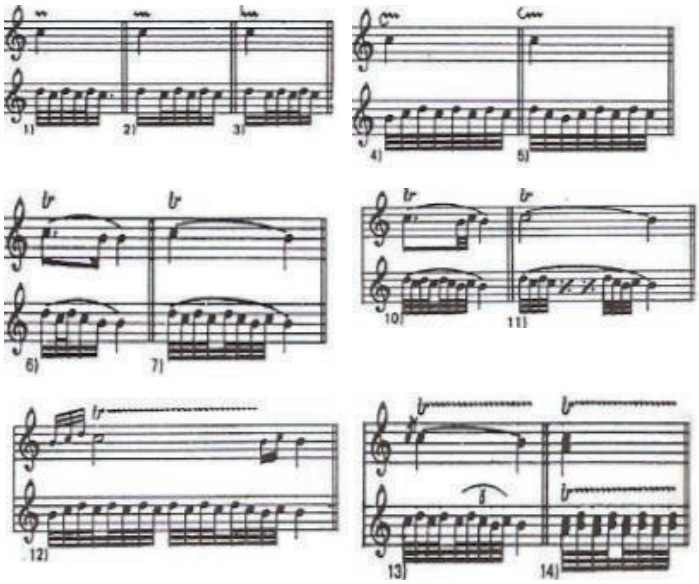

Şekil18. Trill Yazım ve Çalış Şekli

Eksik ölçüyle başlayan bölüm daha önce Rondo bölümünde gelen yapıyla aynıdır. Yani kuvvetli zamanlarda zayıf, zayıf zamanda kuvvetli zaman etkisi yaratılarak çalınma-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

lıdır. Müzik cümleleri bu yapıyla çalındığı zaman anlam kazanır. Kısım tekrarlarında parçanın özünü bozmadan ornamentler[23], virtiözik pasaj geçişleri yapılabilir. Önemli olan eklenecek fikirlerin stile uygun olmasıdır. Örneğin süitin Duble kısmındaki duyulan otuzikilik nota geçişleri gibi iniş ve çıkışlar bu bölümün tekrarlanan cümle yapılarında kullanılabilir (Bkz. Şekil 19).

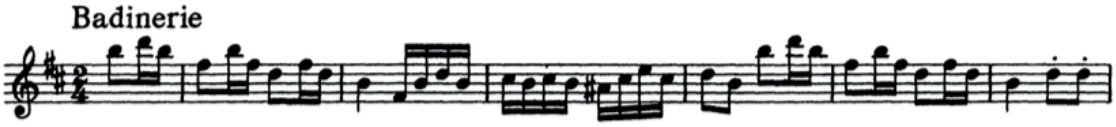

Şekil 19. Badinerie (Badineri) Bölümü ve Eksik Ölçü Yapısı

Barok Dönem müziğinde vibrato[24] kullanımı oldukça limitlidir. Bach'ın kantataları ve oratoryolarındaki vokal müzikleri ya da Pergolesi'den Vivaldi'ye vokal için yazılan eserler dinlendiğinde uzun notalarda etkileyici vibratolar duyulur. Ancak bu vibrato kullanımı sistematik bir vibrato kullanımı değildir. Barok Dönemde kullanılan flüt yapısının sadeliğinden ve Barok müzik geleneklerinden dolayı vibrato kullanımı kısıtlıdır. Bu yüzden Barok müzikte çoğu zaman vibrato kullanılmaması yerinde bir ifade olarak kabul edilir. Yeterli zaman ve fırsat varken çalınan her uzun notada otomatik olarak vibratoyu müziğin içine katmak özellikle de Bach müziğine yakışmaz. Vibratoyu yerinde ve zamanında yapmak, bestecinin müziğinde duyurması gereken yerde içten hissederek duyurmak önemlidir. Hatırlanırsa Polonez'de ya da Duble'de temayı çalan harpsikord sesi titretemez. Stil olarak ve duyum olarak birbiriyle bütünlük yaratması için flütün de buna uyum sağlaması gerekir. Menuet kısmında apajiyatürlerin yer aldığı ölçülerde uzun sesler vardır. Buralarda vibrato kullanılır ancak sert ve sık titreşimli vibrato yerine kibar ve elegant vibrato kullanılmalıdır ki flüt sesi hoş ve pırıltılı duyulsun. Diğer seslerde vibrato kullanılmazken uzun seslerde bir anda vibratonun sebepsiz, sık titreşimlerde kullanılması rahatsızlık vericidir. Badineri'nin içinde vibrato yapacak fazla nota yoktur ancak özellikle son notasında yapılacak titreşim doğal olarak yapılmalı, ses adeta havada titreşmelidir. Eser

23 Ornament (Süsleme notaları): Müzikte dekoratif amaçlarla ana ezgiye eklenen öğelere verilen addır. Süslemler arasında en sık kullanılan figürler basamak (apojiyatür), çarpma (acciaccatura), yukarı ve aşağı mordan (mordent), grupetto, tremolo ve trill'dir (Say, 2002: 496).

24 Vibrato (İt.): Salınım, sesi zenginleştirmek, yumuşatmak, yoğunlaştırmak amacıyla vokal müzikte, üflemeli çalgılarda, telli ve yaylı çalgılarda seslendiriciler tarafından uygulanan titreştirme tekniğidir. Terim latince'den gelen vibrare (titreşim) sözcüğünden kaynaklanır (Say, 2002: 562).

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

zorlayıcı ve sarsıcı bir şekilde yapılacak vibratoyla sonlandırılmamalıdır[25].

SONUÇ

Bir eserin dönemsel stil özelliklerine göre çalınması gerekliliği icracının profesyonelliğini ortaya çıkaran en önemli unsurdur. Bu görüş her enstrüman için geçerli olan ve dünyaca kabul gören bir görüştür. Örnek vermek gerekirse Hollanda'daki Amsterdam Konservatuvarı *(Conservatorium van Amsterdam)* gibi uluslararası konservatuvarlarda enstrüman eğitimi sınıflandırılmış, nasıl caz müziği ayrı bir ana sanat dalı başlığı altında toplanıyorsa "erken müzik bölümü" de "klasik müzik" sanat dalı altında ayrı bir ana sanat dalı olarak yer almaktadır. "*Bölümün mükemmel performans seviyesi, kapsamlı tarihsel araştırmalar ve tarihsel kaynaklarla çalışma konusundaki en son bilgilerle desteklenmektedir*"[26]. Bu örnekte görüldüğü üzere öğrenciler konservatuvar eğitiminin tam zamanlı lisans öğrenimi boyunca erken müzik dönemi performans eğitimi alarak yetiştirilirler. Kısaca bu konu çok derin, detaylı ve uzun solukludur. Belli bir müzik dönemine ait eserlerin nasıl seslendirilmesi gerektiğinin teorik ve uygulamalı öğrenimi lisans eğitimi boyunca sürmektedir kaldı ki bu konunun tüm detaylarının bir makale çerçevesi içerisinde aktarılması son derece zordur. Bu çalışmada konunun ana hatlarına dair kısa bir giriş yapılmış, Barok dönemi bestecilerinden sadece bir bestecinin bir eserinin son üç bölümüne odaklanarak çalma tarzına yönelik fikir paylaşımında bulunulmuştur.

Bu çalışma göstermektedir ki müzik yazısı ve çalımı sadece notalardan ve o notaları seslendirmekten ibaret değildir. Her dönem müziğinin kendine has çalma ve seslendirme teknikleri vardır. Bu çalışmada müzik dilini bilmenin ve yorumlayarak anlatmanın müziği ortaya çıkaran en önemli unsurlardan biri olduğu örneklerle desteklenerek açıklanmıştır.

KAYNAKÇA

AKTÜZE, İ., (2004). Müzik Terimleri Sözlüğü, Pan Yayıncılık, İstanbul

CARATGE, F., (1956). "Altes" Famous Complete Flute Method, Alphonse Leduc, Paris

DELİKARA, A., (Ekim 2010). Barok Dönemi Çalgı Müziğinde Seslendirme ve Yorumlama Özellikleri. E-Journal of New World Sciences Academy Fine Arts, 199-211, vol.5, Nr.4

DİK, C., (2006). Barok Dönemde Flüt Müziği, İstanbul Ünv. Sosyal Bilimler Enst. Müzik Anasanat Dalı, Flüt Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi

DİK, C., (2015). Barok Dönem Müziği Süslemelerinin İncelenmesi, İstanbul Ünv. Sos-

25 http://www.playwithapro.com
26 http:// wwww.conservatoriumvanamsterdam.nl

yal Bilimler Enst. Müzik Anasanat Dalı, Flüt Sanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi

FENMEN, M., (1991). Müzikçinin El Kitabı, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara

İLYASOĞLU, E., (1995). Zaman Içinde Müzik, Yapı Kredi Yayınları, Istanbul

KARAGÖZ, G., (2011). J.S.Bach'ın no.2 Flüt ve Orkestra Süiti'nin İcra Bakımından İncelenmesi. Trakya Ünv. Sosyal Bilgiler Enst. Müzik Anasanat Dalı Üflemeli ve Vurma Çalgılar Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi

KİM, J., (2014). Dance Suite: Comparative Study of Johann Sebastıan Bachs French Overture And Béla Bartók's Dance Suite. İndiana Üniversitesi, Dokrora Tezi

MİMAROĞLU, İ., (1995). Müzik Tarihi, Varlık Yayınları, Altıncı basım, İstanbul

SAY, A., (1997). Müzik Tarihi, Say Yayınevi, Ankara

SAY, A., (2002). Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara

ÜNAL, K.; (2011). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniv. Sosyal Bilimler Enst, Müzik Anasanat Dalı, Üfleme ve Vurma Çalgılar Programı "Barok Dönem'de Süit ve J. S. Bach Si Minör No:2 Orkestra Süiti'nin Flüt Partisi Üzerine Bir İnceleme", Yüksek Lisans Tezi

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.youtube.com/how to dance through time/the elegance of Baroque (E.T.05.06.2018)

http://www.playwithapro.com (E.T.07.06.2018)

http://www.conservatoriumvanamsterdam.nl (E.T.07.06.2018)

http://www.ipslp.org (E.T.07.06.2018)

http://www.muzikdunyasi.net (E.T.07.06.2018)

http://www.kemansitesi.wordpress.com (E.T.07.06.2018)

http://www.tdk.gov.tr (E.T.07.06.2018)

http://www.classicalcollectioninc.com (E.T.01.05.2018)

http://www.allmusic.com (E.T.01.08.2018)

http://www.stipublicradio.org (E.T.01.05.2018)

http://www. ntuace.com (E.T.02.05.2018)

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Nisan / Mayıs / Haziran – İlkbahar Yaz Dönemi Sayı: 19 Yıl: 2018
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
April / May / June - Spring Summer Issue Issue: 19 Year: 2018
ID:488 K:544
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The works of music that have been written by hand for centuries, later reproduced and easily accessed by means of multimedia sources by the internet are only the notes that appear on the paper? How satisfying can a person reach the notes of music he / she wants to vocalize, just by playing notes on paper, for himself and his surroundings? It is necessary to be aware of the necessity to perform in accordance with the style and style that carries period features that are composed of the first sounding musical piece alongside countless knowledge and experience that separates professional and amateur performances. **Method:** There is interpretation in the sense of professional execution, going beyond the notes. In addition to his technical work, the systematic teaching of music history, form and analysis, general music knowledge, solfege and dictation, accompaniment play lessons and even acting lessons that teach how to behave while on the stage shape the work and interpretation of the performance. For this reason, it is not enough for a performer who is on his way to becoming a professional to spend his entire time just twchnical practice. In addition to this, the interpretation of activities such as listening to music, watching documentary, reading a book on the subject, participating in workshops by professional teachers or watching recorded or online instrument lessons using multimedia, listening and commenting on their own work, participating in live concert programs ... it can be said that these are the factors that affect the positive direction. **Aim:** A professional performer must be able to reflect the history, life style, style characteristics of the composer when he plays a piece. He must interpret the works of different periods in the consciousness of performing the required style. For this, watching documentaries, movies and videos of that turn can leave memorable images in visual memory, utilizing the historical sources of information of the turn can provide an embody of abstract images in memory, so that the work to be performed can be interpreted in a more meaningful way. In this study, Bach, who was a flute who entered the baroque era flute literature, focused on certain sections of the b minor suite and explained the sections that are considered to be a source of literature and worthwhile work. This study is a descriptive research method for the determination of a certain period based on literature based on qualitative research techniques. Certain parts of international leading flute works of a certain period have been studied and the findings have been used in this study with analytical methods. This work, which is aimed at the systematic transfer of information that explains the awareness of interpretive consciousness that flute work technique is not sufficient in flute works, has a guiding function for students, teachers and related persons. The necessity of playing a piece

according to its periodical style characteristics is the most important factor that reveals the professionalism of the performance. This view is a globally accepted view that applies to every instrument. In Renaissance, melodies are written diatonicly and using small spaces. In the Baroque period, it was written both diatonic and chromatic, and it started to be used in a wider range. In the Renaissance period, modal counterpoint technique was used because the concept of tonality was not yet developed. In the Baroque period, tonal counterpoint was used, leaving the music based on the tonalities of the modal music. While the chords are ancillary elements of Renaissance music; They held a more important place in the Baroque period music. The connection of the chords with each other is modalite in the Renaissance and tonal in the Baroque period. J. S. Bach's work is actually a suite of orchestra written for flute, spring and continous bass (harpsichord). However, because of the obvious solos written in the flute, the performers prefer to play in front of the bowels like this flute concerto. Bach's B minor suite is a popular piece in today's flute repertoire, which is contrived to be more understandable, light and entertaining, unlike the intense fugue art, and designed for the flute player, who is beginning to become a new fashion during his time, to love music works. The B minor suit has 9 titles but basically consists of 7 main sections. Sections: 1.Ouverture, 2.Rondeau, 3.Sarabande, 4.Bourre I and II, 5.Polonaise and Double, 6.Menuet 7.Badinerie. In this study, a brief introduction to the main points of the subject was made, and from Baroque period composers, only one composer had an idea about the way of playing by focusing on the last three chapters of a work. J.S.Bach gives examples of Italian sonatas and concertos, French suites and overturns, incorporating German tradition and combining all musical cultures in his own right. Since much of his life is spent in service to the Lutheran church, most of his works constitute church quantities, oratories, missas, passions, motets and organ music. **Findings and Results:** In this work of text, Johann Sebastian Bach's life, music and the development of the music in the Baroque period are explained. The Baroque period dances that make up the suite and the flute party of the J.S.Bach minor orchestral suite are discussed. The study techniques that may be useful in interpreting this work have been included. The purpose of this work is to prepare a resource that can help J.S.Bach's minor orchestral suite and its period of time be understood correctly. Since just playing the notes correctly will not be enough to reveal the music, it will be appropriate to get the right information and start working. In this respect it is aimed that this work is a useful resource for the flutists to interpret this work in the future.

DERGİ HAKKINDA

UHİVE "Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi"; 2013 yılı itibariyle yayın hayatına başlamıştır. Dergimizde literatüre kaynak sağlayacak nitelik ve değerde olan yayınlara yer verilmektedir. Dergimiz uluslararası hakemli bir dergi olup, yılda dört sayıçıkarmaktadır. Dergimizin sayıları Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında sistem üzerinden yayınlanmaktadır. Dergimiz gerek basılı, gerekse de internet üzerinden ulaşılabilen bir dergidir. Dergimizde iletişim ve edebiyat alınıiçerisinde değerlendirilebilecek her türlü yayına yer verilebilmektedir. Dergimiz uluslararası nitelikte olup farklı indeksler tarafından taranmaktadır. Dergimiz bünyesinde çok değerli iletişim ve edebiyat akademisyenleri Dergimiz hakem, bilim ve danışma kurulu üyeleri arasında alanlarında iletişim ve edebiyat alanıyla ilgili konusunda uzman çok değerli akademisyenler yer almaktadır. Dergimizin baş editörü ***Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN*** olup, dergi yönetim kurulunun aldığı kararlar doğrultusunda faaliyetlerini gerçekleştirilmektedir. Yönetim kurulu başkanı derginin o anki baş editörü olup yönetim kurulunun %51'inin aldığı kararlar uygulanmaktadır. Gönderilen her yayın kendi alanında uzman iki hakemin onayından geçmeli ve hakemler tarafından yayınlanabilir görüşüne sahip olmalıdır. Aynı sayı içerisinde yazarın bir yayınına yer verilir. Birden fazla hakem ve yönetim kurulu onayından geçen çalışmalar sıraya alınarak ilerleyen sayılarda yayınlanır. Hiçbir yazar hakem ve yönetim kurulu üyeleri üzerinde etkili değildir. Dergimizde yayınlanmak üzere sisteme yüklenen çalışmalar için yayın telif hakkı sözleşmesi istenmez. Sisteme yüklenen çalışmalar dergiye devredilmiş olarak kabul edilir. Yazar ya da yazarlar bu durumu kabul etmiş ve derginin yayın kabul şartlarına uygun hareket etmeyi teyit ederek bu sisteme dahil olmuştur.

Dergimiz hakem ve bilim kurullarında yer almak isteyen akademisyen ve bilim araştırmacılarının mutlaka Dr. unvanı almış ve alanında bilimsel çalışmalar yapmış olması şartıaranır. Dr. Unvanına sahip olmayan ve alanında yayın yapmayan hiç kimse bilim, danışma ve hakem kurullarında yer alamaz. Dergi yönetim kurulu derginin en üst karar ve yürütme mekanizmasını oluşturur. Yönetim kurulunun aldığı her türlü karar kesin ve değiştirilemez niteliktedir. Yönetim kurulu kararı olmaksızın hiçbir koşul ve şartta dergi üzerinde işlem gerçekleştirilemez ve uygulamaya gidilmez. Dergi baş editörü hakem onayına gönderilmeyen çalışmaların dergide kabul edilip edilmeyeceğine, hakem sürecine gönderilip gönderilmeyeceğine karar verebilir. Bu karar sürecinde yönetim kuruluna bilgi vermek zorunda değildir. Dergimiz bünyesinde hakem, bilim ve danışma kurulunda yer almak isteyen bilim insanlarının katılımına ancak yönetim kurulu karar verebilir.

Dergimizde bazı ulusal ya da uluslararası kongrelerde yayınlanmış sözlü ve hakem onayından geçmişçalışmalar için özel sayılar şeklinde çalışmalar da gerçekleştirilmektedir. Bu tip özel sayılar ancak anlaşma yapılan kongrelerde sunulmuş sözlü bildiriler için geçerlidir. Bu bildirilerin mutlaka kongre bilim kurulundan onay almış hakem değerlendirmesi yapılmış olmalıdır. Ayrıca sözlü sunulan bildirilerin mutlaka basılı materyali ile hakem onay raporları dergimiz yönetim kuruluna ve başeditörüne sunulmuş olmalıdır. Bu bilgi ve materyallere sahip olmayan bildirilere dergimizde yer verilmez. Dergimizde işlem sürecine dair bilgiler yazar ve yazarlara yazılı olarak dergi internet adresinden bildirilir. Ayrıca dergimize üye olup sisteme giriş yapan her bir yazar süreç ile ilgili bilgileri derginin web sayfasından kendisi izleyip gelişmeleri takip edebilir. Dergimizde uluslararası APA 5 sistemi uygulanır. Bu sistem dışında hazırlanan hiçbir yayına yer verilmez yer verilmesi de talep edilemez. Dergimizdeki koşul ve şartlar her bir yazar ve yazarlar için aynıdır. Hiçbir kimse için bu kurallar ve koşullar değiştirilmez. Farklılık sağlanması istenemez talep edilemez. Dergimiz bünyesinde yayınlanması istenen eserlerin mutlaka iletişim ve edebiyat alanından olması şartı aranır. Bu özellikleri taşımayan hiçbir yayına dergimizde yer verilemez. İletişim ve edebiyat alanına giren bütün çalışmalar dergimiz bünyesinde değerlendirmeye alınır. Hakem sürecine dair işleyiş başeditör kontrolünde gerçekleştirilir. Baş editör yayının dergide hakem sürecine dair işleyişine yönelik bilgi ve karar verme yetkisine sahip bulunur. Başeditörün uygun bulmadığı ya da kabul etmediği bir yayın dergide sürece dahil edilmez. Bu konuda yazar ya da yazarlar dergi ile diğer organlar üzerinde bir yükümlülük oluşturamaz.

Dergimiz T.C. hukuk kuralları çerçevesinde “5846” sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanun ve Hükümleri’ne tabi hareket eder. Bu kanunun gerekliliklerini yerine getirmeyen yazar ya da yazarlar hakkında dergimiz tek taraflı olarak hukuki haklarını korumaya sahiptir. Dergimizde yayınlanması amacıyla gönderilen çalışmalarda yapılan ilgili kanunlara uygun olarak gerçekleştirilmeyen alıntılar, intihal gibi konularda yazar ya da yazarlar tek taraflı olarak sorumludur. Bu konuda dergimiz üzerinde hiçbir kurum, kişi ya da diğer yetkili olanlar yaptırım uygulayamaz. Dergimiz basılı ve online olarak hareket eden bir yayın organıdır. Akademik alanda hazırlanan çalışmaların yer aldığı bir materyal olarak bilimsel araştırma yapan kurum ve kişilere fayda sağlamak amacıyla toplumsal hizmet sunan sosyal bir organdır. Dergimiz paralı bir dergi olmayıp, hiçbir yazara ya da yazarlara basılı materyal göndermek zorunda değildir. Dergimizde kabul edilen ve basıma hak kazanan çalışmalar dergi yayın kabul şartları ve yazım kurallarına uygun olarak mizanpajı yapılır ve sisteme yüklenir. İhtiyacı olan yazar ya da yazarlar ile okuyucular sistemden bu sayıyı indirerek ihtiyacını giderebilir. Mizanpaj yazar tarafından örnek makale baz alınarak yapılmaktadır.

ABOUT

UHİVE "International peer-reviewed Journal of Communication and Humanities Research" was started to be published in 2013. The journal publishes scholarly papers to contribute to communication and literature. It is a refereed international journal which publishes four times a year. The volumes of our journal are published over the system in March, June, September and December. The journal is published in hard copy and online. The journal covers all sorts of papers in the field of communication and literature. The journal is an international journal which is indexed by many indexes. The referee, and science and advisory board of the journal are composed of qualified and prolific researchers and academicians, experts in the field of literature. The editor-in-chief of the journal is ***Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN*** and the journal acts in accordance with the decisions of the executive board. The chairman of the executive board is the current editor-in-chief, and the decisions taken by 51% of the executive board are implemented. Each paper should be evaluated by the two field referees and receive a favorable report to be published. In each issue, only one manuscript of the same author is included. The papers approved by the two referees and the editorial board are saved to be published in the following issues. None of the authors can exercise power over the referees or the editorial board. In the journal, a copyright agreement for the uploaded articles is not requested. The journal holds the copyright of the uploaded articles. The author(s) accept(s) this and confirm that they will act in accordance with it. It is prerequisite for the academicians and researchers to have received a PhD degree and published several studies and articles in their fields so as to be a member of the referee and the science board. The academicians or researchers without a (Ph.D) degree and any publications in the field cannot be a member of the referee or science and advisory board. The executive board is the competent authority. The decisions of the executive board are final and cannot be changed. Without the approval of the executive board, none of the decisions can be implemented. The editor-in-chief gives the final decision whether to accept or reject the articles not sent for referee evaluation or to send the articles for evaluation. The editor-in-chief does not have to inform the executive board of this process. The executive board is the sole authority to accept the researchers to be involved in the referee, science and advisory board.

The journal also publishes special editions, including the presented papers, approved by the referees, in the national and international conferences, these issues include only the oral pa-

pers presented in the conferences that the journal has an agreement. These papers should be evaluated and approved by the conference science board and the referees. Printed texts of the presented papers and the referee approval reports should be submitted to the editor-in-chief and the administrative board. The journal will not publish the papers without these documents. The authors are informed of each process in the journal through the system. Every author can follow this process on website of the journal by being a member to the system. In the journal, international APA system is used. Papers which are not prepared in line with this system will not be accepted. In the journal, no one is privileged. The terms and conditions are the same for everybody; it is out of question to change them. Nobody can demand any privilege. The journal publishes studies and researches in communication and literature, and the journal will not publish the studies out of those fields. The editor-in-chief is the one who manages the referee evaluation process. The editor-in-chief has the right to decide and inform in the evaluation process. The inappropriate and disapproved papers by the editor-in-chief will not be published in the journal. In this case, the author/authors cannot impose any sanctions on the journal or any organs.

The journal complies with the requirements of Law no. 5846 on Intellectual and Artistic Works. The journal reserves its rights unilaterally against the authors who do not comply with the requirements of Law no. 5846. In case of any problems related to incorrect citation and plagiarism, the author/authors are responsible unilaterally. The journal cannot be held responsible for this, and no one can impose sanctions on the journal. The journal is published in hard copy and online version. The main objective of the journal is to provide an intellectual platform for the authors, referees, and the members of science and advisory board who are all welcome to contribute to the development of science within the rules of ethics. The journal does not demand any charge from the authors and is not supposed to send a printed issue to the author(s). Approved papers are uploaded to the system after layout in line with the publication principles. Author(s) and readers can download any volume over the system. Layout is performed by the author according to the sample article.

YAZARLARA BİLGİ

1 Dergimizin yazım dili Türkçe ve İngilizce'dir. Dergimizde özgün araştırma, inceleme, derleme, olgu sunumu, proje ve kitap tanıtımı "makale formatında olmak zorundadır" türünde yayınlara yer verilmektedir.

2 Farklı dillerde hazırlanan yayınlar ve çalışmalar editör başta olmak üzere derginin yönetimi onay vermesi durumunda kabul edilir. Bu durum tek taraflı olarak dergimize aittir.

3 Dergimiz e dergi ve basılı dergi olarak yayınlanmaktadır. Dergi web sisteminden makaleler tüm okuyucular tarafından indirilir ve ilgili eser "makale" ve dergimize atıf yapılmak koşulu ile kullanılabilir. Dergimizin tüm sayılarına okuyucular ücretsiz dergi web sitesi üzerinden ulaşmaktadır.

4 Dergimiz sistemine üye olmadan yayın kabul edilmez.

5 Hiçbir yazar dergimiz üzerinde bir hak iddiasında bulunamaz.

6 Yapılan her bir çalışmanın etik ve biyoistatistiksel sorumluluğu tek taraflı olarak yazara/yazarlara aittir. Dergimiz bu konuda bir yükümlülük altına alınamaz, sokulamaz. Etik kurul veya kurum onayı gerektiren çalışmalar için mutlaka yazar(lar) ilgili izinleri alarak dergi yönetimine bildirmek zorundadır. Ve etik kurul ve kurum izni olması gereken çalışmalara ilişkin bilgiler ilgili sorumlu yazar tarafından makale sisteme yüklenirken bu bilgiler sisteme sorumlu üye yazar tarafından girilmelidir. Olası bir sorunda tek yönlü olarak yazar(lar) sorumlu tutulur. Dergimiz hiçbir konuda yükümlülük kabul etmez.

7 Dergimiz bünyesinde değerlendirilmek koşulu ile gönderilen çalışmaların, her hangi bir nedenle bir başka yerde kullanılmamış veya değerlendirmeye gönderilmemiş olması gerekir. Ayrıca dergimize gönderilmiş ve işleme alınmış bir çalışmanın farklı bir dergide de paralel olarak yayın sürecine alınmış olduğu tespit edildiği anda ilgili yazar(lar) hakkında dergimiz tek taraf olarak hukuki haklarını saklı tutar. Böyle bir olumsuzluk ile karşılaşılması durumunda tekzip yayınlanması koşulu ile çalışma reddedilir ve yazar hakkında hukuki işlem başlatılır.

8 Her bir çalışma, alanında uzman iki hakem tarafından değerlendirilip, iki hakemden olumlu görüş alan çalışmalar sıraya alınmak koşulu ile yayına alınır. Dergimizin yayınları değerlendirme süresi hakemlerden gelen dönüşlere göre üç aydır. Üç ay içerisinde dönüş alınamayan çalışmalar bir başka hakeme yönlendirilir. Bu durumda süre uzayabilir ve bir talep oluşturulamaz. Yazar bu durumda hiçbir hak iddiasında bulunamaz, makaleyi sistemden çekemez. Hakem sürecine alınan çalışmalar mutlaka intihal taramasından geçirilmiş olması ve bilimsel etik kurallara uygun olarak dergimize gönderilmiş ya da yüklenmiş olmalıdır. Dergimizde yayınlanan çalışmalar üzerinde bilimsel etik kurallarına uygun olmayan bir durum ile karşılaşıldığında ilgili yazar(lar) hakkında hukuki haklarımızı saklı tutarız.

9 Hiçbir çalışmanın bir başka çalışmadan farklılığı veya üstünlüğü yoktur. Her bir yazar ve çalışma aynı hak ve eşitliğe sahiptir. Her hangi bir ayrıcalık tanınmaz.

10 Yazarlar çalışmalarının hangi hakemler tarafından değerlendirildiğini bilemez ve bilmeyi isteme hakkına sahip olamaz. Bu durum sadece sistem yöneticisi ve editörler tarafından bilinir ve gizli tutulur.

11 Sisteme yüklenen yayınlar öncelikle editör tarafından değerlendirilir. Yazım kurallarına uymayan yayınlar için editörlüğümüzce düzeltme talebinde bulunulmaktadır. Yazım kurallarına uygun düzenlenen makaleler hakem değerlendirmesine gönderilmektedir. Hakem tarafından istenen düzeltmeler sistemden ilgili sorumlu yazar tarafından üyelik bilgilerini kullanarak görülebilmekte ve iletişimden sorumlu yazara sistem tarafından mail yolu ile bilgi verilmektedir. Her bir hakem, yayın için üç kez düzeltme isteme hakkına sahiptir. Her üç talep doğrultusunda istenen düzeltmenin yapılmaması durumunda çalışma otomatik olarak "RED" alır. Hakem önerileri doğrultusunda düzenlenen yayınlar tekrar editör tarafından değerlendirildikten sonra "KABUL" ya da "RED" kararı verilir. Bu durum sistemden ve mail yolu ile iletişimden sorumlu yazara iletilir. Hakem onayından geçmiş olsa dahi baş editör kararı ile ilgili çalışma RED edilebilir. Bu konuda tüm haklar baş editöre aittir. Baş editör kararlarına hiçbir yazar(lar) bir yaptırım uygulayamaz her hangi bir talepte bulunamaz.

12 Tez, sunum ve bildiri şeklinde daha önce kullanılmış çalışmalar makaleye dönüştürülüyor ise mutlaka daha önceki kullanımına yönelik bilgi makalenin kaynakça sonunda dipnot şeklinde bulundurulmalı ve açıklanmalıdır. Aksi durumda intihal olarak kabul edilir ve dergimiz bu yükümlülüğü kabul etmez.

13 Dergimizin yayın kabul ettiği alanları dışında yapılan çalışmalar ilgili yönetim veya editör tarafından tek taraflı olarak kabul edilir veya red edilir. Bu durumda yazar(lar) bir hak iddiasında bulunamaz.

14 Dergimize yüklenen çalışmaların her türlü hakkı yazar(lar) tarafından dergiye devredilmiştir. Bu işlem için yazardan bir imza ve onay bilgisi istenmez. Sisteme yüklenen çalışmalar her hakkı ile dergimize devredilmiş olur. Gerekli durumlarda yazar(lar) dan ıslak imzalı devir sözleşmesi talep edilebilir.

15 Dergimiz bünyesinde değerlendirmeye alınan çalışmalarda, iletişimden sorumlu yazar muhatap alınır, diğer yazarlarla bir ilişki içerisinde bulunulmaz ve bilgi verilmez, bilgi verme zorunluluğu yoktur.

16 Çalışmaları değerlendiren hakemler tamamen bağımsız hareket ederler. Bu konuda dergimizin hakemler üzerinde bir yaptırımı ve özel talebi oluşmaz, oluşturulamaz.

17 Dergimizin yayın süresi yılda dört defa olmak üzere; Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarına gelen süredir. Bu süreler derginin yayın sistemine bağlı olarak kaymalar oluşturabilir. Bu nedenle dergimiz hiçbir talep ve sorumluluk altında bulunmaz.

18 Yayın değerlendirmesine ilişkin hakem görüş raporu, sistem üzerinden görülebilir ve iletişimden sorumlu yazara sistemden mail yolu ile bildirilir. Her iki hakem değerlendirmesi tamamlandıktan sonra, sistem üzerinden ve mail yolu ile düzeltme talebinde bulunulur. Bundan önce yapılacak düzeltmelerin sisteme yüklenmesine izin verilmez. Düzeltilmiş makalenin kayıtlı olduğu ID numarası üzerinden tekrar yüklenmesi gerekmektedir. Düzeltme istenen çalışmaların düzeltme süresi 15 gündür. Bu süre içerisinde düzeltmesi yapılmayan çalışmalar sistemden çıkarılıp reddedilir. Bu durumda yazar dergimiz hakkında bir yaptırım hakkına sahip olamaz.

DERGİMİZİN YAZIM KURALLARI

- Kaynakça, Türkçe alfabe sıralamasına göre düzenlenir. Makalelerin yazım kuralları ve hazırlanma şekline ilişkin örnek makale Word formatı dergimizin web sitesinde bulunmaktadır. Tüm yazarlar için derginin son sayısındaki yazım formatı dikkate alınmak zorundadır.
- Dergiye gönderilecek yazılar, MS Word Programı kullanılarak, Times New Roman karakterinde, ana metin 12 Punto, özet, abstract, tablolar, dipnotlar 12 punto olmalı ve tüm içerik 1 satır aralığında yazılmalıdır.
- Sayfanın üst, alt, sol ve sağ taraflarında 3'er cm'lik boşluklar olmalıdır.
- Yazılar 15-20 sayfa aralığında olmalı, toplam 20 sayfayı geçmemeli ve alt ortada sayfa numarası verilmiş olmalıdır. Sayfa sayısına ekler, tablo, şekil, grafik ve buna benzer materyaller dahil değildir.
- Sayfa yapısı, başlıklar, özet, abstract ve tablolar tek sütun, ana metin ve kaynaklar iki sütun halinde, metin iki yana yaslı, satır başı verilmeden, başlık ve paragraf sonlarında 12nk aralık bırakılarak, Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended English Abstract) kaynaklardan sonra 12 punto ve tek sütun olacak şekilde hazırlanmalıdır.
- İlk sayfada, Türkçe başlık altında yapılandırılmış Özet ve Anahtar Kelimeler, İngilizce başlık altında yapılandırılmış Abstract ve Key Words bölümleri bulunmalıdır. Özet ve Abstract, 150-200 kelimeyi geçmeyecek şekilde ve 12 punto olarak hazırlanmalıdır. Özet, Amaç, Yöntem, Bulgular, Sonuç ve Anahtar Kelimeler şeklinde yapılandırılmalıdır. Abstract, Aim, Method, Results, Conclusion ve Key Words alt başlıklarından oluşmalıdır. Özetlerin altında 3-7 arasında Anahtar Sözcük(Ler)/Key Words ilk harfleri büyük olacak şekilde yer almalıdır. Ayrıca, anahtar kelimelerin sistemdeki ilgili bölüme, ilk harfleri büyük ve aralarında virgül olacak şekilde girilmesi gerekir. Türkçe Anahtar kelimelerin "Türkiye Bilim Terimleri"ne, İngilizce anahtar kelimelerin "Index Medicus Medikal Subject Heading (MeSH)" standartlarına (http://www.bilimterimleri.com) uygun olarak seçilmesi gerekmektedir.
- Makale bir kongrede bildiri olarak sunulmuş ise, kaynakçadan sonra "Yazar Notu" başlığı altında sunum yapılan kongre, tarihi, yeri ve bildiri türü belirtilmelidir. Örnek: Yazar Notu:

Bu çalışma, 1.Ulusal Ana Çocuk Sağlığı Kongresi, 19-20 Aralık 2014, İzmir'de sözel bildiri olarak sunulmuştur.

- Metin üzerinde başlıktan sonra yazar adları ve kurumları belirtilmemeli, bu bilgiler web üzerinden kayıtlı olunan sisteme girilmelidir.
- Araştırma makaleleri için bilimsel etik ilkelere uyulduğu belirtilmiş olmalı ve etik kurul rapor bilgisi (Rapor alınan kurum adı, tarihi ve rapor sayı numarası) sisteme eklenmelidir. Ayrıca etik kurul raporu ve kurum izni belgesinin taranıp mail yolu ile editörlüğümüze iletilmesi gerekmektedir. Etik kurul izni olmayan yayınlar için etik kurul izni olmadığına dair imzalı belgenin mail yolu ile editörlüğümüze iletilmesi gerekmektedir.
- Ana Metin kısmı, Giriş, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuç, Kaynaklar, Teşekkür (eğer var ise araştırmaya katılmamış, ancak destek sağlamış olan kişi ve kuruluşlara burada teşekkür edilebilir) ve Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended English Abstract) bölümlerinden oluşmalıdır. Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended Abstract), 750 kelime ve üzerinde olacak şekilde, Türkçe özet dışında hazırlanmalıdır. Kaynakçadan sonra makaleye eklenmelidir. Başlık (Extended English Abstract) büyük harflerle, bold ve ortalı, metin iki yana yaslı, satır başı verilmeden, 12 punto ve tek sütun olacak şekilde hazırlanmalıdır. Genişletilmiş İngilizce Özet içerisinde; Definition and Importance (sadece bu bölümde kaynakça yer alabilir), Aim, Method, Findings, Results and Conclusion başlıkları altında makaleye ilişkin bilgilere yer verilmesi gerekmektedir.
- Tablo ve figürler metin içinde olması gereken yere yerleştirilmelidir. Tablo/figür numara ve başlıkları tablonun üstünde, kelimelerin ilk harfleri büyük olacak şekilde, 12 punto, kalın (bold), iki yana yaslı hazırlanmalıdır. Tablo numarası ve başlık arasına nokta konmalıdır. Tablolar sadece yatay çizgi içermelidir. Metin içinde her bir tabloya atıf yapılmış olmalıdır. Tablo içi 1 satır aralığında ve 12 punto olmalıdır. Tabloya ait açıklamalar ve kaynak gösterimi, tablonun altında 10 punto ve başına * işareti konularak belirtilmelidir. Örnek: *Saraçoğlu, 2004:416-21. Kısaltmalar ile ilgili açıklamalar tablo ve figür altında "*,**" ya da "a, b" kullanılarak 12 punto ile açıklanmalıdır. Tablo ve figür sayısı 6'yı geçmemelidir.
- Derleme yazıları Türkçe ve İngilizce Başlıklar, Özet, Abstract, Metin, Kaynaklar ve Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended English Abstract) bölümlerini içermelidir. Sayfa yapısı Başlıklar, Özet ve Abstract bölümleri 12 punto ve tek sütun; Metin, Kaynaklar 12 punto ve iki sütun, metin iki yana yaslı, satır başı verilmeden, başlık ve paragraf sonlarında 12nk aralık bırakılarak hazırlanmalıdır. Metin amaç çerçevesinde bir yapı içermeli, Sonuç bölümü ile tamamlanmalıdır. Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended English Abstract) 750 kelime ve üzerinde olacak şekilde yazılmalıdır. Genişletilmiş özet, Türkçe özet dışında hazırlanmalıdır. Kaynakçadan sonra makaleye eklenmelidir. Başlık (Extended English Abstract)

büyük harflerle, bold ve ortalı, metin iki yana yaslı, satır başı verilmeden, 12 punto ve tek sütun olacak şekilde hazırlanmalıdır. Genişletilmiş İngilizce Özet içerisinde; Definition and Importance, Aim, Results and Conclusion başlıkları altında makaleye ilişkin bilgilere yer verilmesi gerekmektedir. İngilizce hazırlanan çalışma ve dergi dilinin İngilizce olması durumunda genişletilmiş İngilizce özete gerek bulunmamaktadır. İngilizce genişletilmiş özetler sadece Türkçe hazırlanan çalışmalar için zorunluluktur.

- Olgu sunumları Türkçe ve İngilizce Başlıklar, Özet, Abstract, Giriş, Olgu Sunumu, Tartışma, Kaynaklar ve Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended English Abstract) verilerek yazılmalıdır. Sayfa yapısı Başlıklar, Özet ve Abstract bölümleri 12 punto ve tek sütun; Giriş, Olgu Sunumu, Tartışma, Kaynaklar 12 punto ve iki sütun halinde, metin iki yana yaslı, satır başı verilmeden, başlık ve paragraf sonlarında 12nk aralık bırakılarak hazırlanmalıdır. Genişletilmiş İngilizce Özet (Extended English Abstract), 750 kelime ve üzerinde olacak şekilde Türkçe özet dışında hazırlanmalıdır. Kaynakçadan sonra makaleye eklenmelidir. Başlık (Extended English Abstract) büyük harflerle, bold ve ortalı, metin iki yana yaslı, satır başı verilmeden, 12 punto ve tek sütun olacak şekilde hazırlanmalıdır. Genişletilmiş İngilizce Özet içerisinde; Definition and Importance, Aim, Method, Findings, Results and Conclusion başlıkları altında makaleye ilişkin bilgilere yer verilmesi gerekmektedir. Olgu sunumu fotoğraf ve akış şemaları ile desteklenebilir. Fotoğraf ve akış şemaları için gerekli izinler alınmalı ve altında "*" simgesi eklenerek 10 punto olacak şekilde kaynak belirtilmelidir. Örnek: *Saraçoğlu, 2004:416-21.

MAKALE İÇİ REFERANSLAR

- Yazılarda referans gösterim yöntemi olarak yalnızca dergi sistemimizde yer alan örnek makale kullanılır. Yani kullanılan kaynakçalar ana metinin yanında, parantez içinde, yazarın adı, basım yılı ve sayfa numarası ile belirtilir. (Soyad, Yayın Yılı: Alıntı Yapılan Sayfa Numarası)
- İçeriğe ilişkin ekstra açıklamaların dipnotları ve diğer açıklamalar sayfa altında verilmelidir. Metnin içinde numaralandırılan notlar, sayfa altında numara sırası ile ve yanında açıklaması ile yerini alır.
- Bir kaynaktan yapılan alıntılar metin içinde çift tırnak içinde gösterilir.
- Alıntılar 30-40 kelimeden uzun olduğunda, tırnak kullanılmadan girintili (indent) paragraf olarak verilir.
- Referans gösterirken, yazar ismi metin içinde geçmiyorsa paragraf sonunda parantez içinde yazarın soyadı, yayın tarihi ve alıntı yapılan sayfa numarası belirtilir: (Korkmaz, 2007: 23-45)
- Yazar ismi metin içinde geçiyorsa, parantez içinde yalnızca kaynağın yayın tarihi ve alıntı yapılan sayfa numarası yazılır: Oskay ve ark.'nın (2005: 36) çalışmasında …….
- İki yazarlı kaynaklarda, her iki yazarın soyadı da kullanılır. Türkçe yayınlarda "ve", İngilizce yayın ise "and" ile ayrılır (Morley and Robins, 2007: 20)
- İkiden fazla yazarlı kaynaklarda Türkçe ise "vd." ibaresi yer alır: (Yücel vd., 2012: 236).
- İkiden fazla yazarlı kaynaklarda İngilizce ise "et al., " ibaresi yer alır: (Hossain et al., 2007:156).
- Aynı yazarın, aynı yıl yayınlanmış birden fazla eseri kullanılıyorsa, basım yılına a, b, c, gibi harfler eklenerek birbirinden ayrılır: (Ortaylı, 1999a:25) (Ortaylı, 1999b:43) gibi.
- Metin içinde aynı konuda birden çok kaynağa referans verilecekse kaynaklar birbirinden noktalı virgül ile ayrılır: (Geray, 2005: 33; Moran, 2006:36)

KAYNAKÇA YAZIM METODU

- Kaynaklar listesinde sadece yazıda göndermede bulunulan kaynaklara yer verilmeli ve bu kaynaklar yazar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmalıdır. Bir yazarın birkaç çalışması kaynakçada yer alacaksa, yayın tarihine göre (eskiden yeniye doğru) bir sıralama yapılmalıdır.
- Makalede bulunan yazar sayısı 6 ve daha az ise tüm yazarlar belirtilmeli, 7 veya daha fazla ise ilk 6 isim yazılıp yayın Türkçe ise "vd.", İngilizce ise "et al.," İbaresi yer almalıdır. Son yazardan sonra,"vd." veya "et al.," şeklinde hazırlanmalıdır.
- İnternette yazarı belli olmayan yazılar kaynak olarak gösterilmemelidir.

*** KİTAP KAYNAKLARDA**

SEVİL, Ü., YANIKKEREM, E., (2006). Kadına yönelik aile içi şiddet. İzmir, Türkiye: İzmir Güven Kitabevi, ss.36-66

***KİTAP BÖLÜMÜ**

TAŞKIN, L., YANIKKEREM, E., (2014). Aile planlaması. İçinde Kadın Sağlığı Hemşireliği, 12. Baskı, Ankara, Türkiye: Özyurt Matbaacılık, ss.527-545

SEVİL, Ü., YANIKKEREM, E., (2008). Adölesan dönemi. İçinde A. Şirin (Ed.), Kadın Sağlığı, İstanbul, Türkiye: Bedray Basın Yayıncılık, ss.57-90

BAYIK, A., SEVİL, Ü., (2004). Hemşirelik disiplini ve araştırma. İçinde İ. Erefe (Ed.), Hemşirelikte Araştırma İlke Süreç ve Yöntemleri, 3. Baskı, İstanbul, Türkiye: Odak Baskı Ofset, ss.13-26

*** MAKALE KAYNAKLARDA**

EGELİOĞLU, N., MUSLU, G.K., ŞEN, S., GÜNERİ, S.E., BOLIŞIK, B., SARUHAN, A., (2014). Ege Bölgesinde doğum sonu dönemde uygulanan geleneksel uygulamalar. Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi (UHD), 1(1):22-35. Doi: 10.17371/UHD.2014018935

ÖZCAN, B., KOCAMAN, H., (2016). Eşler Arasındaki Yaş Farkının Boşanmalar Üzerindeki Etkisi, ACED Dergisi, 10:1-17 Doi: 10.17359/ACED.20161024262

ŞEN, E., GÜNERİ, S.E., YANIKKEREM, E., HADIMLI, A., KAVLAK, O., ŞİRİN, A., et al., (2012). Determination of knowledge requirements and health practices of adolescent pregnant women. International Journal of Caring Sciences, 5(2):171-178

GUIDELINES FOR THE AUTHORS

1 The language of the journal is Turkish and English. Original researches, analyses, compilations, case studies, projects and book launches are accepted (they must be in an article format).

2 If the editorial board and the administrative board approve the papers prepared in different languages, it is accepted. The journal acts unilaterally.

3 The journal has a printed and electronic version. The articles are downloaded from the website and the relevant manuscript can be used on condition that it is referred to our journal and "article". The readers can have an access to all volumes of the journal for free on the website.

4 Papers are accepted on condition that the author is registered to be a member of the journal.

5 None of the authors can assert legal rights on the journal.

6 The journal cannot be held ethically and biostatistically responsible for the papers; however, the author himself/herself is unilaterally responsible for the articles. Our journal cannot be put under an obligation. Author(s) must get the relevant approvals and inform the journal management for the articles requiring ethics board or institutional approval. The information of the papers requiring ethics board and institutional approval should be entered into the system by the responsible member author while uploading the article. In case of a problem, author(s) are unilaterally held responsible. Our journal never accepts liability in any matters.

7 The papers, submitted to the journal, should not have been sent to another journal previously and under consideration of another journal for publication simultaneously. Also, if it is determined that an article sent and processed in our journal has been in the publication process at the same time, our journal unilaterally reserves its legal rights against the relevant author(s). If such cases occur, the article is rejected on condition that refutation is published and the journal imposes the required sanctions on the author(s).

8 Each study is evaluated by the two referees, and the approved papers by the two referees are saved to be published in the following issues. Evaluation period of papers is three months according to the responses of referees. The papers that don't yield any response regarding the evaluation within three months are directed to another referee. In this case, a time extension is in question and a demand cannot be raised. The author cannot claim any right or withdraw the article from the system. The manuscripts in the referee evaluation process must be analyzed in terms of plagiarism and they should be sent to us and uploaded to the system in line with the scientific ethical rules. In case it has been determined that the articles published in our journal don't comply with the scientific ethical rules, we reserve our legal rights against the relevant author(s).

9 None of the studies and authors has privileges in the journal. Each author and study has the same rights and they're equal. No privilege is granted.

10 The names of the referees-experts in their fields will not be revealed to the authors. Information concerning the authors is known only by the system manager and the editor. It is kept confidential.

11 The papers uploaded to the system are first evaluated by the editor. A correction demand can be raised by our editorial board for the manuscripts not complying with the spelling rules. The articles edited in line with the spelling rules are sent to referee evaluation. The corrections demanded by the referee can be seen on the system by the relevant responsible author with the membership information and the correspondent author is informed via the system by e-mail. Every referee has the right to claim correction three times for a paper. If the correction isn't still made after three demands, the paper is automatically "REJECTED". The papers corrected in accordance with the referee suggestions are "ACCEPTED" or "REJECTED" after being evaluated by the editor again. The correspondent author is informed via the system by e-mail. The paper can be REJECTED with the decision of chief editor even though it has gone through the referee approval. All rights belong to the chief editor in this matter. None of the author(s) can impose a sanction on the decisions of chief editor or raise any demand.

12 If the article is produced from the thesis, presentation, and so on, it should be stated and explained in the footnote. Otherwise the author is accused of plagiarism. In that case, the journal cannot be held responsible for this situation.

13 If the paper is not within the scope of the journal, it is the editors and the administrators who will accept or reject the paper unilaterally. The author cannot assert any legal rights.

14 The uploaded study belongs to the journal with its exclusive rights by author(s). For this reason, it is not necessary for the author(s) to sign any other documents. The studies uploaded to the system are regarded as being transferred to our journal with all rights. If necessary, author(s) can be demanded a transfer contract with wet signature.

15 In the articles evaluated in our journal, the correspondent author is regarded as the addressee; other authors are not communicated and informed. The journal is not supposed to give information to other authors.

16 The referees act independently in the journal. Authors cannot exercise power over the referees or cannot demand anything from the referees.

17 The journal publishes four times a year as March, June, September and December. However, there might be changes in the periods depending on the publication process. The journal cannot be held responsible for this.

18 Following the evaluation process of the papers, the referee report can be seen on the system and sent to the correspondent author by e-mail. After completing the two-referee evaluation process, correction demand can be made via the system by e-mail. The corrections made before that cannot be allowed in the system. The edited paper should be uploaded again with the registered ID number. The authors should make the required corrections in 15 days. If the corrections are not made within 15 days, the article is rejected by the system automatically. None of the authors can impose sanctions on the journal in this case.

WRITING RULES OF THE JOURNAL

- The bibliography is arranged according to the Turkish alphabet order. The sample article for the writing rules and preparation of papers can be found on our website in Word format. All authors are required to take into account the writing format in the last volume of the journal.
- The main text of papers, abstract, tables and footnotes that will be sent to the journal must be written in MS Word Program, with Times New Roman in 12 pt. and single spaced.
- Page layout must be with 3 cm margin in the top, bottom, left and right.
- Texts must be between 15-20 pages, they must be no longer than 20 pages and page number must be indicated at the bottom of the page. Annex documents, tables, figures, charts and similar materials aren't included in the number of pages.
- Page layout must include the titles, abstract and tables written in one column, the main text and the references should be given in two columns, justified and without indentation, spacing 12nk below the titles and paragraphs. Extended English Abstract must be provided after the references in 12 pt. and one column.
- On the first page, Özet and Anahtar Kelimeler in Turkish must be below the Turkish heading, Abstract and Key Words must be below the English heading. Abstract in Turkish and English must be no longer than 150-200 words in 12 pt. Sub-headings must include Abstract, Aim, Method, Findings, Conclusion and Key Words. Anahtar Sözcük(Ler)/Key Words must be given in 3-7 words below the Abstracts by capitalizing the first letters of each word. In addition to this, key words must be written in the space provided by the system by capitalizing the first letters of each word and by separating each word by comma.
- If the article has been presented in a conference, the title of the conference, the date and the place of the conference and the type of the presentation must be provided below the "Author's note," after the References part. For example, Author's Note: This study has been presented at "1.Ulusal Ana Çocuk Sağlığı Kongresi," on 19-20 December 2014, in İzmir as an oral presentation.

- The names and the affiliations of the authors must not be given on the text below the title; this information must be uploaded to the system on the website.
- It should be stated that research articles have been prepared according to the scientific ethical principles and ethical board report information (Name of the institution from which report is received, its date and the serial number of report) must be added to the system. It is also necessary to scan the ethical board's report and the institution's permit document and to send to our editorial office via e-mail. For the papers without ethical board report, a signed document indicating that it doesn't have the ethical board report must be sent to the editorial board via e-mail.
- The main text must include such parts as Introduction, Method, Findings, Discussion, Conclusion, References, Acknowledgement (persons and institutions not participated in the study but contributed to the development of the study should be acknowledged here) and Extended Abstract. Extended English Abstract must be 750 words and more. Extended abstract must be prepared apart from Turkish abstract. It must be added to the paper after the references. The title (Extended English Abstract) must be written in capital letters, bold and centered, and the text must be justified without indentation, in 12 pt. and one column. Below the titles of Definition and Importance (references can be given only in this part), Aim, Method, Findings, Results and Conclusion, data concerning the article must be provided.
- Tables and figures must be placed in the text appropriately. Numbers and headings of tables/figures must be above the table; sentence case must be used in 12 pt., bold and justified. There must be a full stop between the table number and heading. Tables must only contain horizontal line. Each table must be referred to within the text. Items in the table must be in 1 line spacing and 12 pt. Explanations of the tables must be indicated below the table in 10 pt. and by putting * before it. E.g.: *Saraçoğlu, 2004:416-21.. Explanations about the abbreviations must be stated below the table and figure by using "*,**" or "a, b" in 12 pt. The number of tables and figures must be no longer than 6.
- Reviews must incorporate Turkish and English Headings, Abstract, Text, References and Extended English Abstract. Text should include a structure within a purpose, Conclusion parts must be completed. Headings, Abstract must be in one column; Text, References and Extended English Abstract must be in two columns, justified without indent and with 12 nk spacing in heading and at the end of the paragraph. Extended English Abstract must be 750 words and more. Extended abstract must be prepared apart from Turkish abstract. It must be added to the paper after the references. The title (Extended English Abstract) must be written in capital letters, bold and centered, and the text must be justified without indentation, in 12 pt. and one column. Below the titles of Definition and Importance, Aim, Method,

Findings, Results and Conclusion, data concerning the article must be provided within the Extended English Abstract.

- Case reports must include Turkish and English headings, Abstract, Introduction, Case Report, Discussion, References and Extended English Abstract. Headings and Abstracts must be 12 pt. and in one column; Introduction, Case Report, Discussion, References must be 12 pt. and in two columns justified without indent and with 12 nk spacing in heading and at the end of the paragraph. Extended English Abstract must be 750 words and more. Extended abstract must be prepared apart from Turkish abstract. It must be added to the paper after the references. The title (Extended English Abstract) must be written in capital letters, bold and centered, the text must be justified without indentation, in 12 pt. and one column. Below the titles of Definition and Importance, Aim, Method, Findings, Results and Conclusion, data concerning the article must be provided. Reports can be supported with photos and flow charts. Necessary permissions must be taken for photos and flow charts and references must be indicated in 10 pt. with "*". E.g.: *Saraçoğlu, 2004:416-21.

REFERENCES WITHIN PAPER

- The sample article in the system must be used for citation rules. In other words, references are indicated with the name of author, the year of publication and page numbers in parentheses beside the main text (Surname, Year of Publication: Cited Page Number).
- Footnotes of extra explanations about the content and other explanations must be given below the page. Notes numbered in the text are located below the page by numbers with the explanations.
- Citations made from a source are indicated between double quotes in the text.
- Citations longer than 30-40 words are given as an indented paragraph without using quotes.
- While providing references, if the name of the author isn't within the text, the surname of the author and date of publication and the cited page are indicated in parenthesis: (Korkmaz, 2007: 23-45).
- If the name of the author is in the text, only the publication date of source and page number is given in parenthesis: Oskay et al.. (2005:36) in his/her study…….
- In sources with two authors, the surnames of both authors are indicated. If it is an English publication, it is separated with "and" (Morley and Robins, 2007:20).
- If it is Turkish, in sources with more than two authors, "vd." is indicated: (Yücel vd., 2012:236).
- If it is English, in sources with more than two authors, "et al." is indicated: (Hossain et al., 2007:156).
- If more than one study from the same author published in the same year must be used, the sources are separated by adding the letters like a, b, c: Such as (Ortaylı, 1999a:25) (Ortaylı, 1999b:43).
- If more than one source about the same subject is cited within the text, sources are separated with a semicolon: (Geray, 2005:33; Moran, 2006:36).

WRITING REFERENCES

- Only the sources cited in the text must be included in the references and those sources must be put in order alphabetically by the surnames of authors. If more than one study belonging to the same author is included in the references, it must be sorted by the date of publication (from old to new).
- If the number of the authors is 6 or less, all the authors must be listed, if it is 7 or more, the first 6 authors must be listed and "vd.", for Turkish articles and "et, al." for English articles must be used. After the last author, "&" must be used before "vd." or "et al."
- Anonymous writers from Internet sources must not be cited.

*** BOOKS**

SEVİL, Ü., YANIKKEREM, E., (2006). Kadına yönelik aile içi şiddet. İzmir, Türkiye: İzmir Güven Kitabevi, ss.36-66

***CHAPTERS IN A BOOK**

EGELİOĞLU, N., MUSLU, G.K., ŞEN, S., GÜNERİ, S.E., BOLIŞIK, B., SARUHAN, A., (2014). Ege Bölgesinde doğum sonu dönemde uygulanan geleneksel uygulamalar. Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi (UHD), 1(1):22-35. Doi: 10.17371/UHD.2014018935

ÖZCAN, B., KOCAMAN, H., (2016). Eşler Arasındaki Yaş Farkının Boşanmalar Üzerindeki Etkisi, ACED Dergisi, 10:1-17 Doi: 10.17359/ACED.20161024262

ŞEN, E., GÜNERİ, S.E., YANIKKEREM, E., HADIMLI, A., KAVLAK, O., ŞİRİN, A., et al., (2012). Determination of knowledge requirements and health practices of adolescent pregnant women. International Journal of Caring Sciences, 5(2):171-178

YAYIN İLKELERİ

1 Dergimizde yayınlanması istenilen çalışmalar daha önce bir yerde yayınlanmamış ve değerlendirilmesi amacıyla dahi olsa farklı bir dergiye gönderilmemiş olması gerekir. İlgili yazar(lar)ın dergimize yüklemiş olduğu makale farklı bir dergiden RED olmuş veya değerlendirilmesi amacıyla gönderilmiş olduğunun tespit edilmesi durumunda ilgili yazar(lar) hakkında her türlü hukuki haklarımızı saklı tutarız.

2 Dergimizin yayın kabul ettiği disiplin ve alanlar dışındaki çalışmalar kabul edilmemektedir. Bu bilgiler dergimizin "BİLİM DALLARI" başlığı altında yayın kabul ettiği alanlar belirtilmiştir. Bu alanların dışındaki hiçbir yayın dergimizde yayınlanamaz yayınlanması talep edilemez.

3 Hiçbir koşul ve şart altında dergimiz yapılan çalışmaların içerik ve bilimsel sorumluluğunu yüklenmemektedir. Yapılan ve yayımlanan çalışmaların her türlü sorumluluğu ilgili yazar(lar) a aittir.

4 Birden fazla yazarın bulunduğu çalışmalarda ilk sırada yer alan 1. yazar muhatap kabul edilir. Ya da makalenin dergimize yükleyen ilgili üye bu sorumlulukları kabul eder ve etmek zorundadır.

5 Çalışmalarda özet hem İngilizce hem Türkçe olarak düzenlenmeli, 150 ile 250 kelime arasında olmalıdır. Konu başlığı hem Türkçe hem de İngilizce olarak hazırlanmalıdır. Türkçe ve İngilizce çalışmalar içerisinde çalışmanın amacı, kapsamı, yöntemi, araştırmanın kısıtları, bulguları ve sonucu yer almalıdır.

6 Hazırlanan çalışma tez, kitap v.b. organlardan hazırlanmış ise mutlaka ilk konu başlığına başvuru yapılarak kaynakça kısmının son sırasında "Yazar Notu" şeklinde bu çalışmanın nereden türetildiği belirtilmelidir. Ayrıca eğer bu çalışma yüksek lisans veya doktora tezinden türetilmiş ise mutlaka çalışmada danışmanın ismi ikinci sırada yer almak zorundadır. Tez danışmanı ilgili çalışmada isminin olmasın istemiyor ise bu durum belge ile dergimiz yönetimine bildirilmelidir. Belge mutlaka ıslak imzalı olmalıdır. Tez ya da farklı bir çalışmadan türetilen makalelerde dergimiz ve yönetimi asla yazar(lar) dan bu çalışmanın nereden türetildiğini sorgulamak gibi bir yükümlülüğe sahip değildir. Sorumluluk tamamen yazar(lar) a aittir. Bu koşulları yazar(lar) kabul etmiştir.

7 Kullanılan kaynaklar dergimiz yayın kurallarına uygun şablona göre hazırlanmalıdır. Bu şablon dergimizin web sayfasında Word dosyası olarak tüm yazar(lar) a sunulmuştur. Ayrıca dergimizin her zaman son sayısı dikkate alınmalıdır. Dergimiz ve yönetimi kendi talepleri doğrultusunda bu kriterleri tek taraflı olarak değiştirme hakkına her zaman sahiptir.

8 Değerlendirilmeye alınan her bir çalışma mutlaka iki alan hakeminin onayını almış olmalıdır. Hakemlerden birisi red birisi kabul vermiş ise dergi editörü bunun üçüncü bir hakeme yönlendirilmesini sağlar. Üçüncü hakemden gelen görüş ve öneriler doğrultusunda editör kendi yetkisi doğrultusunda hareket eder. Dergimiz baş editör(ler) i tek taraflı olarak ilgili çalışma hakem onayından geçmiş bile olsa RED etme hakkına sahiptir. Bu durumda hiçbir yazar(lar) bir hak iddiasında ve talepte bulunamaz. Her türlü yönetim, uygulama ve işleyiş dergimiz baş editörüne aittir. İngilizce hazırlanan çalışmalarda ilgili çalışma dergimizin İngilizce dil editörü tarafından değerlendirilir. Ayrıca her çalışma dergimizin teknik editörü tarafından dergimizin yazım kurallarına uygun olup olmadığı yönünde değerlendirilir. İngilizce dil editörü çalışmanın dergimiz açısından uygun olmadığı yönünde bir karar verir ise bu kararın RED ya da düzeltilmesi konusundaki yetkili baş editördür. Dil editörü ve teknik editörün RED etme hakkı bulunmamaktadır. Önerilerini dergi baş editörüne iletir, talep ve öneriler doğrultusunda baş editör ilgili kararı tek taraflı olarak işletir. Dergimizde alan editörleri ilgili sisteme yüklenen çalışmaları alan açısından dergimizde değerlendirilmesi ya da yayınlanması konusunda görüşlerini ilgili baş editöre iletir. Baş editör alan editörlerinin görüş ve önerileri doğrultusunda kendi yetkisi ile hareket eder.

9 Gelen çalışmaların incelenmesi sonucunda majör ya da minör düzeltme yapılabilir. Yazar(lar) dan makale ile ilgili sadece ÜÇ defa düzeltilmesi istenir. Her ÜÇ düzeltmede de istenilen düzeltmeler gerçekleştirilmemiş ise yayın sistem editörü tarafından baş editöre bilgi verilerek makale reddedilir. Dergimiz web sitesine yüklenen çalışmalar öncelikli olarak sistem editörü ya da teknik editör tarafından hakeme gönderilmeden önce incelenir. Bu inceleme yazım kuralları çerçevesinde yapılır. Sistem ya da teknik editör ilgili yazar(lar) a gerekli taleplerini iletir. Bu talepler yerine getirilmez ise sonuç baş editöre iletilir. İletilen bilgiye göre dergimizin baş editör(ler) i nihai kararı verir. Bu karar tek taraflı olarak olumlu ya da olumsuz yönde dergimiz baş editörüne aittir. Çıkan karar üzerinde hiçbir kurum ve kişi yaptırım hakkına sahip değildir.

10 İngilizce ve Türkçe özet yazı karakteri 12 punto Times New Roman karakterli olmalıdır. Tüm yazar(lar) dergimizin web sayfasındaki örnek makale formatına göre hareket etmek ve çalışmalarını düzenlemek zorundadır.

11 Yazar ve yazarların kurum isimleri 12 punto hazırlanmalı ve sağa doğru italik şekilde Times New Roman yazı karakteri ile hazırlanmalıdır. Örnek makale formatında bu durum belirtilmiştir.

12 Çalışmanın tamamı olmak üzere satır aralığı 1 olarak belirlenmelidir.

13 Kaynakçada kaynak gösterimi sağa italık olmak üzere ilgili kaynak ismini veya yazarının soyadı başta olmak koşulu ile yine örnek makalede belirtildiği şekilde düzenlenmelidir. Örnek; ***YILMAZ, A., GÜVEN, M., (2017).*** İşletmelerde Sağlık Yönetiminin Önemi, …… Dergisi, Sayı: 53(2):1-2 Doi: 10.17371/UHD.2016823286 şeklinde olmalıdır. Metin içi kaynak gösterimi (Yılmaz, 2017: 1-2) veya (Yılmaz, ve diğ., 2017: 1-2) şeklinde olmalıdır. Metin içinde asla internet kaynakları kullanılamaz. Kullanılan internet kaynakları numaralandırılarak sayfa altında gösterilmelidir. Bilimsel geçerliliği olmayan wikipedia gibi internet kaynaklarından yapılan alıntılar asla kullanılmamalıdır. Bu tip kaynak kullanımı tespit edildiğinde ilgili çalışma tek taraflı olarak RED edilir. Hiçbir yazar(lar) bu konuda dergimiz üzerinde yaptırım uygulayamaz ve talepte bulunamaz.

14 Çalışmalarda kullanılan internet kaynakları kaynakçada "İNTERNET KAYNAKLARI" başlığı altında verilmelidir. İnternet kaynaklarında mutlaka internet linki yer almalı ve erişim tarihi "E.T. 01.01.2017) şeklinde link sonunda verilmelidir.

15 Düzenleme ve çalışmanın dizgisi dergimizin web sitesindeki örnek makale formatına uygun olarak hazırlanmalı, çalışma içerisinde kaynak gösterimi de örnek formata göre düzenlenmelidir.

16 Mevcut çalışmalar sisteme üye olan yazar tarafından adım adım yol izlenerek çalışma sisteme yüklenir. Yüklenen çalışma sistem yöneticisi tarafından ilgili alan editörüne gönderilerek hakem değerlendirmesi için onay istenir. Makalede birden fazla yazar ismi bulunuyor ise bu bilgiler hem yazar ismi sıralaması hem de yazar(lar) a ait olan kurum bilgileriyle birlikte makale sisteme yüklenirken sisteme girilmelidir. İlerleyen süreç içerisinde makale ile ilgili yazar ismi ve kurum bilgisine yönelik oluşabilecek sorunlarda dergimiz ve yönetimi asla sorumluluk kabul etmez. Sisteme bu bilgiler tek taraflı olarak yazar(lar) tarafından girilmek zorundadır. Sisteme yüklenen Word dosyası üzerindeki yazar ve kurum bilgilerini dergimiz ve yönetimi sisteme girmekle yükümlü değildir. Dergimiz ve yönetimi sadece yazar(lar) tarafından sisteme yüklenen bilgileri dikkate alır.

17 Dergimizin yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. Fakat farklı durumlarda ve prensiplerde hazırlanan çalışmalar İngilizce ve diğer dillerde kabul edilmektedir. Bu durumda yayın kurulu insiyatif kullanma hakkına ya da ret hakkına tek taraflı hakka sahiptir. İlgili yazar(lar) bu konuda dergimiz üzerinde etkili olamaz ve yaptırım uygulayamaz. Türkçe hazırlanan çalış-

malarda kaynakça sonrasında 750 kelimeden az olmamak üzere genişletilmiş İngilizce özet olmak zorundadır. Bu geniş özet içerisinde çalışmanın amacı, kapsamı, yöntemi, araştırmanın kısıtları, bulguları ve sonucu şeklinde hazırlanmalıdır. İngilizce hazırlanan çalışmalarda genişletişmiş İngilizce özete gerek bulunmamaktadır.

18 Hiçbir çalışma hakkında yazar hangi hakem tarafından çalışmanın değerlendirileceğine karar veremez veya değerlendirme yapan hakem bilgisini göremez. İlgili çalışma hakkında yapılan hakem değerlendirmesi sonrasında makalenin dergimize yüklenmesinde sorumluluğu kabul eden makale yazarlarından üye bilgisi sistemde bulunan yazara yine dergimiz web sistemi üzerinden gerekli bilgiler gönderilir. Dergi sistemindeki mail bilgisi güncel ve doğru olmalıdır. Güncel ve doğru üyelik bilgisi olmayan çalışmalar konusunda oluşan gecikme ve diğer her türlü sorundan tek taraflı olarak üye yazar sorumludur. Dergimiz makalede ismi bulunan diğer yazarları muhatap kabul etmez. Sisteme makaleyi yükleyen üye yazar muhataptır ve sorumluluk ilgili üye yazara aittir. Makalede ismi bulunmayan bir başkası tarafından makalenin dergi sistemine üye olunarak yüklenen çalışmadan yine ilgili üye sorumludur. Oluşan ya da oluşabilecek sorunlardan dolayı dergimiz ve dergi yönetimi asla sorumlu değildir. İlgili makale ile alakalı olan her türlü yazışma ve bilgilendirme üye yazara yönelik gerçekleştirilir. Diğer yazar(lar) a dergimiz ve yönetimi bilgi vermek zorunda değildir.

19 Hiçbir yazara ait bilgi ve iletişim konusundaki materyaller sistem yöneticisi ve editör dışında bilinemez. Bu nedenle yazarların hakem değerlendirmesi ya da farklı bir talepte bulunması gibi bir hakkı yoktur. Hakem ve yazar bilgileri sistem editörü, teknik editör, baş editör ve alan editörü dışında kimse tarafından paylaşılmaz.

20 Sisteme yüklenen çalışmaların sayfa sayısı 20 sayfadır. Bu sayfa miktarı yine çalışmanın konusuna göre artış gösterebilir. Ek ve tablolar bu sayının dışında tutulabilir. Fakat ilgili durum hakkında yayın kurulu başta olmak üzere alan editörü ve baş editör olumlu veya olumsuz değerlendirme yapma hakkına tek taraflı olarak sahiptir. Bu konuda yazar ya da yazarlar bir hak iddiasında bulunamaz.

21 Dergimiz "e" elektronik sistemle çalışan bir dergi olup, basılı olarak çıkarılmaktadır. Basılı yayın almak isteyen kişilerin dergi bedelini ilgili basım yapan firmaya ödemesi karşılığında temin etme hakkı bulunmaktadır. Dergimiz hiçbir yazar(lar) a, bireye ve kuruma basılı dergi vermek zorunda değildir. Yine dergimize gönderilen çalışmalar için yıllık üyelik ücreti ilgili basım firmasına ödenmelidir. Hiçbir yazar(lar) dergimize yıllık üye olmak zorunda değildir. Dergimizde gönderilen makaleler günün koşulla ve şartlarına göre dergi giderleri doğrultusunda cüzi bir rakam yayınlanmaya uygun bulunan çalışmalar için makale başına ilgili sorumlu yazardan talep edilir. İlgili sorumlu yazar tarafından ödenen bu miktar karşılığında ilgili yazara ya da ödemeyi yapan kişi ile kuruma dergi imtiyaz sahibi firma tarafından fatura gönderilir.

22 Sisteme yüklenen çalışmaların değerlendirme süresi üç aydır. Bu süre içerisinde değerlendirilmeyen ve hakkında ilgili bilgi rapor alınmayan çalışmalar farklı bir hakeme daha gönderilir. Bu oluşan aksaklık ve uzayan zaman süreci içerisinde yazar(lar) dergimiz ve yönetimi üzerinde bir hak iddiasında bulunamaz. Hakem süreci devam eden çalışmalar her ne koşul ve şart olursa olsun asla dergimizde geri çekilmesi söz konusu olamaz.

23 Dergimiz yılda üç sayı çıkarmaktadır. Bu sayı derginin yayın kurulu veya özel durumlarda ara dönem içerisinde de yayın çıkarma hakkı bulunmaktadır. Bu durum yine dergi yönetimin insiyatifine bağlıdır.

24 Yayımlanan çalışmaların yayın ve telif hakkı dergimize aittir. Sisteme yüklenen her bir çalışmanın yayın hakkı yazar tarafından otomatik olarak dergiye devredilir. Dergimiz sistemi üzerinde makale dergi web sitesine yüklenirken oluşturulan devir hakkı sözleşmesi butonu ilgili sorumlu yazar tarafından onaylanır. Bu işlem için hiçbir yazardan telif hakkı sözleşmesi imza etmesi istenmez. Gerekli durumlarda dergi yönetimi ıslak imzalı devir sözleşmesi talep etme hakkına sahipdir. Hakem sürecine alınmış çalışmalar yayından çekilemez. Çekilmek istenen çalışmalar için mutlaka geçerli bir neden ve sebep gösterilmesi gerekir. Aksi durumda ilgili yazar(lar) hakkında hukuki işlemler tek taraflı olarak başlatılır. Sisteme yüklenen çalışma için yazar(lar) bu şartları peşinen kabul etmiştir. Hiçbir yazar(lar) ın İtiraz hakkı bulanmamaktadır.

25 Dergimize yüklenen çalışmalarda etik kurul ya da kurum izninin gerekli olduğu durumlarda ilgili yazar(lar) bu çalışmaya ait olan etik kurul ya da kurum izin bilgilerini makale sisteme yüklenirken yüklemekle yükümlüdür. Olası bir olumsuzluk durumunda etik kurul veya kurum izni gerektiren çalışmalara ait olan bilgilerin dergimiz sistemine girilmemiş veya ilgili dergi yönetimine bu bilgiler verilmemiş ise tüm sorumluluk tek taraflı olarak ilgili yazar(lar) a aittir. Dergimiz hiçbir koşulda bu tip sorumluluğu kabul etmez etmesi istenemez. Dergimiz ve yönetimi bu bilgileri istemek ya da takip etmek zorunda değildir.

- YUKARIDA BELİRTİLEN 25 MADDELİK YAYIN İLKESİ VE BİLGİLERİ SİSTEME DÂHİL OLAN YAZAR veya YAZARLAR TARAFINDAN KABUL EDİLMİŞ SAYILIR. HİÇ BİR YAZARIN BU YAYIN İLKELERİNE İTİRAZ ETME HAKKI YOKTUR. DERGİMİZ YAYIN İLKELERİ ve ÇALIŞMALARIN YAYINLANMASI, DEĞERLENDİRİLMESİ veya RED EDİLMESİNDE TEK TARAFLI HAKKA SAHİPTİR. BU HAK HİÇ BİR KOŞUL ve ŞARTA BAĞLI OLMAKSIZIN DEĞİŞTİRİLEMEZ. İLGİLİ İLKELER veya KURALLAR ÇERÇEVESİ DIŞINDA HAREKET EDEN YAZAR/YAZARLAR HAKKINDA DERGİMİZ İLGİLİ KANUN VE YÜKÜMLÜKLER ÇERÇEVESİNDE KANUNİ HAKKINI TEK TARAFLI OLARAK KULLANMA HAKKINA SAHİPTİR. SİSTEME DÂHİL OLAN HERKES BUNLARI PEŞİNEN KABUL ETMİŞTİR.

PUBLICATION PRINCIPLES

1 Papers which are submitted to the journal for publication are expected not to have been published somewhere else, not to be in the evaluation process of another publication organ. If it is determined that the manuscript uploaded by the relevant author(s) has been sent for evaluation or REJECTED by another journal, we reserve all kinds of legal rights about the relevant author(s).

2 Papers outside the accepted disciplines and fields in our journal are rejected. The accepted fields are stated under the "DISCIPLINES" title of our journal. None of the papers outside these fields can be published or requested to be published in this journal.

3 The content and scientific responsibility of the papers cannot be imposed on the journal under any circumstances. The whole responsibility belongs to relevant author(s).

4 In articles with more than one author, the correspondent author is the one who ranks first. Or the member uploading the paper to the journal accepts and has to accept the whole responsibility.

5 The abstract should be prepared both in Turkish and English and between 150 and 250 words. The title should also be both in Turkish and English. The purpose of the paper, scope, method, limitations of research, findings and conclusion should be included in Turkish and English parts.

6 If the paper has been prepared from such organs as thesis, book etc., it should be stated at the end of references part with "Author's Note" by referring to the first title. If the paper has been prepared from a master's or doctoral thesis, the name of the advisor should be ranked in the second place. If the thesis advisor doesn't want to see her/his name in the relevant paper, our journal should be informed about this situation with a document. It should be a document with wet signature. Our journal and management doesn't have such a liability to question author(s) about the source of papers reproduced from thesis or another paper. The whole responsibility belongs to author(s). The author(s) already accept these conditions.

7 Sources used in the works must be prepared according to the appropriate template of the journal. This template is presented to all author(s) as a Word file on our website. Besides, the

last volume of our journal should always be taken into account. Our journal and management unilaterally belongs the right to change these criteria in line with their own demands.

8 Every paper evaluated should get the approval of two referees. If one of the referees has rejected and the other one has approved, the editor sends the paper to the third referee. In line with the opinions and suggestions of the third referee, editor acts in accordance with her/his own authority. Chief Editor of the journal unilaterally reserves the right to REJECT even if the paper has been approved by referees. In this case, none of the author(s) can claim a right or demand. All kinds of management, practice and procedure belong to the chief editor of the journal. The relevant paper prepared in English is evaluated by the English language editor. Also, every paper is evaluated in terms of the writing rules of our journal by the technical editor. If the English language editor decides that the paper is inappropriate for our journal, the authorized person who will REJECT or amend this decision is the chief editor. Language editor and technical editor don't have the right to REJECT. They transmit their suggestions to the chief editor and the chief editor unilaterally applies the decision in line with the demands and suggestions. Field editors transmit their opinions regarding evaluation and publication of the papers uploaded to the system to the chief editor. The chief editor acts with her/his own authority in line with the opinions and suggestions of field editors.

9 Major or minor corrections can be made after the evaluation of papers. Author(s) are requested for corrections THREE times. If the corrections aren't made after three demands, the article is rejected after the chief editor is informed by the system editor. The manuscripts uploaded to the website are first analyzed by system editor or technical editor before sending to the referee. This analysis is performed within the framework of spelling rules. System or technical editor informs author(s) about the necessary demands. If these demands aren't satisfied, the chief editor is informed about the result. Chief Editor makes the final decision according to the information. This decision is unilaterally up to the chief editor either in a negative or positive way. None of the institutions and individuals has the right to impose sanction on the decision made.

10 English and Turkish abstracts should be written in Times New Roman with 12 pt. All author(s) are obliged to act and arrange their papers in accordance with the sample article format on our website.

11 The names of the institutions of author(s) should be written in 12 pt. and italic with Times New Roman. It is stated in the sample article format.

12 The paragraph spacing of the whole manuscript should be single spaced.

13 The references should be stated in a way that the reference is italic and the name and author's surname rank at the first place just like in the sample article. For example; ***YILMAZ, A., GÜVEN, M., (2017). İşletmelerde Sağlık Yönetiminin Önemi, …… Dergisi, Sayı: 53(2):1-2 Doi: 10.17371/UHD.2016823286 şeklinde olmalıdır.*** The references should be indicated within the text as (Yılmaz, 2017: 1-2) or (Yılmaz, ve diğ., 2017: 1-2). Internet resources are never used within the text. These sources are numbered and indicated at the bottom of the page. The citations made from such internet resources as Wikipedia should never be used. If such use of resources is determined, the manuscript is unilaterally REJECTED. None of the author(s) can impose a sanction and raise a demand on our journal in this matter.

14 The internet resources should be indicated in the references part under the title of "INTERNET RESOURCES". The link should be included in the resources and the Access date should be after the link like "E.T. 01.01.2017).

15 Typesetting and editing of the paper should be in accordance with the sample article format on the website and the references within the text must be prepared as per the sample article.

16 The current papers are uploaded to the system by the author being the member of the system step by step. The paper uploaded is sent to the relevant field editor by the system manager and asked for approval for referee evaluation. If there are more than one author name in the paper, this information should be inserted in the system together with the names and institutions of author(s) while uploading the paper to the system. Our journal and management never accepts responsibility regarding the problems that may arise about the names and institutions of authors related to the article. This information must be unilaterally inserted in the system by author(s). Our journal and management aren't responsible to insert this information to the system. Our journal and management only take into account the information uploaded to the system by author(s).

17 The language of our journal is Turkish and English. However, the papers prepared in different situations and principles are accepted in other languages. In this case, the publication board unilaterally reserves the right to use initiative or reject. Relevant author(s) cannot be effective or impose sanction on our journal in this matter.

18 The author cannot decide on which referee will evaluate the paper and won't know the information of the referee making the evaluation. After the referee evaluation of the relevant paper, the correspondent author who accepts the responsibility in uploading the paper to the system is informed via the web system. The e-mail address in the journal system should be valid and correct. The member author is unilaterally responsible for any delay and problem that may arise about the authors whose membership information isn't valid and correct in

the system. Our journal doesn't address comments to other authors. The member author who uploads the paper to the system is the addressee and the responsibility belongs to the relevant author. If the paper is uploaded to the system by someone else whose name isn't in the paper, the relevant member becomes responsible for this situation. Our journal and management are never responsible for possible problems. All kinds of correspondences and information related to the article are directed to the member author. Our journal isn't supposed to inform other author(s).

19 Information about the authors and the materials of communication are confidential and it is only known by system manager and the editor. Therefore, authors don't have such a right to ask for referee evaluation or any other demand. Information on referees and authors are only shared with the system editor, technical editor, chief editor and the field editor.

20 The number of pages uploaded to the system is 20. This number can increase according to the subject of the paper. Annexes and tables can be excluded from this number. However, publication board, field editor and the chief editor unilaterally reserve their right to make a positive or negative evaluation. Author(s) cannot claim a right in this matter.

21 Our journal is an "e" electronic journal but is also published in paper version. Individuals who would like to get printed version of the journal can obtain it by paying the necessary fee to the relevant printing company. Our journal does not have to provide printed version of the journal to any author or individual. Annual membership fee should also be sent to relevant printing company for works sent to our journal. A reasonable amount of fee is requested from the author of the paper approved for publication considering the journal expenses and according to the conditions of that time. The relevant author or the person who makes the payment is sent a receipt about the payment by the beneficiary company.

22 Evaluation process of works uploaded to the system is two months. Works which are not evaluated within this period of time and about which information report is not received are sent to a different referee. Author(s) cannot claim a right on our journal and management because of this delay. It is out of question for the papers being in the referee evaluation process to be withdrawn from the journal under any circumstances.

23 Our journal publishes four times a year. The journal and publication board has a right to publish special issues. This is up to the initiative of journal management.

24 Publication and copyright of published papers belong to our journal. Publication right of every paper uploaded to the system is automatically transferred to the journal. The responsible author approves the transfer contract created at the same time with the button on the website while uploading the paper to the system. None of the authors are requested to sign

the copyright agreement for this procedure. Journal management has the right to demand transfer agreement with wet signature if required. The papers being in the referee evaluation process cannot be withdrawn from the publication. A valid reason should be indicated for the papers that are withdrawn. Otherwise, legal action is unilaterally taken against the relevant author(s). Author(s) approve these conditions in advance for the paper uploaded to the system. None of the author(s) have a right to object.

25 Relevant author(s) are supposed to insert the ethics board or institutional approval while uploading the paper to the system if necessary. The whole responsibility unilaterally belongs to author(s) in case of a possible problem if the information of papers for which ethics board or institutional approval is required isn't inserted in the system or the journal management isn't informed. Our journal is never asked to accept such a responsibility. Our journal and management doesn't have to ask or monitor this information.

IT IS CONSIDERED THAT ABOVEMENTIONED 24 ITEMS OF PUBLICATION PRINCIPLES GUIDELINE ARE ACCEPTED BY AUTHOR OR AUTHORS WHO ARE INVOLVED IN THE SYSTEM. NO AUTHOR HAS THE RIGHT TO OBJECT TO THESE PRINCIPLES. OUR JOURNAL HAS UNILATERAL RIGHT IN TERMS OF PUBLICATION PRINCIPLES, AND PUBLISHING, EVALUATION OR REFUSAL OF WORKS. THIS RIGHT CANNOT BE CHANGED UNDER ANY CIRCUMSTANCES AND CONDITIONS. OUR JOURNAL HAS THE RIGHT TO USE ITS LEGAL RIGHTS WITHIN THE FRAMEWORK OF RELEVANT LAWS AND LIABILITIES IN CASE OF AUTHOR/AUTHORS WHO DO NOT ACT IN ACCORDANCE WITH RELEVANT PRINCIPLES AND RULES. EVERYBODY WHO IS INVOLVED IN THE SYSTEM HAS AUTOMATICALLY AGREED ON THESE POINTS IN ADVANCE.

SIK SORULAN SORULAR

1 **Derginiz hakemli ve uluslararası nitelikte bir dergi midir?**
Dergimiz uluslararası nitelikte olup hakemli bilimsel bir dergidir. Uluslararası birçok indeks tarafından taranmaktadır.

2 **Derginize hangi alandan yazılar kabul edilmektedir?**
Dergimize yalnızca derginin yayın kabul ettiği alanlarda yapılan çalışmalar kabul edilmektedir.

3 **Derginiz ücretli bir dergi midir?**
Dergimiz bazı masraflar karşılığında yayınlanmaya hak kazanmış makale başına belirli kısmı bir ücret almaktadır. Red olan makaleler için bir talep söz konusu değildir.

4 **Derginize üye olmadan sayıları ya da ilgili talep edilen makalelere erişim iznimiz var mı?**
Dergimize üye olmaksızın bütün sayıları web sitemizden pdf formatında indirebilirsiniz.

5 **Derginizin yayın aralığı nedir?**
Dergimiz yılda dört sayı şeklinde çıkmaktadır. Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayları sonunda sisteme tam metinlerin yer aldığı sayılar yüklenmektedir. Ancak bazı durumlarda özel sayılar da çıkarılabilmektedir.

6 **Derginizde yayınlanan makaleler hakkında yazarlara bilgi verilmekte midir?**
Dergimiz web tabanlı olup, yazarlar yayınları ile ilgili her türlü bilgiyi sistemden üyelik panelinden takip edebilmektedir. Ayrıca süreyle ve işleyişle ilgili olarak ortaya çıkan bilgiler ve durumlar yazarlara bildirilmektedir.

7 **Bir yayın kaç hakem tarafından incelenmektedir?**
Dergimize gelen çalışmalar öncelikli olarak alan editörleri tarafından incelenip, uygun bulunanlar hakemlere alan editörleri tarafından gönderilmektedir. Alan editörleri uygun gördükleri iki disiplin hakemine çalışmayı gönderip hakem değerlendirme sürecini

başlatır. Süreç hakemlerin incelemesine göre en fazla üç ay sürer. Bu süre içerisinde dönüş alınamayan çalışmalar üçüncü bir hakeme yönlendirilir. Bu süreç de de bir sonuç alınamaz ise ilgili alan hakemi ve editörler kurulu çalışmayı kendi arasında değerlendirip sonuca bağlar.

8 Gelen çalışmalara dair "yazar ve yazarlara" ait bilgiler gizli mi tutulmaktadır?

Dergimizde ve hakemli bilimsel yayın yapan dergilerde yazar bilgileri sadece sistem editörleri, alan editörleri, baş editör ve baş editör yardımcıları tarafından bilinmektedir. Bu bilgiler tamamen gizli tutulmaktadır. Hiçbir hakem ve diğer kurul üyeleri bu bilgilere erişim sağlayamaz.

9 Derginizin herhangi bir sayısında belirli bir yayın yapma oranı veya sayısı var mıdır?

Dergimizde belirli bir makale sayısı söz konusu değildir. Hakem onayını ve sürecini tamamlayan yayın kurulu tarafından yayınlanması uygun görülen çalışmalar hiç bekletilmeksizin yayına alınmakta ve son aşama olan mizanpaj çalışmasına gönderilmektedir.

10 Aynı yazar ya da yazarlar aynı sayıda birden fazla yayın yayımlayabilmekte midir?

Etik açıdan böyle bir durum söz konusu değildir. Fakat yayın kurulu ve editörler kurulunun özel onayı ile aynı yazara ait birkaç makale belirli sayılarda ya da aynı sayıda yayımlanmak üzere işleme alınabilmektedir. Bu durum sadece özel durumlar ve insiyatif gerektiren durumlarda geçerlidir.

11 Derginizin yayın kabul ettiği bütün alanlarda ya da disiplinlerde yeterli hakem bulunmakta mıdır?

Dergimize gönderilen tüm çalışmalar alanında uzman akademisyen ve bilim insanları tarafından değerlendirmeye tabii tutulmakta olup hakemler yaptıkları incelemeden herhangi bir ücret almamaktadırlar. Tamamen gönüllü bir şekilde inceleme ve rapor oluşturma işlemleri gerçekleşmektedir.

12 Bilim ve danışma kurulunuzun görevi nedir?

Bilim ve danışma kurulu bazı çalışmalarda hakemlerin uzlaşamadığı durumlarda baş editör ve alan editörlerini ilgili bilim dallarında hizmet veren ve bilgisi ile bu oluşan olumsuzlukları ortadan kaldırıp bağımsız karar veren kişilerden oluşmaktadır. Bilim kurulu üyeleri oluşan bu sorunların çözümünde aktif görev almaktadır. Bilim ve danışma kurulunun verdiği kararlar hiçbir yorum ve değerlendirme yapılmaksızın kabul edilmektedir. Verilen kararlar aynen uygulanmaktadır. Değişiklik yapılmaz ve değiştirilmesi teklif edilemez.

13 Olumsuz bir durumda yazar bilim ve danışma kuruluna çalışmasının gönderilmesini isteyebilir mi?

Böyle bir durum söz konusu olmaz olamaz. Bilim danışma kurulunun işlevselliği ancak baş editörün onayı ile gerçekleştirilir.

14 Yazar derginize gönderdiği bir çalışmasını aynı anda başka bir dergiye gönderir ise ve o dergide de yayını kabul edilip yayımlanmak isterse işlemler nasıl gerçekleştirilir?

Bu gibi durumlarda yönetim ve editörler kurulu karar vermektedir. Genellikle yayın kurulu bu tip davranışları etik bulmadığından ilgili çalışma yayınlanmış olsa bile tekzip yayımlamak ve ilgili kurumlara bilgi verilmek koşulu ile tüm hukuki haklar saklı tutulmak üzere yayını sistemden kaldırır. Fakat bu gibi durumların oluşmaması adına yayın kabul şartlarının yazarlar tarafından okunarak ilgili çalışmaların gönderilmesi daha uygun olacaktır. Dergimiz bu gibi oluşabilecek olumsuzluklarda Türk Ticaret Kanunu ve Fikri Sinai Haklar Kanunu çerçevesinde dergi hukuk müşavirlerinin yönlendirmesi ile her türlü hakkını saklı tutar. Oluşan olumsuzluklarda maddi ve manevi haklarını Türkiye Cumhuriyeti Kanunları Çerçevesinde savunur.

15 Derginizin de birden fazla dilde yayın kabul edilmekte midir?

Şu an için dergimizin dili Türkçe ve İngilizce'dir. Fakat İngilizce ve farklı dillerde hazırlanan çalışmalar da kabul edilmektedir.

16 Yazar kendisine ait çalışmanın hangi hakemler tarafından değerlendirildiğine dair bilgi edinmek isteyebilir mi?

Böyle bir şey söz konusu olamaz. Hiçbir çalışmanın değerlendirilmesine ilişkin hakem bilgisi istenemez, istense bile verilmez. Yazar göndermiş olduğu yayınına yönelik hakem önerisinde bulunamaz. Buna ancak baş editör, editör yardımcıları, alan editörü ve sistem editörü karar verebilir. Bu kurulların içinde yer alan yetkililer dışında hakem tayini yapılması ve bilgisinin dışarıya verilmesi söz konusu değildir.

17 Yazar yaptığı çalışmasının bazı hakemler tarafından değerlendirilmesini istememe hakkına sahip midir?

Böyle bir durum söz konusu ise değerlendirilmesi gereken çalışmanın disiplin çerçevesinde yer alan hakemler dergimiz bünyesinde ise bütün bilgiler saklı tutulmak üzere yazarın çalışmasının değerlendirilmesini istemediği hakem bilgileri baş editöre gerekli açıklamalar ve nedenler belirtilmek koşulu ile üst yazıyla bildirilir. Bu durum baş editör tarafından uygun görülür ise işleme alınır. Baş editör bu durumu uygun bulmaz ise normal işlemler ve standart çalışma şekli devam eder.

18 Yazar çalışmanın değerlendirilmesi için hakem tayin edilmesine katkı sağlayabilir mi?

Böyle bir şey söz konusu değildir. Bu tip durumlar ancak alan editörlerince ve sistem editörlerince yapılır. Yazar bu konulara müdahale edemez.

19 Yazar yayını için devir ya da yayın devir sözleşmesi imzalamak zorunda mıdır?

Bu durum dergimizin ana sayfasında yayın kabul şartlarında belirtilmiştir. Dergimize yüklenen her yayın tüm hakları ile birlikte dergimize devredilmiş kabul edilmektedir. Yazardan yayınına ilişkin bir belge imzalaması istenmez. Fakat bu durum bazı durumlarda alan editörleri ya da ilgili yönetim üyeleri tarafından talep edilmesi durumunda yazar bu belgeyi imzalayarak resmi yolla baş editörlüğe göndermek zorundadır. Aksi durumda çalışması yayımlanamaz yayınlanması yazar tarafından istenemez.

20 Yazar yayınını istediği anda dergiden çekme hakkına sahip midir?

Hakem süreci başlamış bir çalışmanın dergimizden çekilmesi söz konusu olamaz. Ancak bu durum intihal ve bilimsel niteliklere uygunsuzluğu söz konusu olduğunda yazarın üst yazı ile durumu açıklayıcı olarak baş editöre bildirmesi durumunda işleme alınır. Yine bu durum dergi yönetimi tarafından tek yönlü olarak işletilir.

21 ETİK KURUL onayı veya raporu gerektiren çalışmalarda işleyiş nedir?

Ulusal ve Uluslararası dergilerde "Yayın Organlarında" olduğu gibi; "VAKA, DENEYSEL, KURUM ve RESMİ" anlamda yapılan ETİK KURUL onayı ve raporu gerektiren çalışmalarda mutlaka "Raporun Adı", "Rapor Tarihi", "Rapor Protokol Numarası", "Raporun Alındığı Kurum ve Onay Bilgisi" ve "Raporun Diğer Bilgileri" dergimiz yayın yükleme sayfasında belirtilen "ETİK KURUL RAPOR BİLGİSİ" kısmında yer alan yere bu bilgileri girmek zorundadır. Etik kurul raporunun aslını baş editör gerekli gördüğü durumda resmi kurum onaylı olarak isteme hakkına sahiptir. Bu gibi durumlarda baş editör istediği halde etik kurul raporunun gelmemesi durumunda yayın hakem onayından geçmiş ve yayına alınması tamamlanmış olsa bile sisteme dahil edilmez basım aşamasına sokulmaz. Yayın baş editör ve editörler kararı ile red edilir. Bu durumda yazar(lar) bir hak iddiasında bulunamaz. Etik kurul raporu gerektirmeyen çalışmalarda ve etik kurul raporu alınmamış çalışmalarda bu bilgiye gerek yoktur. Fakat etik kurul gerektiren ve etik kurul raporu alınmış çalışmalarda bu bilgiler yazar(lar) tarafından sisteme girilmek zorundadır. Bu durum yazar(lar) a ait bir yükümlülüktür. Dergimiz bu konuda hiçbir yükümlülük ve sorumluluğu kabul etmez. Hukuki bir süreçte tüm sorumluluk yazar(lar) a aittir. Aksi bir durumda dergimiz hiçbir hukuki, manevi ve maddi anlamda sorumluluk altına sokulamaz. Dergi yönetimi ve hakemler bu konuda bir yükümlülük yüklenmez. Olası bir olumsuzluk durumunda dergimiz tek taraflı olarak hukuki haklarını saklı tutar.

FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

1 **Is your journal a refereed and international journal?**
Our journal is a refereed, scientific and international journal. It is indexed by many international indices.

2 **Which fields are accepted in your journal?**
Only the papers in the fields accepted by the journal are approved.

3 **Does your journal charge any publication fee?**
A certain amount of fee is requested per the manuscript accepted for publication in return for some expenses. There is no such demand for the rejected papers.

4 **Are the readers allowed to access to the volumes and the articles without being a member of the journal?**
All the volumes can be downloaded from our website in pdf format without being a member.

5 **What is the publication frequency of the journal?**
The journal publishes four times a year; the volumes with full texts are uploaded to the system at the end of March, June, September and December. However, some special issues can be published in some cases.

6 **Are the authors informed about the evaluation process of the submissions?**
The journal is web-based, and the authors can follow all kinds of information concerning their submissions from the membership panel of the system. The authors will also be provided with the necessary information about the process and procedure.

7 **How many referees evaluate a manuscript?**
Manuscripts are firstly evaluated by the field editors and then the ones found appropriate are sent to the referees by the field editors. Field editors send the approved papers to two field referees and referee evaluation process begins. This process takes two months at most according to the referee evaluation. If evaluation reports are not received within three

months, the article is sent to the third referee. If there is still not any progress, field referee, and the editorial board decide on the publication process.

8 Is any information concerning "the author and authors" confidential?

In this journal and all the international refereed journals, information, concerning the author(s) is known only by the system editors, field editors, chief editor and assistant chief editors. This information is completely kept confidential. The referees or members of the journal are not allowed to access to the relevant information.

9 Are there a certain number of articles to be published in the journal?

There are not a certain number of articles in the journal. Each article, approved by the referees and the editorial board, is accepted to be published in the journal without delay and sent for the layout process which is the final stage.

10 Is an author allowed to submit more than one paper in the same issue?

It is out of the question in terms of ethics. However, more than one manuscript of the same author can be published in the same journal or the following issues if the publication and editorial board approve the articles. But this situation is only valid for specific cases and those requiring initiative. This case is only valid for special conditions and those requiring initiative.

11 Is there sufficient number of referees in all the fields that the journal accepts articles?

All the submissions sent to our journal are subjected to evaluation by expert academicians and scientists and referees are not getting paid for the evaluation they make. Evaluation and reports are only on a volunteer basis.

12 What is the duty of the science and advisory board?

The science and advisory board is responsible for solving the incompatibility problems that the referees experience; the board gives the final decision independently, and they act actively to solve such problems. The decisions of the science and advisory board are accepted without questioning. The decisions are applied accordingly. Their decisions cannot be changed and offered to be changed.

13 Is an author allowed to submit his/her paper to the science and advisory board in a negative situation?

This situation is out of the question. Functionality of science and advisory board occurs only with the approval of the editor-in-chief.

14 If an author submits her/his paper simultaneously to another journal for consideration, and the paper is accepted in that journal too, what kind of procedures is taken?

The executive board and editorial board give the final decision in such cases. As the publication board does not regard such attitudes as ethical, even if the paper has been published, it is removed from the system on condition that refutation is published, necessary institutions are informed, and the rights are reserved. However, in order to avoid such problems, the guidelines for the authors should be read carefully and the appropriate papers should be submitted. Our journal's all rights are kept reserved under the guidance of journal's legal advisors within the framework of Turkish Commercial Law and Law on Intellectual and Industrial Rights in such negative conditions. It defends its material and moral rights within the framework of Laws of Turkish Republic.

15 Does your journal accept papers from other languages?

Currently, the language of our journal is Turkish and English. However, studies in English and other languages are also accepted.

16 Is an author allowed to get information about referees evaluating her/his paper?

It is out of question. The names of the referees will never be revealed to the authors even if they want to learn. The author cannot recommend a referee for the paper s/he sent. Only the editor-in-chief, assistant editors, field editor and system editor can decide on this. It is also out of the question to assign a referee outside those boards and to give information.

17 Is an author allowed to give a name of a referee that s/he does not want her/his paper to be evaluated by?

If such a problem occurs, and the referee is in the journal list, on condition that the process is confidential, the author should submit the necessary explanations and reasons in an official document to the editor-in-chief. If this is approved by the chief editor, necessary steps are taken; otherwise, common procedures and standard working are carried out.

18 Is an author allowed to suggest a referee to contribute to the evaluation process?

It is out of question. The field and system editors decide on the issue. Authors cannot interfere in this process.

19 Are the authors to sign the transfer agreement or publishing transfer contract?

This situation is stated on the main page of the journal in the section titled publication principles. All the submitted papers are accepted to be transferred to the journal with exclusive rights. The author is not asked to **sign the document** concerning the submission.

However, in some cases the author should sign the contract, required by the field editors or administrative board and submit it to the chief editor officially. Otherwise the paper will not be published.

20 Is an author allowed to withdraw his/her paper when desired?

If the evaluation process has started, papers cannot be withdrawn. The paper can only be withdrawn in case of plagiarism and scientific disquality and if the author sends an official letter, explaining the situation to the chief editor. The journal acts unilaterally in this issue.

21 What is the process in papers requiring the approval and report of ETHICS BOARD?

As in "Media Organs" of National and International journals, author(s) has to upload "Date of Report", "Report Information-Report Number" to "Ethics Board Report Information" part of the publication submission system of the journal in "EXPERIMENTAL, CASE STUDY and INSTITUTIONAL" works requiring ETHICS BOARD approval and report. The chief editor has the right to ask for the original report if deemed necessary with an official approval of the institution. In such cases, if the chief editor doesn't get the ethics board report despite the request made, the manuscript cannot be included in the system and published even if it has obtained referee approval and completed the publication process. The paper is rejected with the decision of chief editor and other editors. In this case, author(s) cannot make a demand for right. This information isn't necessary for the papers not requesting ethics board report or being lack of this report. However, this information should be uploaded to the system by author(s) for the papers requesting and having the ethics board report. Author(s) are held responsible for this situation. Our journal doesn't accept any liability and responsibility regarding this matter. The whole responsibility in legal process belongs to author(s). Otherwise, our journal cannot bear any legal, spiritual and material responsibility. Journal management and referees cannot be imposed any liability in this matter. In case of a possible negative condition, our journal unilaterally reserves its legal rights.

UHIVE - Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Kayaşehir Mah. Evliya Çelebi Cad. Başakşehir Emlak Konutları
1/A D Blok Kat: 4 Daire: 29 Başakşehir, İstanbul, Türkiye
Tel: +90 212 801 40 61 Fax: +90 212 801 40 62
info@guvenplus.com.tr